ازجدول شماره (۲) برمیاید که درسال ۱۳۵۲ از مجموع نفوس مستعد بکار بحش (۷ر۴۷) ملیون نفر (۶ر۶۴) ملیون نفربا (۹ر۶۰) فیصد را مجموع قواي بشري احتوا میکند و اوسط رشد سالانه نفوس مستعد بکار (۳ر۳) فیصد متعلمین (۱ر۴) فیصد، معیوبین درسن کار (۷ر۲) فیصد ودرمجموع قواي بشري (۸ر۲) فیصد میباشد .

جدول (۳)

توزیع قواي بشري

(ارقام بملیون نفر)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مجموع قواي بشري	۴ر۵۱	۴ر۶۴	۴ر۷۷
الف : تعداد مشغولین درساحه هاي مختلف اقتصادي	۳ر۸۶	۳ر۹۷	۴ر۰۹
فیصدي مشغولین درساحه هاي اقتصادي نظر بمجموع قواي بشري	۸۵ر۶	۸۵ر۶	۸۶ر۰
ب : مجموع مشغولین درساحه تولیدي	۳ر۵۴	۳ر۶۴	۳ر۷۴
زراعت	۳ر۰۵	۳ر۱۲	۳ر۲۰
فیصدي مشغولین ساحه زراعت نظر به مجموع قواي بشري	۶۷ر۷	۶۷ر۲	۶۷ر۱
صنایع بشمول صنایع دستی	۰ر۲۷	۰ر۲۸	۰ر۳۰
ساختمان ومعادن وامورجیولوجی و انکشافی	۰ر۱۱	۰ر۱۲	۰ر۱۲
ترانسپورت و مخابرات	۰ر۰۳	۰ر۰۳	۰ر۰۳
درسایرساحه هاي تولیدي	۰ر۰۸	۰ر۰۸	۰ر۰۹
ج : مجموع مشغولین درامورغیرتولیدي	۰ر۳۲	۰ر۳۴	۰ر۳۵

ادامه جـــــدول (۳)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
معارف و صحیه	۰ر۰۳	۰ر۰۳	۰ر۰٤
تجارت	۰ر۱۱	۰ر۱۴	۰ر۱۲
موسسات دولتی	۰ر۰۷	۰ر۰۷	۰ر۰۷
سایرامورغیرتولیدی	۰ر۱۱	۰ر۱۱	۰ر۱۲
قوای بشری توزیع نشده	۰ر٦۵	۰ر٦٦	۰ر٦۸
منجمله : بیکـــاران	۰ر۳۹	۰ر۳۸	۰ر۳۷
فیصدی قوای بشری توزیع نشده نظربه مجموع قوای جسمی	۱٤ر٤	۱٤ر٤	۱٤ر۰
فیصدی بیکاران نظر به مجموع قوای بشری	۸ر٦	۸ر۱	۷ر۹

ازمطالعه جدول شماره (۳) میتوان دریافت که درسال ۱۳۵۲ بمقایسه سال قبل قوای بشری به اندازه (۲ر۸ فیصد) یعنی به تعداد (۱۳۰) هزارنفر افزایش یافته است ۰ هرگاه رشد اشتغال مدنظر گرفته شود ملاحظه میگردد که تعداد بیکاران از (۳۳۸) هزارنفر (۸ر٦) فیصد قوای بشری درسال ۱۳۵۱ به (۲۲۷) هزارنفر (۷ر۹) فیصد قوای بشری درسال ۱۳۵۲ تقلیل یافته است ۰

ازمطالعه سطح اشتغال ازنظر ترکیب درامورتولیدی وغیرتولیدی برمیاید که درسال ۱۳۵۲ ــ از مجموع مشغولین درامور اقتصادی یعنی (۴ر۰۹) ملیون نفر (٤ر۱ ۹ فیصد) درامور تولیدی و (۸ر٦ فیصد) درکارهای غیرتولیدی مشغول بوده اند و این نسبت درسالهای ۱۳۵۰ بالترتیب (۸ر۱ ۹) فیصد و(۲ر۸فیصد) وسال ۱۳۵۱ (٦ر۱ ۹) فیصد و(٤ر۸ فیصد) میباشد ۰

درامورتولیدي ازمجموع مشغولین درامورمختلفه اقتصادي سهم زراعت (۸۷ر۲ فیصد) صنایع بشمول صنایع دستی (۷ر۳ فیصد) ترانسپورت (۰ر۴ فیصد) ودرساحه غیرتولیدي ـ تجارت (۲ر۹ فیصد) معارف وصحیه (۰ر۹ فیصد) تخمین گردیده است .

ازجمله (۱۵ر۲۸) ملیون نفرنفوس افغانستان (بدون کوچی ها) در سال ۱۳۵۲ (۴ر۰۹) ملیون نفرنفوس مصروف درساحه اقتصادي راتشکیل داده اند که (۳ر۲۰) ملیون نفران (۷۸ر۲ فیصد) درامور زراعت ومالداري مصروف اند وسکتورهاي غیرزراعتی مجموعاً (۲۱ر۸ فیصد) قواي بشري را تشکیل میدهند .

اگرچه ارقام مربوط به قواي بشري درسکتورهاي غیرزراعتی درین چند سال اخیرسیرصعودي رانشان میدهد ولی زراعت ومالداري ازنگاه مشغولین وتولیدات سکتورعمده و برجسته است و این موقعیت براي مدتیکه جهت گذشتن ازمرحلهٔ زراعتی و صناعتی شدن لازم استمحفوظ خواهد ماند ازین جاست که این سکتورازلحاظ کار ـ تولیدات وعاید ملی مهم تلقی شده و بایست درطرح پالیسی هاي مربوط بکار و استخدام و مسایل مربوط به قواي بشري همیشه مدنظرباشد وهم ضروري است که درمورد اشتغال قسمی کار وبیکاري و درجات ان و بیکاري مخفی وسایرپرولیم هاي قواي بشري درین ساحه مطالعات بیشتر و مفصل و دقیق انجام شودکه البته باکمك احصائیه هاي نفوس که کاران هم اکنون جریان دارد این مامول برآورده خواهد شد .

جدول شماره (٤) حاکی از سویه استخدام و کیفیت وتحول ان درساحه صنایع غایرپرکاتی میباشد .

جـــدول (٤)

تعداد مشغولین درصنایع عمده و مهـــم

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تزئید فیصدی ۵۱ نظربه ۵۰	تزئید فیصدی ۵۲ نظربه ۵۰
ذغـــال	۱٤۳۵	۱۳۵۰	۱٤۹۹	٦ ــ	٤ر۵
مواد غیرفلزي *	۲۱۵	۲۷۰	۵۷۷	۲۵ر٦	۱٦۸ر٤
نساجی پنبه وتیل کشی	۱۱۳۰۲	۱۲۵۰۰	۱۲۷٤۸	۱۰ر٦	۱۲ر۸
موبل سازي ونجاري	٤٦۱	۵۱۰	۵۷۵	۱۰ر٦	۲٤ر۷
مطابع و نشرات	۱۱۸۷	۱۳۷۱	۱۳۵۹	۱۵ر۵	۱٤ر۵
بریکت سازي	۵٦	۵٦	۱۷۱	ــ	۲۰۵ر٤
مواد تعمیراتی	۱۱۰۱	۱۳۰۰	۱۱٦٤	۱۸ر۰	۵ر۷
ترمیم موتر ــ تجهیزات ترانسپورتی وفلزکاري	۲۰۸۸	۲۱۵۰	۱٤۰٤	۳ر۰	۳۲ر۸
انرژي بـــرق	۱۳۰۹	۱۳٤٤	۱۳۷۸	۲ر۷	۵ر۳
سایرتولیدات	٦۰۸	۷۰۰	۱۲۸۵	۱۵ر۱	۱۱۱ر۳
تولیدات مواد خوراکه	۳۲٦۰	۳۲۲۰	٦۸۵۹	۱ر۲ ــ	۱۰۱۰ر٤
مجموع	۲۳۰۲۲	۲٤۷۷۱	۲۹۰٤۹	۷ر٦	۲٦ر۲

طوریکه ملاحظه میشود باساس ارقام ارائه شده درجدول فوق استنتاج میشودکه سویه اشتغال در(۱۱) رشته صنعتی از (۲٤۷۷۱) نفردرسال ۱۳۵۱ بـــــه (۲۹۰٤۹) نفردرسال ۱۳۵۲ بالغ گردیده کهیك افزایش(۱٦ر۹) فیصدرانشـــان مـــی دهد .

صنایع نساجی ــ پنبه وتیل کشی (٤۳ر۹) فیصد مجموع اشتغال رادرسال ۱۳۵۲ ــ شامل است که این خود منکشف بودن صنعت مذکور را نسبت به سایـــر صنایع نشان میدهـــــد .

(* ــ ازقبیل نمك ــ پروسس رودە)

در سایر رشته های صنعتی مخصوصاً در مواد غیر فلزی ـ موبل سازی ونجاری مواد تعمیراتی ـ ترمیم موتر ـ تولید برق نیز تا حدی افزایش اشتغال به نظر میخورد .

جدول (٥)

تصنیف موسسات صناعتی باساس تعداد کارگر

	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
تعداد موسساتیکه دارای (٥ـ٢٠) نفر کارگر میباشند	٢٥	٢٧	٥٣
تعداد موسساتیکه دارای (٢١ـ٩٩) نفر کارگر میباشند	٤٨	٥١	٦٣
تعداد موسساتیکه دارای (١٠٠) نفر کارگر وزیاد تر از ان میباشند	٤٢	٤٤	٤٥
مجموع	١١٥	١٢٢	١٦١

جدول فوق نشان میدهد که در سال ١٣٥٢ بمقایسه سال ١٣٥١ در تعداد موسساتیکه دارای (٥ ـ ٢٠) نفر کارگر میباشند افزودی قابل ملاحظه رخ داده و در تعداد موسساتیکه تعداد کارگران ان بین (٢١ـ٩٩) نفر میباشد نیز افزایش بعمل امده است اما نه بتناسب موسسات اولی .

زیاد شدن موسساتیکه دارای (٥ـ ٢٠) نفر کارگر میباشد دلیل افزایش حجم سرمایه گذاری در موسسات کوچکتر بمقایسه موسسات بزرگتر میباشد .

ازمطالعه احصائیه سطح استخدام چنین برمیاید میشود که در سه چارسال اخیر درساحه های خدمات اجتماعی و انجینیري (بسویه متوسط) چانس‌های کاربه تناسب قواي بشري افزایش نیافته است ۰

کندي رشد سرمایه گذاري ورکود اقتصادي گذشته و افزایش سریع قواي بشري مخصوصاً درساحه انجینیري به سویه متوسط (مکاتب تخنیکی) باعث عدم جذب یکتعداد از فارغان داراي تحصیلات فنی و مسلکی شده است که البته این وضع باریفورم ها و پلانگذاریهاي دولت سربلند جمهوري افغانستان درآینده نزدیک ازبین رفته و توازن وتناسب لازمه کهبین اشتغال و قواي بشري بائیستباشد بوجود خواهد آمد ۰

جـــدول (١)

تعداد مامورين دوايرد ولتي بتفريق درجه تحصيل

درسال (١٣٤٣)

اسم نمايندگيها	بكلوريا		ليسانسس		ماستر (٢)		بكلوريا	
	ذكور	اناث	ذكور	اناث	ذكور	اناث	ذكور	اناث
مقام صدارت عظمى ودوايرمربوط ان	٤	٠	١٤٨	٥	٢٠	٠	٥٨٧	١٢
رياست ولسى جرگه	٠	٠	١	٠	٠	٠	١٧	٠
رياست مشرانوجرگه	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٧	١
وزارت امورخارجه	١١	٢	١١٢	٠	١٢	٠	٢٢	٠
وزارت داخلـه	٤	٠	٢٢٤	٠	١٧	٠	٣٠٢	٣
وزارت عدليه	٧	٠	٥٥٦	٢٢	٩	٠	٤٩٨	٣
وزارت دفاع ملى	٠	٠	٢	٠	٠	٠	٨٨	٢٧
مامورين وزارت معارف	١٠	٢	٢٩٧	٧٥	٤٧	١	١١١٩	٢٢١
معلمين وزارت معارف	٠	٠	١٤٥٨	٩٣٣	٠	٠	١٠٦٥٠	٢٢١٤
وزارت صحيـــه	٣	١	٦٨٢	١٠٦	٣٠	١	١١٧٢	٣٧٩
وزارت ماليـــه	١٣	٠	٢٥٣	٣	٣٢	٠	٧٠٦	٢٣
وزارت اطلاعات وكلتور	٩	٠	١٤٥	٢٦	٢٢	٠	٢٩٣	٣٧
وزارت معادن وصنايع	٢٧	٠	٣٠٩	٣	٦٢	٠	١١٥٦	٦١
وزارت زراعت وابياري	١٥	٠	٤٥٢	٢	٧٦	١	٢٣٦٩	٣٠

ادامه جـــــدول (۱)

	دکتور (۱)		ماستر		لیسانس		بکلوریا	
	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
وزارت تجارت	۲	۰	٦	۰	۹۰	۱	۱۲۹	۱٤
وزارت پـلان	۱	۰	۱۲	۱	۵۵	۱۳	۳۲	۸
وزارت مخابرات	۰	۰	۸	۰	٤۲	۲	٤۹۵	۲۵
وزارت سرحدات	۰	۰	۰	۰	۱۱	۰	۳٦	۰
وزارت فوایدعامه	۳	۰	٤۸	۰	۳۹۱	۲	۸۲۷	۱۸
ریاست عمومی هوایی ملکی	۲	۰	۷	۰	٤۱	۷	۵۵۳	۷
ریاست پوهنتـــون و مربوطات ان	۸٤	۰	۲۳۵	۳۱	٤۹۸	٦۱	٤۷۷	۱٦۳
ریاست عمومی ارزاق	۱	۰	۱٤	۰	۳۵	۰	۱۸٦	۹
مجموع عمومی ذکور و اناث	۱۹٦	۵	٦۵۷	۳۵	۵۸۰۲	۱۲٦۱	۲۱۷۳۱	۳۲۵۵

تحصیل یافته گان اختصاصی خارج کدر دولـــت

لیسانس	ماستر	داکتر(۱)	انجینیـر
۳	۳۳	۱۳	٤

(۱) : استثنای دوکتوران طـــب .

جدول (۲)

اسم نمایندگیها	متوسط		ابتدائیه		خصوصی	
	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
مقام صدارت‌عظمی ودوایر مربوط ان	۳۷	۰	۱۰۱	٤	٥۷	۲
ریاست ولمی جرگه	۹	۰۰	۱۲	۰	۲۹	۰
ریاست مشرانو جرگه	۱٤	۱	۱۱	۰	۷	۰
وزارت امورخارجه	۱۱	۰	۱۲	۰	٥	۰
وزارت داخله	۱۰٤	۰	۲٦٥	۱	٥۸۳	۰
وزارت‌عدلیه	۸۲	۰	۳٦٥	۰	٤٥۳	۰
وزارت دفاع ملی	۱۲٥	۰	٤۹۰	۰	۳۷۸	۰
مامورین وزارت معارف	٥٦٤	٦٤	٦٦۱	۲۳	٤۳۱	۸
معلمین وزارت معارف	٦٦٤٦	۹۹۲	٦۰٤	۱۷٦	٤۸٦	٥۰
وزارت صحیه	٤۰٦	۱٥۱	۱٤۲٥	۷۷	۲۱۰	۰
وزارت مالیه	٥٤٥	۱۸	۱۲۰۷	۱۹	۱٥٤۳	۱٥
وزارت اطلاعات وکلتور	۲۸٥	۲۰	۳۸۳	۷	۱٤۹	۰
وزارت معادن وصنایع	۷٦۱	۸	۷٤۰	۱٥	٦٦۲	۱
وزارت زراعت وآبیاری	۹۰٤	٥	۸۸۰	۸	٦۷۱	٤

ادامه جـــــــدول (۲)

اسم نمایندگیها	متوسط		ابتدائیه		خصوصی	
	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
وزارت تجارت	۳۰	۰	۲٤٥	۳	۱۹۳	۰
وزارت پلان	۰	۰	۱	۰	۱	۰
وزارت مخابرات	۳۹۲	۳	۳۸۱	۱۰	۱۹٥	۱
وزارت سرحدات	۸	۰	٥٦	۰	٥۳	۰
وزارت فوایدعامه	٤۸۷	٤	۳۸۳	۳	٦۸۹	۲
ریاست عمومی هوایی ملکی	۲۲۸	۲	۸۹	٦	۲٦	٤
ریاست پوهنتون و مربوطـــات ان	۱٥۷	۱٤	۱٤٥	۳۲	۱۳۸	٦
ریاست عمومی ارزاق	۱۰٥	٤	۲٤۲	٤	۱۳۷	۰
مجموع عمومی ذکوراناث	۱۱۹۰۰	۱۲۸٦	۸۷۱۷	۳۸۸	۷۰۹٦	۹۳

جدول (۱)

مالیه عامه

ارقام به ملیون افغانی

مالیات وعواید	۱۳۵۰ حقیقی	۱۳۵۱ حقیقی	۱۳۵۲ ابتدائی
۱۰۰ مالیات مستقیم	۴۲۷ر۷	۵۷۳ر۴	۸۱۹ر۴
۱۱۰ مالیات برعایدات انفرادی	۲۱۶ر۲	۲۳۰ر۱	۳۶۴ر۱
۱۲۰ مالیات برعایدات شرکتها وموسسات	۱۳۷ر۹	۱۶۵ر۰	۲۹۰ر۳
۱۳۰ مالیات ملکیت غیرمنقول (مالیه اراضی)	۶۹ر۸	۷۸ر۳	۸۳ر۹
۱۴۰ مالیات ملکیت منقول (مالیه مواشی)	—	—	—
۱۵۰ مالیات برعایدات تصدیهای دولتی	—	۸۹ر۲	۷۷ر۰
۱۹۰ سایر مالیات مستقیم	۳ر۸	۱۰ر۸	۴ر۱
۲۰۰ مالیات غیر مستقیم	۲۹۷۶ر۲	۲۹۳۸ر۵	۳۵۹۲ر۵
۲۱۰ محصول گمرکی واردات	۱۶۰۹ر۴	۱۷۰۲ر۸	۱۹۹۸ر۱
۲۲۰ محصول گمرکی صادرات	۲۰۱ر۸	۲۲۳ر۴	۲۰۸ر۴
۲۳۰ مالیات فروش مواد استهلاکی	۲۰ر۵	۱۸ر۸	۴۹ر۵
۲۴۰ محصول معاملات تجارتی وقیمت وشایق	۷۲۱ر۵	۵۵۲ر۴	۶۶۴ر۹
۲۵۰ حق الانحصار (نصوار دهن)	۳۴ر۰	۴۵ر۸	۵۸ر۴
۲۶۰ مالیات ثابت واردات	۲۶۸ر۳	۲۶۶ر۲	۴۹۸ر۳
۲۷۰ مالیات ثابت صادرات	۲۴ر۸	۲۶ر۷	۷ر۸
۲۹۰ سایر مالیات غیرمستقیم ومحصولات	۹۵ر۹	۱۰۲ر۴	۱۰۶ر۳
۳۰۰ عواید فروش املاک واموال (محصولات وخدمات دولت)	۸۸۱ر۶	۱۰۴۹ر۳	۱۱۵۸ر۱
۳۱۰ عواید غیرخالص فروش اراضی و تعمیرات	۲۷ر۸	۱۲ر۰	۷ر۱
۳۲۰ عواید غیرخالص فروش منابع طبیعی	۵۸۷ر۰	۷۲۶ر۶	۷۷۰ر۷
۳۳۰ عواید غیرخالص فروش حق الامتیاز استفاده از منابع طبیعی	—	—	—
۳۴۰ عواید غیرخالص فروش مواد معدنی وحاصلات زراعتی	۷۴ر۴	۷۴ر۱	۱۱۷ر۴
۳۵۰ عواید غیرخالص فروش اجناس و تجهیزات لیلامی	۳۴ر۷	۴۹ر۸	۶۷ر۱

جدول (۳)

تعداد اجیران دولتی به تفریـــق درجه (۱ــ۱۲)

درسال ۱۳۵۲

	خارج درجه	۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
صدارتعظمی :													
ذکور	—	—	—	۱	۲۵	۵۷	۷۱	٦۹	۲۱	۱٤	۹۷	۱۲۹	—
اناث	—	—	—	—	—	۳	۲	—	—	۱	—	—	—
ولسی جرگه :													
ذکور	—	—	۱	۲	۸	۱۵	۱	۳	۱۲	۳	—	۲۷	—
اناث	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
مشرانوجرگه :													
ذکور	—	—	—	۱	٦	۷	۱۳	۳	۲	—	—	۱٦	—
اناث	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	۱	—
وزارت امورخارجه :													
ذکور	—	—	—	۱۳	۲۸	۲	—	۳	—	٤۲	—	—	—
اناث	—	—	—	—	۱	—	—	—	—	—	—	—	—
وزارت داخله :													
ذکور	—	—	—	—	۱	—	۲۲	۳۵	۳۱	۳۳	۳٤	۳۳٤	—
اناث	—	—	—	—	—	—	٤	٤	—	—	—	۵	—
وزارت عدلیه :													
ذکور	—	—	۱	—	۸	۳۲	٦٦	۱۰۸	۳۱	۹	۱۲۰	۷۰۷	—
اناث	—	—	—	—	۲	۱	۱۰	۵	—	—	—	—	—
وزارت دفاع ملی :													
ذکور	٦٤	۲۳	٤۹	۱۱۵	۲٦۱	۸۰۲	۱٦۷٤	٤٦۰	۸۵	۲٦	—	—	—
اناث	—	۱	—	۲	—	—	۳	۷	۳	۳۲	—	—	—

ادامه جدول (٣)

		خارج درجه	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢
وزارت امور شرحدات	ذكور	—	—	—	—	٥	١	١١	٢٠	١٧	١٠	٣	١٠٠	—
	اناث	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	=
وزارت فوايد عامه	ذكور	—	٥٥	٧٥	١١٠	٥١٣	٩٩٠	٢١٧٧	١٤٣٣	٣٤٦	٣٧٥	١٤٨	٦٩٩	—
	اناث	—	١	—	—	٥	٣	٤٣	٢٠	٢	٧	٩	٩	—
هوائى ملكى	ذكور	—	٥	٣	٨	٢٠	٦٤	٤٨	٧٩	٦٣	١٨	٣١	٥٩٤	—
	اناث	—	—	—	—	١	٣	١	٤	٤	—	—	—	—
رياست پوهنتون ومربوطات ان	ذكور	—	٤	٦	١٣	٧٨	١٣٦	١٧٠	١٨٧	٥٣	٧٩	٢٢٣	١٠٥٥	—
	اناث	—	—	—	—	—	١	٢٩	٩	٦	٧	٤	٧٤	—
مجموع	ذكور	١١٠	١٤٦	٢١٢	٥٣٦	١٨٦١	٤٠١٦	٨٨١٦	٦٥٨٧	٣٦٤	٢٥٠٢	٧٠٥	٢١٠٠٠	٦٠
	اناث	—	٤	١	٦	٣٢	٦٠	٢٣٢	١٣٨	٧٥	٧٣	٢٣٧	٤٠٤	—

ادامه جدول (٣)

		خارج درجة	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢
وزارت معارف	ذكور	—	٦	٢٣	٣٣	٤٥	٤٤	٩٣	١٧٥	٤٢٩	٦١	١٤٥	١٠٦٤	—
	اناث	—	—	—	٣	١	٢	٤	١٥	١١	٢	١٥٨	٩٢	—
وزارت صحيه	ذكور	—	١	٢	٦	١٢	٢٥	٥٣	٤١٧	٧٩	٩	١٠١	١٠١٤	—
	اناث	—	—	—	—	—	—	٢	٣	٤	—	٥٨	١٦٧	—
وزارت مالیه	ذكور	١	١٥	٥	٣٤	١٤٧	١٧٦	٤٦٤	٢٩٩٠	٥٧٠	١٥٢	١٣٤	١٤٧٨	٦٠
	اناث	—	—	—	—	٣	٣	٩	١٧	١٢	٩	—	٤	—
وزارت اطلاعات وگمرک	ذكور	—	١٠	٢	١٦	٤٣	٨٧	١٢٤	٩٦	٨٠	٩	٢٥	٣٤٤	—
	اناث	—	—	١	١	٥	١٥	١٣	٧	٨	—	١	١٥	—
وزارت معادن وصنايع	ذكور	—	١٤	٣٢	١١٨	٤٢٢	٩٧٨	١٩٦	١٢٣٠	٧٣٤	٩٠٩	١١٨١	١٤١٨	—
	اناث	—	—	—	—	٥	٢١	١٩	٣٣	٢٤	٩	٣	٢٠	—
وزارت زراعت و آبیاری	ذكور	—	٧	٧	٤٩	١٨٤	٥٣٦	١٣٨	٨٢٥	١٣٣٩	٣٦٨	٤١٥	٥٥٢٠	=
	اناث	—	—	—	—	٢	٦	٣٣	٤	—	—	١	٢١	=
وزارت تجارت	ذكور	٤٥	٣	٤	١٢	٤٤	٥١	٨٨	٤٤	٢٠	٣٧٧	٢٤	٢٧٤	—
	اناث	—	٢	—	—	—	٢	١٣	١	١	١	—	—	—
وزارت پلان	ذكور		٢	١	٤	٥	٦	١٣	٥	٨	٣	١	١٨	—
	اناث	=	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
وزارت مخابرات	ذكور	—	١	١	١	٦	٧	١٣٠	٦٦	٤٤	٥٠	٢٣	٣٢٠٩	
	اناث	—	—	—	—	٧	—	٤٧	٩	—	٥	٣	٢	—

معادن وصنایع

طور اختصار قابل توضیح میباشد که هدف نهائی هرعملیه انکشاف اقتصادی عبارت ازتامین سطح استخدام کامل ورفاه واسایش افراد جامعه میباشد . جهت نیل به این هدف سرمایه گذاری شرط اساسی محسوب میشود . تجارب کشور های توسعه یافته بیانگر این حقیقت است که سرمایه گذاری درجهت صنعتی ساختن اقتصاد یگانه راه ممکن برای توصل به انکشاف سریع اقتصادی واجتماعی بوده ودر پرتو آن میتوان یك جامعه مترقی ومسعود رابمیان اورد . صنعتی شدن اقتصاد ـ اهنگ رشد اقتصادی راتسریع نموده ـ سطح استخدام وعاید ملی راتوسعه بخشیده عملیه تکامل اجتماعی رابصورت مطلوب موثر میگرداند .

خصوصیات مراحل انکشاف صنعتی وپیروی ازروش های فنی ان درکشورهای درحال رشد ـ ترکیبی ازوضع وپدیده های صنعتی گذشته وفعلی دنیای پیشرفته بوده وعموما دراین نوع کشورها تولیدات صنعتی راتولید مواد مصرفی واستهلاکی احتوا مینماید چنین تولیدات مطابق با اهنگ رشد نفوس افزایش نیافته وبالنتیجه ازدیاد تقاضا سبب ـ ازدیاد واردات امتعه خارجی ومیان اوردن عدم تعادل دپیلانس تادیات میگردد جهت حل پرابلمهای فوق وجلوگیری ازعواقب ناگوار ان بائیست حتی الامکان توسعه صنایع داخلی تشویق ومورد حمایه قرار گیرد . بدیهیست که صنعتی ساختن اقتصاد نیازمند سرمایه گذاری های بزرگ جهت ایجاد صنایع سنگین است که تمویل ان اکثرا ازتوان منابع عایداتی داخلی اکثرکشورهای درحال توسعه خارج میباشد ـ یگانه راه رفع این معضله فراهم نمودن زمینه برای سرمایه گذاریها درجهت بکاراندا ختن صنایع متوسط وسنگین است که انهم توسط استفاده ازمنابع طبیعی ـ بکاراندا ختن موثر قوای بشری واستفاده صحیح ومیتود یك ازامداد خارجی وبین المللی میسرمیگردد .

درافغانستان نیز قسمتزیاد تولیدات صنعتی راامتعه استهلاکی احتوا نموده وارقام احصائیوی نمایانگر این است که در طی دوپلان اول ودوم رشد سریعی

د رتولید اتصنعتی اشکار اشد اما متعاقبا انکشافان طوریکه مطلوب بود عملی شده نتوانست درحالیکه نیازمندیها ایجابانرا مینمود تاانکشافاین سکتور مطابق به احتیاجات وتقاضا گسترش یابد ــ رهبر انقلاب ما شاغلی محمد داود باتوجه باهمیت صنایع بمنظور رفاه جامعه جمهوری افغانستان در بیانیه تاریخی " خطاب به مردم افغانستان " ایجاد صنایع سنگین راکه ضامن پیشرفت سریع کشور میباشد حایز اهمیت شمرده وازان یاد اوری فرمودند که بررسی ارقام سال ۱۳۵۲ ثبات این بیانیه را به شکل تطبیقی آن هویدا میسازد ۰

درقسمت تولید اتصنعتی افغانستان ــ تولید انرژی برق ودرقسمت تولیدات معدنی ــ تولید گاز طبیعی اهمیت بارزی دارد چنانچه درسالهای (۱۳۵۱ــ۱۳۵۲) سهم انها درافزایش ارزش تولیدات صنعتی ومعدنی وبالنتیجه عاید ملی کشور بیشتر گردیده است ۰

گرچه صنایع دستی درکشور دارای سابقه طولانی است ودرسالهای اخیر برخی ازان رونق خوبی راحاصل نموده است اما تاکنون جمع اوری ارقام تولیدی واحصائیه ها ملازمه ان بمرحله تطبیق قرارنگرفته است ۰ بناء تولیدات مذکور در ــ سرجمع تولیدات صنعتی شامل نمیباشد ــ رویهمرفته تولیدات صنعتی وارزش انها درسال (۱۳۵۱) ومخصوصا درسال (۱۳۵۲) بمقایسه سال ۱۳۵۰ افزایش یافته است ۰جدول ذیل مقدار تولیدات معدنی مواد صنعتی راارائه میدارد ۰ ناگفته نباید گذاشت که پیشرفت علوم وتکنالوژی ــ میکانیزه ساختن الات زراعتی وافزایش تولیدات زراعتی درکشور بااستفاده موثر واعظمی ازمنابع معدنی ارتباط خیلی نزدیک باصنعتی ساختن اقتصاد ملی جامعه افغانی داشته ودارد ۰

جـدول(۱)

تولیدات عمده صنعتی افغانستـان
ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

نوع تولیدات	واحد	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
پنبه محلج	هزارتن	۱٦٫۸	۱۵٫۲	۲۵٫۰
منسوجات نخی	ملیون متر	٦۲٫۰	٦۰٫۲	۷٦٫۵
منسوجات سندی	هزارمتر	۱۰۵٤۷٫۰	۱٤۷۸۷٫۰	۱۳٤۳۸٫۰
منسوجات پشمی	هزارمتر	۲۸٤٫۰	۲۷۳٫۰	۱۳۳٫٤
سمنت	هزارتن	۷۳٫۰	۹۰٫٦	۱۳۵٫۰
برق	ملیون کیلوات ساعت	٤۲۲٫٦	٤۸٦٫۹	۵۲۵٫٤
اردگندم	هزارتن	۹۲٫۳	٦۳٫۰	٤۸٫۰
شکر	هزارتن	۸٫۵	۷٫۱	۷٫٤
روغن نباتی	هزارتن	٤٫۰	۳٫۹	٤٫۲

تحلیل ارقام مربوط به جدول شماره (۱) توضیح میدارد که درسالهای ۵۱ـ۵۲ به مقایسه سال ۱۳۵۰ تولیدات منسوجات سندی به ترتیب سالها باندازه (۴۰٫۲) و(۲۷٫٤) فیصد ـ تولیدات سمنت (۲٤٫۱) و(۸۵٫۰) فیصد ـ تولیدات نخ برای ـ فروش(۱۹٫۲) و(۳۱٫۷) فیصد وتولیدات برق به اندازه (۱۵٫۲) و(۲٤٫۳) فیصد افزایش یافته است ملاوتا درسال(۱۳۵۲) بمقایسه سال ۱۳۵۰ تولیدات پنبه محلج باندازه (٤۸٫۸) فیصد ـ تولیدات منسوجات نخی باندازه (۲۳٫٤) فیصد وتولیدات

روغن های نباتی باندازه (۰٫۵) فیصد زیادگردیده است .

علت عمده افزایش تولید منسوجات سندی درسال ۱۳۵۱و۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۰ شروع فعالیت یکتعداد موسسات تولیدکننده این نوع منسوجات بوده ودلیل افزایش تولیدات سمت ازیکطرف افزایش دراندازه تقاضای بازار داخلی وازجانب دیگر ازدیاد صادرات آن به خارج کشور میباشد همچنان افزایش درتولیدات برق به نسبت اغاز فعالیت یکتعداد موسسات جدید مولد برق واستفاده بیشتر از ظرفیت دستگاه های تولیدی بمنظور رفع تقاضای مردم وصنایع حساب شده میتواند . بائیست متذکر شدکه درمقدارمجموعی تولیدات برق درسال ۱۳۵۲ نسبت به پلان پیشبینی شده ان نیز باندازه (۱۱٫۸) فیصد افزایش رونما شده است .

علت افزایش تولیدات منسوجات نخی درسال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۰ استفاده ازظرفیت تولیدی دستگاه های تولیدکننده آن بوده وسبب ازدیاد تولیدات پنبه محلوج افزایش بیشتر تولید درمقدار پخته خام میباشد .

باوجود افزایشیکه درتولیدات یکتعداد مواد عمده صنعتی درسال ۱۳۵۱ــ۵۲ رونما گردیده است تولیدات شکر درسالهای ۱۳۵۱و۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۰ ــ بالترتیب باندازه (۱۶٫۵) و(۱۲٫۹) فیصد کمتر شده است ــ همچنان درتولیدات آرد گندم درسالهای ۱۳۵۱و۱۳۵۲ بالترتیب باندازه (۳۱٫۷) و(۴۸٫۰) فیصد تقلیل بعمل امده است که این وضع را میتوان ناشی ازمرفوع شدن تقاضای ارد ازطریق اسیابهای آبی ونبودن بازار تقاضا برای اسیابهای برقی ودیزلی آن حساب نمود .

درقسمت تولیدات معدنی ــ تولید گاز طبیعی سهم عمده رادارا میباشد .
جدول ذیل تولید مواد معدنی راارائه میدارد .

جدول (۲)
تولیدات معدنی افغانستان
ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

نوع تولیدات	واحد	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
گاز طبیعی	ملیون مترمکعب	۲۶۳۵ر۰	۲۸۴۹ر۴	۲۷۳۵ر۰
زغال سنگ	هزارتن	۱۳۵ر۰	۷۰ر۹	۱۱۶ر۵
نمک	هزارتن	۴۰ر۰	۳۱ر۰	۴۲ر۰
لاجورد	هزارکیلو	—	۲ر۹	—

مطالعه وتحلیل جدول شماره (۲) توضیح میدارد که درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ بالترتیب درمقدار تولیدات گاز طبیعی باندازه (۱ر۸) و (۳ر۸) فیصد ازدیاد بعمل امده است . همچنان درزمره تولیدات معدنی تولید نمک درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال اساس باندازه (۵ر۰) فیصد صعود نموده است .

درتولیدات زغال سنگ درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۱ باندازه (۶۴ر۳) فیصد افزایش رونما شده اما تولیدات دو سال اخیر نسبت بسال ۱۳۵۰ باندازه (۴۷ر۵) فیصد و (۱۳ر۷) فیصد کمتر بوده است که علت عمده کاهش تولیدات زغال سنگ را محدودیت تقاضا در بازار بنا بر افزایش استفاده بعضی موسسات وخانوارها از انرژی برق ودیزل وغیره امتعه تعویضی تشکیل میدهد . علاوتا سالانه یکمقدار نفتبهز درکشور استخراج میگردد که اخرین رقم تولیدی آن درسال ۱۳۵۲ بالغ بر (۳ر۰) ملیون لیتر گردیده است .

نسبت اینکه مقدار استخراج نفت خیلی قلیل است وتاثیرات آن در مجموع ارزش تولیدات معدنی موثریت زیاد ندارد بناء درتولیدات معدنی بصورت جداگانه شامل نشده است .

باانزایشیکه درمقدار تولیدات صنعتی ومعدنی کشور در دوسال اخیر رونما شده است ارزش تولیدات نیز درسالهای ۱۳۵۱ و۱۳۵۲ نسبت به سال ۱۳۵۰ میلان صعودی داشته است چنانچه درارزش مجموعی تولیدات معدنی وصنعتی سال ۱۳۵۱ بمقایسه سال ۱۳۵۰ باندازه (۲ر۰) فیصد ودرارزش مجموعی تولیدات معدنی وصنعتی سال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۰ به اندازه (۱ر۱) فیصد انزایش بعمل امده است ۰

جدول شماره (۳) ترکیب ارزش ناخالص وتولیدات معدنی وصنعتی را توضیح میدارد ۰

جدول (۳)

ارزش ناخالص تولیدات مواد صنعتی ومعدنی افغانستان

ازسال ۱۳۵۰ــ۱۳۵۲

(ارقام بملیارد افغانی)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	فیصدی ۱۳۵۰ نظر به مجموع	فیصدی ۱۳۵۱ نظر به مجموع	فیصدی ۱۳۵۲ نظر به مجموع
مجموع معادن و صنایع	۴ر۴۳	۴ر۵۲	۴ر۹۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
صنایع	۳ر۲۹	۳ر۳۵	۳ر۷۵	۷۴ر۳	۷۴ر۱	۷۶ر۲
معادن	۱ر۱۴	۱ر۱۷	۱ر۱۷	۲۵ر۷	۲۵ر۹	۲۳ر۸

بملاحظه جدول شماره (۳) واضح میگردد که مجموع ارزش ناخالص معدنی وصنعتی که درسال ۱۳۵۰ به (۴ر۴۳) ملیارد افغانی بالغ میشد درسال ۱۳۵۱ به (۴ر۵۲) ملیارد ودرسال (۱۳۵۲) به (۴ر۹۲) ملیارد افغانی رسیده است هرگاه جدول متذکره ازرهگذر ترکیب ارزش معدنی وصنعتی مورد بررسی قرار گیرد ملاحظه میگردد که ارزش مواد معدنی در دوسال اخیر معادل (۱ر۱۷) ملیارد افغانی بوده است ۰

که نسبت بسال ۱۳۵۰ یك افزودی (۲٫۶) فیصد دارن ج داده است اما نکته قابل توجه این است که ارزش معادن درسال ۱۳۵۱ ـ(۹٫۲۵) فیصد مجموع ودر سال ۱۳۵۲ (۲۳٫۸) فیصد مجموع راتشکیل داده است . سبب اینکه درمقدار ارزش معادن درسل ۱۳۵۱ یك افزایش ودرسال ۱۳۵۲ یك کاهش رونما شده است علت آن ازیکطرف وابسته به افزایش مقدار تولیدات گاز در سال ۱۳۵۱ وازجانب دیگرموجودیت تولیدات لاجورد درسال مذکور بوده است . درحالیکه درسال ۱۳۵۲ ازیکطرف درمقدار تولیدات گاز طبیعی یك کاهش (۰٫۴) فیصد نسبت بسال ۱۳۵۱ رونما شد واز جانب دیگرارزش تولیدات لاجورد شامل اقلام ارزش مواد معدنی نسبت بعدم موجودیت احصائیه تولیدات آن نگردیده است .

ارزش مواد صنعتی درسالهای ۱۳۵۱ و۱۳۵۲ که مقدار ان درسال ۱۳۵۰ به (۲۹٫۳) ملیارد افغانی میرسید بالتوبه به (۳۵٫۳) ملیارد (۷۰٫۳) ملیارد افغانی افزایش یافته است که این مقدار درسال ۱۳۵۰ (۳٫۷۴) فیصد مجموع ودرسال ۱۳۵۱ (۱٫۷۴) فیصد مجموع ودرسال ۱۳۵۲ (۲٫۷۶) فیصد مجموع راتشکیل داده است .

ملاحظه ارقام متذکره میساندکه مقدارارزش مواد صنعتی درسالهای اخیر روبه افزایش بوده اما سهم نسبی ارزش مواد صنعتی نسبت به مجموع درسال ۱۳۵۱ انظره سال ۱۳۵۰ کمتر شده است که این تقلیل معنی کاهش مقدارتولیدات صنعتی وارزش انرا درسال ۱۳۵۱ نمیدهد بلکه درسال مذکورسهم نسبی ارزش مواد معدنی افزایش یافته است . روبهمرفته تغییریکه درمقدارتولیدات مواد صنعتی ومعدنی دوسال اخیربه مقایسه سال ۱۳۵۰ بعمل امده است درشاخص عمومی اقلام مذکور منعکس گردیده است که جدول شماره (٤) شاخص مواد معدنی وصنعتی کشور راارائه میدارد .

جـدول (٤)

شاخص عمومی تولیدات صنعتی ومعدنی افغانستان

ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

سال ۱۳٤٤=۱۰۰

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
شاخص تولیدات صنعتی	۱۱۷ر۷	۱۱۹ر٦	۱۳۳ر۹
شاخص تولیدات معدنی بـ دون گاز	۹۰ر۰	۵۷ر۰	۸۳ر۳
شاخص تولیدات معدنی بشمول گاز	۷۲۲ر٦	۷٤۱ر۳	۷٤۰ر۰
شاخص تولیدات معدنی وصنعتی ـ بـ دون گاز	۱۱٦ر۳	۱۱٦ر۳	۱۳۱ر۲
شاخص عمومی تولیدات	۱۵۰ر۱	۱۵۳ر۰	۱٦٦ر٤

نوت : میتودلاسپیر واحتوای شاخص (۲۱) قلم امتعه صنعتی

تحلیل جدول شماره (٤) میرساند که شاخص عمومی کلیه تولیدات درسالهـای ۱۳۵۱ و۱۳۵۲ بـ مقایسه سال ۱۳۵۰ بالترتیب بـ اندازه (۰ر۲) فیصد و(۰ر۱۱) فیصد افزایش یافته است۰ قسمت اعظم افزایش شاخص تولیدات سال ۱۳۵۱ نظر بـ سال ۱۳۵۰ واسته به تولیدات معدنی بشمول گاز میباشد که دران یك ازدیاد ـ (۲ر٦) فیصد بعمل آمده است ۰ درحالیکه تولیدات معدنی بـ دون گاز درحدود (۲٦ر۷) فیصد تقلیل یافته واین بـ ذات خود اهمیت تولیدات گاز را درقسمت تولیدات معدنی واضحت میدهد درسال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۰ شاخص تولیدات صنعتی بـ اندازه (۱۳ر۸) فیصد وشاخص تولیدات معدنی بشمول گاز باندازه (۲ر٦) فیصـد صعود نموده است که این بـ ذات خویش رونق صنایع را درسال ۱۳۵۲ هویدا میسازد ۰

شاخص عمومی باساس (۲۲) قلم امتعه عمده صنعتی ومعدنی تترتیب گردیده که مقدار تولیدات امتعه مذکور درجدول شماره (۵) توضیح شده است ۰

ادامه جدول (۱)

		۱۳۵۰ حقیقی	۱۳۵۱ حقیقی	۱۳۵۲ ابتدائی
۳۶۰	عواید غیرخالص فروش خدمات و محصولات طبقاتی	۷٫۰	۵٫۰	۲۷٫۹
۳۷۰	عواید غیرخالص فروش خدمات ـ مخابرات	۱۲۸٫۹	۱۴۱٫۹	۱۳۲٫۵
۳۸۰	عواید غیرخالص خدمات صحی	۸٫۳	۹٫۱	۲٫۶
۳۹۰	عواید غیرخالص سایر فروشات املاک (اموال) محصولات وخدمات دولت	۱۳٫۵	۳۰٫۸	۳۲٫۸
۴۰۰	عواید لایسنسها ـ فیسها وجرایم	۱۹۹٫۹	۲۱۸٫۵	۲۵۹٫۱
۴۱۰	عواید فروش لایسنسهای عرادهجات	۰٫۱	۰٫۱	۵٫۶
۴۲۰	عواید فروش اسناد هویت	۲۰٫۲	۳۸٫۴	۲۶٫۷
۴۳۰	عواید فروش فیصله های محاکم	۶۷٫۲	۸۰٫۵	۷۴٫۸
۴۴۰	عواید جرایم ومجازات مالیاتی	۴٫۸	۷٫۴	۱۴٫۶
۴۵۰	عواید جرایم ومجازات گمرکی (رسم ارضیه)	۱۹٫۱	۲۱٫۳	۲۹٫۸
۴۶۰	عواید صدور نکاح نامه وطلاقنامه	۱٫۲	۱٫۴	۱٫۴
۴۷۰	عواید کمیشن وجرایم ترافیکی	۵۵٫۸	۵۱٫۳	۸۰٫۶
۴۸۰	عواید لایسنس وجوازنامه های حرفوی	۲۲٫۳	۵٫۴	۴٫۴
۴۹۰	عواید لایسنسها (فیسها وجرایم خارج تصنیف	۹٫۲	۱۲٫۷	۲۱٫۲
۵۰۰	عواید بکاراندا ختن ملکیت وپول دولت	۲۲۶٫۲	۱۶۵٫۶	۱۹۲٫۴
۵۱۰	عواید کرایه ملکیت غیرمنقول وکرایه عمارت ومنازل	۱۸٫۷	۱۳٫۳	۱۵٫۹
۵۲۰	عواید کرایه ملکیت منقول وعرادهجات	۸٫۰	۶٫۳	۱۴٫۴
۵۳۰	عواید تکتپولی وامانت بانکی	—	—	—
۵۴۰	عواید تکتپولی قروض	—	—	—
۵۵۰	عواید سرمایه گذاریها خدرتشبثات غیر دولتی	۱۴۰٫۹	۸۳٫۵	۸۰٫۵
۵۶۰	عواید حق العبور	۵۸٫۶	۶۲٫۵	۷۹٫۴
۵۹۰	سایرعواید بکاراندا ختن ملکیت وپول دولت ـ		—	۲٫۲
۶۰۰	عواید تصدیهای دولتی	۹۳۳٫۴	۹۲۸٫۲	۷۲۰٫۷
۶۱۰	عواید انحصارات دولتی	۹۱۱٫۶	۹۰۴٫۷	۶۹۲٫۱

جدول (۵)

تولیدات معدنی صنعتی و معدنی افغانستان

ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

نوع تولید	واحد	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
پنبه محلوج	هزارتن	۱۶٫۸	۱۵٫۲	۲۵٫۰
تخم برای فروش	هزار بندل	۱۳۶٫۰	۱۶۲٫۱	۱۷۹٫۱
منسوجات نخی	ملیون متر	۶۲٫۰	۶۰٫۲	۷۶٫۵
منسوجات سندی	هزارمتر	۱۰۵۴۷٫۰	۱۴۷۸۷٫۰	۱۳۴۳۸٫۰
منسوجات پشمی	هزارمتر	۲۸۴٫۰	۲۷۳٫۰	۱۳۳٫۴
سمنت	هزارتن	۷۳٫۰	۹۰٫۶	۱۳۵٫۰
برق	ملیون کیلوات ساعت	۴۲۲٫۶	۴۸۶٫۹	۵۲۵٫۴
آردگندم	هزارتن	۹۲٫۳	۶۳٫۰	۴۸٫۰
محصولات نانوائی و سیلو	هزارتن	۱۶٫۷	۱۶٫۲	۱۷٫۰
یخ	هزارتن	۲٫۶	۳٫۰	۱۰٫۴
شکر	هزارتن	۸٫۵	۷٫۱	۷٫۴
روغن نباتی	هزارتن	۴٫۰	۳٫۹	۴٫۲
زغال پریکت	هزارتن	۲۳٫۸	۲۲٫۴	۳۲٫۵
مرمر	هزارمتر مربع	۱۱٫۰	۸٫۲	۱۳٫۸
تراسو	هزارمتر مربع	۴۷٫۰	۳۴٫۸	۳۳٫۱
صابون	ملیون کلچه	۴٫۰	۴٫۷	۳٫۱
بوت چرمی	هزارجوره	۲۱۶٫۲	۲۱۵٫۹	۱۹۹٫۰
روده پاک شده	هزارحلقه	۱۰۹٫۰	۳۷۵٫۳	۲۳۸٫۱
نمک	هزارتن	۴۰٫۰	۳۱٫۰	۴۲٫۰
زغال سنگ	هزارتن	۱۳۵٫۰	۷۰٫۹	۱۱۶٫۵
گاز طبیعی	ملیون مترمکعب	۲۶۳۵٫۰	۲۸۴۹٫۴	۲۷۳۵٫۰
لاجورد	هزارکیلو	—	۲٫۹	—

ازجمله علل عمده افزایش تولیدات صنعتی که سابقا نیز از آن تذکر رفت یکی آن بکارافتادن یکتعداد موسسات جدید صنعتی درکشور میباشد . به اساس ارقام دست داشته درسال ۱۳۵۲ جمعا به تعداد (۱۶۱) موسسه فعال صنعتی در رشته های مختلفه مصروف فعالیت تولیدی درکشور بوده اند .

تعداد کارگران معدنی وصنعتی کشور نیز که درسال ۱۳۵۰ به (۲۳٫۰) هزار نفر میرسید درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ بالترتیب به (۲۴٫۸) هزار و (۲۹٫۰) هزار نفر زیاد شده است که بدین اساس یک ازدیاد (۷٫۸) فیصد درسال ۱۳۵۱ و یک افزایش (۲۶٫۱) فیصد درسال ۱۳۵۲ نظر بسال اساس دران بملاحظه میرسد . باید متذکر شد که درپرتو تصاویبیکه بمنظور فراهم اوری تسهیلات برای کارگران صنعتی ازطرف رژیم جوان جمهوری درکشور اتخاذ شده است توقع میرود تا سالهای اینده در پهلوی افزایش مقدار تولیدات صنعتی تعداد بیشتری ازافراد بیکار درموسسات صنعتی بکار مشغول شده وهمچنان باساس قانون جدید سرمایه گذاریهای خصوصی داخلی وخارجی درایند . نزدیک امکان اینکه موسسات تولیدی بیشتری بفعالیت اغاز خواهند نمود موجود شده است بدین ترتیب در ظرف دهه اینده کلیه اقدامات متذکره میتواند در رشد تولیدات مطابق به نیازمندیهای جامعه سهم مستقیمی بگیرد وحتی الامکان ازتورید امتعه خارجی بیلزوم جلوگیری نماید .

زراعت وآبیاری

افغانستان ازنگاه حاصل خیزی خاک ـ شرایط مساعد اقلیمی، استعداد وعلاقه مفرط مردم آن به زراعت ومالداری حایز موقف ارزنده میباشد ۰

مملکت ما علاوه براینکه ازنگاه مواد غذائی تااندازه زیادی متکی بخود میباشد سکتور زراعت اقلام درشت صادراتی (۸۷ فیصد) صادرات کشور رانیز تشکیل میدهد چنانچه درحدود (۶۵ فیصد) محصولات غیر خالص وعواید ملی بوسیله این سکتور حاصل میگردد ۰

حدود (۸۴ فیصد) نفوس مملکت مصروف زراعت ومالداری بوده ورقم متذکره نشان میدهد که ماشین وآلات زراعتی درافغانستان کمتر رواج دارد ـ بناء فیصدی زیاد قوای بشری درهمین سکتور مصروف اند ولی بملاحظه آخرین ارزیابی فیصدی مذکور روبه تقلیل میباشد ۰

در ممالک دیگر مثلا پاکستان (۷۰ فیصد) هندوستان (۶۸ فیصد) اتحاد شوروی (۳۲ فیصد) ـ جاپان (۲۱ فیصد) فرانسه (۱۴ فیصد) وایالات متحده امریکا صرف (۴ فیصد) نفوس ان درسال ۱۹۷۰ درسکتور زراعت مصروفیت داشتند ۰

اشتغال فیصدی زیاد نفوس مملکت دوسکتور زراعت با درنظر گرفتن عوامل دیگر تاحائی ازعقب ماندگی کشور نمایندگی میکند ـ لذا ضرورت می افتد تا با معرفی واستعمال ماشین والات عصری وتکنالوژی جدید قوای بشری را درسکتور زراعت بسرعت تعویض نموده ودرعین زمان باایجاد صنایع ثقیل وفابریکات افرادرا بجای سکتور زراعت ـ درانکشاف معادن وصنایع کشور بکار انداخت ۰

این عمل البته بین سکتورهای زراعت وصنایع مملکت ایجاد توازن را سبب میگردد ۰ اینک جهت معلومات مزید نتایج یک سلسله سرویهای زراعتی کشور بشرح آتی گزارش میابد :

سروی عمومی مقدماتی زراعتی سال ۱۳۴۵ :

برای نخستین بار سروی عمومی مقدماتی زراعتی افغانستان ازطرف وزارت جلیله زراعت وآبیاری درسال ۱۳۴۵ روی دست گرفته شد که اوراق حاصله آن ـ

درسال ۱۳۵۱ ازطرف مدیریت عمومی احصائیه های زراعتی توحید وبنشر سپرده شد ولی ازانجا که سروی مذکور طی سالهای بعدی تعقیب نگردیده نتایج حاصله ان ازنگاه احصائیه ارزشمند تلقی شده ودر حقیقت اساس احصائیه های بعدی زراعتی ودیگر احصائیه های کشور راتشکیل میدهد ۰

باساس سروی سال ۱۳۴۵ ساحه زمینداری درافغانستان بر(۲۲۷۴۵) هزار جریب زمین بالغ میگردد که ازانجمله (۱۱۹۲۶) هزارجریب انرا اراضی ابـــی و (۱۰۸۱۹) هزارجریب انرااراضی للمی تشکیل میدهد ولی تعداد زمیندار و مالک در افغانستان به (۱۶۱۷۱۷۰) نفر میرسد ۰

دراین سروی قریه واحد شمار قرار داده شده که به اساس ان از طرف مامورین موظف بامعلومات دهندگان (موی سفیدان وبزرگان قریه) طورمستقیم مصاحبه صورت گرفته است ۰

نتایج این سروی که بتفریق ولایات توحید گردیده است درجه صحت و قابلیت اعتبار ان باین اداره معلوم شده نمیتواند زیرا سروی مذکورازنگاه صحت مورد بررسی ساحوی قرار نگرفته است ـ لهذا احصائیه های مذکور باساس ارقام وحقایق جدید که ازاثر سروی های بعدی بدست می آید قابل تعدیل وتجدید نظرمیباشد ۰

جـدول (۱)

تخمین مقدماتی نفوس زراعتی ـ تعداد زمیندار ومالدار ـ [illegible] زمینداری
به تفریق ولایات کشـور (سال ۱۳٤٦)

اسم ولایت	تعداد قراء	نفوس زراعتی	تعداد زمیندار ومالدار	ساحه زمینداری (جریب) آبی	للمی	مجموع
ارزگان	٤٥٥	۳٦۹۹۲۰	۹٤۹٥۰	٦۳۲۹۷۰	۲۱۹۷۰	٦٥٤۹٤۰
بادغیس	۳٥٦	۲۹٥۲٦۰	۳۸۳۱۰	۱٦٦٥۲۰	٦۰۳۹۸۰	۷۷۰٥۰۰
بامیان	۲۸٥	۲۸٥۰٤۰	۲۷۱۰۰	۱۱٥۷۹۰	۳۳۷٥۰	۱٤۹٥٤۰
بدخشان	٦۰۷	۳۹۸۷۲۰	٥۲۰۸۰	۳۰۸۸۰۰	٦۰۰۸۰۰	۹۰۹٦۰۰
بغلان	۲۸۲	٤٦٦۹۸۰	٤۲٥٤۰	٤۰۰۸۹۰	۷٤۸۲٥۰	۱۱٤۹۱٤۰
بلخ	۳٦٤	۲۷۰۰۰۰	٤۹۸٥۰	۱۱۳۲٥۰۰	٤٤۳٤۳۰	۱٥٦٥۹۳۰
پروان	۳٤٥	٤۹۳۷۲۰	٦۳۷۰۰	۱۷٥۷۰۰	٦۷۹٦۰	۲٤۳٦٦۰
پکتیا	۱۰۳۷	۷۰٤٦۹۰	۷۹٤۰۰	۲۸۱۷۰۰	۱٥٦۸٤۰	٤۳۸٥٤۰
تخار	٦۹۹	۳۳۲۳۳۰	٤۰۳۰۰	۳۰۹۲۷۰	۱٤۹۱٤۸۰	۱۸۰۰۷٥۰
جوزجان	٤٤۸	۲۹۰٥٦۰	٤۱۸٥۰	۹۲۳۰۰۰	٤۹۸۷۲۰	۱٤۲۱۷۲۰
زابل	٦٥۲	۲٦۷۳٥۰	۱۹۷۰۰	۳۱۲٦۸۰	۹۱۷۸۰	٤۰٤٤٦۰
سمنگان	۳٦۸	۲۲۲۱٥۰	٤۷۰۱۰	۲۲۱۷۰۰	۷۲۹٦۱۰	۹٥۱۳۱۰
غزنی	۲۰۳۹	۷٤۰۲۱۰	٦٥۸۳۰	٥۸۷٤۰۰	۲٥۹٤٥۰	۸٤٦۸٥۰
غورات	۸۹۷	۲۱۷۲۸۰	۳۹۰۳۰	۳٦٤۲٤۰	٤۹۱۸٥۰	۸٥٦۰۹۰
فاریاب	٤٥٦	٤۱٥٤٥۰	٤٦۹٤۰	٦۰۸۰۳۰	۹٦٤۲۷۰	۱٥۷۲۳۰۰

ادامه جدول (۱)

	تعداد قراء	نفوس زراعتی	تعداد زمیندار ومالدار	ساحه زمینداری (جریب) آبی	ساحه زمینداری (جریب) لمی	ساحه زمینداری (جریب) مجموع
قراه	٤٧٦	٢٩٠٢٥٠	٢٣٩٣٠	٦٢٨٦٥٠	١١٢٩٨٠	٧٤١٦٣٠
کابل	٣٨٤	٦٣٩٨٠٠	٤٥٤٣٠	٢٨٧٩٨٠	٥٠٣١٠	٣٣٨٢٩٠
کاپیسا	٣٨١	٤٦٠٨١٠	٤٩٧٨٠	١٩٩٧١٠	٢٤٨٠	٢٠٢١٩٠
قندز	٢٩٣	٣٥٤٤٣٠	٥٢٠٥٠	١٠٤٧٩٣٠	٤٢٨٥٧٠	١٤٧٦٥٠٠
قندهار	٧٥٢	٥٨٠٠٠٠	٤٨٤٣٠	٥٨٩٦١٠	١٩٧٧٤٠	٧٨٧٣٥٠
کترها	٢٦٥	٢٦١٦٧٠	٣٠٧٠٠	١١٦٥٧٠	١٥٥٧٠	١٣٢١٤٠
لغمان	٢٢٢	١٦١٩١٠	٣٠٠٥٠	١١٧٩١٠	٧٥٠٠	١٢٥٤١٠
لوگر	٢٦٥	٢٣٧٣٦٠	٣٤٨٤٠	١٣٣٢٦٠	٨٦٦٣٠	٢١٩٨٩٠
ننگرهار	٥٣١	٦٤٠٩٠٠	٧٧٧٦٠	٢١١٧٣٠	٩٠٦٥٠	٣٠٢٣٨٠
نیمروز (چخانسور)	٦٠٣	١١٩١٠٠	١٨٥٨٠	٣٠١٥٠٠	٩٢٧٥٢٠	١٢٢٩٠٢٠
بردک	١٨٣	٣٨٢٧٤٠	٢٩٤٣٠	١٢٨٠١٠	٩٠٧٠	١٣٧٠٨٠
هرات	١٠١٩	٦٨٥٠٠٠	٩٠١٥٠	٨١٨٤٧٠	١٦٨٥٠١٠	٢٥٠٣٤٨٠
هلمند	٦٠٦	٢٥٥٩٩٠	٢٧٤٥٠	٨١٣٦١٠	١١٠٠	٨١٤٧١٠
مجموع	١٥٢٧٠	١٠٨٣٩٨٧٠	١٢٥٧١٧٠	١١٩٢٦١٣٠	١٠٨١٩٢٧٠	٢٢٧٤٥٤٠٠
کوچیها	—	٢٥٠٠٠٠٠	٣٦٠٠٠٠	—	—	—
مجموع عمومی	١٥٢٧٠	١٣٣٣٩٨٧٠	١٦١٧١٧٠	١١٩٢٦١٣٠	١٠٨١٩٢٧٠	٢٢٧٤٥٤٠٠

منبع — مدیریت احصائیه وزارت زراعت وآبیاری

جدول (۲)

تخمین مقدماتی تعداد مواشی وطیور به تفریق ولایات کشور

(سال ۱۳۴۶)

اسم ولایات	تعداد مواشی وطیور (واحد)				
	گوسفند عادی	گوسفند قره قل	بز	گاو	گاومیش
ارزگان	۵۷۸۶۷۰	—	۲۲۱۴۳۰	۱۵۹۲۴۰	—
بادغیس	۱۳۹۳۶۶۰	۴۷۲۷۵۰	۲۸۶۶۵۰	۱۰۳۵۰۰	۳۲۰
بامیان	۲۵۵۳۸۰	—	۴۹۰۴۰	۱۴۴۵۶۰	—
بدخشان	۳۷۸۷۷۰	۲۱۹۰	۲۵۳۲۱۰	۱۷۷۴۵۰	۱۰۹۰
بغلان	۶۲۱۵۰۰	۲۸۰۰۰	۱۸۶۶۴۰	۱۱۶۸۶۰	—
بلخ	۸۰۷۵۵۰	۱۳۹۳۶۶۰	۱۵۲۴۴۰	۹۳۳۴۰	—
پروان	۷۷۱۹۰	—	۶۸۰۲۰	۶۰۹۱۰	—
پکتیا	۱۴۷۱۷۰	—	۲۲۷۰۶۰	۱۹۰۴۲۰	۶۹۱۰
تخار	۴۱۵۲۴۰	۱۰۳۸۱۰	۱۶۴۸۹۰	۱۵۹۰۲۰	—
جوزجان	۳۴۵۷۳۰	۲۶۹۳۴۴۰	۱۳۵۱۲۰	۲۲۴۷۴۰	—
زابل	۳۲۲۳۹۰	—	۵۴۳۲۰	۳۱۵۱۰	—
سمنگان	۹۳۸۴۳۰	۵۸۸۵۱۰	۱۰۴۰۳۰	۱۱۸۳۰۰	—
غزنی	۸۸۷۶۰۰	—	۴۲۵۰۰	۳۰۲۶۹۰	—
غورات	۴۴۵۴۰۰	۱۰۹۰۰	۱۷۷۲۳۰	۱۸۴۹۲۰	—
فاریاب	۳۱۰۸۰۰	۹۳۸۲۸۰	۸۴۳۱۰	۱۹۶۰۸۰	—
فراه	۴۸۷۰۴۰	۶۸۰	۶۰۸۵۰	۴۲۳۳۰	—

ادامه جدول (۲)

	تعداد مواشی بطبقه‌بندی (واحد)				
	گوسفند نادری	گوسفند قره‌قل	بز	گاو	گاومیش
کابل	۶۴۰۸۰	—	۹۱۶۰	۴۸۴۰۰	—
کاپیسا	۸۶۳۸۰	—	۵۴۷۸۰	۵۶۶۲۰	۵۶۰۰
کندز	۳۱۸۲۴۰	۲۴۷۳۱۰	۷۳۱۲۰	۱۷۹۷۰۰	۱۷۶۰
کندهار	۴۰۱۳۸۰	—	۵۵۳۰۰	۱۶۴۲۵۰	—
کنرها	۳۵۸۷۰	—	۹۲۲۹۰	۶۰۴۵۰	۲۸۱۰
لغمان	۴۸۴۰۰	—	۵۵۱۳۰	۳۵۷۳۰	۵۰۳۰
لوگر	۳۷۲۹۰	—	۳۵۲۰	۳۱۶۸۰	—
ننگرهار	۶۱۳۳۰	—	۴۳۱۱۰	۱۴۸۳۸۰	۹۵۷۰
نیمروز	۲۳۳۷۲۰	۱۰۰۰	۸۳۸۰۰	۳۰۷۶۰	—
وردک	۲۰۷۳۵۰	—	۲۹۶۰۰	۵۹۹۲۰	—
هرات	۱۰۲۵۴۴۰	۱۱۳۶۰	۲۶۸۲۶۰	۲۰۷۵۶۰	—
هلمند	۳۹۹۰۸۰	—	۷۸۸۲۰	۶۱۲۴۰	۲۲۰
مجموع	۱۱۳۶۱۰۸۰	۶۴۹۱۸۹۰	۳۱۱۴۷۳۰	۳۳۹۰۵۲۰	۳۳۳۱۰
کوچیها	۳۶۵۲۰۰۰	—	۷۲۰۰۰	۲۰۹۰۰۰	—
مجموع عمومی	۱۴۹۶۳۰۸۰	۶۴۹۱۸۹۰	۳۱۸۶۷۳۰	۳۵۹۹۵۲۰	۳۳۳۱۰

منبع — مدیریت احصائیه وزارت زراعت وآبیاری

ضمیمه جدول(۲)

	اشتر	اسپ	مرکب	اطر	طیور
ارزگان	۶۱۰۰	۲۲۲۰	۳۳۸۸۰	—	۳۲۰۱۷۰
بادغیس	۱۳۵۱۰	۱۵۷۹۰	۳۷۹۵۰	۱۲۱۰	۱۸۹۶۲۰
بامیان	۲۵۰	۶۶۱۰	۳۸۵۵۰	—	۲۳۵۶۰۰
بدخشان	۷۶۰	۲۱۱۶۰	۵۷۳۱۰	—	۲۲۰۷۵۰
بغلان	۲۲۱۰	۲۵۸۹۰	۴۵۸۰۰	—	۱۳۴۴۵۰
بلخ	۸۱۴۰	۵۵۹۶۰	۴۱۷۷۰	۱۱۰۳۰	۳۱۵۳۲۰
پروان	۴۷۰	۴۹۰	۱۹۰۱۰	—	۱۸۷۸۲۰
پکتیا	۱۱۳۹۰	۱۰۱۰	۴۷۹۶۰	۹۳۸۰	۳۹۵۱۹۰
تخار	۴۲۰	۲۶۱۴۰	۴۱۱۹۰	۱۶۶۰	۱۲۸۵۱۰
جوزجان	۸۳۴۰	۶۳۴۲۰	۷۷۰۱۰	—	۴۴۹۵۸۰
زابل	۱۰۷۲۰	۱۶۳۰	۳۱۸۴۰	—	۱۴۷۲۰۰
سمنگان	۶۰۸۰	۵۰۱۶۰	۸۸۳۵۰	—	۱۴۵۰۷۰
غزنی	۱۸۰۰	۲۲۰۰	۸۴۹۲۰	—	۳۶۱۹۰۰
غورات	—	۸۵۰۰	۴۰۶۳۰	—	۱۱۳۵۷۰
فاریاب	۹۶۳۰	۳۵۳۹۰	۶۰۹۱۰	—	۱۲۳۷۲۰
فراه	۹۴۸۰	۲۲۱۰	۴۱۴۹۰	—	۱۰۸۹۷۰
کابل	۱۵۰	۱۲۴۰	۳۷۵۴۰	—	۱۴۴۸۲۰
کاپیسا	۷۰	۱۷۷۰	۳۰۵۳۰	—	۱۶۸۲۰۰

ادامه ضمیمه جدول (۲)

	اشتر	اسپ	مرکب	قاطر	طیور
کندز	۱۲۳۶۰	۱۸۴۱۰	۴۰۵۰۰	—	۳۲۹۴۰۰
کنڑ هار	۲۳۰۹۰	۲۲۷۰	۶۰۸۰۰	—	۲۱۰۸۷۰
کنرها	۱۴۰	۱۱۹۰	۱۶۹۳۰	—	۵۶۶۱۰
لغمان	۸۶۰	۱۷۳۰	۲۳۰۴۰	۱۴۵۰	۱۰۷۵۰۰
لوگر	۶۰	۱۱۴۰	۳۳۷۹۰	۶۰۰	۱۲۹۲۸۰
ننگرهار	۱۱۲۰	۷۷۰	۳۴۷۸۰	۱۶۰۲۰	۱۹۳۳۸۰
نیمروز	۱۲۵۲۰	۱۶۴۰	۳۱۶۴۰	—	۱۸۵۹۰۰
وردک	۴۵۰	—	۴۲۵۶۰	—	۲۹۳۳۵۰
هرات	۱۶۷۶۰	۱۸۱۹۰	۵۹۶۵۰	—	۳۲۱۱۸۰
هلمند	۱۲۲۳۰	۷۹۰	۳۶۰۷۰	—	۲۴۲۲۹۰
مجموع	۱۶۹۱۱۰	۳۶۷۹۲۰	۱۲۳۶۴۰۰	۴۱۳۵۰	۵۹۶۰۲۲۰
کوچیها	۱۳۰۰۰۰	۳۵۰۰۰	۹۲۰۰۰	—	۳۳۰۰۰۰
مجموع عمومی	۲۹۹۱۱۰	۴۰۲۹۲۰	۱۳۲۸۴۰۰	۴۱۳۵۰	۶۲۹۰۲۲۰

ادامه جدول (۱)

		۱۳۵۰ حقیقی	۱۳۵۱ حقیقی	۱۳۵۲ ابتدائی
۶۲۰	عواید کوپراتیف‌های عمومی	۵ر۰	—	۶ر۰
۶۳۰	عواید مسلخ	—	—	—
۶۴۰	عواید فابریکات دولتی	۲ر۰	۲ر۰	۲۴ر۰
۶۵۰	عواید دستگاه‌های انتفاع المنفعه	—	—	۱ر۳
۶۶۰	عواید صنایع حابس	—	—	—
۶۷۰	عواید تهیه غله وسیلوها	—	—	—
۶۹۰	عواید دیگر تصدیهای دولتی	۱ر۲۱	۲۳ر۳	۲ر۷
۷۰۰	عواید متفرقه	۵ر۱۰۱	۶ر۸۵	۱۸۵ر۳
۷۱۰	تحصیل باقیات عایداتی	۳ر۷۳	۶۷ر۳	۱۴۴ر۰
۷۲۰	امانات وکمکهای داخلی	—	—	۱ر۰
۷۹۰	سایر عواید متفرقه	۲ر۲۸	۱۸ر۳	۴۱ر۲
۸۰۰	عواید غیر حقیقی	۲ر۷۴	۱۶۰ر۲	۱۵۷ر۴
۸۱۰	اعاده تادیات اضافی	۵ر۰	۱ر۱۷	۵۰ر۸
۸۲۰	اعاده قرضه مامورین	۴ر۱۰	۹ر۷	۱۱ر۷
۸۳۰	اعاده نقدی پیشکی	۲ر۵۸	۱۳۲ر۶	۷۴ر۱
۸۹۰	سایر عواید غیر حقیقی	۱ر۰	۸ر۰	۲۰ر۳
	مجموع بابهای (۱۰۰ــ۸۰۰)	۷ر۵۸۲۰	۶۱۱۹ر۳	۷۰۸۴ر۹
	امداد جنسی که در بالا ذکر نشده	۴ر۱۰۴۷	۱۲۴۹ر۸	۸۰۷ر۴
	مجموع عمومی	۱ر۶۸۶۸	۱ر۷۳۶۹	۷۸۹۲ر۳

منبع ــ وزارت مالیه .

جـدول(۳)

تخمین مقدماتی ساحه بهره موقتی ــ ساحه زمینداری ــ جنگلات وعلفچر بتفریـق ولایات کشور(سال ۱۳۴۶)

اسم ولایات	مجموع ساحه زمین بهره موقتی (جریب)	ساحه زمینداری	ساحه تحت استفاده های مختلف (جریب)		
			ساحه جنگلات	ساحه علفچر	مجموع ساحه زمینداری جنگلات وعلفچر
ارزگان	۱۳۷۵۰۰	۶۵۴۹۴۰	۳۹۰۲۰۰	۱۴۳۷۶۰۰	۲۴۸۲۷۴۰
بادغیس	۳۳۵۲۰۰	۷۷۰۵۰۰	۷۴۷۸۰۰	۲۷۲۵۹۰۰	۴۲۴۴۲۰۰
بامیان	۴۰۰۶۰	۱۴۹۵۴۰	۱۶۰۰۰	۶۴۱۶۰۰	۸۰۷۱۴۰
بدخشان	۳۶۵۸۶۰	۹۰۹۶۰۰	۴۵۰۰۰۰	۱۰۶۳۱۰۰	۲۹۲۲۷۰۰
بغلان	۴۵۴۳۸۰	۱۱۴۹۱۴۰	۴۳۷۷۰۰	۱۸۶۸۷۰۰	۳۴۵۵۵۴۰
بلخ	۴۴۶۲۰۰	۱۵۶۵۹۳۰	۳۵۴۵۰۰	۱۹۲۸۵۰۰	۳۸۴۸۹۳۰
پروان	۶۹۰۴۰	۲۴۳۶۶۰	۲۴۰۰	۱۳۵۹۰۰	۳۸۱۹۶۰
پکتیا	۱۴۴۷۳۰	۴۳۸۵۴۰	۲۶۸۶۳۰۰	۲۱۳۹۰۰	۳۳۳۸۷۴۰
تخار	۸۰۷۵۶۰	۱۸۰۰۷۵۰	۲۴۸۵۰۰	۱۵۶۹۷۰۰	۳۶۱۸۹۵۰
جوزجان	۴۳۴۰۰۰	۱۴۲۱۷۲۰	۱۴۳۵۰۰	۳۰۹۲۰۰۰	۴۶۵۷۲۲۰
زابل	۱۰۸۳۴۰	۴۰۴۴۶۰	۱۰۰۰	۲۹۹۷۰۰	۷۰۵۱۶۰
سمنگان	۴۰۹۱۴۰	۹۵۱۳۱۰	۶۸۸۵۰۰	۲۳۵۱۸۰۰	۳۹۹۱۶۱۰
غزنی	۲۴۶۱۸۰	۸۴۶۸۵۰	۱۴۵۰۰۰	۲۰۶۱۹۰۰	۳۰۵۳۷۵۰
غورات	۳۱۳۷۴۰	۸۵۶۰۹۰	۱۱۲۲۰۰	۱۶۳۵۵۰۰	۲۶۰۳۷۹۰

ادامه جدول(۳)

	مجموع ساحه زمین بوره موقتی (جریب)	ساحه تحت استفاده		هلای مختلف (جریب)	
		ساحه زمینداری	ساحه جنگلات	ساحه علفچر	مجموع ساحه زمینداری،جنگلات وعلفچر
فاریاب	۶۰۳۷۱۰	۱۵۷۲۳۰۰	۳۸۳۴۰۰	۳۱۶۰۳۰۰	۵۱۱۶۰۰۰
فراه	۱۸۲۱۳۰	۷۴۱۶۳۰	۱۴۰۳۰۰	۱۰۷۴۸۰۰	۱۹۱۶۷۳۰
کابل	۸۲۷۰۰	۳۳۸۲۹۰	۱۰۰۰	۱۳۰۰۰	۳۵۲۲۹۰
کاپیسا	۴۱۱۴۰	۲۰۲۱۹۰	۲۰۸۰۰	۶۳۹۰۰	۲۸۶۸۹۰
کندز	۴۲۳۸۹۰	۱۴۷۶۵۰۰	۱۷۴۷۰۰	۱۰۹۳۴۰۰	۲۷۴۴۶۰۰
کندهار	۲۱۶۷۲۰	۷۸۷۳۵۰	۲۸۰۰۰	۱۵۲۳۲۰۰	۲۳۳۸۰۵۰
کنرها	۳۱۰۱۰	۱۳۲۱۴۰	۱۵۴۲۰۰۰	۲۷۱۳۰۰	۱۹۴۵۴۴۰
لغمان	۲۷۳۸۰	۱۲۵۴۱۰	۲۸۸۴۰۰	۱۷۸۴۰۰	۵۹۲۲۱۰
لوگر	۶۹۹۵۰	۲۱۹۸۹۰	۱۵۷۰۰	۱۶۹۲۰۰	۴۰۴۷۹۰
ننگرهار	۸۷۶۵۰	۳۰۲۳۸۰	۶۷۴۳۰۰	۱۹۷۴۰۰	۱۱۷۴۰۸۰
نیمروز	۵۲۴۰۰۰	۱۲۲۹۰۲۰	۴۸۶۰۰	۱۲۷۹۰۰	۱۴۰۵۵۲۰
وردک	۳۰۱۰۰	۱۳۷۰۸۰	۲۰۰	۲۶۶۶۰۰	۴۰۳۸۸۰
هرات	۱۰۰۶۲۰۰	۲۵۰۳۴۸۰	۲۰۸۲۰۰	۱۰۶۵۴۰۰	۳۷۷۷۰۸۰
هلمند	۱۶۳۳۲۰	۸۱۴۷۱۰	۲۷۹۰۰	۵۷۹۶۰۰	۱۴۲۲۲۱۰
مجموع	۷۸۰۱۸۳۰	۲۲۷۴۵۴۰۰	۹۹۳۷۱۰۰	۳۰۳۱۰۲۰۰	۶۳۹۹۲۷۰۰

منبع ــ وزارت زراعت وابیاری

سروی نیشکر ولایت ننگرهار درسال ۱۳۵۱ :

مدیریت عمومی احصائیه ها و زراعتی برای نخستین بار سروی تولیدات نیشکر را درسال ۱۳۵۱ روی دست گرفت . باساس این سروی تولیدات نیشکر ولایت ننگرهار درسال ۱۳۵۱ به اندازه (۱۷۲۸۲) تن تخمین میگردد ـ قراریکه از سروی مذکور برمی آید بحدود (۹۰) فیصد نیشکر کشور درولایت ننگرهار زرع میشود .

کشت نیشکر سال ۱۳۵۱ مشتمل از (٦۲) فیصد انواع پارامی و (۳۸) فیصد از نوع نیشکر حلی میباشد .

ساحه تحت زرع نیشکر درسال مذکور (۲٤۸٤) جریب بود که مناطق عمده زرع نیشکر را ولسوالیهای کامه ـ سرخ رود وبهسود ولایت ننگرهار تشکیل میدهد .

نیشکر بمقاصد تولید گر (قند سیاه) وبشکل تازه ان بمصرف میرسد ـ از جمله تولیدات نیشکر بحدود (۱۱۳۲۲) تن برای استحصال (۱٤۸٤) تن گر و ـ (۹۳۸) تن بصورت نیشکر تازه بمصرف رسیده است ـ همچنان (۵۰۲۲) تن نیشکر برای کشت سال ۱۳۵۲ ذخیره شده بود . به نسبت بلند رفتن قیمت شکر در ـ تولیدات نیشکر واستحصال گر سال ۱۳۵۲ بیشتر ازسی فیصد امکان افزایش آن بنظر میرسید .

نوت ـ عوامل عمده تقلیل زرع نیشکر درسال ۱۳۵۱ خشکسالی های متمادی ـ سالهای (۱۳٤۹ و ۱۳۵۰) ـ ورود گر ازخارج وبلند رفتن قیمت گندم وغیره حبوبات شناخته شده است .

جـدول(٤)

اوسط توليدات نيشكر ـ استعمال تخم وتوليد گربه تفريـــق انواع عمـــده آن

توضيحات	اوسط حاصل تخمينی فی جريب (سير)	
	نوع پارامی	نوع محلی
توليدات نيشكر	١٢٠٠	٨٠٠
استعمال تخم (فی جريب)	١٢٠	١٠٠
توليدات گر	١٦٠	١٠٠
فيصدی گر	١٣٫٣	١٢٫٥

جدول(٥)

سرود نیشکر ولایت ننگرهار(سال ۱۳۵۱)

ساحه تحت زرع نیشکر به تفریق استفاده های مختلف آن

(ارقام به جریب)

مناطق مهم تولید نیشکر	مجموع ساحه زرع نیشکر	ساحه وصورت استفاده ازنیشکر کشت شده		
		تهیه گر (قند سیاه)	تازه خوری	تخم بذری
ولسوالی سرخرود	٥٥١	۳۸۸		۱٦۲
علاقه دارعیسهود	۲۸	٦		۱۷
ولسوالی کامه	۱٦٤٥	۱۱۲۹	—	٥۱٦
سایر مناطق	۲٦۰	—	۱٦۰	۱۰۰
مجموع	۲٤۸٤	۱٥۲۳	۱٦٦	۷۹٥

منبع ــ اداره مرکزاحصائیه

جدول (٦)

سرو نیشکر ولایت ننگرهار (سال ۱۳۵۱)

حاصلات نیشکر بتفریق صورت مصرف وتولیدات گر (قند سیاه) (ارقام به تن)

مناطق مهم زرع نیشکر	مقدار نیشکر باساس مصرف آن				تولیدات قند سیاه
	نیشکر در تولید گر	تازه خوری	تخم بذرگی	تولیدات عمومی نیشکر	
ولسوالی سرخرود	۲٦٤۰	٦	۱۰۱۵	۳٦٦۱	۳٤۲
علاقداری مهمند	۳٤	۲۸	۹۷	۱۵۹	٤
ولسوالی کامه	۸٦٤۸	—	۳۳٤۵	۱۱۹۹۳	۱۱۳۸
سایر مناطق	—	۹۰٤	۵٦۵	۱٤٦۹	—
مجموع	۱۱۳۲۲	۹۳۸	۵۰۲۲	۱۷۲۸۲	۱٤۸٤

منبع — اداره مرکز احصائیه

سروی تولیدات عسل طی سالهای ۱۳۴۸ـ۱۳۵۱ :

سروی تولیدات عسل وفعالیتهای زنبور داری برای اولین مرتبه درسال ۱۳۵۱ ازطرف مدیریت عمومی احصائیه های زراعتی این اداره تعقیب و به نشر سپرده شد این سروی در ولایات کابل ـ ننگرهار ـ غزنی ـ لوگر ـ کندز ـ پکتیا ـ بلخ ـ هلمند وکندهار که مراکز زنبور داری کشور میباشند صورت گرفته است .

تولیدات عسل کشور که بمنظور تجارت صورت گرفته درسال ۱۳۵۱ به یک صد یازده (۱۱۱) تن بالغ میگردد ولی درسال ۱۳۵۰ تولیدات عسل باندازه (٤٦) تن بوده است لهذا بمقایسه سال مذکور تولیدات سال ۱۳۵۱ بحدود (۱۴۱٫۳) فیصد افزودی بعمل آمده که عامل عمده آن (۵۹٫۰ فیصد) ازدیاد درتعداد فامیل زنبور واز دیاد درمقدار بارندگی سال ۱۳۵۱ بمقایسه سال ۱۳۵۰ میباشد .

درسال ۱۳۵۱ به تعداد (۲۶۷) نفر درزنبور داری مصروفیت داشته وتعداد فامیلهای زنبور عسل به (٦۱٦۱) فامیل میرسید ولی بالمقابل درسال ۱۳۵۰ ـ تعداد مولدان عسل به (۱۹۰) نفر وتعداد فامیل های زنبور عسل بر (۳۸۷۵) فامیل بالغ میگردید . لهذا میتوان گفت که تعداد مولدان سال ۱۳۵۱ بحدود (۴۰٫۵) فیصد ودرتعداد فامیلهای زنبور باندازه (۵۹٫۰) فیصد نظر بسال ۱۳۵۰ افزایش بعمل آمده است .

جـدول (۷)

تعداد مولدان ـ مجموع فامیلهای زنبور عسل ـ تولید متوسط یك فامیل زنبور ومجموع استحصال عسل طی سالهای ۴۸ـ۱۳۵۱

سال تولید	تعداد مولدان	تعداد فامیل های زنبورعسل ازنسل ایتالوی	مجموع استحصال عسل به (متریك تن)	تولید متوسط سالانه یك فامیل زنبورعسل به (متریك تن)
۱۳۴۸	۶۸	۱۱۴۹	۴۴٫۶۴	۰٫۳۸
۱۳۴۹	۱۴۹	۲۷۷۴	۵۶٫۸۶۰	۰٫۲۰
۱۳۵۰	۱۹۰	۳۸۷۵	۴۶٫۶۳	۰٫۱۲
۱۳۵۱	۲۶۷	۶۱۶۱	۱۱۰٫۷۷۴	۰٫۱۸

نوت : باید خاطرنشان ساخت که احصائیه های مذکور متکی برنتایج سروی آن عده مولدانی میباشد که لستاسمای شان نزد این اداره موجود است . سروی مذکور ازجدی ۱۳۵۱ شروع ودرجوزای سال ۱۳۵۲ خاتمه یافته است .

بعد از توضیح سروی های فوق اینک به اساس ارقام دست داشته تحلیل وضع عمومی سکتور زراعت در کشور طی سالهای ۱۳۵۰ـ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ ارائه میشود .

در سکتور زراعت کشور تولید حبوبات ونباتات نقش عمده را در زمره تولیدات زراعتی حایز میباشد . چنانچه بطور اوسط از (۷۲ـ۷۵ فیصد) محصولات غیر خالص سکتور بوسیله تولید حبوبات ونباتات تأمین میشود .

در قسمت تولید حبوبات تولید گندم اهمیت فراوان داشته وبهمین لحاظ است که ازمجموع اراضی تحت زرع بطور اوسط درحدود (٦٥) فیصد آنرا به کشت گندم اختصاص یافته است بطور عموم زرع گندم درسراسر کشور دراراضی آبی وللمی صورت گرفته وبطور نارمل حاصلات گندم للمی (۲۰) فیصد مجموع حاصلات گندم کشور را تشکیل میدهد . روبهمرفته تولیدات گندم درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ نسبت به سال اساس یعنی (۱۳۵۰) روبه افزایش بوده است چنانچه مقدار تولیدات آن در سال ۱۳۵۰ به (۱۹۱۵) هزارتن میرسد ـ درسال ۱۳۵۱ به (۲٤٥۰) هزارتن ودرسال ۱۳۵۲ به (۲۷۵۰) هزارتن بالغ گردیده است بدین اساس تولیدات گندم درسال ۱۳۵۱ به اندازه (۲۸) فیصد ودرسال ۱۳۵۲ باندازه (٦ر٤۳) فیصد نظر بسال ۱۳۵۰ ازدیاد بعمل آمده است .

جدول (۸) مقدار تولیدات گندم راباساحه تحت زرع آن ارائه میدارد .

جـدول (۸)

تخمین تولیدات گندم وساحه تحت زرع آن

(سالهای ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲)

ارقام تولیدات (هزار تن)
ارقام ساحه زرع (هزار هکتار)

توضیحات	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مجموع ساحه تحت زرع	۳۶۹۴٫۹	۴۲۱۴٫۸	ن ۳۵۹۰
ساحه تحت زرع گندم	ن ۲۳۵۰	ار ۲۸۹۷	ن ۲۲۳۶
فیصدی ساحه تحت زرع گندم نظر به مجموع ساحه تحت زرع	۶۳٫۶	۶۸٫۷	۶۲٫۳
تولیدات گندم	۱۹۱۵	۲۴۵۰	۲۷۵۰

علاوه برتولیدات گندم درکشور یکعده حبوبات دیگرازقبیل جو ـ جواری ـ برنج نیز دارای اهمیت زیاد میباشد .

جدول شماره (۹) تولید امتعه مذکور رابا ساحه تحت زرع آن ارائه میدارد :

جـدول (۹)

تخمین تولیدات وساحه تحت زرع جو ـ جواری وبرنج

سالهای (۱۳۵۰ـ۱۳۵۲)

ارقام تولیدات (هزار تن)
ارقام ساحه (هزار هکتار)

توضیحات	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
جـو : ساحه تحت زرع	۳۱۵	۳۲۰	۳۲۲
مقدار تولید	۳۵۵	۳۵۰	۳۶۰
جواری : ساحه تحت زرع	۵۰۰	۴۶۰	۴۷۰
مقدار تولید	۶۷۰	۷۲۰	۷۶۰

جدول (۲) مالیه عامه

مصارف عادی وانکشافی دولت به تفریق وزارتها وموسسات دولتی

(ارقام به ملیون افغانی)

وزارتها وموسسات	۱۳۵۰ حقیقی			۱۳۵۱ حقیقی			۱۳۵۲ ابتدائی		
	عادی	انکشافی	مجموع	عادی	انکشافی	مجموع	عادی	انکشافی	مجموع
	۵۴۴۹٫۹	۱۹۱۷٫۰	۷۳۶۶٫۹	۵۶۵۶٫۴	۲۳۸۶٫۷	۸۰۴۳٫۱	۶۸۱۸٫۹	۱۸۶۳٫۶	۸۶۸۲٫۵
دفتر ریاست جمهوری	—	—	—	—	—	—	۲۹٫۵	—	۲۹٫۵
ولسی جرگه	۲۷٫۶	—	۲۷٫۶	۲۷٫۵	—	۲۷٫۵	۱۲٫۱	—	۱۲٫۱
مشرانو جرگه	۸٫۱	—	۸٫۱	۸٫۳	—	۸٫۳	۴٫۴	—	۴٫۴
صدارتعظمی	۴۳٫۲	—	۴۳٫۲	۳۸٫۸	—	۳۸٫۸	۴۸٫۹	—	۴۸٫۹
ستره محکمه	۶۳٫۴	۲۴٫۹	۸۸٫۳	۶۸٫۷	۳۰٫۳	۹۹٫۰	۶۸٫۱	۲۶٫۵	۹۴٫۶
وزارت امورخارجه	۸۱٫۴	—	۸۱٫۴	۹۳٫۸	—	۹۳٫۴	۱۰۹٫۴	—	۱۰۹٫۴
وزارت داخله (ملکی)	۵۹٫۰	۲۶٫۵	۸۵٫۵	۶۵٫۷	۳۵٫۳	۱۰۱٫۰	۶۵٫۹	۲۲٫۰	۸۷٫۹
وزارت داخله (امنیه)	۲۶۱٫۸	—	۲۶۱٫۸	۲۷۰٫۹	۱۱٫۳	۲۸۲٫۲	۳۳۶٫۹	—	۳۳۶٫۹
وزارت عدلیه	۳۴٫۴	—	۳۴٫۴	۳۵٫۵	—	۳۵٫۵	۴۴٫۳	—	۴۴٫۳
وزارت مالیه تادیه قروض	۱۱۳۴٫۷	—	۱۱۳۴٫۷	۱۰۲۶٫۷	—	۱۰۲۶٫۷	۱۵۸۶٫۱	—	۱۵۸۶٫۱
وزارت مالیه متفرقه	۶۹۴٫۰	۷۲٫۳	۷۶۶٫۳	۷۹۹٫۷	۲۶٫۶	۸۲۶٫۳	۹۸۴٫۸	—	۹۸۴٫۸
وزارت معارف	۶۹۶٫۹	۳۷٫۶	۷۳۴٫۵	۷۶۸٫۶	۵۰٫۸	۸۱۹٫۴	۸۸۴٫۸	۳۹٫۱	۹۲۳٫۹
وزارت صحیه	۱۶۵٫۴	۴۸٫۳	۲۱۳٫۷	۱۸۵٫۵	۷۸٫۸	۲۶۴٫۳	۱۹۸٫۹	۹۴٫۴	۲۹۳٫۳

ادامه جدول (۹)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
برنج : ساحه تحت زرع	۲۰۰	۲۱۰	۲۱۰
مقدار تولید	۳۵۰	٤۰۰	٤۵۰

نظر به تحلیل جدول (۹) مقدار تولیدات جو درسال ۱۳۵۱ بمقایسه سال ۱۳۵۰ باندازه (۵ر۱) فیصد کاهش اما برعکس درسال ۱۳۵۲ در تولید ماده متذکره نظر به سال ۱۳۵۰ باندازه (٤ر۱) فیصد افزایش بعمل آمده است. همچنان درتولیدات جواری درسالهای ۱۳۵۱ـ۱۳۵۲ باندازه (۵ر۷) فیصد و (٤ر۱۳) فیصد ازدیاد رونماشده است. درقسمت تولید برنج نیز یك افزایش (۳ر۱٤) فیصد درسال ۱۳۵۱ ویك افزایش (٦ر۲۸) فیصد درسال ۱۳۵۲ نسبت به سال اساس ملاحظه میشود.

برعلاوه حبوبات تولید نباتات صناعتی ازقبیل پخته نیشکر ولبلبو نیز درجمله تولیدات عمده زراعتی نقش اساسی دارد.

جدول شماره (۱۰) مقدار تولیدات وساحه تحت زرع امتعه متذکره را ارائه میدارد :

جدول (۱۰)

مقدار تولیدات وساحه تحت زرع پخته ـ نیشکر ولبلبو

ارقام تولیدات (هزارتن)
ارقام ساحه تحت زرع (هزار هکتار)

توضیحات	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
پخته : ساحه تحت زرع	۵٤	٦ر۱٥	۷٤ر۸
تولیدات	ز٦۳	ز٥۸	ز۱۰٥
نیشکر : ساحه تحت زرع	۲ر٥	٥ر۰	۷ر۰
تولیدات	ز٥۰	۱۷ر۳	۲۲ر۲
لبلبو : ساحه تحت زرع	٤ر٤	٤ر٦	٥ر۳
تولیدات	ز٦۰	ز٦۳	٦۳ر٦

بملاحظه جدول (۱۰) درمقدارتولیدات پخته درسال ۱۳۵۱ نظر بسال ۱۳۵۰ باندازه (ز۸) فیصد کاهش وبرخلاف درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ درتولیدات این ماده باندازه (٦٦ر۷) فیصد افزایش بعمل امده است . همچنان درتولیدات لبلبو نیز یك ازدیاد (ز٥) فیصد و(ز٦) فیصد درسالهای ۱۳۵۱ـ۱۳۵۲ نسبت به سال اساس رونما گردیده است .

جداول (۱۱) و(۱۲) ساحه تحت زرع وحجم تولیدات پیداوار عمده زراعتی را ارائه مینماید .

جدول (۱۱)

مجموع زمین قابل زرع وساحه تحت زرع موادعمده زراعتی

ارقام به هزارهکتار

توضیحات	۱۳۵۰ (۷۱ـ۷۲)	۱۳۵۱ (۷۲ـ۷۳)	۱۳۵۲ (۷۳ـ۷۴)
مجموع زمین قابل زرع	۱۲۴۹۵	۱۲۴۹۵	۱۲۴۹۵
مجموع زمین تحت زرع نباتات عمده	۳۶۹۴ر۹	۴۲۱۴ر۳	۳۵۹۰
گندم	۲۳۵۰	۲۸۹۷ر۱	۲۲۳۶
جو	۳۱۵	۳۲۰	۳۲۲
برنج	۲۰۰	۲۱۰	۲۱۰
جواری	۵۰۰	۴۶۰	۴۷۰
پنبه	۵۴ر	۵۱ر۶	۷۴ر۸
لبلبو	۴ر۴	۴ر۶	۵ر۳
نیشکر	۲ر۵	۰ر۵	۰ر۷
نباتات روغنی	۴۲.	۴۲ر۵	۴۲ر۵
سبزیجات	۹۱	۹۲	۹۲
میوه جات	۱۳۶	۱۳۶ر۵	۱۳۶ر۷

نوت ــ ارقام مربوط سال ۱۳۵۲ تخمینی بوده نظر به اضافیه ۱۰ ـ موثق تعدیل شده میتواند ۰

جدول (۱۲)

تولیدات مواد عمده زراعتی

ارقام (هزارتن)

نوع محصولات	۱۳۵۰ (۷۱_۷۲)	۱۳۵۱ (۷۲_۷۳)	۱۳۵۲ (۷۳_۷٤)
مجموع حبوبات	۳۲۹۰ر	۳۹۲۰	٤۳۲۰
گندم	۱۹۱۵	۲٤۵۰	۲۷۵۰
جواری	٦۷۰	۷۲۰	۷٦۰
برنج	۳۵۰	٤۰۰	٤۵۰
جو	۳۵۵	۳۵۰	۳٦۰
پخته	٦۳	۵۸	۱۰۵
لبلبو	٦۰	٦۳	٦۳ر٦
نیشکر	۵۰	۱۷ر۳	۲۲ر۲
نباتات روغنی	۲۸	۳٤	۳۸
سبزیجات	۷۲۵	٦۵۸	٦۸۰
میوه جات	٦۵۰	۸۲۰	۸٤۰

نوت ــ ارقام مربوط سال ۱۳۵۲ تخمینی بوده بناء نظر به احصائیه ها موثق تعدیل شده میتواند .

منبع ــ وزارت زراعت وابیاری

توزیع اراضی ازپروژه های دولتی :

دولت جمهوری افغانستان ازبدو تاسیس تاحال طور پیگیر سعی بعمل اورده است تا جریان عدم توازن اقتصادی رژیم گذشته رابتدریج ازمیان برداشته و بدانوسیله سعادت ورفاه جامعه را در پرتو رژیم فرخنده جمهوریت مهیا وتامین سازد .

شاغلی محمد داود رهبر ملی ورئیس دولت جمهوری افغانستان درخط مشی خویشرکه بتاریخ اول سنبله ۱۳۵۲ ایراد فرمودند جهت بلند بردن سطح حیات مردم کشور درجمله دیگرتدابیرمفید ـ توزیع اراضی دولتی رابه مستحقین آن وعده فرمودند که البته این اقدام نیکو ازیکطرف سبب تقویه اقتصادی خانواده های بی زمین گردیده وازجانب دیگر باعث افزایش تولیدات زراعتی درکشور میگردد .

اینک اداره مرکز احصائیه معلومات مربوط به توزیع اراضی دولتی را که شامل خط مشی اقتصادی رئیس دولت میباشد وتاجائی به آن جامعه عمل پوشانیده شده است بدسترس هموطنان عزیزمیگذارد . توزیع اراضی دولتی ازبرج دلو ۱۳۵۲ در وادی ننگرهار شروع گردید ـ درهمین ماه موازی (۹۰۰۶) جریب زمین به (۸۴۳) خانوار توزیع گردید . سپس علاوه ازننگرهار درواديهلمند نیزتقسیمات اراضی دولتی رویدست گرفته شد چنانچه از ماه حوت ۱۳۵۲ به اینطرف درننگرهار موازی (۲۴۷۴) جریب زمین به (٤٦٦) خانوار ودروادیهلمند موازی (٤٩٦٠) جریب زمین به (۲۲۷۰) خانوار داده شده است .

ازشروع دلو ۱۳۵۲ تاچهار سرطان ۱۳۵۳ بصورت مجموعی موازی (۱۷۷۱۰) جریب زمین برای (۳۷۰٦) خانوار توزیع گردیده است .

طبق فیصله مقامات ذیصلاح برای هرخانوار استحقاق موازی (۷) جریب زمین اعلی (۱۰) جریب زمین درجه دوم (۱۲) جریب زمین درجه سوم (۱۵) جریب زمین درجه چهار تثبیت ومنظور گردیده است . باتعیین اندازه حقیقی اراضی دولت درسراسر کشور وباتکمیل پروژه ها بابیاری زراعتی درمناطق مختلف علیه

توزیع زمین به افراد و دهقانان بی زمین سریعتر گردیده است که بدانوسیله مقدمات اصلاحات ارضی به پیمانه وسیعی مهیاء ومساعد میشود .

سلسله بارندگی در کشور:

اداره مرکز احصائیه پهلوی سائر احصائیه های اقتصادی واجتماعی مملکت در این قسمت سلسله بارندگی کشور را که رویهمرفته در اکثر شئون زندگی مردم بالخاصه بالای تولیدات سالنه زراعتی تاثیرات زیادی دارد ارقام ترتیب که بدین وسیله انرا طرف استفاده علاقمندان میگذارد.

مقدار بارندگی بالای بلند رفتن وبهتر شدن تولیدات زراعتی، مواشی و نورمال شدن قیم محصولات زراعتی تاثیر بسزائی دارد.

درصورتیکه بارندگی به اندازه کافی صورت نگیرد البته شرایط برای نمو نباتات تا مساعد میگردد خصوصاً ساحه للمی کاری که بالغ به (۱۰۸۱۰) هزار جریب میشود و (۴۷٫۶) فیصد مجموع ساحه زمینداری را تشکیل میدهد از کشت بازمانده و درنتیجه جنسیت ومقدار تولیدات حیوانی ونباتی پائین امده که بالاخره صدمه بزرگی را به اقتصاد کشور وارد می سازد. ازان جاکه خشکسالی های متمادی خطرات زیادی را متضمن است همیشه اسباب بحران اقتصادی ـ مهاجرت ها ـ تغیرات در مشاغل وبالاخره عوامل ناارامی های اجتماعی را در کشور فراهم میکند. ارقام احصائیوی نشان میدهد که اتخاذ تدابیر لازمه برای جلوگیری از تاثیرات غیر مترقبه ان در جامعه یک امر ضروری است.

با در نظر داشت ملحوظات فوق اداره مرکز احصائیه به همکاری اداره هواشناسی ریاست هوائی ملکی جهت فراهم اوری تسهیلات در مورد تحلیل اندازه بارندگی شش سال مسلسل کشور (نیمه دوم جوزای ۱۳۴۷ الی نیمه اول اوجوزای ۱۳۵۳) ارقام مورد نظر را ترتیب وبه غرض استفاده دوایر، موسسات واشخاص ذیعلاقه میگذارد.

سال زراعتی از نیمه دوم جوزای یکسال شروع ودر نیمه اول جوزای سال ما بعد ان خاتمه میابد. بارندگی بین نیمه دوم جوزا تا برج عقرب هر سال به نسبت تاچیز بودن اندازه بارندگی ایام مذکور بصورت مجموعی

در برج عقرب همان سال نشان داده شده است .

این بخش وضع بارندگی سالانه را از برج عقرب الی نیمه اول جوزای سال ما بعد بخاطر اینکه بالای کشت و زراعت مؤثریت زیاد دارد به تفصیل در بر میگیرد .

بارندگی سالهای (۱۳۳۶ــ ۱۳۴۸) اساس قرار داده شده ومساوی بصد میباشد .

گراف بارندگی در سالهای زراعتی (۱۳۴۸ــ ۱۳۴۹ و ۱۳۴۹ ــ ۱۳۵۰) ــ خشکسالی های بیسابقه را در کشور نشان میدهدکه رویهمرفته تاثیرات ــ خشکسالی طی دوسال ما بعد ان کم وبیش از بین رفته است .

متا سفانه به اساس راپور سیزده مرکز هواشناسی نقاط مختلف کشوربارندگی سال زراعتی گذشته (نیمه دوم جوزای ۱۳۵۲ الی نیمه اول جوزای سال ۱۳۵۳) نسبت به اوسط سالهای اساس بحدود (۲۹ر۶) فیصد کمتر میباشد . بنا بران لازم است تا دولت متوجه تاثیرات نا مطلوب ان باشد .

اندازه برف وباران در سال زراعتی (نیمه دوم جوزای ۱۳۴۸ الی نیمه اول جوزای ۱۳۴۹) به اندازه (۳۷) فیصد و در سال زراعتی (نیمه دوم جوزای ۱۳۴۹ الی نیمه اول جوزای ۱۳۵۰) به اندازه (۴۲ر۸) فیصد نظر به سال اساس کمتر میباشد .

در سال زراعتی (نیمه دوم جوزای ۱۳۵۰ الی نیمه اول جوزای ۱۳۵۱) به اندازه (۷ر۳) فیصد ودر سال زراعتی (نیمه دوم جوزای ۱۳۵۱ الی نیمه اول جوزای ۱۳۵۲) به اندازه (۴ر۶) فیصد نظر به سال اساس بارندگی بیشتری صورت گرفته است .

باید متذکر شد که ارقام اساسی از ریاست هوائی ملکی بدست امده که از سیزده مرکز هواشناسی استفاده شده است . چون مراکز مذکور ازیکطرف در ساحات مختلف جغرافی کشور موقعیت دارد ، ساحات عمده ومهم زراعتی وکلچر را احتوا میکند وهم نسبتاً سابقه طولانی را پوردهی دارند انتخاب شده .

جدول (۱۳)

جمع متعادی بارندگی بواحد فیصد اوسط بارندگی درطول سالهای زراعتی (نیمه دوم جوزای ۱۳٤۷ الی نیمه اول جوزای ۱۳۵۳)

(سالهای ۱۳۳٦ـ۱۳٤۸ اساس ومساوی ۱۰۰ میباشد)

مراکز هواشناسی	٤۷ـ٤۸	٤۸ـ٤۹	٤۹ـ۵۰	۵۰ـ۵۱	۵۱ـ۵۲	۵۲ـ۵۳
مجموع بارندگی ۱۳ مرکز	ار ۱۰۰	ار ٦۳	ار ۵۷٫۲	ار ۱۰۷٫۳	ار ۱۰٤٫٦	ار ۷۰٫٤
سالنگ جنوبی	ار ۹۱	ار ۷۳٫۲	ار ۷۱٫۳	ار ۱۰۱٫۸	ار ۱۰۱٫۷	ار ۷۱٫۸
سالنگ شمالی	ار ۸۷٫٦	ار ٤۷٫۰	ار ۳٦٫۹	ار ۸۳٫۵	ار ۱۰٦٫۹	ار ٦۷
کابل	ار ۹۰٫۷	ار ۵۸٫۲	ار ٦۷٫۸	ار ۱۱٤٫۲	ار ۱۱۱٫۰	ار ۵۲
جلال اباد	ار ۹۲٫۲	ار ٤٦٫۳	ار ۵٦	ار ۹۲٫۰	ار ۱۲۵٫۲	ار ٤۷٫۹
بغلان	ار ۱٤۰٫۹	ار ۸٤٫۳	ار ۷۸٫۰	ار ۱۰۸٫۸	ار ۱۱۵٫۳	ار ۵۰٫۵
خوست	ار ٤۷٫۷	ار ۲۷٫۲	ار ٦۰٫٦	ار ۱۱۸٫۹	ار ۸۱٫۰	ار ۹٤٫۲
گدز	ار ۱٤۲٫۸	ار ۷۲٫۰	ار ۷۲٫۵	ار ۸۹٫۱	ار ۱۰٤٫۰	ار ۷٤٫۲
کندهار	ار ۸۱٫٤	ار ۹۲٫٤	ار ۳۲٫۹	ار ۱۲۹٫۵	ار ۷۱٫٦	ار ۱۱۵٫۹
هرات	ار ۱۵۲٫۵	ار ۸۰٫۲	ار ٤۸٫٦	ار ۱٦۳٫٤	ار ۸۱٫۷	ار ۱۰۹٫٦
غزنی	ار ٦۵٫۵	ار ۷۹٫۱	ار ۵۳٫٦	ار ۱۳٦٫۹	ار ۱۰۲٫۵	ار ٦۱٫٦
میمنه	ار ۱٤۳٫۹	ار ۷۵٫۰	ار ۵۱٫۱	ار ۱۱۱٫۷	ار ۹۵٫۹	ار ٦٦٫۷
مزارشریف	ار ۱٦۹٫۵	ار ۷٦٫٤	ار ٦۲٫۱	ار ۱۰۱٫۰	ار ۱۲۲٫۳	ار ۵۸٫۳
شبرغان	ار ۸٤٫۷	ار ۵۱٫۲	ار ۵۱٫۷	ار ۱٤۳٫۹	ار ۱٦۰	ار ٦۱

نوت ـ سال زراعتی ازنیمه دوم جوزای یکسال شروع ودرنیمه اول جوزای سال مابعد خاتمه می یابد

جدول (۱۴)

اندازه جمع متعادی بارندگی بواحد ملی متر در طول سالهای زراعتی
(نیمه دوم جوزای سال ۱۳۴۷ الی نیمه اول جوزای سال ۱۳۵۳)

مراکز هواشناسی	۴۷ـ۴۸	۴۸ـ۴۹	۴۹ـ۵۰	۵۰ـ۵۱	۵۱ـ۵۲	۵۲ـ۱۳۵۳
مجموع بارندگی ۳ امرکز	۵۴۲۰ر۴	۳۴۱۵ر۵	۳۱۰۰ر۵	۵۸۱۱ر۸	۵۶۶۲ر۷	۳۸۱۲ر۱
اوسط بارندگی ۳ امرکز	۴۱۷ر۰	۲۶۲ر۷	۲۳۸ر۵	۴۴۷ر۱	۴۳۵ر۶	۲۹۳ر۲
سالنگ جنوبی	۱۰۴۵ر۹	۸۴۰ر۳	۸۱۸ر۱	۱۱۶۸ر۵	۱۱۶۷ر۵	۸۲۴ر۰
سالنگ شمالی	۹۹۱ر۱	۵۳۲ر۰	۴۱۸ر۰	۹۴۵ر۰	۱۲۰۹ر۵	۷۵۹ر۹
کابل	۳۱۲ر۱	۲۰۰ر۴	۲۳۳ر۳	۳۹۲ر۸	۳۸۱ر۸	۱۸۱ر۵
جلال‌اباد	۱۸۱ر۲	۹۱ر۰	۱۱۰ر۲	۱۸۰ر۹	۲۴۶ر۲	۹۴ر۲
بغلان	۴۳۴ر۱	۲۵۹ر۸	۲۴۰ر۳	۳۳۵ر۳	۳۰۵ر۱	۱۵۵ر۷
خوست	۲۱۵ر۶	۱۲۲ر۸	۲۷۳ر۷	۵۳۷ر۳	۳۶۶ر۰	۴۲۵ر۵
کندز	۴۵۶ر۰	۲۲۹ر۹	۲۳۱ر۵	۲۸۴ر۵	۳۳۲ر۲	۲۳۶ر۹
کندهار	۱۱۷ر۰	۱۳۲ر۸	۴۷ر۳	۱۸۶ر۱	۱۰۲ر۹	۱۶۶ر۶
هوات	۳۵۰ر۸	۱۸۴ر۵	۱۱۱ر۸	۳۷۵ر۹	۱۸۷ر۹	۲۵۲ر۰
غزنی	۲۱۰ر۱	۲۵۳ر۹	۱۷۲ر۱	۴۳۹ر۶	۳۲۹ر۱	۱۹۷ر۷
میمنه	۵۶۳ر۵	۲۹۳ر۷	۲۰۰ر۰	۴۳۷ر۴	۳۷۵ر۴	۲۶۱ر۲
مزارشریف	۳۵۷ر۴	۱۶۱ر۱	۱۳۰ر۹	۲۱۳ر۰	۲۵۷ر۹	۱۲۳ر۰
شبرغان	۱۸۵ر۶	۱۱۳ر۳	۱۱۳ر۱	۳۱۵ر۵	۳۵۱ر۲	۱۳۳ر۹

نوت ـ سال زراعتی از نیمه دوم جوزا هیکسال شروع و در نیمه اول جوزا خمابعد خاتمه می‌یابد.

ادامه جدول(۲)

	۱۳۵۰ احقیقی			۱۳۵۱ احقیقی			۱۳۵۲ ابتدائی	
	عادی	انکشافی	مجموع	عادی	انکشافی	مجموع	عادی	انکشافی	مجموع
وزارت مخابرات	۶۱٫۲	۷٫۰	۶۸٫۲	۷۸٫۴	۸٫۴	۸۶٫۸	۸۷٫۰	۶٫۴	۹۳٫۴
وزارت فواید عامه	۱۱۵٫۶	۳۳۳٫۶	۴۴۹٫۲	۱۰۸٫۴	۳۴۷٫۹	۴۵۶٫۳	۱۰۸٫۲	۲۷۷٫۹	۳۸۶٫۱
در زراعت وآبیاری	۵۰٫۰	۵۷۵٫۱	۶۲۵٫۱	۴۸٫۹	۹۸۰٫۷	۱۰۲۹٫۶	۵۳٫۰	۵۹۱٫۲	۶۴۴٫۲
در معادن وصنایع	۱۳۳٫۳	۳۸۰٫۴	۵۱۳٫۷	۶۷٫۹	۴۷۳٫۰	۵۴۰٫۹	۷۳٫۳	۵۵۵٫۱	۶۲۸٫۴
وزارت پلان	۳۱٫۶	—	۳۱٫۶	۲۵٫۱	—	۲۵٫۱	۲۱٫۹	—	۲۱٫۹
در اطلاعات وکلتور	۷۳٫۲	۱٫۹	۷۵٫۱	۷۵٫۵	۱٫۷	۷۷٫۲	۱۲۲٫۱	۳٫۹	۱۲۶٫۰
وزارت تجارت	۱۴٫۷	۰٫۶	۱۵٫۳	۱۵٫۳	—	۱۵٫۳	۱۷٫۷	—	۱۷٫۷
وزارت سرحدات	۲۰٫۸	—	۲۰٫۸	۲۴٫۱	—	۲۴٫۱	۱۹٫۲	—	۱۹٫۲
ریاست پوهنتون	۱۷۵٫۸	۱۲٫۱	۱۸۷٫۹	۱۹۵٫۳	۱۲٫۰	۲۰۷٫۳	۲۱۵٫۹	—	۲۱۵٫۹
ریاست المپیک	۳٫۴	—	۳٫۴	۴٫۴	—	۴٫۴	۴٫۵	—	۴٫۵
در هوائی ملکی	۶۴٫۶	۳۵٫۹	۱۰۰٫۵	۷۶٫۸	۱۸٫۳	۹۵٫۱	۷۱٫۲	۲۳٫۲	۹۴٫۴
در ترانسپورت	۷٫۴	—	۷٫۴	۸٫۲	—	۸٫۲	۸٫۴	—	۸٫۴
وادی هلمند	۲۶٫۴	۶۴٫۴	۹۰٫۸	۲۶٫۶	۹۸٫۵	۱۲۵٫۱	۲۳٫۰	۵۵٫۳	۷۸٫۳
انکشاف محل	—	۱۶۷٫۹	۱۶۷٫۹	—	۶۷٫۲	۶۷٫۲	—	۳۶٫۹	۳۶٫۹
املاك واسکان	—	—	—	—	—	—	—	—	—
پولی تخنیك	۰٫۶	—	۰٫۶	۰٫۱	—	۰٫۱	۰٫۳	—	۰٫۳
انکشاف فیکتیا	—	۹۱٫۵	۹۱٫۵	—	۹۵٫۰	۹۵٫۰	—	۶۹٫۲	۶۹٫۲

خدمات اجتماعی

معارف

در دنیای امروزی که کشورهای پیشرفته هوان میخواهند تا اوضاع اقتصادی و اجتماعی را بهبود مزید بخشند کشورهای درحال توسعه نیز بمنظور جبران عقب ماندگیهای گذشته خویش درسعی وتلاش اند. آگاهی ازعقب ماندگی کاروان پیشرفته مدن بذات خویش دراین نوع کشور ها سبب تحرک وفعالیت بیشتر آنها جهته توصل بهدف مطلوب درامور اقتصادی واجتماعی گردیده است . درزمره توسعه کلیه ساحات ـ توسعه ساحه معارف دارای اهمیت بس فراوان بوده وانکشاف متواتر ومتداوم آن بالا خرشد مطلوب سایربخشها تاثیرمستقیم دارد .

درافغانستان منظور از توسعه معارف بلند بردن سطح سواد ـ تهیه پرسونل متکی به سویه های مختلف و بالا تر ان افزایش درعرضه تحصیل یافته های رشته های عمومی و اختصاصی برای رفع نیازمندی های کشورمیباشد .

برای اینکه معارف بتواند نقش خویش را درتوسعه اقتصادی بطورمطلوب ایفا نماید ضروراست تا رشد ان با تحولات اقتصادی هم اهنگ باشد . معارف افغانستان طی سه پلان اول و دوسال اول پلان چهارم بموفقیت های مزیدی نایل شده است که دربرتو ان سطح استخدام افزایش ـ پرسونل خارجی به وسیله انها تقویض و تقاضاء برای اشخاص فنی ومسلکی تا اندازه مرفوع شده است اما با انهم درطی پلان سوم مخصوصاً بین رشد معارف و توسعه سکتور های اقتصادی یک عدم تناسب و تعادلی بملاحظه میرسد .

علاوتاً رشد معارف درسطوح مختلف ان نیز باهم غیر متعادل بوده که این خود درتنظیم پلان های معارف و فرهنگ کشور تجدید نظر را ایجاب مینماید بطورا وسط معارف درساحه معارف طی پلان سوم درحدود (۲۷٫۸) فیصد معارف سکتور خدمات اجتماعی را احتواء نموده است . که باشران تعداد عموم متعلمان معارف از (۷۱۲) هزار درسال ۱۳۵۰ به (۷۶۱) هزار درسال ۱۳۵۱ و (۷۹۲) هزار درسال ۱۳۵۲ افزایش یافته است .

با همه رشدیکه درساحه معارف طی سالهای اخیر رونما شده است با انهم در حدود (۸۷ر۳۰) فیصد نفوس مستعد بکار تاکنون باسواد نیستند . این علت از یک طرف وعدم تناسب بین رشد تعلیمات درسطوح مختلف وخرابی کیفیت تعلیمی از جانب دیگر سبب شد تا نظام جمهوری ازاغاز تاسیس خویش به منظور توسعهٔ متوازن معارف بفکر چاره های اساسی شود و به تاسی ازان کیفیت تعلیمات را از دوره تعلیمات ابتدائی بطور عملی و نظری بالا برده و پلان های را غرض ایفای درجه سواد درکشور طرح نماید .

با ارائه مذاکرات عمومی کنون اوضاع معارف کشور درسطوح مختلف تعلیمی طی سالهای ۱۳۵۰ ــ ۱۳۵۱ ــ ۱۳۵۲ مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار داده میشود :

اول : تعلیمات ابتدائی :

منظور عمده از تعلیمات ابتدائی افزایش درجه سواد درکشور وجذب اطفال سن مکتب (۷ــ۱۲) ساله میباشد ــ تعداد متعلمان دوره ابتدائی که درسال ۱۳۵۰ به (۹ر۵۷۲) هزار متعلم میرسید درسال ۱۳۵۱ به (۱ر۶۰۵) هزار متعلم و درسال ۱۳۵۲ به (۱ر۶۲۴) هزار متعلم افزایش یافته است . بدین اساس یک افزایش (۶ر۵) فیصد درسال ۱۳۵۱ ویک ازدیاد (۹ر۸) فیصد درسال ــ ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ درتعداد متعلمان دوره ابتدائی بمیان امده است تعداد مکاتب دهاتی و ابتدائی که درسال ۱۳۵۰ بالنوبه به (۱۹۳۷) مکتب و(۱۲۹۵) مکتب رسید درسال ۱۳۵۲ به (۱۹۲۶) و (۱۳۴۳) مکتب تغییر نموده است . علت کاهش درتعداد مکاتب دهاتی این است که یکتعداد از مکاتب دهاتی به مکاتب ابتدائی ارتقاء نموده است .

درزمرهٔ فعالیت های عمده که بمنظور تعمیم سواد درکشور مخصوصاً درسال ۱۳۵۲ ــ بعمل امده است عبارتست توسعه پروژه مبارزه با بیسوادی که این خود در ارتقای سطح معارف کشور تاثیرات عمیق را دارا میباشد .

دوم تعلیمات ثانوی :

سطح تعلیمات ثانوی در قسمت تعلیمات عمومی اهمیت بسزای داشته ومتوازن بودن آن نه تنها بالای فارغانیکه ازصنوف (۱۲) به جامعه غرض کار عرضه میشود تاثیر دارد بلکه تاثیرات آن بالای سطح تعلیمات عالی نیز زیاد میباشد .

کیفیت درسی درین سطح علاوه ازاینکه میتواند فارغان ورزیده را به جامعه عرضه ، پهلوی آن نقش عمده را درافزایش سطح معلومات وتعقیب پروگرامهای مناسب درسطح تعلیمات عالی نیز باخود همراه دارد . بائیست متذکر شد که افزایش وسطی سالانه در تعداد متعلمان دوره ابتدائی که (۴ر۴) فیصد درسال بالغ میشد در دوره متوسط به (۶ر۸) فیصد درسال و درسطح لیسه هابه (۹ر۲۰) فیصد درسال میرسد که این افزایش بذات خود توضیح کننده آن است که قسمت زیادی ازفارغانیکه دوره متوسط را طی نموده اند در دوره ثانوی جذب گردیده اند .

تعداد مکاتب ثانوی ولیسه ها که درسال ۱۳۵۰ به (۴۹۷) مکتب ثانوی و (۱۸۸) لیسه میرسید درسال ۱۳۵۲ به (۵۱۲) مکتب ثانوی و (۲۰۰) لیسه ارتقاء یافته است که درنتیجه یک افزایش (۳ر۰) فیصد درتعداد مکاتب ثانوی ویک ازدیاد (۶ر۴) فیصد درتعداد لیسه ها رونما گردیده است .

تناسب باازدیاد تعداد مکاتب درمجموع متعلمین دوره متوسط ومتعلمین وفارغان لیسه ها نیزافزایش بعمل امده است چنانچه درتعداد متعلمین دوره متوسط که در سال ۱۳۵۰ به (۹۱ر۷) هزارمتعلم میرسید درسال ۱۳۵۱ به (۱۰۲ر۰) هزار درسال ۱۳۵۲ به (۱۰۸ر۳) هزارمتعلم تغییر نموده است که بدین صورت در تعداد متعلمین سال ۱۳۵۱ به مقایسه سال ۱۳۵۰ یک ازدیاد (۱۱ر۲) فیصد ودر تعداد متعلمین ۱۳۵۲ بمقایسه سال اساس یک ازدیاد (۱۸ر۱) فیصد رخ داده است .

جدول شماره (١) رشد معارف را در سطوح مختلف تعلیمات توضیح میدارد .

Tableau (1)

جـــــدول (١)

تعداد مکاتب ـ متعلمین ـ معلمین

ازسال ١٣٥٠ ـ ١٣٥٢

Le nombre des écoles - les élèves - les professeurs

de l'année 1350 - 1352

سطح تعلیمات	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
تعلیمات ابتدائی بشمول دهاتی :			
Les enseignements primaires et rurales			
مکاتب	٣٢٣٢	٣٢٥٧	٣٢٦٩
Les écoles	3232	3257	3269
متعلمین	٥٧٢٩٣٢	٦٠٥١١٩	٦٢٤١١٣
Les élèves	572932	605119	624113
معلمین	١٤٦٥١	١٤٧٩٦	١٥٨١١
Les professeurs	14651	14796	15811
فارغان	٣٧٢٣٤	٤٨٣٢٨	٤٩٠٥٠
Les Bacheliers	37234	48328	49505
تعلیمات متوسط :			
Les enseignements moyens			
مکاتب	٤٩٧	٤٩٧	٥١٢
Les écoles	497	497	512
متعلمین	٩١٧٦٩	١٠٢٠٥٤	١٠٨٣٠٣
Les élèves	91769	102054	108303
معلمین	٣٦٥٠	٤١٢٦	٤٤٢٢
Les professeurs	3650	4126	4422
فارغان	١٤٥٥٢	١٩٦٤٩	٢٥٥٤٩
Les Bacheliers	14552	19649	25549
تعلیمات لیسه ها :			
Les enseignements des lycées			
مکاتب	١٨٨	١٩٠	٢٠٠
Les écoles	188	190	200
متعلمین	٣٥٣٩٣	٤٤٩٣٤	٥١٥٧١
Les élèves	35393	44934	51571
معلمین	١٦٣٢	٢٣٢٠	٢٥١٣
Les professeurs	1633	2320	2513
فارغان	٤٨٤٧	٦٠٤٧	١٢٨١٣
Les Bacheliers	4947	6047	12813

suite du Tableau (1)

ادامه جـــدول (١)

	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
	1350	1351	1352
Ecoles Techniques			
تعلیمات مسلکی :			
مکاتب	٣٧	٣٦	٣٦
متعلمین	١١٥٧٦	٨٦٨٠	٨١٦٢
معلمین	٨١١	٦٧٨	٥٥٩
ارغان	١٨٩٠	٢١٥٤	١٥٧١

تحلیل جدول شماره (١) توضیح میدارد که در تعداد متعلمیـــن لیسه ها در سال های ١٣٥١ و ١٣٥٢ بالتوبه به اندازه (٢٦ر٨) فیصـــد و (٤٥ر٨) فیصد و در تعداد فارغان لیسه ها به اندازه (٢٤ر٨) فیصد و (١٦٤ر٣٣) فیصد نسبت به سال ١٣٥٠ افزایش رخداده است .

در قسمت تعلیمات مسلکی بایست متذکر شد که از سال ١٣٥٠ به این طرف در تعداد مکاتب ان تزئید قابل ملاحظه رونما نگردیده است .

تعلیمات عالی :

تحصیلات عالی کشور در پوهنتون کابل ــ پوهنتون ننگرهار و انستیتوت اداره صنعت که در چوکات وزارت معارف فعالیت وظیفه میدارند اجراء وعملی میگردد . ازاینکه بیـــن نیازمندیهای اقتصادی کشور و تعلیمات عالی مخصوصا در جریان پلان سوم یک عدم توازن به مشاهده میرسد بناء برای جستجوی طرق اساسی وحل پرابلمهای ناشی ازان در جریـــان نظام جوان جمهوری و پلان چهارم کشور یک تعداد تصامیم نافعی اتخاذ گردیده است .

جدول شماره (٢) تعداد محصلین را در سطح تعلیمات عالی با رشته هـــای تحصیلی ان ارائه میدارد :

Tableau 2
Le nombre des étudiants universités aux
des domaines différents
de l'année 1350 – 1352

جدول (۲)

تعداد محصلین پوهنتون بارشته های مختلف آن
ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

رشته ها	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
~~Les domaines~~	~~1350~~	~~1351~~	~~1352~~
مجموع محصلین Totalle des étudiants	۸۴۱۵	۹۸۱۷	۹۱۷۵
طب و medecine	۱۱۷۳	۱۲۰۵	۱۱۲۳
رشته زراعت Domaine Agricole	۵۵۳	۷۳۵	۶۳۵
رشته ساینس Domaine science	۲۳۲۱	۲۵۹۱	۲۰۸۳
علوم اجتماعی Domaine sciences sociale	۲۹۶۳	۳۳۲۲	۳۵۱۹
دارالمعلمین ها les écoles normales	۱۴۰۵	۱۹۶۴	۱۸۱۵

بملاحظه جدول فوق درتعداد محصلین مربوط شقوق اجتماعی یك افزایش (۱۸٫۸) فیصد در رشته زراعت ازدیاد (۱۴٫۸) فیصد ودر دارالمعلمین ها یك فزونی (۲۹٫۲) فیصد درسال ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ بعمل آمده درحالیکه در رشته های طب وساینس روبه‌موفته کاهش رونما شده است .

درپایان این تحلیل میتوان ابراز داشت که بمیان آوردن یك توازن و تناسب بین رشد اقتصادی وتعلیمی دریك مدت کوتاه ممکن نبوده وطی چند سال اصلاحاتی را ایجاب مینماید . امیدواریم در پرتو اقدامات وفعالیت نظام جمهوری تحت رهنمائی های رهبر ملی ما دولت بتواند بار دیگر آوردن معارف متوازن درکشور این ساحه را توسعه دهد تانقش آن درانکشاف سایر رشته ها وتعویض یك تعداد متخصصین خارجی مثمر واقع گردد .

Tableau (1) éducation

nombre des écoles - élèves et professeurs d'éducation et université

جدول (١) معارف

تعداد مکاتب ــ متعلمین ومعلمین معارف پوهنتون

١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٠	
~~١٣٥٢~~	~~١٣٥١~~	~~١٣٥٠~~	
			معارف: éducation
٤٠١٧ / 4017	٣٩٧٩ / 3979	٣٩٥٤ / 3954	مکاتب / écoles
٧٩٢١٤٩ / 792149	٧٦٠٧٨٧ / 760787	٧١١٦٧٠ / 711670	متعلمین / élèves
٢٣٣٠٥ / 23305	٢١٩٢٠ / 21920	٢٠٧٤٤ / 20744	معلمین / professeurs
			پوهنتون: université
٩١٧٥ / 9175	٩٨١٧ / 9817	٨٤١٥ / 8415	محصلان / étudiants
٧٢٠ / 720	٨١٦ / 816	٩١٠ / 910	استادان داخلی / les diplômés intérieurs
١٧٦ / 176	١٧٦ / 176	١٩٨ / 198	استادان خارجی / les diplômés étrangère

نوت : احصائیه محصلان پوهنتون بشمول طب ننگرهار ــ انستیتوت اداره صنعت ــ پولی تخنیک ودارالمعلمین عالی میباشد .

منبع : ریاست پوهنتون وریاست بورد وپلان وزارت معارف .

Tableau (2) éducation

nombres écoles - élèves - professeurs et Bachelés

جدول (٢) معارف

تعداد مكاتب — متعلمين — معلمين بفلاة

		متعلمين les étudiants			مكاتب les écoles				
		١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٠	١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٠		
1352		1350	1351						
7 265 95	127090	127989	108247	1682821	7050705	17058 1708	16991699	ذكور m.	مكاتب دهاتي les écoles rurale
15727	07227	10097	13782	115571	13885	2211 221	2532 253	اناث f.	
	409650	392654	385904						
	4.9750.	391270٤	385904		1178 1168	12711126	11271126	ذكور m.	مكاتب ابتدائي les écoles primaire
72141	72141	7890	76485	6891057	1705 175	1791 169	1791 169	اناث f.	
95225	90220	9.1290412	8.36.80360		4711461	4449	4449	ذكور m.	مكاتب ثانوي les écoles secondaires
13078	13.78	1176	11.9	11409	0151	48	48	اناث f.	
45573	40073	3970	3.70	3975	1705	1721	1701	ذكور m.	ليسه ها les lycées
5998	0998	5175	4642		3.35	28	28	اناث f.	
7592	70970	8193	10779	7797	3035	3035	3636	ذكور m.	مكاتب مسلكي les écoles pratiques
570	0720	487	797		11	1 1	11	اناث f.	
	684635	659.07							
	7.4720	709.07	7170	1616081	3039539	3480 3480	3470 3470	ذكور m.	مجموع totale
	10701٤	10178.0		9005	1955891	4784 478	4784 484	اناث f.	
	107514	101780							
	79719	76.787	71170		4017	3979	3954		مجموع عمومي totale générale
	792149	760781	711670		4017	3979	3954		

ادامه جدول (۲)

		Professeurs معلمین			Bacheliers فارغان		
		۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲ (ابتدائی)
		1350	1351	1352	1350	1351	1352 (primaire)
مکاتب دهاتی	écoles rurales						
	♂ ذکور	۲۴۸۶ 2486	۲۵۶۷ 2567	۲۵۶۷	—	—	—
	♀ اناث	۶۴ 64	۶۵ 65	۸۸	—	—	—
مکاتب ابتدائی	écoles primaires						
	♂ ذکور	۹۷۰۶ 9706	۹۸۹۸ 9898	۱۰۴۵۰	۳۳۲۱۹ 33219	۴۲۱۳۹ 42139	۴۹۰۵ 4905
	♀ اناث	۲۳۹۰ 2390	۲۳۴۷ 2347	۲۷۰۶ 2706	۴۰۱۵ 4015	۶۱۸۹ 6189	۱۹۵۰ 1950
مکاتب متوسطه	écoles moyennes						
	♂ ذکور	۳۱۵۲ 3152	۳۶۱۷ 3616	۳۸۲۱ 3821	۱۲۹۹۷ 12997	۱۷۱۸۱ 17181	۲۵۵۴۹ 25549
	♀ اناث	۴۹۸ 498	۵۱۰ 510	۶۰۱ 601	۱۵۵۵ 1555	۲۴۶۸ 2468	۲۶۰۴ 2604
لیسه ها	les lycées						
	♂ ذکور	۱۳۸۸ 1388	۱۹۵۴ 1954	۲۳۵۷ 2357	۴۱۶۳ 4163	۵۰۷۶ 5076	۱۲۸۱۳ 12813
	♀ اناث	۲۴۴ 244	۳۶۶ 366	۱۰۶۱۵۶	۶۸۴ 684	۹۷۱ 971	
مکاتب مسلکی	les écoles professionnelles						
	♂ ذکور	۷۶۶ 766	۶۳۴ 634	۵۲۴ 524	۱۷۶۱ 1761	۲۰۲۴ 2024	۱۵۷۱ 1571
	♀ اناث	۴۵ 45	۴۴ 44	۳۵ 35	۱۲۹ 129	۱۳۰ 130	
مجموع	Total						
	♂ ذکور	۱۷۴۹۸	۱۹۵۸۸	۱۹۷۱۹	۵۲۱۴۰	۶۶۴۲۰	۷۶۴۲۰
	♀ اناث	۳۲۴۶ 3246	۳۳۳۲ 3332	۳۵۸۶ 3586	۶۳۸۳ 6383	۹۷۰۸ 9708	
مجموع عمومی	totale generale	۲۰۷۴۴ 20744	۲۱۹۲۰ 21920	۲۳۳۰۵ 23305	۵۸۵۲۳ 58523	۷۶۱۷۸ 76178	۸۹۴۳۸ 89438

نوت : درسال ۱۳۵۲ احصائیه فارغان بتفریق جنس موجود شده نتوانست .

منبع : ریاست پلان وزارت معارف

Tableau (3) éducation
nombre des étudiants et

جدول (٣) معارف
تعداد محصلان وفارغ التحصيلان

فارغ التحصيلان licenciés			محصلان étudiants				
١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٠	١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٠		
1352	1351	1350	1352	1351	1350		
٦٥ 65	٨٩ 89	*	٦٨٣٦٨٣	٦٠٣٦٠٣	٦٥٦ 656	m ذکور	پوهنحی طب
١٦ 16	١٢ 12		٧٩٧٩	٧٨٧٩	٦٣ 63	f. اناث	F. de Médecine
٨٨ 88	٩٧ 97		٥٢١٥٨١	٥٢٩٥٢٩	٥٢٨٥٢٨	m ذکور	پوهنحی حقوق
٣ 3	٤ 4		٣٤ 34	٣٧ 37	٤٠ 40	f. اناث	F. de droit
١٢٣ 123	٩٤ 94		٥٤٩٥٤٩	٧١٦٧١٦	٦٨١٦٨١	m ذکور	پوهنحی علوم
٢٠ 20	١٧ 17		١٢٨١٢٨	١٣٨١٣٨	١١٨١١٨	f. اناث	F. des sciences
٢١٤١٤	١٤٧ 147		٩٥٥٩٥٥	١٠٣٩١٠٣٩	٨٧٥٨٧٥	m ذکور	پوهنحی ادبیات
٢٢ 22	٣٣ 33		١١٩١١٩	١٧٥١٧٥	١٤٩ 149	f. اناث	F. des lettres
٥٣ 53	٥٠ 50		٣٦٠٣٦٠	٢٢٧٢٢٧	٢٣٠٢٣٠	m ذکور	پوهنحی شرعیات
٤٧ 47	—		٥٠ 50	٩٦ 96	٥٦ 56	f. اناث	F. Défal
٣٢ 32	٥٧ 57		٤٦٣٤٦٣	٤١٨٤١٨	٤٦٩٤٦٩	m ذکور	پوهنحی انجنیری
١ 1	٢ 2		١١ 11	١٧ 17	١١ 11	f. اناث	F. engineering
١٥٩ 159	١١٤ 114		٦٣٣٦٣٢	٧٣٢٧٣٢	٥٥١٥٥١	m ذکور	پوهنحی زراعت
—	—		٢ 2	٣ 3	٢ 2	f. اناث	F. de l'Agriculture
٤٩ 49	٨٦ 86		٣٦٢٣٦٢	٣٦٤٣٦٤	٣٦١٣٦١	m ذکور	پوهنحی اقتصاد
—	٣ 3		١٨ 18	١٩ 19	١٥ 15	f. اناث	F. de l'économie

ادامه جدول (۲)

	۱۳۵۰ احقیقی			۱۳۵۱ احقیقی			۱۳۵۲ ابتدائی		
	عادی	انکشافی	مجموع	عادی	انپکشافی	مجموع	عادی	انکشافی	مجموع
انکشاف وادی ننگرهار	—	—	—	—	—	—	—	—	—
احصائیه مرکزی	—	—	—	—	۰ر۹	۰ر۹	—	۰ر۷	۰ر۷
انکشاف کمرها	—	—	—	—	—	—	—	۲ر۶	۲ر۶
خارج تصنیف	۱۴۰۱ر۴	۳۷ر۰	۱۴۳۸ر۴	۱۵۱۱ر۷	۴۵ر۰	۱۵۵۶ر۷	۱۶۱۹ر۱	۵۴ر۲	۱۶۷۳ر۳

منبع — وزارت مالیه

suite du tableau (3)

ادامه جدول (٣)

	محصلان Etudiants ١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٠	فارغ التحصیلان Diplômés ١٣٥٢	١٣٥١
پوهنځی فارمسی F. de pharmacie	١٠١ ١٠١	١٣٨ ١٣٨	١٢١ ١٢١	١٨ ١٨	٨ ٨
m. ذکور	١٣٤ ١٣٤	١٨ ١٨	١٧ ١٧	١ ١	١ ١
f. اناث					
تعلیم وتربیه Pédagogie	٣٩٣ ٣٩٣	٤٥٩ ٤٥٩	٧٧٥ ٧٧٥	١٠٥ ١٠٥	٩٤ ٩٤
m. ذکور	١٦٠ ١٦٠	١٦٦ ١٦٦	١٤٤ ١٤٤	٢٤ ٢٤	٤٠ ٤٠
f. اناث					
طب ننگرهار F. médecine de Nangarhar	٤٤٧ ٤٤٧	٥١٤ ٥١٤	٣٥٥ ٣٥٥	٤٢ ٤٢	٨ ٨
m. ذکور	٧٦ ٧٦	١٠ ١٠	٦ ٦	— —	— —
f. اناث					
پولی تخنیک Polytechnique	٩١٢ ٩١٢	١١٥ ١١٥	٧٧٧ ٧٧٧	١٠٦ ١٠٦	١١٠ ١١٠
m. ذکور	١٦٦ ١٦٦	٤١ ٤١	١٧ ١٧	— —	— —
f. اناث					
دارالمعلمین عالی Ecole normale supérieure	١٠٦١ ١٠٦١	٤٦٩ ٤٦٩	١٤٨٦ ١٤٨٦	١٤٧٩ ١٤٧٩	١٤٨٦ ١٤٨٦
m. ذکور	٣٤٤ ٣٤٤	٤٩٥ ٤٩٥	٣٢٩ ٣٢٩	٤٩٥ ٤٩٥	٣٢٩ ٣٢٩
f. اناث					
انستیتوت اداره صنعت institut industrie	١٥٠ ١٥٠	١٩٤ ١٩٤	١٥٢ ١٥٢	٥٢ ٥٢	٤٨ ٤٨
m. ذکور	٦ ٦	١٧ ١٧	٢٩ ٢٩	١ ١	١ ١
f. اناث					
مجموع + total	٧٤١٠ ٧٤١٠	٨٥٠٧ ٨٥٠٧	٨١٩٣ ٨١٩٣	٢١٧٥ ٢١٧٥	٢٤٧٠ ٢٤٧٠
m. ذکور	١٠٠٠ ١٠٠٠	١٣١٠ ١٣١٠	٩٨٣ ٩٨٣	٦٠٨ ٦٠٨	٤٦٩ ٤٦٩
f. اناث					
مجموع عمومی totalité général	٨٤١٥ ٨٤١٥	٩٨١٧ ٩٨١٧	٩١٧٥ ٩١٧٥	٣٠٨٣ ٣٠٨٣	٣٠٥٧ ٣٠٥٧

* پوهنتون درسال ١٣٥٠ فارغ التحصیل ندارد .

منبع — ریاست پوهنتون وریاست بورد وپلان وزارت معارف

note : l'université il n'a pas de licenciés dans l'année 1350

جدول (٤) معارف

احصائیه مکاتب نظـــر بولایات

		مکاتب		
		۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
ولایت کابل	ذکور	۱۹۵	۱۹۵	۱۹۵
	اناث	۷۰	٦۹	٦۹
ولایت قندهار	ذکور	۱٦۱	۱٦٤	۱٦٦
	اناث	۱۱	۱۱	۱۱
ولایت هرات	ذکور	۱٦٥	۱٦٥	۱۷۱
	اناث	۲۳	۲٤	۲۰
ولایت بلخ	ذکور	۱٥٦	۱٦۷	۱٦۰
	اناث	۳٤	۳٥	۳٤
ولایت ننگرهار	ذکور	۱٥۹	۱٦۰	۱۸۰
	اناث	۲۹	۲۹	۲۰
ولایت پکتیا	ذکور	۱۸۹	۱۹۲	۲۰۲
	اناث	٦	۷	۷
ولایت غزنی	ذکور	۱۷۸	۱۷۹	۱۸۱
	اناث	۲۰	۲۸	۱۷
ولایت هلمند	ذکور	۱۳۰	۱۳۳	۱۳٥
	اناث	٥	٥	٥
ولایت فراه	ذکور	۹۱	۱۰۷	۱۰۷
	اناث	۹	۷	۷
ولایت فاریاب	ذکور	۱۲۸	۱۲۸	۱۲۷
	اناث	٤۸	٤۸	٤۸
ولایت جوزجان	ذکور	۱۳۷	۱۱۷	۱۱۲
	اناث	۱۱	۱۳	۱٥

ادامه جدول (٤)

		مکاتب		
		١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
ولایت تخار	ذکور	١١٥	١١٦	١١٧
	اناث	٩	٩	٩
ولایت بدخشان	ذکور	١٩٢	١٩٥	٢٠١
	اناث	٢٧	٢٦	٢٧
ولایت بامیان	ذکور	٩٨	١٠٠	١٠٠
	اناث	١١	١١	٧
ولایت ارزگان	ذکور	١١٨	١١٩	١١٨
	اناث	٣	٣	٤
ولایت غورات	ذکور	١٣٢	١٣٣	١٣٣
	اناث	٨	٨	٨
ولایت پروان	ذکور	١٣٣	١٣٤	١٣٩
	اناث	٢٠	٢١	٢١
ولایت کندز	ذکور	١١٢	١٠٩	١١٥
	اناث	١٥	١٤	١٤
ولایت بغلان	ذکور	١١٨	١١٦	١٢١
	اناث	١٧	١٨	١٧
ولایت سمنگان	ذکور	٨٤	٨٣	٨٢
	اناث	١٠	١٠	١٠
ولایت بادغیس	ذکور	٦٨	٦٦	٦٧
	اناث	٤	٤	٤
ولایت نیمروز	ذکور	٥٦	٥٥	٤٥
	اناث	١٥	١٥	٢٠

ادامه جدول (٤)

		مکاتب		
		١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
ولایت زابل	ذکور	٦٠	٦١	٦٤
	اناث	١	١	٢
ولایت لوگر	ذکور	٩٠	٨٩	٩١
	اناث	١٥	١٨	٢١
و[illegible]ك	ذکور	٩٧	٩٧	٩٩
	اناث	٢	٢	٢
ولایت کاپیسا	ذکور	١٠٨	١٠٢	١٠٧
	اناث	٢٥	٢٨	٢٣
ولایت لغمان	ذکور	٧٢	٧٥	٧٣
	اناث	١١	١٢	١٣
ولایت کند هار	ذکور	١٢٨	١٢٣	١٣١
	اناث	٢٥	٢٣	٢٣
مجموع	ذکور	٣٤٧٠	٣٤٨٠	٣٥٣٩
	اناث	٤٨٤	٤٩٩	٤٧٨
مجموع عمومی		٣٩٥٤	٣٩٧٩	٤٠١٧

منبع : ریاست پلان وزارت معارف ٠

جدول(٥) معارف

احصائیه معلمین ومتعلمین نظر بولایـــات

		معلمین			متعلمین		
		١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
کابل	ذکور	٢٨٨٤	٢٩٩٦	٢٩٠٠	٩٩٥٥٩	١٠٤٥١٩	١١٢٨٥٨
	اناث	٢١٥٦	٢٢٧١	٢٤٥٧	٤١٨٣٠	٤٢٤٩٨	٤٦٢٨٨
قندهار	ذکور	٨٤٣	٩٥٩	٩٥٦	٢١٧٧٧	٢٢٧٤٧	٢١٢٩٦
	اناث	١٢٤	١٠٢	١١٨	٣٤٣١	٣٧٧٧	٣٦٧٣
هرات	ذکور	٩٧١	١٠٩٦	١١٢١	٢٩٤٣١	٣١٢٤٧	٣٢٢٤٢
	اناث	٢٢٣	١٦٦	٢٢١	٥٢٧٤	٦٩٧٣	٦٨٧١
بلخ	ذکور	٧٤٩	٧٨٢	٨٢٤	٢٤٥٩٦	٢٦٧٦٨	٢٦٢٠٧
	اناث	١٥٤	١٥٠	١٥١	٥٦٨٠	٥٥٥٧	٥٦٤٥
ننگرهار	ذکور	١٢٢٧	١٢٢٧	١٣٨٧	٤٣٦٨٤	٤٦٦٥٠	٤٧٧٨٨
	اناث	٦٠	٦٩	٤٧	٣٠٥٠	٣١٧٨	٣٣٢٩
[illegible]	ذکور	٩٦٦	٩٦٥	١١٢٢	٣٨٦١٤	٤٠١٥٦	٤١٢٩٩
	اناث	١٠	١٥	١٢	٤٧٣	١٠٥٩	٥٢٧
زابل	ذکور	٦٩١	٨٣٠	٨٤٣	٢٦٣٩٠	٢٨٥٥٥	٣٠٠٥٤
	اناث	٢٧	١٩	١٨	٢٠١٦	١٨٨٦	١٨٩٥
جاغوری	ذکور	٤٩٥	٥٣٢	٥٠٣	١٩٩٨٤	٢١٢٥٧	٢٢٠٢٤
	اناث	٣١	٤٣	٥١	١١٥٨	١٢٦٦	١٣٢٤
غزنی	ذکور	٤٦٢	٤٦٢	٥٢٢	١٢٨٧٦	١٣٥٧٥	١٥١٧٤
	اناث	١٥	٢٥	١٧	٩٨٤	١٠٨٧	١١٣٠
[illegible]	ذکور	٦٦٠	٦٥٨	٧١٨	٢٢٣٩١	٢٣٥٣٩	٢٥٥٣٢
	اناث	٨٩	٨٦	٥٤	٦١٩٠٥	٦٠٣٨	٧٢٣١
جوزجان	ذکور	٣٤٩	٢٥٢	٤٠٦	١٩٧١٥	٢٠١٥٧	١٩٨٩٢
	اناث	٢٥	٢٥	٦١	٢١٥٢	٣٠١٣	٢٨٧٧

ادامه جدول(۵)

		معلمین			متعلمین		
		۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
تخار	ذکور	۴۲۵	۴۴۰	۴۷۰	۱۴۵۸۴	۱۴۹۲۴	۱۵۰۶۳
	اناث	۱۳	۷	۱۳	۱۱۷۹	۱۲۵۸	۱۴۲۶
بدخشان	ذکور	۵۳۱	۵۶۸	۶۳۲	۲۱۲۴۱	۲۳۲۹۱	۲۴۳۱۸
	اناث	۲۴	۲۹	۲۵	۳۰۷۵	۳۱۳۲	۳۱۰۸
بامیان	ذکور	۳۱۵	۳۷۳	۳۱۹	۱۰۱۴۴	۱۱۰۷۶	۱۳۹۸۴
	اناث	۳	۳	۱	۷۵۰	۶۹۴	۵۸۰
ارزگان	ذکور	۳۱۴	۳۳۵	۳۵۱	۱۰۳۱۵	۱۰۹۶۱	۱۶۷۱۱
	اناث	۴	۲	۱	۲۵۷	۲۳۵	۲۶۵
غوریات	ذکور	۳۶۷	۳۶۶	۴۰۸	۱۲۰۹۶	۱۲۸۳۴	۱۳۷۹۶
	اناث	۱۱	—	۱۷	۶۱۷	۶۱۱	۵۷۹
پروان	ذکور	۷۷۴	۸۶۵	۹۷۶	۲۴۷۲۹	۲۷۱۸۴	۲۶۹۰۸
	اناث	۶۷	۷۴	۸۲	۲۵۰۶	۲۶۶۹	۲۸۳۰
کندز	ذکور	۵۱۲	۵۵۸	۶۰۱	۲۰۱۰۱	۲۱۴۸۲	۲۳۶۹۲
	اناث	۵۷	۶۵	۶۹	۲۵۹۷	۲۸۰۳	۲۸۴۲
بغلان	ذکور	۵۶۷	۵۹۹	۶۷۵	۲۰۸۸۴	۲۱۶۷۱	۲۳۵۷۲
	اناث	۵۹	۷۰	۳۹	۲۴۵۵	۲۸۱۴	۳۰۱۸
سمنگان	ذکور	۲۶۸	۳۰۰	۲۹۴	۱۰۰۹۱	۹۹۹۸	۱۰۴۲۸
	اناث	۱۳	۱۴	۱۶	۱۱۲۷	۱۲۸۲	۱۳۹۴
بادغیس	ذکور	۱۷۵	۲۲۵	۲۳۴	۷۶۸۹	۷۹۴۸	۸۸۸۲
	اناث	۹	۱۴	۷	۶۶۷	۶۲۷	۶۶۱
فیروز	ذکور	۱۹۶	۲۲۸	۲۰۶	۶۸۵۹	۶۵۸۸	۵۸۹۱
	اناث	—	۱	۱	۱۰۷۰	۹۰۱	۱۰۱۸

ادامه جدول(٥)

		معلمین			متعلمین		
		١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
زابل	ذکور	١٨٤	٤٦٣	٢٣٣	٥٧١٨	٥٨٧١	٧٢٥٤
	اناث	—	٢	٣	١٩٤	١٧٤	٢٢٦
لوگر	ذکور	٤٧٤	٤٩٧	٥٠٧	١٥٨٣٠	١٧٧٣١	١٧٨٦٤
	اناث	٢٣	٢٣	٢٦	١٥٨٦	٢٠٣٩	٢٦٤٩
وردك	ذکور	٤٢١	٤٥٦	٤٩٩	١٤٨٨٩	٢٢٥١٨	١٧٣٣٠
	اناث	—	—	—	١٣٩	١٢٩	١٢٨
کاپیسا	ذکور	٤٨٩	٢٩٣	٦١٨	١٩١٦٦	١٩٤٣٩	٢٢٥٧٣
	اناث	٣٢	٥٠	٥٣	٢٢٣٤	٢٦٣٣	٢١٨٣
لغمان	ذکور	٥٥٧	٥٩٧	٥٩٩	١٩٦٩٦	٢١٣١٧	٢١٠٥٤
	اناث	١٠	٤	١٥	١١٧٦	١٣٩٠	١٥٨٦
کنرها	ذکور	٦٣٢	٦٦٦	٧٠٥	١٩٠٣٢	٢٠٠٠٤	٢٠٤٤٩
	اناث	٧	٣	١١	١٦٦٧	٢٠٥٧	٢٢٣١
مجموع	ذکور	١٧٤٩٨	١٨٥٨٨	١٩٧١٩	٦١٦٠٨١	٥٦٩٠٠٧	٦٨٤٦٣٥
	اناث	٣٢٤٦	٣٣٣٢	٣٥٨٦	٩٥٥٨٩	١٠١٧٨٠	١٠٧٥١٤
مجموع عمومی		٢٠٧٤٤	٢١٩٢٠	٢٣٣٠٥	٧١١٦٧٠	٧٦٠٧٨٧	٧٩٢١٤٩

منبع : ریاست پلان وزارت معارف .

معلومات احصائیوی امور صحی در کشـــور

وزارت صحیه بمنظور تامین صحت وسلامتی افراد جامعه ودرنتیجه افزایش قدرت تولیدی انها درخلال پلانهای گذشته تا امروز باوجود قلت منابع مالی، وخاصتا پرسونل فنی ومسلکی توانسته است غرض بهبود واصلاح وضع صحی مردم کشور تاحدی مساعی بخرج دهدکه نتایج ان درلابلای ارقام احصائیوی سالهای تحت مطالعه بخوبی هویداست ــ افزایش تعداد شفاخانه ها ــ دکتوران ــ دواخانه ها لابراتوارهای صحی واکسریز ها درسنوات ۱۳۵۱ ومخصوصا ۱۳۵۲ به تناسب سال ۱۳۵۰ مبین این حقیقت است ۰

فیصدی افزایش مجموعی پرسونل وتسهیلات صحی درجریان سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ درتمام کشور بادرنظر داشت ارقام مندرجه جداول صحیه به مقایسه ۱۳۵۰ منحیث سال اساس ذیلا تذکارمیگردد ۰

تعداد شفاخانه ها درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ بتناسب سال اساس بالترتیب ۵ر۱ فیصد و(۳) فیصد افزود گردید ۰ تعداد مجموعی دکتوران درتمام کشور بالازدیاد (۶۲) نفر درسال ۱۳۵۱ و(۱۱۰) نفر درسال ۱۳۵۲ یک تزئید (۱ر۸) فیصد در سال ۱۳۵۱ و (۱۴ر۳) فیصد درسال ۱۳۵۲ را به مقایسه سال اساس نشان میدهد ۰

درتعداد بسترها ــ دواخانه ها ــ لابراتوارها واکسریزها درسال ۱۳۵۱ کدام تغییر بمقایسه سال اساس رخ نداده است اما افزایش (۱۳۷) دواخانـــه (۵۹) لابراتوار و (۱۰) اکسریز درسال ۱۳۵۲ به تناسب سال اساس یک قدمی درراه انکشاف امورصحی محسوب میگردد (رجوع به جدول ۱) صحیه ۰)

دراینجا بایدمتذکر شدکه به اساس (جدول ۱ صحیه) انکشاف امورصحی در تمامی ولایات کشوریکسان نبوده ویک عدم توازن رانشان میدهد ۰

قرار سنجش احصائیوی نتایج ذیل این ادعا را ثابت میسازد :

تعداد نفوس فی داکتر

کابل :	مرکز اداری	۶۹۵
	ولایت	۱۹۲۱
هرات :	مرکز اداری	۷۰۸۷
	ولایت	۵۰۳۹۷
قندهار :	مرکز اداری	۱۵۲۰۸
	ولایت	۹۰۷۷۰
ننگرهار :	مرکز اداری	۲۹۲۸
	ولایت	۷۰۲۷۰
بلخ :	مرکز اداری	۳۵۸۰
	ولایت	۲۹۹۹۱
پروان :	مرکز اداری	۱۶۳۶۴
	ولایت	۲۲۶۲۹۵
متباقی ولایات		۱۶۸۲۸۰

ارقام فوق نشان میدهد که درمرکز اداری کابل بادرنظر داشت تعداد داکتر درکابل وتعداد تخمینی نفوس آن یعنی (۶۹۵) نفر ودرولایت کابل یعنی (۱۹۲۱) نفر یک داکتروجود دارد درحالیکه در ولایات پیشرفته کشور مانند هرات ـ قندهار ـ ننگرهاروغیره بصورت اوسط برای هر (۸۴۰۷) نفریک داکتر درمرکز اداری وبرای هر (۷۰۴۷۹) نفریک داکتر درمرکز وولسوالیهای آن موجوداست . علاوتا درولایت پروان بادرنظر گرفتن تعداد نفوس آن وتعداد داکتر که درتمامی ساحه این ولایت از شش نفرتجاوز نمیکند برای بیش از (۲۲۰) هزار نفریک داکتر میرسد .

بصورت عموم بادرنظر داشت نفوس مجموعی مملکت که درسال ۱۳۵۲ (۳ر۲) فیصد تزئید سالانه بشمول کوچیها (۱۸ر۳) ملیون نفر تخمین گردیده . تعداد مجموعی داکتران درسرتاسر مملکت (۸۷۵) نفرنشان داده شده که به اساس آن درتمام کشور برای هر (۲۰۹۰۷) نفریک داکترموجوداست .

این عدم توازن فاحر انکشافامور صحی بین مرکز وولایات کشور ازمدت هـا قبل بدینطرف دوام داشته ولی درسال ۱۳۵۲ دربرخی ازولایات کم وبیش اصلاح گردیده است ــ امید است به توجه دولت جمهوری این نقیصه سال بسال ودرایند ه قریب ازبین برداشته شود .

جداول (۲ــ۳ــ۴ــ۵) صحیه نشان میدهد که وضع صحی در کشور چه ازنظر طب وقایوی وچه ازلحاظ طب معالجوی مخصوصا درسال ۱۳۵۲ بهتر بوده وجهته مجادله درمقابل امراض ساری وتوبرکلوز وامحای ملاریا فعالیتهای جریان داشته است .

طوریکه متذکر شدیم بتائید ان باید گفت که سهم فزونی تسهیلات صحی وافزایش پرسونل طبی گرچه درمرکز کشور به تناسب ولایات زیاد تراست یابه عباره دیگرانکشاف امورصحی درمرکز وولایات علی السویه صورت نگرفته اما باانهم ارقام سال ۱۳۵۲ نشان میدهد که درسال ۱۳۵۱ رکودیکه ازنظر پیشرفت تسهیلات صحی بمقایسه سال اساس درمرکز وولایات رونما گردیده بود درسال ۱۳۵۲ نظر به توجه دولت جوان جمهوری برفوع گردیده است بطوریکه در برخی ولایات مانند ننگرهار ــ پکتیا ــ هرات ــ بلخ قندهار ــ فراه ــ تخار ــ کندز ــ بغلان ــ لغمان وغیره درتعداد دکتوران وتسهیلات مورد نیاز صحی انولایات مانند شفاخانه ها ــ دواخانه ها ــ لابراتوارها افزایش قابل ملاحظه صورت گرفته است که البته این فعالیتهای مثبت ایندهٔ درخشانی را درمورد انکشاف مجموعی وضع صحی کلیه ولایات مملکت نوید میدهد .

جدول (٣)
عواید ومصارف دولت
(ازسال ٥٠ـ١٣٥٢)

(ارقام به ملیون افغانی)

	١٣٥٠	فیصدی نظر به مجموع	١٣٥١	فیصدی نظر به مجموع	١٣٥٢ ابتدائی	فیصدی نظر به مجموع
الف ـ مصارف :						
مصارف بودجه عادی	٣٦٢١ر٣	٤٩ر٢	٣٨٣٠ر٠	٤٧ر٦	٤٢٤٨ر١	٤٨ر٩
مصارف بودجه انکشافی	١٩١٧ر٠	٢٦ر٠	٢٣٨٦ر٧	٢٩ر٧	١٨٦٣ر٦	٢١ر٥
تادیات قروض تکنانه	١١٣٤ر٧	١٥ر٤	١٠٢٦ر٧	١٢ر٨	١٥٨٦ر٠	١٨ر٣
سب سایدی	٦٩٤ر٠	٩ر٤	٧٩٩ر٧	٩ر١	٩٨٤ر٦	١١ر٣
مجموع	٧٣٦٧ر٠	١٠٠ر٠	٨٠٤٣ر١	١٠٠ر٠	٨٦٨٢ر٣	١٠٠ر٠
ب ـ عواید :						
عواید داخلی	٥٨٢٠ر٧	٧٩ر٠	٦١١٩ر٣	٧٦ر١	٧٠٨٤ر٩	٨١ر٦
عواید مواد استهلاکی امدادی	١٠٤٧ر٤	١٤ر٢	١٢٤٩ر٨	١٥ر٥	٨٠٧ر٤	٩ر٣
قرضه افغانستان بانک	٤٩٨ر٩	٦ر٨	٦٧٤ر٠	٨ر٤	٧٩٠ر٠	٩ر١
مجموع	٧٣٦٧ر٠	١٠٠ر٠	٨٠٤٣ر١	١٠٠ر٠	٨٦٨٢ر٣	١٠٠ر٠

جدول (۱)

شفاخانه ها وتسهیلات صحی درافغانستان

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱ــ ولایت کابل :			
شفاخانه ها	۱۳	۱٤	۱۵
دکتورها	٦٦۲	۷۲٤	۷٤۱
بسترها	۱۳٦۷	۱۳٦۷	۱۵۲۲
دواخانه ها	۱۲٦	۱۲٦	۱۵۳
لابراتوارها	۹	۹	۱۵
اکسریز	۹	۹	۱۸
۲ــ ولایت قندهار :			
شفاخانه ها	۳	۳	۳
دکتورها	۹	۹	۹
بسترها	۱۱۷	۱۲۰	۱۲۰
دواخانه ها	۲۸	۲۸	۳۳
لابراتوارها	۲	۲	۲
اکسریز	۲	۲	۲
۳ــ ولایت هرات:			
شفاخانه ها	٤	٤	٤
دکتورها	۱۰	۱۰	۱۵
بسترها	۱۱۰	۱۱۰	۱۱۰
دواخانه ها	۳٤	۳٤	٤۵
لابراتوارها	۲	۲	۵
اکسریز	۲	۲	۲

ادامه جدول (۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
٤ــ ولایت بلخ :			
شفاخانه ها	٤	٤	٤
دکتورها	٨	٨	١٣
بسترها	٧٥	٧٥	٧٥
دواخانه ها	٢٤	٢٤	٢٩
لابراتوارها	٣	٣	١
اکسریز	١	١	١
٥ــ ولایت ننگرهار :			
شفاخانه ها	٤	٤	٥
دکتورها	٨	٨	١٨
بسترها	٧٠	٧٠	٨٥
دواخانه ها	٢٨	٢٨	٤١
لابراتوارها	١	١	١٢
اکسریز	١	١	٣
٦ــ ولایت پکتیا :			
شفاخانه ها	٦	٦	٦
دکتورها	٩	٩	٩
بستر ها	٨٥	٨٥	٨٥
دواخانه ها	٢٩	٢٩	٤٧
لابراتوارها	٢	٢	٧
اکسریز	٢	٢	٢

ادامه جدول (۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۷ــ ولایت غزنی :			
شفاخانه ها	۲	۲	۲
دکتورها	٤	٤	۷
بسترها	٤۰	٤۰	٤۰
دواخانه ها	۲۸	۲۸	۲٦
لابراتوارها	۱	۱	٥
اکسریز	۱	۱	۱
۸ــ ولایت هلمند :			
شفاخانه ها	۲	۲	۲
دکتورها	٥	٥	۳
بسترها	۷۰	۷۰	۷۰
دواخانه ها	٤	٤	۷
لابراتوارها	۲	۲	۳
اکسریز	۱	۱	۱
۹ــ ولایت فراه :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۳	۳	٤
بسترها	۱٥	۱٥	۱٥
دواخانه ها	۹	۹	۱٥
لابراتوارها	۱	۱	٤
اکسریز	۱	۱	۱

ادامه جدول(۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱۰ــ ولایت فاریاب :			
شفاخانه ها	۲	۲	۲
دکتورها	۳	۳	٤
بسترها	۲۵	۲۵	۲۵
دواخانه ها	۱۲	۱۲	۱۳
لابراتوارها	۱	۱	۱
اکسریز	۱	۱	۱
۱۱ــ ولایت جوزجان :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۳	۳	۳
بسترها	۳۰	۳۰	۳۰
دواخانه ها	۱۷	۱۷	۲۰
لابراتوارها	۱	۱	۳
اکسریز	۱	۱	۱
۱۲ــ ولایت تخار :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۲	۲	٤
بسترها	۱۵	۱۵	۱۵
دواخانه ها	۱	۱	۱۰
لابراتوارها	۱	۱	۵
اکسریز	۱	۱	۱

ادامه جدول(۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱۳ ــ ولایت بدخشان :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۲	۲	۳
بسترها	۲۵	۲۵	۲۵
دواخانه ها	۱	۱	٤
لابراتوارها	ــ	ــ	۱
اکسریز	۱	۱	۱
۱٤ ــ ولایت بامیان :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۱	۱	۲
بسترها	۱۵	۱۵	۲۵
دواخانه ها	۱	۱	۱
لابراتوارها	ــ	ــ	۱
اکسریز	ــ	۱	۱
۱۵ ــ ولایت ارزگان :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۱	۱	۲
بسترها	۱۵	۱۵	۲۰
دواخانه ها	۲	۲	۳
لابراتوارها	ــ	ــ	۳
اکسریز	۱	۱	ــ

ادامه جدول (۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱۶ــ ولایت فور :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۱	۱	۱
بسترها	۱۵	۱۵	۱۵
دواخانه ها	۱	۱	—
لابراتوارها	—	—	۱
اکسریز	—	—	—
۱۷ــ ولایت پروان :			
شفاخانه ها	۲	۲	۳
دکتورها	۵	۵	۶
بسترها	۳۰	۳۰	۴۵
دواخانه ها	۱۰	۱۰	۲۹
لابراتوارها	۱	۱	۶
اکسریز	۱	۱	۲
۱۸ــ ولایت کندز :			
شفاخانه ها	۲	۲	۲
دکتورها	۳	۳	۴
بسترها	۲۰	۲۰	۳۰
دواخانه ها	۲۵	۲۵	۳۲
لابراتوارها	۱	۱	۳
اکسریز	—	—	—

ادامه جدول(۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱۹ــ ولایت بغلان :			
شفاخانه ها	٦	٦	٦
دکتورها	۹	۹	۱۱
بسترها	۱۸۵	۱۸۵	۱۸۵
دواخانه ها	۱۷	۱۷	۲۸
لابراتوارها	۳	۳	٦
اکسریز	۲	۲	۱
۲۰ــ ولایت سمنگان :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۲	۲	۳
بسترها	۱۰	۱۰	۲۵
دواخانه ها	٦	٦	۷
لابراتوارها	۱	۱	۱
اکسریز	۱	۱	۱
۲۱ــ ولایت بادغیس:			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۲	۲	۲
بسترها	۱۰	۱۰	۱۰
دواخانه ها	۸	۸	۹
لابراتوارها	—	—	٤
اکسریز	۱	۱	۱

ادامه جدول(۱۰)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۲۲ــ ولایت لغمان :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۲	۲	۲
بسترها	۱۰	۱۰	۱۰
دواخانه ها	۵	۵	۹
لابراتوارها	—	—	۳
اکسریز	—	—	—
۲۳ــ ولایت نیمروز :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۲	۲	۲
بسترها	۱۵	۱۵	۳۰
دواخانه ها	۱	۱	۲
لابراتوارها	—	—	—
اکسریز	۱	۱	۱
۲۴ــ ولایت زابل :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۱	۱	۳
بسترها	۱۰	۱۰	۱۰
دواخانه ها	۶	۶	۷
لابراتوارها	۱	۱	۱
اکسریز	—	—	—

ادامه جدول(۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۲۵ــ ولایت لوگر :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۳	۳	۲
بسترها	۲۵	۲۵	۲۵
دواخانه ها	٦	٦	٥
لابراتوارها	۱	۱	۱
اکسریز	۱	۱	۱
۲٦ــ ولایت وردك :			
شفاخانه ها	۱	۱	۱
دکتورها	۱	۱	۲
بسترها	۱۰	۱۰	۱۵
دواخانه ها	۱	۱	۲
لابراتوارها	—	--	--
اکسریز	--	--	—
۲۷ــ ولایت کاپیسا :			
شفاخانه ها	۱	۱	—
دکتورها	۲	۲	—
بسترها	۱۵	۱۵	—
دواخانه ها	۸	۸	—
لابراتوارها	۱	۱	—
اکسریز	۱	۱	—

ادامه جدول(۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۲۸ــ ولایت کنر :			
شفاخانه ها	۱	۱	—
دکتورها	۲	۲	—
بسترها	۱۰	۱۰	—
دواخانه ها	۲	۲	—
لابراتوارها	۱	۱	—
اکسریز	۱	۱	—
مجموع : شفاخانه ها	٦٦	٦٧	٦٨
دکتورها	۷٦٥	۸۲۷	۸۷٥
بسترها	۲٤۳۹	۲٤٤۲	۲٦٥۷
دواخانه ها	٤٤٠	٤٤٠	٥۷۷
لابراتوارها	۳٦	۳٦	۹٥
اکسریز	۳٤	۳٥	٤۳

نوت : ولایتناپیسا درسال ۱۳۵۲ مربوط ولایت پروان وولایت کنر ضم ولایت ننگرهارگردیده است .

جدول (٤)

قروض و امداد خارجی برای پروژه های انکشافی

(ارقام بملیون دالر امریکائی)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
اتحاد شوروی :	۲۲٫٤۷	۲۷٫۳٦	۱۸٫۷۵
قروض	۲۲٫٤۷	۲٦٫۸۸	۱٦٫۹۳
امداد	—	۰٫٤۸	۱٫۸۲
اضلاع متحده امریکا	۲٫۳۵	۱۲٫٦۷	۸٫۰۹
قروض	۲٫۰٦	۸٫۱۷	٤٫۵۹
امداد	۰٫۲۹	٤٫۵۰	۳٫۵۰
حکومت فدرالی المان	٤٫۰	٤٫۵۲	۳٫۰۰
قروض	۲٫٤۲	۱٫۲۷	۲٫۳۱
امداد	۱٫٦۲	۳٫۲۵	۰٫٦۹
حکومت چین	—	۲٫۰۷	۱٫٤۵
قروض	—	۲٫۰۷	۱٫٤۵
امداد	—	—	—
ملل متحد	۲٫٦٦	۱٫٦۷	—
قروض	—	—	—
امداد	۲٫٦٦	۱٫٦۷	—
حکومت فرانسه	—	۰٫٤۸	—
قروض	—	—	—
امداد	—	۰٫٤۸	—
بانک جهانی	۱٫۲٦	۱٫۳۸	۱٫۵۲
قروض	۱٫۲٦	۱٫۳۸	۱٫۵۲
امداد	—	—	—
حکومت انگلستان	—	—	۱٫۲۲
قروض	—	—	۱٫۲۲
امداد	—	—	—

جدول (۲)

واقعات امراض ساری در شفاخانه ها

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
چیچک	۱۸٤	۱٦۸	۲٥
سرخکان	٤۳٦	۳۲۸	۳۸
سیاه سرفه	۳۱۸	۳۹۱	—
دیزانتری باسیل	۱۱۰٥	۷۸۲	۷٦۲
امیک دیزانتری	۹۲	۳۹۱۸	٥٦٥۰
محرقه	۱۲٤	۷٥	۲۷٦
دفتری	۷۲	۳٤	۱۲۱
انفلونزا	٥٦	٤۹	۲۱۱

منبع — وزارت صحیه

جـدول (۳)

فعالیت ومجادله علیه مرض توبر کلوز

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مراجعان برای معاینات رادیو گرافی	۲۸۲۱۰	۲۶۲۵۰	۱۵۱۳۶
وقایه شدگان وتطبیق بی سی جی	۴۱۸۰۲۴	۱۰۰۲۰۰	۳۲۱۱۲۹
تشخیص شدگان توبرکلوز	۶۹۰۰	۶۹۷۰	۸۶۴۱
معاینات لابراتواری	۴۳۱۴	۲۷۸۰	۴۵۸۸
مریضان تحت کنترول	۲۱۴۱۲	۸۲۰۰	۴۷۸۴
معالجه شدگان	۴۲۱۱	۳۴۰۰	۷۱۱۶

منبع : مجادله توبرکلوز

جـدول "٤"

مقدار تولید واکسین موسسه واکسین سازی

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مقدار تولید واکسین چیچک به نفر	—	—	—
مقدار استحصال واکسین کولرا به سی سی	۳٤٥۸۳۰	امـداد	۹۰۰۰۰۰
مقدار استحصال واکسین تیفوس به سی سی	۹۹۵۰	۳٤٦۲٦۰	۲٦۰۰۰۰
مقدار استحصال واکسین سگ ـ دیوانه انسانی	۸۱۷۰۰	٤۷۲۷۰	۱۸۳۸۰
مقدار استحصال واکسین حیوانی به سی سی	۱۹٦۰	۱۸۰۰	۱۲۱۰
واکسین محرقه	—	—	—

منبع : موسسه واکسین سازی

جدول (۵)

نفوس وقایه شده ازملاریا

اسم ولایات	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
کابل	۱۱۹۸۷۲۱	۵۱۲۱۱۶	۱۲۶۷۶۶۶
پروان مشمول کاپیسا	۴۰۶۸۳۵	۵۷۴۳۰۱	۵۷۰۶۹۳
بلخ	۳۸۴۵۳۲	۸۳۲۸۰۵	۴۳۳۰۳۱
کندز	۳۴۸۵۳۷	۶۹۶۳۸۶	۲۷۵۹۶۲
بغلان	۳۶۵۷۸۷	۳۸۴۲۷۱	۷۶۵۶۱۹
تخار	۲۴۷۸۹۹	۴۸۵۰۱۴	۵۱۳۰۶۵
بدخشان	۲۸۸۵۹۰	۲۸۸۰۶۵	۲۹۴۵۲۸
فاریاب	۴۰۲۱۱۴	۴۰۲۰۹۳	۴۰۴۷۷۲
کندهار	۳۶۱۳۱۹	۶۷۰۱۴۴	۳۷۲۳۴۸
هرات	۳۷۹۹۰۷	۵۷۰۲۶۱	۳۷۲۱۶۴
هلمند	۴۳۷۷۲۰	۴۱۳۳۳۹	۴۱۶۶۰۵
فراه	۱۲۷۴۷۸	۳۹۳۳۷۱	۲۸۷۲۷۶
ارزگان	۲۳۶۶۸۱	۲۳۷۰۵۳	۲۴۲۲۸۶
غزنی	۲۷۶۳۳۰	۲۶۰۹۵۵	۲۶۰۹۵۵
بادغیس	۱۵۲۷۲۸	۱۹۸۱۰۲	۲۹۹۷۵۹
ننگرهار	۴۴۲۲۲۲	۵۱۳۹۵۹	۷۲۰۹۸۱
کنرها	۲۲۶۲۷۲	۳۹۵۹۷۴	—
پکتیا	۵۹۲۱۵۰	۵۵۲۷۳۷	۵۵۰۱۳۶
زابل	—	—	۱۶۳۸۴۷
لغمان	—	—	۲۱۲۸۳۳
جوزجان	—	—	۴۰۷۳۴۹

ثقافت وهنر :

رشد مطبوعات درجامعه مبین رشد سویه علمی افراد ونشاندهنده حیثیت معنوی وآگاهی مردمست .

امروز مردم دنیای متمدن چنانکه به غذاء پوشاك وسایر مایحتاج اولیه حیات مادی نیازمندند به همان پیمانه برای انکشاف ذهن ودماغ خویش نیز غذائی میخواهند وبکار دارند تا بوسیله آن رفع خستگی نمایند وجهت فعالیت وکارخویشتن را آماده سازند .

ادبیات وهنر واطلاعات امروز درجهان جائی دارد که بادیگر پدیده های اجتماعی سیر انکشافی خودرا میپیماید . مردم جهان درهر ثانیه تشنه اطلاعات مفید وبا تازه اند ــ چنانچه توسعه تکنالوژی معاصروسایلی رابدسترس بشر گذاشته که دران واحد نه تنها میتوان ازوقایع زمین مطلع شد بلکه آگهی ازکرات کهکشان ها ودنیاهای خارج ازکره خاکی رانیز ممکن گردانیده است .

هنرهای زیبا هر روز تکامل میکند ــ نمایشگاههای هنری ماه بماه وسال بسال عده بیشتر تماشا گر رابخود جلب مینمایند . حساب کتابها به ارقام شگفت انگیز میرسد وکتابخانه ها هریك از داشتن میلیونها کتاب دم میزنند . موزیمهای جهان انواع آثار باستانی رابادقت خاص محافظت میکنند وبرا غلب بازدید کنندگان دست به ابتکارات گوناگونی میزنند . رادیوها وتلویزیون ها روز بروز به تنوع ونوسازی پروگرامها میکوشند . مختصر آنکه در هرگوشته مطبوعات ــ ثقافت وهنر باتحول دیگر پدیده های اجتماعی ــ دگرگونیهای کمی وکیفی برای استفاده مردم رونما میگردد .

احصائیه شعب مختلف ومتنوع اطلاعاتی وکلتوری دریك جامعه الهام بخش افکارگوناگونی برای مردم وموسسات مسوول میشود . وروی احصائیه های دست داشته دراینمورد برای سرگرمی مردم ومعلومات ضمنی ایکه ازتمام این سرگرمی ها استنتاج موثر تربدست میآید پلانگذاری کرده وکارمینمایند وانرا درخدمت مردم بمیگذارند .
مثلا دریك محیط اجتماعی چند روزنامه موجود است ــ تیراژ روزنامه ها به چند

میرسد هریك از روزنامه ها ونشریه ها چه مطالبی را بچاپ میرسانند ؟ چه عده خوانندگان دارند ؟ خوانندگان هرنشریه راچه صنف مردمی تشکیل میدهند کدام نواحی ازداشتن روزنامه ونشرات برخوردارند ودرکدام نواحی بچه نوع اطلاعات ارزش بیشتری گذاشته میشود ــ مصارف مالی وطباعتی نشرات موقوت وغیرموقوت درماه وسال بکدام اندازه ومعیار است وبچه تعداد پرسونل مسلکی وغیر مسلکی جهت پیشبرد امور نشراتی وطباعتی مصروف کار میباشند ؟

چند موزیم درکشور موجوداست ؟ غنای این موزیمها بچه پیمانه میرسد ــ چه تعداد آثار دراین موزیمها موجوداست ــ چه تعداد ازاین آثار منحصر به فرد است ؟ چند تا ازموزیمها محل مناسب ووسایل لازمه را دارند ــ چه تعداد به محل مناسب ووسایل حفظ آثار نیازمندی دارند ؟ روزانه ــ ماهانه وسالانه بچه تعداد تماشا گران وعلاقمندان از این موزیم ها دیدن کرده ومیکنند ۰

چند سینما داریم ؟ چند تا فعالند چرا بعض هافعال نیست ــ مردم چه فلمهای رادوست دارند ؟ چه نوع فلمها بیشتر وارد میشود ؟ روزانه ــ ماهانه وسالانه چه تعداد تماشاگرازچه نوع فلمها استفاده سمعی وبصری مینمایند ۰

چند تا مطبعه داریم ؟ چه نوع کتابهای چاپ میشود ؟ مردم تاچه اندازه بکتاب علاقمندند ؟ آیا کتابهای مورد نیازمردم چاپ میشود ــ مردم به چسان کتاب علاقه میگیرند وچه تعداد ماشین وپرسونل فنی وغیرفنی در ارگانهای آن شامل ودست بکاراست ومصارف طباعتی ومواد طباعتی آن بامصارف مالی وتخنیکی واستملاك ماشین آلات آن دریکماه ویکسال بچه پیمانه میباشد ۰؟

پروگرامهای رادیو چگونه است ؟ مردم را ارضاء میکند ؟ کدام پروگرامها را مردم بیشتر دوست دارند ؟ چگونه میتوان مردم راازنشرات رادیویی راضی ساخت رادیو طی پروگرامهای مرتب ومعین بچه تعداد وبچه پیمانه مواد علمی ومعلوماتی را تهیه وانتشارمیدهد ؟

چند تیاتر داریم ؟ کدام یك ازتیاتر ها هنر اصلی رانمایش میدهند ۰ کدام یك

ازتیاتر هامشتری بیشتری دارند ؟ وچند هنرمند تحصیلکرده وخوب داریم وچه تعداد درام یانمایشنامه دریک ماه ویکسال تهیه ودرمعرض نمایش گذارده ـ میشود .

اینها ونظایراینها همه سوالاتی است که موسسات احصائیه گیری در ـ هرکشور به آنها جواب میگویند والبته هر جواب علاوه ازانکه براطلاعات مردم میافزاید برای موسسات مسوول نیزالهام بخش است تا ازنتایج موفقیت آمیزآن استفاده کنند وازکمبود هاواقف شوند ـ خالیگاه هاونواقص انرا دریابند ـ علاقه مردم را درک کنند ونیازمندیهای آنان را درنظربگیرند ـ لذا آگاهی ازتعداد تولید کتاب شمارش توزید وتهیه فلم ـ سطح پروگرامهای رادیو ـ نشر روزنامه ها ـ مجلات صحنه سازیهاوترتیب موزیم هازمینه رابرای تنظیم پلانها وپروگرامهای وسیعتر آینده مساعد میسازد . ازانرو درشقوق مختلف اطلاعات ـ ثقافت وهنر یک اندازه امار وارقام گردامده که درتنظیم آن سعی شده ومیشود . زیرا تهیه وتنظیم آن برای توسعه مطالب مطبوعاتی وثقافی کارگر واقع میشود . بنابران مجالتا یکسلسله معلومات احصائیوی جمع آوری شده طی جداول مرتبه که تقریبا شکل مقدماتی را دارد وبرشته های مختلف مطبوعاتی ـ ثقافی وهنری مرتبط میباشد ـ در اخیر این نوشته تقدیم میگردد .

ولی این نکته راقابل تذکر میدانیم که بامعلوم شدن فیصدی باسوادان و بیسوادان جامعه ـ حصول واکمال احصائیه های مکمل تر وسایط اطلاعات عامه عناصر مربوط به ثقافت وهنر ـ تهیه ـ ترتیب ـ تنظیم ـ ارزیابی ـ توحید و انسجام ارقام بیشتر آن متناسب به فیصدیها کنفوس مملکت واحتیاجات اینده ایکه دربلانگذاریهای اتیه ثقافت وفرهنگ کشور موثر ثابت خواهد شد درموقعش نیز معلومات مستند وثقه را ارائه خواهیم داشت تا درقطار دیگر شعبات احصائیوی برای علاقمندان این رشته حیاتی نیز ماخذ ومنابع جامع واطمینان بخشی را فراهم بتواند ساخت .

جدول (۱)

تعداد سینماهای دولتی و شخصی درمرکزباتعدادچوکی ـ
اوسط تعداد تماشاچی وعاید دریکروز

اسم سینما	تعدادچوکی	اوسط تعداد تماشاچی دریکروز	اوسط عاید دریکروز
پارك	۵۱۳	۵۸۰	۶۹۳۴
اریانا	۶۳۷	۸۳۰	۹۹۹۴
کابل نندارې	۶۸۲	۵۰۰	۶۰۰۰
زینب نندارې	۵۶۲	۶۰۹	۷۲۸۶
بهزاد	۶۸۰	۳۰۰	۴۰۰۰
فرخی	۸۵۰	۸۹۰	۱۰۶۸۰
باختر	۵۸۰	۶۹۳	۸۳۴۳
بهارستان	۷۲۴	۹۰۰	۹۶۶۶
تیمورشاهی	۷۴۷	۹۴۵	۱۱۳۳۳
ایوب	۹۱۰	۱۱۹۴	۱۴۰۰۰
میرویس	۵۴۵	۵۳۹	۶۴۳۰
میونـــد	۷۲۰	۵۰۰	۶۰۰۰

منبع : مدیریت نشرات وزارت اطلاعات و کلتور

لست موزیم های مرکز وولایات کشـــــور

اســـم	تعداد اثار نمایشـــــی ۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
موزیم ملی کابل	۹۰۰	۹۰۰	۹۷۷
رر رر ولایت غزنی	٤٥٠	٤٥٠	٤٥٠
رر رر بلـخ	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰
رر رر قندهار	۷۳۰	۷۳۰	۷۳۰
رر رر هرات	٤٥۲	٤٥۲	٤٥۲
موزیم گلبهار مربوط ولایت پروان	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰

منبع معلومات امریت موزیم هـــــا

تعداد تولید فیلم درسالهای ۱۳۵۲
وسه ماه اول ۱۳۵۳

نوع فیلـــــم	۱۳۵۲	سه ماه‌اول ۱۳۵۳
هندي	۱۰۲	٤
امریکائی	٤۲	—
اروپائی	۳۲	٤
ترکـی	۳	۱
ایرانی	۸	—
پاکستانی	٥	—
عربـــی	۲	—
انگلیسی	٦	۹

ادامه جدول (٤)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
حکومت جاپان	۱ر۵٤	۰ر۷٦	—
قروض	۱ر۵٤	—	—
امداد	—	۰ر۷٦	—
پروگرام غذائی جهانی	—	۱ر۹۸	—
قروض	—	—	—
امداد	—	۱ر۹۸	—
بازارمشترک	—	۰ر٦۹	۱ر۳۸
قروض	—	—	—
امداد	—	۰ر٦۹	۱ر۳۸
حکومت ایران	—	۰ر۷۲	۰ ار٦
قروض	—	—	—
امداد	—	۰ر۷۲	۰ ار٦
حکومت ترکیه	—	۰ر۳۰	—
قروض	—	—	—
امداد	—	۰ر۳۰	—
حکومت کانادا	—	۰ر٦۹	۲ر۰٤
قروض	—	—	—
امداد	—	۰ر٦۹	۲ر۰٤
ایسلند	—	۰ر٦۰	—
قروض	—	—	—
امداد	—	۰ر٦۰	—
حکومت پاکستان	—	۰ ار۱	—
قروض	—	—	—
امداد	—	۰ ار۱	—
عراق وکویت	—	۱ ار۵	—
قروض	—	۱ ار۵	—
امداد	—	—	—

جدول (۱)

تعداد کتبیکه درسالهای ۱۳۵۰ـ۱۳۵۱ـ۱۳۵۲ درمطبعه دولتی بطبع رسیده است

۱۳۵۰		۱۳۵۱		۱۳۵۲	
اسم	تعداد	اسم	تعداد	اسم	تعداد
گل نارنج	۱۰۰۰	رساله ویساك	۶۹۰	محمد ی پلوشی	۱۰۰۰
تاریخ تذکره های پشتو	۱۰۰۰	پاره الفبا	۱۰۰۰	فروغ جاوید ایمان بخدا	۱۰۰۰
جلد دوم لبخند	۵۰۰	نشریه قالین	۱۹۸۰	مولانا جلال الدین بلخی	۱۰۰۰
جلد دوم تعبیه جنائی	۵۰۰	نشریه نساجی افغان	۳۰۰۰	فواید دین در زندگی	۱۰۰۰
پروگرام انگلیسی از ستره محکمه	۶۰۰	نشریه سمنت غوری	۵۰۰	تقویم انسان	۱۰۰۰
گزار عشق	۱۰۰۰	نشریه نساجی مقصودی	۳۰۰	د تاریخ تولنه	۱۰۰۰
جزء نهم تفسیر المنافع	۱۰۰۰	سالنامه ترجمان	۳۰۰۰	البیرونی وهند	۱۰۰۰
وافیه شرح کافیه	۱۰۰۰	قانون مطبوعات	۱۰۰۰	ابوریحان البیرونی	۱۰۰۰
اندمه ها	۵۰۰	مجموعه احصائیوی پلان انگلیسی	۲۰۰۰	ابد الی تیوره	۱۰۰۰
رازونیازاز استاد سلجوقی	۵۰۰	پیشرفت پلان دری	۵۵۰	د البیرونی جشن	۱۰۰۰
خوشحال پشتو تولنه	۱۰۰۰	تشکیلات قضائی فرانسوی	۸۵۰	ابوریحان البیرونی د زرم تلین	۱۰۰۰
د موکراسی در جهان امروز	۱۰۰۰	بخش اول وبخش دوم مجموعه متحد المالهای قضائی	۱۰۰۰	د البیرونی سود	۱۰۰۰
کتاب فرهنگ انگلیسی	۱۰۰۰	مقررات ولوایح	۱۰۰۰	خاطرات سید جمال الدین افغان	۱۰۰۰
کتاب عقاید اسلامی	۱۰۰۰	بیالوژی صنف (۱۱)	۴۴۰۰	قصه ها وافسانه ها	۲۰۰۰
کتاب زمایا دونه	۱۰۰۰	رساله استاد سلجوقی	۲۵۰	عقاید صنف (۱۲) درسی	۲۰۰۰۰
ابوحنیفه	۱۰۰۰				

ادامه جدول (۱)

۱۳۵۰		۱۳۵۱		۱۳۵۲	
اسم	تعداد	اسم	تعداد	اسم	تعداد
تاریخ خط وکتیبه ها	۱۰۰۰	دود دل	۵۰۰	کتاب شناسی البیرونی	۱۰۰۰
تاریخ کوشانیان	۱۰۰۰	کتاب وانیه	۱۰۰۰	سرود انقلاب	۵۰۰۰
ترانکریم درسی سپاره	۳۰۰۰	نشریه فروشگاه بزرگ افغان	۵۰۰	کمکهای اولیه	۱۰۰۰
ازخیبر تاپامیر	۱۰۰۰	رساله رهنما پنجشیر	۵۰۰	مقالات مربوط به — البیرونی	۱۰۰۰
رساله نور	۱۰۰۰	کتاب انتخابی شاروالی	۱۰۰۰	علم ونظام اجتماعی	۱۰۰۰
دین اوانسانی تمدن	۱۰۰۰	دیرلوانسانی تمدن	۱۰۰۰	زمزمه های جمهوری	۱۰۰۰
سراج الساری	۱۰۰۰	سالنامه اقتصادی	۱۰۰۰	نی نامه	۱۰۰۰
ترجمه عقاید انفسی	۱۰۰۰	ژورنالیزم عملی	۱۰۰۰	لبخند مادر	۱۰۰۰
رساله مولانا جامی	۱۰۰۰	رساله حیوانات برای — اطفال	۲۰۰۰	دایرة المعارف سیاسی جهیی	۵۰۰
تراژت پشتو صنف دهم	۲۳۰۰۰	کتاب قاموس ریاضی دایره المعارف	۵۰۰	سروخبیالوجی معادن	۱۰۰۰
مبارزین نمکوکار	۱۰۰۰	نشریه داستان سیلاب قراء	۱۰۰۰	اشتباه	۱۰۰۰
فرض عین	۱۰۰۰	رساله قانون وکلای مدافع	۶۹۰	ازد های خودی	۱۰۰۰
سره مباشت درخدمت شهر	۶۰۰	سرود واحصائیه اراضی	۲۴۵۰	صنف اول دهاتی درسی	۲۵۰۰۰
صحت شما	۵۰۰			کتاب حان اوجهان	۱۱۸
شرح مجله الاحکام	۳۰۰۰			کتاب پشتو	۱۹۸۰
جهان به تسلسکوپ قران	۳۰۰۰				
سالنامه ترجمان	۱۰۰۰	شرح مجله الاحکام	۲۹۶۰	کتاب ملگروملتو	۴۰۰۰

۱۳۵۰	
اسم	تعداد
خط مشی دکتور عبد الظاهر	۱۰۰۰
سالنامه افغانستان	۱۰۰۰
قرائت پشتو صنف (۱۱)	۲۳۰۰۰
خپلواکی ترون	۱۰۰۰
قانون ازدواج	۱۰۰۰
قانون خارنوالی	۱۰۰۰
متحدالمال قضاء	۵۰۰
سیمینار قضاء	۱۵۰۰
اصولنامه دوایر تحریرات	۵۰۰
اصولنامه اوراق	۵۰۰
اصولنامه توریدرنگجوهر	۱۰۰۰
اصولنامه محصول	۱۰۰۰
جلد پنجم قاموس جغرافیائی	۵۰۰
مولود شریف	۱۰۰۰
رهنمای تیلفون	۲۰۰۰
کتاب پشتانه	۱۰۰۰
دایره المعارف (۲۱ توک	۵۰۰

۱۳۵۱	
اسم	تعداد
رساله هفتاد مشایخ بلخ	۱۰۰۰
رساله محمدی	۵۰۰
کتاب محمدی رسالت	۶۹۰
مجموعه احصائیوی پلان دری	۲۰۰۰
رساله جغرافیات هده دری وانگلیسی	۱۵۵۰
رساله سیمینار روسای محاکم ولایات	۱۵۰۰
کتاب د خپلواکی ترون	۱۰۰۰
نشریه کارخانجات جنگلک	۱۰۰۰
رساله نگاهی بمطبوعات	۵۰۰
رساله پرستاری درخانه	۲۰۰۰
رهنمای کمکهای اولیه	۶۰۰
روز مادر	۲۰۰۰
شعار بین المللی	۱۰۰۰
نشریه پلان مراکز امداد اولیه	۱۵۰
قانون مالیات	۲۸۵۰

۱۳۵۲	
اسم	تعداد
قانون انسداد قاچاق	۲۷۵۰
قانون تشکیلات قضائی دولت	۹۳۶
رساله مولود شریف	۱۰۰۰
نشریه رهنمای تحصیل	۱۲۰۰
کتاب امام اعظم وافکار او دفعه دوم	۳۰۰۰
رهنمای حج	۳۰۰۰
رساله مرظری	۱۰۰۰
رساله نقش اسلام در اجتماع	۱۰۰۰
پیشرفتهای نوین	۱۰۰۰
رساله رمزصحت	۱۰۰۰
کتاب کمکهای اولیه	۱۰۰۰
جهان وپیشرفت	۷۰۰
کتاب پرشنا	۱۰۰۰

۱۳۵۰		۱۳۵۱		۱۳۵۲	
اسم	تعداد	اسم	تعداد	اسم	تعداد
رهنمای حج	۱۰۰۰۰	نشریه مبادی پرستاری	۱۰۰۰		
اصولنامه اقتصاد	۱۰۰۰	رساله برشنا	۱۰۰۰		
		رساله نقش اسلام در اجتماع	۱۰۰۰		
		رساله قران و مشرفت نوین	۱۰۰۰		
		کتاب دخیلواکی ترون	۹۹۵		
		نشریه جنگلک	۱۰۰۰		
		رساله نگاهی به مطبوعات	۵۰۰		
		تفسیر شریف بزبان کوفی	۱۰۰۰		
		کتاب ژورنالیزم	۱۰۰۰		
		کتاب حساب پنجم پشتو	۱۹۰۰۰		
		کتاب قرائت صنف یازده پشتو	۲۵۶۵		
		بیولوژی صنف یازدهم دری	۷۶۰		
		نشریه صحت طفل	۵۰۰		
		کتاب اول دهاتی دری	۱۵۳۰		
		جغرافیه صنف هفت دری	۲۱۵		
		بیولوژی رر رر	۱۱۵		

ادامه جدول(۱)

۱۳۵۰		۱۳۵۱		۱۳۵۲	
اسم	تعداد	اسم	تعداد	اسم	تعداد
		کتاب انگلیسی	۵۰۰		
		نشریه سوابق و اسناد اداب هلمند دری	۲۰۰۰		
		نشریه سوابق رر رد هلمند پشتو	۲۰۰۰		
		قانون مطبوعات	۱۰۰۰		
		مجموعه احصائیوی انگلیسی	۲۰۰۰		
		کتاب تشکیلات قضائی بزبان فرانسوی	۸۵۰		
		قانون اجیران	۲۸۲۰		
		کتاب سالنامه	۵۳۰		

لست کتابخانه هاي معارف درمرکز
سال ۱۳۵۲

۱ــ کتابخانه لیسه حبیبیـــــــه

۲ــ ور ور نجات

۳ــ ور ور غازي

٤ــ ور ور رحمان بابا

٥ــ ور ور خوشحال خان

٦ــ ور ور چار اسیاب

۷ــ ور ور نادریه

۸ــ ور ور ملالی

۹ــ ور ور عایشه درانی

۱۰ــ ور ور رابعه بلخی

۱۱ــ ور ور زرغـــونه

۱۲ــ ور ور دارالعلوم عربی

۱۳ــ ور ور دارالمعلمین عالی

۱٤ــ ور ور مکتب میخانیکی

۱٥ــ ور ور دارالمعلمین اساسی

۱٦ــ ور ور مکتب تجارت

۱۷ــ ور ور اداره عامه

۱۸ــ ور ور مکتب صنایع

۱۹ــ ور ور مکتب سپورت

۲۰ــ ور ور مکتب ابوحنیفه

۲۱ــ ور ور جمهوریت

۲۲ــ ور ور ایمانـــا

۲۳ــ ور ور قلعه مراد بیگ

۲٤ــ ور ور انستیتـــوت اداره صنعت

۲٥ــ ور ور مکتب ابتدائی زینت هوتکـی

لست کتابخانه های معارف د روولایات کشور
سال ۱۳۵۲

ولایت پـــروان :

۱ــ کتابخانه لیسه جبل السراج
۲ــ رر رر محمود راقی
۳ــ رر رر نعمان
٤ــ رر رر دارالمعلمین

ولایت بامیـــان :

۱ــ کتابخانه لیسه کهمرد

ولایت بدخشان :

۱ــ کتابخانه لیسه شاه محمود غازي
۲ــ رر رر متوسطه فطرت
۳ــ رر رر غیاثی

ولایت تخـــار :

۱ــ کتابخانه لیسه چاه اب
۲ــ رر رر نهرین

ولایت بلـــخ :

۱ــ کتابخانه لیسه باختر
۲ــ رر رر سلطان رضیه
۳ــ رر رر مدرسه رشدیه
٤ــ رر رر ابوالنصر فاراتی

ولایت جوزجـــان :

۱ــ کتابخانه لیسه اقچـــه
۲ــ رر رر تبرانـــق

ولایت غـــورات :

۱ــ کتابخانه لیسه شیخ محمد شاه ۰

ولایت هـــرات :

۱ــ کتابخانه لیسه سلطان غیاث الدین
۲ــ رر رر جامی
۳ــ رر رر فخرالمدارس جامع
٤ــ رر رر دارالمعلمین
٥ــ رر رر وزیر فتیح خان

ولایت سمنگـــان :

۱ــ کتابخانه لیسه اجانی ملنی
۲ــ رر رر سار باغ

ولایت فـــراه :

۱ــ کتابخانه لیسه فراهی
۲ــ رر رر متوسطه عنادی
۳ــ رر مکتب ابتدائی کشك
٤ــ رر رر صنایع

ولایت قندهـــار :

۱ــ کتابخانه لیسه احمد شاه بابا
۲ــ رر رر میرویس بابا
۳ــ رر رر زرغونه انا
٤ــ رر دارالمعلمین
٥ــ رر رر مکتب میخانیکی
٦ــ رر جمعیت فاضـــل
۷ــ رر رر احمد شاهـــی

ولایت کنرهـــــا :

۱ــ کتابخانه لیسه خاص کنر
۲ــ رر مکتب ابتدائی بارکندي

ولایت لغمـــان :

۱ــ کتابخانه لیسه تیکـــري
۲ــ رر رر قرغه ئی

ولایت کنـــدز :

۱ــ کتابخانه لیسه خان اباد
۲ــ رر رر حضرت امام صاحب
۳ــ رر رر دارالمعلمین

ولایت کاپیســاء :

۱ــ کتابخانه مکتب ابتدائی ابوالحین .

ولایت پکتیـــــاء :

۱ــ کتابخانه لیسه پکتیـــــاء
۲ــ رر رر دارالمعلمین
۳ــ رر رر ارگون

ولایت بغـــلان :

۱ــ کتابخانه لیسه زراعت بغلان .
۲ــ رر رر ابوجامی

ولایت فاریـــاب :

۱ــ کتابخانه لیسه وادي هلمند .
۲ــ رر رر گرشك

ولایت زابـــل :

۱ــ کتابخانه لیسه شیخ مستی بابا

ولایـــت وردک :

۱ــ کتابخانه لیسه سید اباد
۲ــ رر رر رستم خیل

ولایت لوگـــر :

۱ــ کتابخانه مکتب ابتدائی پوزک

ولایت غزنـــی :

۱ــ کتابخانه لیسه صنایـع
۲ــ رر رر سلطان محمود

ولایت ننگرهـــار :

۱ــ کتابخانه لیسه نجم المدارس
۲ــ رر رر دارالمعلمین
۳ــ رر رر سیدجمال الدین
٤ــ رر رر ننگرهـــار

ولایت ارزگـــان :

۱ــ کتابخانه لیسه ملا احمد
۲ــ رر مکتب ابتدائی گواب

ادامه جدول(٤)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
استرالیا	—	—	۰ر۷۰
قروض	—	—	—
امداد	—	—	۰ر۷۰
سایر ممالک	—	—	۲ر۹۰
قروض	—	—	۲ر۹۰
امداد	—	—	—
مجموع :منابع	۳٤ر۳۲	٥۷ر۱٤	٤۱ر۲۱
قروض	۲۹ر۷٥	٤۰ر۹۲	۳۰ر۹۲
امداد	٤ر٥۷	۱٦ر۲۲	۱۰ر۲۹

نوت : علت بلند بودن مبالغ قروض وامداد درسال ۱۳۵۱ جلب کمکهای دنیای خارج بیك پیمانه زیادتر جهت رفع اثرات خشکسالی میباشد .

فهرست موضوعات

تحلیل مقدماتی معلومات احصائیوی	صفحه
۱ــ مالیه عامه	٤
۲ــ پول وبانکداری	۲۰
۳ــ قیمتها	۲۹
٤ــ تجارت خارجی وبیلانس تادیات	٤۲
٥ــ نفوس	۸۲
٦ــ قوای بشری	۹۷
۷ــ معادن وصنایع	۱۱۲

ولایت بادغیـــــس:

۱ــ کتابخانه لیسه خطله بادغیسی ۰

ولایت نیمـــــروز :

۱ــ کتابخانه لیسه ابوداود سجستانی

۲ــ رر رر فرخـــی

۳ــ رر رر مکتبلوخـــی

٤ــ رر رر نیمـــــروز

لست کتابخانه هاي مرکزبتفريق وزارت خانها
سال ۱۳۵۲

وزارت دفاع ملـــــی :

۱ــ کتابخانه رياست تعليم و تربيه .
۲ــ رد نشرات وزارت دفاع ملی
۳ــ رد حربی پوهنتون
٤ــ رد حربی سونخـی
٥ــ رد قوماندانی مدافع هوائی
٦ــ رد مکتب خورد ضابطان
۷ــ رد قول اردو مرکز
۸ــ رد فرقه (۸) قرغـه
۹ــ رد فرقه (۷) ريشخور
۱۰ــ رد لواي توپچـــی
۱۱ــ رد رياست تخنيک
۱۲ــ رد فرقه ولايت هرات
۱۳ــ رد رد قندهار
۱٤ــ رد رد بلـــخ
۱٥ــ رد رد پکتيـــا
۱٦ــ رد رد ننگرهار
۱۷ــ رد رد نهرين
۱۸ــ رد (۷۱۷) مديريت استرتوپ او پراسيون
۱۹ــ رد قوماندانی غند (۳۷۳) هوائی
۲۰ــ رد قواي (۱٥) زرهـدار
۲۱ــ رد قواي (۹۹)
۲۲ــ رد قواي (۸۸)

وزارت تجارت :

۱ــ کتابخانه وزارت تجارت ۰

وزارت فواید عامه :

۱ــ کتابخانه وزارت فواید عامه

وزارت مالیه :

۱ــ کتابخانه وزارت مالیه

وزارت عدلیــه :

۱ــ کتابخانه وزارت عدلیه

وزارت سرحدات :

۱ــ کتابخانه وزارت سرحدات

وزارت پــــلان :

۱ــ کتابخانه وزارت پلان

پوهنتون ننگرهار :

۱ــ کتابخانه پوهنتون ننگرهار

پوهنتون کابل :

۱ــ کتابخانه مرکزي پوهنتون

۲ــ رر رر مربوطات که تعداد ان به (۱۰) کتابخانه میرســـد ۰

وزارت داخله :

۱ــ کتابخانه وزارت ــ شاروالی هائیکه تعداد شان به (۸٤) کتابخانه میرسد ۰

وزارت زراعت وابیـــاري !

۱ــ کتابخانه ریاست وترنري و مالداري
۲ــ رر مدیریت عمومی قوانیـــن

وزارت امورخارجـــــه :

۱ــ کتابخانـــه سفارت کبراي افغانی درتهران
۲ــ رر رر رر رر درکراچی
۳ــ رر جنرال قنسلګري افغانی درمشهـد
٤ــ رر قنسلګري افغانی درپشـــاور
٥ــ رر رر رر رر درکویتـه

وزارت صحیـــــــه :

۱ــ کتابخانه موسسه صحت عامه
۲ــ رر وزیراکبرخان رغتون
۳ــ رر ابن سینا روغتـــون
٤ــ رر شفاخانه زایشګـــاه
٥ــ رر موسسه تحیه واکسین

وزارت مخابرات :

۱ــ کتابخانه مرکزي وزارت مخابرات
۲ــ رو ریاست مخابرات قندهار
۳ــ رو مدیریت عمومی مخابرات هرات
٤ــ رو رو رو رو بلخ
٥ــ رو رو رو رو ننگرهار
٦ــ رو اداره ٔ مرکزي احصائیه صدارت
۷ــ رو رو مامورین ملکی صدارت عظمی
۸ــ رو رو موسسه نسوان ولایت هلمند

وزارت معادن و صنایع :

۱ــ کتابخانه اسناد علمی مرکزوزارت
۲ــ رو تفحصات پطرول مزارشریف
۳ــ رو سپین زر شرکت کبد ز
٤ــ رو ریاست عمومی برق کابل

نوت : ــ علاوتاً دربیست و پنج ولایات کشور کتابخانه هاي عامه نیز وجود دارد .

مختصري درباره خدمات سره میاشت
درسال ۱۳۵۲

سره میاشت موسسه استکه درافغانستان به خدمات عام المنفعه واجتماعی مصروفیت داشته و همیشه درعرضه فعالیت هاي اجتماعی برمبناي خیررسانی تساند وامداد بمحتاجان، مستحقان ودردرسیدگان پیشقدم بوده و درتشفی وتسکین اسیب رسیده ها مساعی و مجاهدت هاي فراوانی بخرج داده است خاصه درسال ۱۳۵۲ که میدان فعالیت هاي سره میاشت درتحت رهنمائی و ریاست عالیه زعیم ملی پرعاطفه و بادرد ما شاغلی محمد داؤد رئیس دولت متوسع وگسترده شده است درسطورذیل قارئین گرام را به کمال ارقام به عرصه فعالیتهاي این موسسه رهنمون شده و سیماي خدمات جمعیت انغانی سره میاشت را درائینه ارقام میبینیم :

مساعدت هاي سره میاشت شامل جمعیت و فرد و بصورت نقدي وجنسی است که درسال ۱۳۵۲ عبارت است از (۲۷۸۳۸۸۴۸) افغانی درداخل افغانستان و (۲۸۵۲۵۰۰) افغانی براي کشورهاي خارجی .

در روزجهانی سره میاشت ها معاونت هاي نقدي وجنسی بشرح اتی بعمل امده است :

(۱۰۰۰) کیلوگرام پروتین ماهی براي روزنتون .
(۳۰۰) جوره لباس و(۴۰۰) مترپارچه براي مریضان بی بضاعت شفاخانه ها .
(۳۱۴۳۰) بوتل مواد غذائی براي زیږنتون ، میرمنوږغتون ، مرستون واطفال بی بضاعت ولایت غور .
(۲۰۳۹) بوتل مواد غذائی براي روغتون نسوان ـ سرویس صحی پوهنتون و محبس عمومی .

(۱۵۷ ۸٤) افغانی کمک نقدي به اشخاص مستحق ۰
(۳۰۵٦) عدد بالا پوش، جاکت دامن وپیراهن ۰

(۱۰۹) جوره بوت ۰
(۷۵۳) طاقه کلاه ۰
(٤۹۹) جوره جوراب ۰
(۱۰۰) تختهکمپـــل ۰
(٦۰۰) عدد قلـــم ۰
(٤۹۹۳) عدد کتابچه ۰

} براي متعلمین و متعلمات بی بضاعت لیسه ها و مریضان غریـــــــب ۰

(۱۵) عراده تریسایکل براي معیوبین و معلولین ۰

(۱۰۰۰۰) کیلو شیر پودري ۰
(۹۰۰) کیلو پروتین ماهی ۰

} براي خدمات صحی اردو و واندارم وپولیس وموسسه صحت طفـــــل ۰

کمک براي اسیب رسید گان سیلاب ولایـــات :

(۳۵) عدد جاکت، دریشی و بالاپوش براي مستحقین ۰

(۵۹۰۰۰) افغانی پول نقد ۰
(۱۰۰) تخته کمپـــــل ۰
(۱۰۰) عدد بالاپوش وپیراهن ۰
(٤۰۲) کیلو شیر پـــــودري ۰

} غوریان هرات ۰

(۲۰) تخته کمپـــــل ۰
(۵۰۰۰۰) افغانی پول نقد ۰

} ولایت زابل ۰

کمک افغانی سره میاشت بخارج : نقد وجنس معادل (۲۸۵۲۵۰۰) افغانی ۰

کمک ممالک خارج به جمعیت افغانی سره میاشت عبارت است از :

(١٠٠٠٠) دالر براي اعمار مراكز امداد اوليه ومراكز امداد عاجل (كمك ليك جهاني)

(٢٨٠ ٩١) افغاني به صورت نقد ٠
(٢٠) بوجي برنـــــــج ٠
} مصـــــر ٠

(٥١٣١٣٧) افغاني — عربستان سعودي
(٦١) عدل البســـه — سويـــدن ٠
(٣٠) عدد جاكـــت — سنگاپـــور٠
(٢٦٧) كار البســه — فنلند و بلغاريا ٠
(١١٤) كارتن ســپـــل — المان شرق ٠
(٣٩٩) كارتن البســه — كانـــادا ٠
(٩٣٣) كارتن شيـــر — سويـــس ٠
(٣٠١) كارتن البســه — ناروي ٠
(٥٨) كارتن خوراكـــه — يوگوسلاويا ٠
(١٦) صندوق سامان امداد اوليه — المان غرب ٠

كمك هاي فـــــردي :

(١٩٤١٠٠) افغاني — خريداري خون براي (١٨٨) نفر ٠
(٨٨٦٥٨) افغاني — مصرف تداوي براي (١٤٦) نفر ٠
(١٩١٥٢) افغاني — مصرف راديوگرافي (١٤٦) نفر٠
(٢٩٤٥٥٨) افغاني — خريداري اديه برز (٥٠٩) نفر٠
(٨) عراده تريسايكل — براي معلولين ولايات ٠

علاوةً جمعيت افغاني سره ميا شت بمراكز امداد اوليه ويونت هاي سيار براي مدد رساني عاجل نيز مجهز ميباشد كه فعلاً يونت هاي مذكور در سه گـــروپ فعاليت داشته و با تجهيزات ووسايلي كه دارند (٤٥٠٠) نفر اسيب ديده را درمواقع لازمه باموادخوراكه ، البسه ، سرپناه (خيمه)، خدمات صحي و امداد

اولیه معاونت مینمایند .

لاتری افغانی سره میاشت : علاوه بر خدمات نافع و مفید یکه افغانی سره میاشت براي مردمان مستحق وجمعیت هاي پریشان و ناتوان ازگزند حوادث و افات انجام میدهد از طریق لاتري نیز به حال مردمان بی نوا و مستاصل از فشار حوادث ناگوار فیاض و مدد رسان است :

۱ــ ازدرا ،عواید ان نتنها هموطنان مصیبت زده مستفید میشوند بلکه مردمان اسیر دیده ٔ ملل خارج نیز بهره مند میگردند .

۲ــ علاوهٔ فروش تکت هاي لاتري براي یکعده متعلمین بی بضاعت معلولین و اشخاص سال خورده که معمولاً داراي عایله نیز میباشند ٔ معر ــ عاید اتی فراهم ساخته است که فعلاً تعداد این فروشندگان در حدود (۳۵۰) نفر درمرکز میباشند و بر طبق محاسبه ٔ که شده است در هرسلسله لاتري از ــن طریق مبلغ (۱۰۰۰۰۰) افغانی به این مردم درمرکز وولایات کمك میشود .

مرستون و ارقـــام :

تعداد مشمولین مسرستون که شامل یتیمان ٔ متعلمین ٔ متعلمان ــ فامیل هاي بی بضاعت ناتوانان و معلولین میباشند به (۹۰۰) نفرمیرسد . (۱۲۰) نفراشخاص بی بضاعت درسال گذشته به مرستون شامل شده اند . از جمله مشمولین مرستون (۶۰۰) نفر شان متعلمین متعلمات واطفال کودکستان مرستون میباشند .

(۷) نفر فارغ التحصیلان سال ۱۳۵۲ صنوف (۱۲) لیسه ها که درجملهٔ شاملین مرستون بود نفعلاً درشعبات مربوطه مرستون بحیث مامور شامل وظیفه رسمی شده اند .

مصارف سال ۱۳۵۲ مرستون که ازطرف جمعیت افغانی سره میاشت پرداخته شده است مبلغ (۹۳۴۷۷۸۷) افغانی میباشد وعواید مرستون درسال گذشته از درك حاصلات املاك ٔ امداد اداره ٔ پروگرام انکشافی ملل متحده ٔ اعانـــه

مؤسسات ، تیاتر مرستون و حساب جاري (۷۳۰۲۲۲) افغانی میشود ۰همچنان
عواید ازدراماد دستگاه های صناعتی مرستون مبلغ (۱۰۳۱۴۷) افغانی میباشد ۰

پـــول وبانکـــداری

عرضه پول :

عرضه پول ازلحاظ اجرای معاملات روزمره یکی ازعوامل مهم وعمده اقتصادی راتشکیل داده وتزئید وتنقیص درحجم ان درانکشاف اقتصادی یک کشور نقش مهمی دارد . اگرافزایش درمقدار عرضه پولی بامقدار تولیدات اقتصادی وخدمات متناسب نباشد این عدم تناسب سبب بروز حالات انفلاسیون یا تورم پولی ویا بالعکس موجب رکود اقتصادی میگردد .

درحجم عرضه پولی بدرجه اول دافغانستان بانک (بانک مرکزی) بدرجه دوم بانک ملی افغان وبدرجه سوم پشتنی تجارتی بانک سهم بارزی دارند . اجزای عمده عرضه پول عبارت اند از: نکنوتها ومسکوکات درچلند ــ ودیعت بانکها وامانات عند المطالبه خصوصی .

جدول ذیل تحولات وتغییر حجم پول رادر شرطی سه سال اخیر نشان میدهد :

جدول (۱)

عرضه پولی درافغانستان ازسال ۱۳۵۰ــ۱۳۵۲

به ملیارد افغانی

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تغیر فیصدی سال ۵۱ نظر به ۵۰	تغیر فیصدی سال ۵۲ نظر به ۵۰
مجموع عرضه پولی	۷٫۸۵	۹٫۴۱	۱۰٫۱۶	۲۰	۳۰
۱ ــ بانکنوت ومسکوکات درچلند	۶٫۶۳	۷٫۹۱	۸٫۸۹	۱۹	۳۴
الف ــ بانکنوتها	۶٫۵۱	۷٫۷۹	۸٫۷۶	۲۰	۳۵
ب ــ مسکوکات	۰٫۱۲	۰٫۱۳	۰٫۱۴	۸	۱۷
۲ــ امانات عند المطالبه خصوصی	۱٫۲۲	۱٫۵۰	۱٫۲۷	۲۳٫	۴
الف ــ دافغانستان بانک	۰٫۳۴	۰٫۴۷	۰٫۴۱	۳۸	۲۱
ب ــ دربانکهای افغان	۰٫۵۹	۰٫۵۸	۰٫۶۴	۳ــ	۸
ج ــ پشتنی تجارتی بانک	۰٫۱۹	۰٫۴۵	۰٫۲۲	۵۵	۲۴

احصائیه واقعات جنایی در کشـــور

ازانجا که تمایلات وارزوهای انسان براکد ستیابی وتجمع ثروت ومال حد و ـ حدودی نداشته وانسان جهت نیل به ارزو ها تخویش درصورت عدم موجودیت راه های منطقی وقانونی بهر اقدام غیرانسانی دست میزنند طبعا چنین حرکات مدعیات خلاف مقررات قانونی وانسانی ـ ازیکطرف سبب بمیان امدن مسایلی میگردد که ضرر اجتماعی ازان متصور است وازجانب دیگر باعث ایجاد دشمنی ها ورقابتهای فردی ـ یکعده اشخاص منحرف شده ومنجر به قتل وقتال ـ سرقت وغیره اعمال ناشایستـــه میگردد .

جهته ازبین بردن معضله های فوق حکومت همواره برای نجات اجتماع ازاین الودگیها باتمامی قدرت ممکنه خویش درمقابل انعلبه مجادله برخاسته ومیکوشد تاجلواینگونه جرایم گرفته شود .

چون صعود ونزول ارقام جنائی بذات خود نمایانگر چگونگی فعالیت ومجادله حکومت درمقابل اعمال خلاف مقررات قانونی است ـ لذا اداره مرکز احصائیه لازم میداند که احصائیه واقعات جنائی را وقتا فوقتا بدسترس عامه بگذارد .

جدول ذیل احصائیه واقعات جنائی ازقبیل قتل ـ سرقت ـ قطاع الطریقی قاچاق وغیره اعمال خلاف قانون راکه درجریان سالهای ۱۳۵۰ ـ ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ ـ رخ داده به تفصیل بیان مینماید .

واقعات جنائی

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
قتل	۸۱٤	۸٤۳	٦۹۱
قطاع الطریق	۹۵	٤۸	۱٦
سرقت	۱۰٦۷	۹۵۵	٦۲۹
اختلاس	۱٤۵	۱٦۲	۱٤٤
دارد	۷	۱۵	۵
جنگهای مغلوبه	٤	۷	٦
فرار محبوسان	۳۰	۲٦	۱۷
حریق های عمد	۵۹	۵٦	۵۵
واقعات ترافیکی	۲۸٦	۲۹۹	۲۸۳
قاچاق	۷۲	۲۲۱	۵۸٤
متفرقه	۵٤	۳۸	٤۷
مجموع	۲٦۳۲	۲٦۷۰	۲٤۷۷

منبع : مدیریت جنائی مرکزی (مدیریت عمومی امنیه)

طوریکه ازجدول متذکره برماید تعداد مجموعی جرایم درسال ۱۳۵۲ بمقایسه سال ۱۳۵۰ (٦ فیصد) وبه تناسب سال ۱۳۵۱ (۸ فیصد) کمتر رخ داده است این تنقیص واقعات جنائی رابدرجه اول مجادله علیه سرقت (بشکل قطاع الطریق) بار اورده است چه درسال ۱۳۵۲ وقایع قطاع الطریق بمقایسه سال اسارتقریبا (۸۳) فیصد) وبه تناسب سال ۱۳۵۱ (۷ر٦٦ فیصد) کمتر صورت گرفته است که این خود فعالیت مثمر حکومت را درحفظ امنیت راه های بین ولایات کشور نشان میدهد .

واقعه جرمی دیگریکه درسال ۱۳۵۲ نظر به مساعی حکومت جلو ان گرفته شده عبارت از مساله سرقتاست که (۴۲ فیصد) نسبت به سال اساس و — (۲ر۳۴ فیصد) نظر به سال ۱۳۵۱ تقلیل یافته است ۰

واقعه قتل نیز درسال ۱۳۵۲ بمقایسه سالهای ماقبل کمتر رخ داده است دراین سال فیصدی تنقیص نظر به سال اساس (۶ر۱۵) فیصد ونظر بسال ۱۳۵۱ (۱ر۱۸) فیصد نشان داده شده است ۰

تصادمات ترافیکی هم درسال ۱۳۵۲ نظر به فعالیت دستگاه ترافیک کمتر واقع گردیده وامید است دستگاه ترافیک دراینده با توسعه فعالیتهای خود درساحه اصلاح امورترافیکی وتبلیغ شرایط رانندگی ازحجم این تصادمات بکاهد ۰

بصورت خلاصه بامشاهده جدول وقایع جنائی چنین استنباط میگردد که — بصورت عموم درجریان سال ۱۳۵۲ تمام وقایع جرمی کمتر صورت گرفته واین مساله مجادله مونقانه حکومت را درمقابل حرکات خلاف قانون بخوبی واضح میسازد ۰

حمل ونقل ومواصلات

برای اینکه درسکتورهای صنایع ـ زراعت ـ تجارت وغیره کشور رشد سالم ومتوازنی بوجود اید وباثر آن دراموراجتماعی وحل پرابلمهای ان انکشاف مطلوبی رونما گردد . ضرور است تانخست به توسعه ورشد زیر بنای اقتصادی پرداخته شود . زیرا بوجود اوردن یك مدل اقتصادی موافق وپر استفاده درکشور که اساس آن بر سایه های استوار ومحکم قرار داشته باشد میتواند در رفع نیازمندیها مطابق به ایجابات زمان ومکان سهم فعال وموثری گرفته وباعث فراهم اوری تسهیلات ممکنه گردد که این خود به ایجاد یك زیر بنای کامل اقتصادی وابستگی عمیق وکاملی دارد .

کمبودیکه درساحه خطوط مواصلاتی وارتباطی کشور قبل ازاغاز پلانگذاری موجود بود نه تنها بین مراکز مهم تولیدی موجب ایجاد یك خلای عمیق شده بود بلکه در توسعه مسایل اقتصادی کشور موانع متعددی را فراهم ومعضلات عدیده رادر امور اجتماعی نیز پدید اورده بود . بدین ملحوظ ازشروع سیستم پلانگذاری در مملکت بمنظور ارتباط مناطق ـ توسعه مارکیتها ـ رشد تجارت خارجی وبازار یابی توسعه ساحه مواصلات ومخابرات درزمره انکشاف سایر بخش ها گنجانیده شد . گرچه طی پلان پنجساله اول کشور درمراحل نخست به سکتورهای زراعت وصنایع حق اولیت داده شده بود اما نظر به فقدان شبکه های ارتباطی ومخابراتی واهمیت شایان ان تصمیم گرفته شد تا اولتر ازهمه دتوسعه مواصلات ومخابرات رجحان داده شود ـ چنانچه در طی سه پلان اول فیصدی زیاد ازسرمایه گذاریهای دولت دراین راه بمصرف رسید .

علت اجرای سرمایه گذاریهای وسیع وتوجه بیشتر دراین قسمت زیادتر به دلیل ساختمان فزیك وجغرافی کشور بود که زمینه فعالیتها رامحدود وسرمایه وقوای بشری بیشتری راایجاب مینمود .

رویهمرفته حجم سرمایه گذاریها درساحه مواصلات ومخابرات درپلان پنجساله اول به اندازه (۱ر۵) ملیارد افغانی درپلان پنجساله دوم معادل (۶ر۹)

ملیارد افغانی ودرپلان سوم به (٣٫٣٨) ملیارد افغانی بالغ شده که این ارقام بالترتیب نظر به مجموع عموم سرمایه گذاریها (٢١) فیصد (٣٨) فیصد و(١٦) فیصد را احتواء میکند .

درپلان چهارم ازمجموع سرمایه گذاریهای کشور که به اندازه (٣٠٫٩٣) ملیارد افغانی پیشبینی گردیده است درحدود (٢٫٨٩) ملیارد افغانی یا (٩٫٤) فیصد برای توسعه ورشد بخش مواصلات ومخابرات درنظر گرفته شده است بطور مجموع سرمایه گذاریهای که در دو پلان دوم وسوم درساحه مخابرات ومواصلات عملی گردیده مجموع سرمایه گذاریهاییکه در پلان چهارم پیشبینی گردیده است بالغ به (١٥٫٨٢) ملیارد افغانی میگردد که این رقم (٢٠٫٧) فیصد از مجموع سرمایه گذاریهارا تشکیل میدهد علاوتا قسمت اعظم سرمایه گذاریهای پلان اول نیز دراین قسمت عملی شده واز سرجمع سرمایه گذاریهای اجراء شده قسمت اعظمان برای اعمار شاهراه هاوسرک سازی مورد استفاده قرار گرفته است چنانچه مجموع مصارف آن بر (١٨) ملیارد افغانی یا (٨٠) فیصد سرمایه گذاریها دراین ساحه بالغ میگردد . در جریان سه پلان جمعا بطول (٢٥٠٠) کیلومتر سرکهاقیرریزی واسفلت درجه اول شد وبطول (٢٣٠٠) کیلومترسرکهای پخته شده جهت استفاده آماده گردید . مزید براین به اساس پیشبینی ایکه در پلان چهارم صورت گرفته است الی ختم پلان مذکور احداث (٦٠٠) کیلومترسرک درجه دوم وسوم نیز درنظر گرفته شده است . احداث شاهراه ها وسرکها نه تنها ازنگاه کوتاه شدن فواصل مثمر ثمر است بلکه از رهگذر صرفه جوئی دروقت استهلاک کمتر وسایل نقلیه وغیره نیزاثرات مثبتی رادارا میباشد که بالنتیجه امور ترانسپورتی تشویق واجرا ت سرمایه گذاریها راسبب میگردد چنانچه ارقام احصائیوی دستداشته شاهد براینست که در قبال فراهم شدن تسهیلات مواصلاتی برتعداد وسایل نقلیه نیزافزایشی بعمل آمد .

این بود مختصر گزارشی ازوضع مواصلات ومخابرات کشورکه بدینوسیله ارائه گردید . اکنون سعی میشود تاوضع ترانسپورت باارقامیکه دردست است طی سالهای (١٣٥٠ـ١٣٥٢) مورد تحلیل وبررسی قرارگیرد .

تردد ترافیک درسرکها وشاهراه ها تاسالفتشده وکانکریش کشوروبهمرفته درسالهای(۱۳۵۱و۱۳۵۲) نسبت بسال اساسروبه افزایش بوده است ــ چنانچه احصائیه این تردد درسال (۱۳۵۰) به (۱ر۱) ملیون عراده درشاهراه وسرکها میرسد ولی درسالهای (۱۳۵۱و۱۳۵۲) بالنوبه به (۱ر٤) ملیون و(۱ر۸) ملیون عراده زیاد گردیده است که درانعلیک افزایش (۲ر۲۷) فیصد و(٦ر٦۳) فیصد نظر بسال (۱۳۵۰) رونماشده است. علاوتا درمقدارعواید حق العبور نیز به اساس زیاد تردد ترافیک افزایشی رخ داده است چنانچه مجموع عواید حق العبور که درسال (۱۳۵۰) به (٦ر۵۸) ملیون افغانی بالغ میشد درسالهای(۱۳۵۱ــ۱۳۵۲) ــ بالترتیب به (٤ر٦۲) ملیون و(۷ر۷۹) ملیون افغانی زیاد شده است که دران یک افزایش (٦ر۵) فیصد درسال(۱۳۵۱) ویک افزایش (۸ر۳٤) فیصد درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ دیده میشود.

درسال(۱۳۵۲) در تعداد مجموع عراده ها کراجستر شده کشورکه انواع تیز رفتار ــ لاری وسرویس رادر برمیگیرد نیزازدیاد قابل ملاحظه رونما شده است بدین معنی که تعداد عراده های مذکورکه ازسال(۱۳٤۸) الی(۱۳۵۱) به (٤ر۲٦) هزار عراده میرسید درسال ۱۳۵۲ باازدیاد (۸٦۱۷) عراده به (٦ر۳٤) هزارعراده بالغ گردید که رقم متذکره یک افزایش(۱ر۳۱) فیصد رانشان میدهد.

از مجموع عراده های کراجستر شده درسال(۱۳٤۸ــ۱۳۵۱) کابل با(۹ر۷۹) فیصد مجموع بدرجه اول بلخ با (۹ر۳) فیصد مجموع به درجه دوم کندهارها(۳ر۲) فیصد بدرجه سوم وهرات با (۲ر۲) فیصد مجموع به درجه چهارم قرارمیگرفت. همچنان درسال ۱۳۵۲ اکثریت (۵ر۷۳) فیصد مجموع عراده ها درکابل(۱ر٤) فیصد مجموع عراده ها درقندهار(۹ر۳) فیصد مجموع در بلخ وبه اندازه (۸ر۳) فیصد عموم عراده ها درهرات به ثبت رسیده است.

جدول شماره (۱) تعداد عراده های کراجستر شده رادر ولایت کابل ارائه میدارد.

Parc automobile
ensemble à Kaboul

جدول (۱) ضمیمه ترانسپورت
عراده های ثبت شده ترافیک کابـــل

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
انواع تیزرفتار بشمول جیپ وتکسی	۱۲۱۰۵	۱۵۴۸۶	۱۸۷۹۱
انواع لاری بشمول تانکر	۱۹۶۲	۳۵۷۵	۴۰۹۴
سروی واگون	۱۰۹۵	۲۰۲۵	۲۵۰۹
مجموع	۱۵۱۶۲	۲۱۰۸۶	۲۵۳۹۴

منبع ــ ترافیک کابل

حمل ونقل فضائی :

ازاینکه افغانستان یک کشور محاط به خشکه بوده وازرهگذر ساختمان جغرافی یک مملکت کوهستانی میباشد بناء حمل ونقل فضائی درانتقال مسافران واموال از رهگذر صرفه جوئی دروقت و موجودیت مشکلات راه ها حصب العبور اهمیت بارزی را حایز میباشد . درسالهای اخیر ریاست عمومی هوائی ملکی وتوریزم غرض فراهم نمودن تسهیلات لازمه یکتعداد زیادی ازطیارات نوع (بوینگ ــ یاک ــ کانویر و تیونانتر) رامورد ــ استفاده قرار داده است که به اساس فعالیتهای مذکور عواید مجموعی ازمدرک انتقالی مسافران ومال التجاره معه پسته درسالهای اخیر رویه افزایش بوده است . چنانچه مجموع عواید حاصله انتقال مسافر ومال التجاره توسط طیارات آریانا درسال ۱۳۵۰ به (۳۳۴ر۰) ملیون افغانی بالغ میشد ولی درسال ۱۳۵۱ به (۳۸۲ر۰) ملیون افغانی ودرسال ۱۳۵۲ به (۴۴۰ر۲) ملیون افغانی افزایش یافت بدین اساس یک افزایش (۱۴ر۰) فیصد درسال ۱۳۵۱ ویک افزایش (۳۱ر۰) فیصد درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ دراندازه رونما شده است .

جدول شماره (۲) توضیحات مزید را در مورد فعالیت طیارات آریانا ارائه میدارد .

جدول (۲) ضمیمه ترانسپورت
فعالیت طیارات اریانا افغان هوائی شرکت

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
کیلومتر پرواز شده بهزار	۴۰۳۲	۳۶۰۴	۳۵۹۵
مسافران نقل داده شده	۷۴۲۳۶	۸۱۶۶۹	۸۰۳۱۷
مسافران کیلومتر بهزار	۲۰۲۶۲۰	۲۰۳۳۰۰	۱۹۸۰۰۰
موجود چوکی کیلومتر بهزار	۳۷۸۲۶۰	۳۸۰۵۵۰	۳۷۹۰۰۰
فیصد استفاده شده	۵۳	۵۴	۵۲
بار	۱۴۸	۱۶۳	۱۰۰۰
مال التجاره	۹۶۷۶	۱۴۷۴۴	۱۴۹۰۰
پسته	۱۵۰	۲۰۰	۲۰۰
مجموع تن کیلومتر استفاده شده	۹۸۲۶	۱۴۹۴۴	۱۵۱۰۰
موجود تن کیلومتر قابل استفاده	۸۰۱۲۰۹	۷۹۸۱۸	۷۸۲۰۰
فیصد استفاده	۱۲	۱۹	۱۹
عواید مسافر (بهزار)	۲۷۴۰۰۰	۲۹۵۶۳۶	۳۴۸۴۱۸
عواید بار (بهزار)	۶۰۰۰۰	۸۶۳۷۳	۹۱۶۷۵

منبع ـ اریانا افغان هوائی شرکت

بملاحظه جدول شماره (۲) واضح میگردد که درعواید مسافران در سال ۱۳۵۲ نظر بسال اساس باندازه (۲ر۲۷) فیصد ودرعواید حمل ونقل مال التجاره طی همین مدت درحدود (۸ر۵۲) فیصد ازدیاد بعمل آمده است .

بائیست متذکرشد که درسال ۱۳۵۲ برعلاوه میدانهای سابقه هوائی در داخل کشور موجود بود سه میدان جدید در (سرپل ــ شبرتوله ولعل وسرجنگل) تاسیس گردید که بدین اساس تعداد عموم میدانها از (۳۲) به (۳۵) میدان افزایش نمود به جدول (۵) مراجعه شود .

عواید در داخل کشور یکتعداد فعالیتها جهت حمل ونقل مسافران بوسیله باختر افغان الوتنه نیز عملی وانجام شده است چنانچه این موسسه درسال ۱۳۵۰ درحدود (۹ر۱۷) هزار مسافر درسال ۱۳۵۱ بتعداد (۴ر۳۱) هزار مسافر ودرسال ۱۳۵۲ بتعداد (۴ر۱۷) هزار مسافر را در مسیر پروازهای خویش انتقال داده است بدین معنی درتعداد مسافران یکاز دیاد (۴ر۷۵) فیصد درسال ۱۳۵۱ ویک کاهش (۸ر۲) فیصد درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ دران رخ داده است . این موسسه که درسال ۱۳۵۰ به (۹ر۱۰) ملیون افغانی میرسید درسال ۱۳۵۱ به (۷ر۱۹) ملیون افغانی ودرسال ۱۳۵۲ به (۳ر۱۲) ملیون افغانی بالغ گردیده است که ازین لحاظ یکازدیاد (۷ر۸۰) فیصد در سال ۱۳۵۱ ویکازدیاد (۴ر۱۷) فیصد درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال اساس درانحا رونما گردیده است .

پست ومخابرات :

راجع به اینکه ازاغاز پلانهای پنجساله اقتصادی کشور درحدود (۸۰) فیصد مجموع سرمایه گذاری ساحه مواصلات ومخابرات براتحادات شاهراه ها وسرکها بکار انداخته شده بود بناء بوجود یکه پست ومخابرات درتوسعه اقتصاد کشور اهمیت زیاد دارد این قسمت نتوانست مطابق به احتیاجات ونیازمندیهای جامعه رشد مطلوب بنماید ــ امانظر به اهمیت این ساحه درتوسعه ان اقدام تدریجی عملی وبخصوص درسالهای اخیر زمینه توسعه مزید این قسمت فراهم شده وبه اثر این مجموع ادارات

پستی که درسال اساس به (۲۲۸) اداره میرسید درسال ۱۳۵۲ به (۲۲۹) افزایش، وهمچنان تعداد مجموعی کارکنان دستگاه های پستی کشور از (۸۸۱) نفر درسال ۱۳۵۰ به (۹۹۲) نفر درسال ۱۳۵۲ افزایش یافته که باین اساس یک رشد (۴ر۷) فیصد دران رونما گردیده است . علاوتا درتعداد تیلفونها که درسال ۱۳۵۰ به (۱۲۹۹۹) پایه درسراسر کشور میرسید یک افزایش (۸ر۱۰) فیصد درسال ۱۳۵۱ وبیشافزایش (۹ر۱۳) فیصد درسال ۱۳۵۲ رونما گردیده است ـ ازمجموع تیلفون ها درسال ۱۳۵۲ باندازه (۲ر۷۵) فیصد انواع تیلفون های شخصی، (۱ر۲۲) فیصد انواع تیلفونهای عمومی و (۷ر۲) فیصد متباقی راتیلفونهای خدمتی تشکیل میدهد بنابران مجموع عواید ازمدارک تیلفونها درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ ـ نسبت به سال اساس بالترتیب به اندازه (۸ر۵۶) فیصد و (۷ر۴۷) فیصد زیاد گردیده است .

فعالیتهای تیلگرافی درحلوسایر فعالیتهای مخابراتی درسالهای اخیر روبه توسعه بوده است چنانچه عواید تلگرافی درسال ۱۳۵۱ باندازه "۱ر۱" فیصد درسال ۱۳۵۲ باندازه (۸ر۱۸) فیصد نسبت به سال ۱۳۵۰ افزایش یافته است . جدول شماره (۳) فعالیتهای تلگرافی کشور را ارائه میدارد .

جدول (۳) ضمیمه مخابرات
فعالیت تلگرافی افغانستان
ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
تعداد ادارات تلگرافی	۱۸	۱۸	۱۸
تعداد مخابره (بهزار)	۴۴۵	۲۸۲	۲۴۶
وارده	۲۵۰	۱۴۹	۱۲۴
صادره	۱۹۵	۱۳۳	۱۲۲
مجموع عواید تلگرافی (بهزار افغانی)	۴۷۳۵۷	۴۱۰۶۵	۴۰۶۸۰
عواید اسعاری تلگراف ورادیوتیلفون (بهزار افغانی)	۹۳۷۳	۹۴۲۸	۱۱۱۳۵

منبع ـ وزارت مخابرات

ازجدول (۱) بر می آید که درجریان سال ۱۳۵۲ مجموع عرضه پولی بابطور عموم درحجم پول تحت دوران نسبت به سال ۱۳۵۰ یعنی ختم پلان پنجساله سوم به اندازه (۳۰) فیصد افزایش بعمل آمده است درحالیکه این تزئید در سال ۱۳۵۱ نظر به سال اساس پیش از (۲۰) فیصد نمیباشد . این تزئید در بانکنوتها و مسکوکات درچلند (۳٤) فیصد ودر قسمت امانات عند المطالبه خصوصی (٤) فیصد میباشد . فیصدی امانات عند المطالبه خصوصی نظر به مجموع امانات در سال ۱۳۵۲ در افغانستان بانک (۳۱) فیصد در بانک ملی (۳۹) فیصد ودر پشتنی تجارتی بانک (۳۰) فیصد ودرسال ۱۳۵۲ بالترتیب (۳۲) فیصد (۵۱) فیصد و(۱۷) فیصد نشان داده شده است که قابل غور ودقت مقامات پولی کشور میباشد .

باید متذکر گردید که درسال ۱۳۵۲ بانکنوتها ومسکوکات در چلند (۱۸) فیصد وامانات عند المطالبه خصوصی (۱۲) فیصد مقدار مجموعی عرضه پولی را تشکیل داده است .

بمقایسه سال اساس درحجم امانات عند المطالبه خصوصی بصورت مجموعی یک افزایش (٤) فیصد رونما گردیده است که قسمت اعظم ان در بانک مرکزی (د افغانستان بانک) صورت گرفته ویک فیصد کم ان در بانک ملی افغان رخ داده است اما برخلاف در پشتنی تجارتی بانک یک تنقیص (۲٤) فیصد در امانات عند المطالبه خصوصی دیده میشود که علل ان قابل مطالعه میباشد (جدول ۱) .

کریدتهای سیستم بانکی :

تهیه کریدتهای مساعد بمقدار ضرورت برای اجرای پروگرامهای تولیدی واتخاذ تدابیر لازم بغرض جلب وتشویق پس اندازهای خصوصی ازفعالیتهای اصلی وعمده سیستم بانکی بشمار میرود چه سرمایه گذاری درسکتور های مختلفه اقتصادی محتاج منابع پولی بوده ومنابع پولی بذات خود معد لازمه انکشاف سریع اقتصادی میگردد . در ممالکیکه سیستم بانکداری انکشاف قابل ملاحظه نموده وموسسات بانکی باجلب اعتماد واطمینان میتوانند زمینه تشویق بیشتر مردم رابه امانات جاری

درسال ۱۳۵۲ مجموع عواید پستی به (۳۴٫۸) ملیون افغانی ومجموع عواید ازهنگر توریدرادیوها ـ حق لایسنس وغیره ان به (۱۰۰۷٫۲) هزار افغانی بالغ گردیده است که مجموع عواید توریدرادیوتیپ ریکارد روحق لایسنس ان نسبت بسال ۱۳۵۰ یک افزایش (۱۲۶٫۷) فیصد رونما گردیده است .

جداول شماره (۶ـ۷ـ۸ و ۹) ذیلا معلومات مربوط به یکتعداد فعالیت ها تیپست رمخابراتی راارائه میدارد .

جدول (٤) ضمیمه ترانسپورت

تراکم ترافیک در سرکهای مهم افغانستان وعواید حق العبور سال ۱۳۵۰

اسم ولایات وطول سرکها	مرکز حق العبور	تعداد موترهای عبور ومرور کردگی		عواید بهزار افغانی		مجموع
		لاری و سرویس	تیزرفتار	لاری وسرویس	تیزرفتار	
کابل ــ شیرخان بندر ۳۳۹ کیلومتر	سالنگ جنوبی	٤۳٦٥٥	۲۳۹٥٦	٤۳٦۲	۱۱۹۸	٥٥٦۰
	خنجان	۳۹۸٥۷	۳۳۹٦۰	٤۰۹۲	۱۱۹۸	٥۲۹۰
	چرخشك	۲۹۳۷۲	۱۲٦٦۲	۹۲٥	۲٥۳	۱۱۷۸
	الچین	۲۲۰۰٥	٦۸۳۲	٤۹٦	٦۸	٥٦٤
کابل ــ قندهار ٤۸۱ کیلومتر	چوکی ارغندی	۳٦۲۰۰	٤۰۰۰۰	۲۱۸٤	۱۲۰۰	۳۳۸٤
	شترگاو	۲۷۳۷٥	۲٤۲۰۳	۱٦٥۳	۷۲٦	۲۳۷۹
	شهر صفا	۲۰۱۳٦	۱۰۷٥۰	۲۰۳۱	٥۳۷	۲٥٦۸
کابل ــ تورخم ۲۲٤ کیلومتر	درونته	۲۰۷۳٦	۸۳٥٥	٦۲۲	۱۷۳	۷۹٥
	کج عزیز خان	٤۷٤۸۳	٥۰۷٤۸	۲۸٥٦	۱٥۲۳	٤۳۷۹
	سروبی	٥٤۹۰۰	٥۳۷٥۱	۳۳۰۳	۱٦۱۳	٤۹۱٦
قندهار ــ هرات ٥٦۱ کیلومتر	دلارام	۱۹۱۷۳	۷۳٤۸	۱٥٥٥	۲۹٤	۱۸٤۹
	ادرسکن	۱٦۹۸۹	٦۷۱۹	۱۷۱٤	۳۳٦	۲۰٥۰
قندهار ــ سپین بولدك ۱۰٤ کیلومتر	تخته پل	۹۳۰۹	۱٥٥٤	٤٦۷	٤۷	٥۱٤
	سپین بولدك	۹۱۹٤	۱٥۸٥	٤٦۱	٤۸	٥۰۹
هرات ــ تورغندی ۱۲۰ کیلومتر	کم کلاغ	۷۹٦۷	۲٤۹٥	٤۰۰	۷٥	٤۷٥
	رباط سنگی	٦٤۰۹	۲۳٦۸	۳۲۲	۷۱	۳۹۳

ادامه جدول (٤) ۱۳۵۰

اسم ولایات و طول سرکها	مرکز حق العبور	تعداد موتهای عبور ومرور کردکی		عواید بهزار افغانی		مجموع
		لاری و سروپس	تیزرفتار سر	لاری و سروپس	تیزرفتار	
هرات ــ اسلام قلعه	سرای نایب	۸۹۰٤	۷۷۷۹	٤۲۲	۲۳۳	٦٥٥
	کهسان	۷۷٤۹	۷۲۳۹	٤۰۹	۲۱۷	٦۲٦
کابل ــ سرای خولجه	سرای خواجه	۲۰۷۲	۸٥۰۰	۲۲۳٤	۱٦۱۰	۳۸٤٤
پروان	جلی السراج	٤۱۹۷٦	۲٦۷٦۷	۱۲۷٥	٥۳٥	۱۸۱۰
پلخمری	چشمه شیر	۱۹٦٦٦	۱۳٤۰۱	۱۱۸٤	٤۰۲	۱٥۸٦
بلخ	مزارشریف	۱۸۱۲۷	۱۱۱۰٥	٥٤۹	۲۲۲	۷۷۱
فراه	فراه رود	۱٤۰۲۹	٥۰۰۲	۱٤۱۸	۲٥۰	۱٦٦۸
غزنی	نانی قره باغ	۲۰۰٦۹	۱۰۰۱٦	۲۰۲٤	٥۰۱	۲٥۲٥
ننگرهار	ثمرخیل	۲٦٤۹۲	۱۲۳۱٥	۷۹٥	۲٤٦	۱۰٤۱
قندهار	دهک	۲٦۲۰۹	۱۲۲۳۷	۲۱۲۲	٤۸۹	۲٦۱۱
خلم	زنجیرگاه	۲۲٥٤۲	۱٤۰۸٦	٦۸٥	۲۸۲	۹٦۷
قندز	انگور باغ	۲۱٥٦۷	۱۰٥۸٦	٦٦٤	۲۱۲	۸۷٦
قندز	شیرخان بندر	۲۲٤۱۱	۲٥٥۳	۲۸۱	۲٦	۳۰۷
سمنگان	رباط	۱۸۰٥۸	۱۲۸۰۰	٥٤٥	۲٥٦	۸۰۱
	مجموع	٦۸۰۲۸۰	٤۳۱٦۷۲	٤۲۰٥۰	۱٤۸٤۱	٥۸٦٤۳

منبع ــ وزارت مالیه

جدول (٤) ضمیمه تل نسپورت

تراکم ترافیک در سکهای مهم افغانستان وعواید حق [illegible] در سال ۱۳۵۱

اسم ولایت وطول سرکها	مرکزحق العبور	تعداد موتهای عبور ومرور گردگی		عواید بهزار افغانی		مجموع
		لاری و سروپس	تیزرفتار	لاری و سروپس	تیزرفتار	
۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷
کابل ــ شیرخان بندر ۳۳۹ کیلومتر	سالنگ جنوبی	۳٦۳٤۰	۲٥۲۸۰	۳٦٥۹	۱۲٦٤	٤۹۲۳
	خنجان	٤۰۷۰۸	۲٥۷۲۰	٤۰۹۸	۱۲۸٦	٥۳۸٤
	چرخشك	۲۹۹۰۹	۱٤۷۹٥	۹۱۲	۲۹٦	۱۲۰۸
	الچین	۲۲۸۸٦	٤۹۱۲	٤۷۳	٤۹	٥۲۲
کابل ــ قندهار	چوکی ارغندی	۳۷٥۰۹	٦۱۹۳۱	۲۲٦۲	۱۲۳۹	۳٥۰۱
	شش گاو	۲۹۰٥٤	۲٥۰۷۸	۱۷٥٤	۷٥۲	۲٥۰٦
	شهر صفا	۲۱۸۷۸	۱۰٦۰٤۰	۲۲۰۷	٥۳۰	۲۷۳۷
کابل ــ تورخم ۲۲٤ کیلومتر	درونته	۱۷۳۰۲	۷٦۸۱	٥٤۲	۱٥٤	٦۹٦
	کج عزیزخان	٥٦۱۰۳	٦۱۸٥۱	۳۳۷۳	۱۸٥٦	۲۲۲۹
	سروبی					
قندهار ــ هرات ٥٦۱ کیلومتر	دلارام	۲۲۳۰۳	۷۳۰۸	۱۸۱۲	۲۹۲	۲۱۰٤
	آدرسکن	۲۲٤۹۹	۷۰۳۲	۲۲٦۷	۳٥۷	۲٦۲٤
قندهار ــ سپین بولدك ۱۰٤ کیلومتر	تخته پل	۱۱٥۹۳	۱۹٦۲	٥۸۱	٥۹	٦٤۰
	سپین بولدك	۱۰۹٤٦	۱۸۰۳	٥۳٤	٥٤	٥۸۸
هرات ــ تورغندی ۱۲۰ کیلومتر	کهر کلاغ	۷۱۰۳	۲۲۲۷	۳٥۹	٦۷	٤۲٦
	رباط سنگی	٥٦۹۱	۱۸٦۷	۲۸۸	٥٦	۳٤٤

ادامه جدول(٤) ۱۳۵۱

۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷
هرات ـ اسلام قلعه	سرای نایب	۱٤۹۹۷	۲۷٤۳	۷۷٦	۲۰۲	۲۷۸
	کهسان	۱٦۲۸۰	۳٥۲	۷۹۲	۱٦۱	۹٥۳
کابل/سرای جواجه	سرای‌خواجه	۷۸۲٥۰	۸۲۰٤۰	۲۳٦۳	۱٦٦۱	٤۰۲٤
پروان	جلی السرلج	۳۹٤۹٥	۲۷۳۱٥	۱۱۹٦	٥٤٦	۱۷٤۲
پلخمری	چشمه شیر	۱٦٤٤۲	۱٥۱٥۲	۱۱۹۲	۲٥٤	۱٤٤٦
بلخ	مزارشریف	۳۷٦۷٦	۲۲۸۰۷	۱٤۷۸	٥٤٥	۲۰۲۳
فراه	فراه رود	۱۹۹٤۲	٥۲۹۹	۲۰۱۹	۲٦٥	۲۲۸٤
غزنی	نانی قره باغ	۲۲۹٦۳	۱۰۰۹۹	۲۳۱٥	٥۰٥	۲۸۲۰
ننگرهار	شمر خیل	۷۷٦۷۷	۷٤۰٤۹	۳۸۹٤	۲۰۸۰	٥۹۷٤
قندهار	دند	۳۲٤۸٦	۱٦۱۲٦	۲٦۲۳	٦٤٥	۳۲٦۸
خلم	زنجیر گاه	۱٦٤۱۳	۱٤۲٦۲	٤۹۳	۲۸۰	۷۷۳
قندز	انگور باغ	۲۱۸۱۳	۱٤٤۷۸	٦٦۷	۲۹۰	۹٥۷
قندز	شیرخان‌بندر	۱۸۲۷۹	۲۸۹۲	۳۷۸	۲۹	٤۰۷
سمنگان	رباط	۱۳٥٥۷	۱٥۳۲۸	۸۱۹	٤٦۰	۱۲۷۹
	مجموع	۷۹۸۰۹٤	٥۷۳۰۹۳	٤٦۱۲٦	۱٦۲۳٤	٦۲۳٦۰

منبع : وزارت مالیه

جدول (٤) ضمیمه ترانسپورت

تراکم ترافیک در سرکهای مهم افغانستان وعواید حق المرور ۱۳۵۲

اسم ولایات وطول سرکها	مرکز حق العبور	تعداد موترهای عبور ومرور کردگی		عواید بهزار افغانی		مجموع
		لاری و سروپس	تیزرفتار	لاری و سروپس	تیزرفتار	
۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷
کابل ـ شوخان بندر ۳۳۹ کیلومتر	سالنگ جنوبی	٥۳۷۳۳	۲۸۳۱۷	٥٤۰۸	۱٤۱٦	٦۸۲٤
	خنجان	٥۷٥۳۲	۲۷٦۷۰	٥۷۸٥	۱۳۸٤	۷۱٦۹
	چرخشک	۳۳۲۲۳	۱٦٥۲۰	۱۰۱۲	۳۳۱	۱۳٤۳
	الچین	۲٦۹٥۲	۱۰٥۳۹	٥٦۱	۱۰٥	٦٦٦
کابل ـ قندهار	میدان شهر وردک	۳٤۳۸۱	۳۲۷٥٦	۲۰۸۰	۹۸۳	۳۰٦۳
	شش گاو	۳۲۳٥٥	۲٦۱٥۲	۱۹٥۲	۷۸٥	۲۷۳۷
	شهر صفا	۲٦٦٥٦	۱۰۰٦٥	۲٦۸۹	٥۰۳	۳۱۹۲
کابل ـ تورخم ۲۲٤ کیلومتر	تورخم	۳۲۰۷٤	۱۰۷۲٤	۹٥٦	۲۱٥	۱۱۷۱
	سرخکان	۷۱٥۸٦	٦۰۹۱٤	٤۱۸۰	۱۸۲۸	٦۰۰۸
	سروپس	٦۷۷۱۹	٦۲٥۸۷	٤۰٦۹	۱۸۷۸	٥۹٤۷
قندهار ـ هرات ٥٦۱ کیلومتر	دلا رام	۱۹۳۲۷	٦۸۱٤	۱٥۸٤	۲۷۳	۱۸٥۷
	ادرسکن	۲٤۸۲٦	۷٥۲۹	۲٥۲٤	۳۷٦	۲۹۰۰
قندهار ـ سپین بولدک ۱۰٤ کیلومتر	تخته پل	۱٤۸٤۰	۲۰۳٥	۷٤٤	٦۱	۸۰٥
	پل ارغستان	۱٤٦٦۷	۲۲۱۳	۷۳٥	٦٦	۸۰۱

ادامه جدول(٤) ۱۳۵۲

۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷
هرات ــ توغندی	کمر کلاغ	۱۰۱۶۳	۲۵٤۷	٥۱۳	۸٦	٥۹۹
۱۲۰ کیلو متر	تورغندی	۹۳۱۸	۹۲٦	٤۷۰	٥۸	٥۲۸
هرات ــ اسلام قلعه	سرای نایب	۱٦۷۸۸	٦٦۲۳	۸٦۲	۱۹۹	۱۰٦۱
اسلام قلعه هرات		۱٦۲۷۷	٦٤٥۳	۸۳۹	۱۹٤	۱۰۳۳
کابل ــ قره باغ	قره باغ شمالی	۱۰٤۰۲۳	۸۸۹۸۰	۳۱۲۹	۱۷۸۰	٤۹۱۹
پروان	جبل السراج	٥۳۳٦۲	۲۹۲۰٥	۱٦۱٤	٥۸٤	۲۱۹۸
پلخمری	چشمه شیر	۲۲٥۹۸	۱٦٦۳٤	۱۳۰٦	٤۹۹	۱۸۰٥
بلخ	مزارشریف	۳٦۷٤۷	۲۷٦۰۸	۱۳۷۳	٥۲٥	۱۸۹۸
فراه	فراه رود	۱۸۰۸۹	٥۱۹۸	۱۸٥۰	۲٦۰	۲۱۱۰
غزنی	ظ نی‌قو باغ	۳۱۸٥۷	۱۰٦۰٦	۲۸۸۱	٥۳۰	۳٤۱۱
ننگرهار	ثمر خیل	٥۱۷٥۱	۲٤۷۰۰	۱٥۷۳	٤۹٤	۲۰٦۷
قندهار	دند	۳۷۷۹۱	۱۸۰۸۰	۳۰٥۸	۷۲۳	۳۷۸۱
خلم	زنجیرگاه	۲۲٦٤٥	۱۸۳۳۸	٦۹۳	۳۹۱	۱۰۸٤
قندز	انگور باغ	۳۱۳٤۲	۱۷۹۳۳	۹٥۷	۳٥۹	۱۳۱٦
قندز	شهرخان‌بندر	۱٦۷۱۳	۱۲۰٥	۲٦٤	۱۲	۲۷٦
سمنگان	ربـاط	۲٥٤۸۲	۱٥۰۲۷	۱٥٥۳	٤٥۱	۲۰۰٤
حیرتان	حیرتان	۱۰۰٥۷	۱۳٦٤	۲۳٤	۲۷	۲٦۱
لوگر	پادخواب	۲٥۳٦۰	٦۷٤۲	۷٦۱	۱۳٥	۸۹٦
	سفیدسنگ	٥۱۰٦٥	۲۰۹۳۲	۱٥۳۲	٤۱۹	۱۹٥۱

ادامه جدول (٤) ۱۳۵۲

۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷
جوزجان		۱۲۸۹۰	۱۲۷	۷۸۱	۲۰۸	۹۸۹
مجموع		۱۱۱٤۱۸۹	٦۳۱۸٦۳	٦۰٥۳۲	۱۸۱۳۸	۷۸٦۷۰

منبع: وزارت مالیه

نوت ــ راپور عواید سه ماهه چهارم مزارشریف و بلخ باراپور سه ماه سوم شیرخان بندر نسبت نوسیدن ان شامل توحید نگردیده ۰

جدول (۵) ضمیمه ترانسپورت

تعداد میدانهای هوائی ملکی در افغانستان

موقعیت میدانهای هوائی	طول به متر	عرض به متر	نوع ساختمان	مقاومت رنوی
میدان بین المللی کابل	۲۸۰۰	۴۵	کانکریت	۲۰۴۱۲ کیلوگرام بالای تایر
میدان بین المللی قندهار	۳۲۰۰	۴۵	اسفلت	۲۰۴۱۲ "
میدان قندز	۲۰۰۰	۴۵	"	۹۰۷۲ "
میدان مزارشریف	۲۰۰۰	۴۵	"	۹۰۷۲ "
میدان جلال اباد	۱۸۵۰	۴۵	"	۹۰۷۲ "
میدان هوات	۲۵۰۰	۴۵	"	۹۰۷۲ "
میدان شهرغان	۵۸۰	۳۰	خاکه بطور اوسط	۲٫۵ کیلوگرام بر سانتی متر مربع
میدان اقچه	۸۰۰	۴۰	" "	۲٫۵ "
میدان اندخوی	۷۰۰	۳۰	" "	۲٫۵ "
میدان میمنه	۱۴۰۰	۳۰	"	۴ "
میدان قلعه نو	۸۰۰	۳۰	"	۲٫۵ "
میدان فیض اباد	۲۰۰۰	۳۰	"	۴ "
میدان درواز	۶۰۰	۳۰	"	۲٫۵ "
میدان خواهان	۶۰۰	۳۰	"	۲٫۵ "
میدان تالقان	۶۵۰	۳۰	"	۲٫۵ "
میدان ینگی قلعه	۷۰۰	۳۰	"	۲٫۵ "
میدان خواجه غار	۶۰۰	۳۰	"	۲٫۵ "

ادامه جدول (۵)

موقعیت میدانهای هوائی	طول به متر	عرض به متر	نوع ساختمان	مقاومت رنوی	
میدان چغچران	۱۷۰۰	۴۰	خامه	۴	کیلوگرام برسانتی متر مربع
میدان بامیان	۱۴۵۰	۴۵	"	۴	"
میدان خوست	۲۰۰۰	۳۰	"	۴	"
میدان ارگون	۸۰۰	۶۰	"	۲٫۵	"
میدان غزنی	۱۰۰۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان اجرستان	۸۵۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان تهرین	۸۰۰	۳۰	"	۴	"
میدان نیمروز	۱۰۰۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان چاربوجك	۶۰۰	۳۰	"	۴	"
میدان بست	۲۰۰۰	۴۵	"	۲٫۵	"
میدان معروف	۸۵۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان فراه	۶۵۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان بهسود	۶۵۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان شغنان	۷۵۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان سریل	۸۰۰	۳۰	"	۲٫۵	"
میدان شبرتوله	۱۰۰۰	۳۰	"	۲	"
میدان لعل وسرجنگل	۷۰۰	۳۰	"	۲	"
میدان ارزگان	۱۵۰۰	۶۰	"	۴	"

منبع ــ ریاست هوائی ملکی

(حساب جاری) وامانات میعادی (پس انداز) میسر سازند بهمان پیمانه در تهیه کریدت بمنظور پیشبرد پروگرامهای مورد نظر نقش موثر تری را دارا میباشد که البته این امر به سیاست رشد وانکشاف اقتصادی واجتماعی آنها وابسته است ـ در افغانستان سیستم بانکی بعلت عدم موجودیت قوانین بانکی خاصتا درمورد انتقال ـ تهیه ـ توزیع وسایل مالی وتنظیم سیاست های پولی ـ عدم اعتماد بهانک پس انداز وعدم موجودیت سیستم موثر بانکداری ومجهز نبودن د افغانستان بانک باقوانین و فقدان سیاست پولی وبانکی وخلاهائیکه در امورتنظیم اداری بانک وبانکداری بمشاهده میرسد بانک مرکزی امور بانکداری وپولی را نمیتواند بصورت اساسی وعلمی کنترول نماید لذا سیستم بانکی درتهیه کریدتها طوریکه شاید وباید فعالیت کرده نمیتواند ـ مگر بااین هم درمقدارکریدت سیستم بانکی درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ افزایش قابل ملاحظه صورت گرفته که اندازه تغیر ان درجدول (۲) نشان داده شده است واعطای کریدت به موسساتیکه خریداری پخته وقره قل رامینمایند شاید عامل اصلی ان این افزایش باشد ۰

جدول (۲)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تغیرفیصدی بنظر بسال ۱۳۵۰ در ۵۱	در ۵۲
کریدتهای سیستم بانکی	۱۰٫۴۴	۱۱٫۹۵	۱۶٫۹۳	۱۴	۶۲
۱ـ کریدت بسکتورد ولتی	۷٫۱۴	۸٫۰۲	۱۲٫۸۰	۱۲	۷۹
۲ـ کریدت بسکتورخصوصی	۳٫۳۰	۳٫۹۳	۴٫۱۳	۱۹	۲۵
الف : توسط د افغانستان بانک	۰٫۸۲	۰٫۹۳	۱٫۳۱	۱۳	۶۰
ب : توسط سایر بنکهای ـ تجارتی	۲٫۴۸	۳٫۰۰	۲٫۸۲	۲۱	۱۴

مطالعه ارقام جدول فوق میرساند که در مقدارکریدت درسال ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ که ختم پلان سوم است به اندازه (۶۲) فیصد ونظر به سال ۱۳۵۱ از

جدول(٦) ضمیمه مخابرات
تعداد ادارات پستی افغانستان
ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

نوع ادارات	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
کلی	۲۸	۲۸	۲۸
شهری	۱۳	۱۳	۱۳
میدان هوائی	٤	٤	٤
سرحدی	۷	۷	۷
محلی	۲۲	۲۲	۲۳
مربوط حکومت	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۱
تشکله عسکری	۳	۳	۳
مجموع	۲۲۸	۲۲۸	۲۲۹

منبع ــ وزارت مخابرات

جدول (۷) ضمیمه مخابرات

تعداد مامورین دستگاه های پست ـ تیلفون وتلگراف

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مامورین دستگاه های پست	٤۷۷	٤۸۱	٤۸۱
مامورین دستگاه های تیلفون	۲٦۱	۲٤۳	۳۰٦
مامورین دستگاه های تلگراف	۱٤۳	۱٤۳	۱۳۵
تعداد مجموع مامورین فنی	۸۸۱	۸٦۷	۹۲۲

تعداد تیلفونهای مرکز وولایات

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
رسمی	۳۹۲٦	٤٦۳۲	٤۵۳۰
شخصی	۱۳۵٤۵	۱٤۷۷۳	۱۵٤۱٦
سرویس	۵۲۸	۵۳۸	۵٤٦
مجموع	۱۷۹۹۹	۱۹۹۳۹	۲۰٤۹۲

منبع ـ وزارت مخابرات

جدول (۸) ضمیمه مخابرات

عواید تیلفون بهزار افغانی

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
تعداد تیلفون های رسمی	۳۹۲۶	٤٦۳۲	٤٥۳۰
عواید	۱۳٥٥٤	۲۱٤۱۹	۲۲۱۹۱
تعداد تیلفون های شخصی	۱۳٥٤٥	۱٤۷۷۳	۱٥٤۱٦
عواید	۱۷٤۷۷	۳٤۸۰۳	۲۹۲۹٦
تعداد تیلفونهای مسافات بعید	٥۲۸	٥۳٤	٥٤٦
عواید	٦۸۰۰	۸۲٥۹	۹٦۳۸
عواید تیلفون بی سیم	۷۳۰۷	۱۳٦۹۰	۱٦۸۱۳
عواید متفرقه *	۱۲۰٦۷	۱۱٥۳٥	٦۱۰۸
مجموع تعداد تیلفونها	۱۷۹۹۹	۱۹۹۳۹	۲۰٤۹۲
مجموع عواید	٥۷۲۰٥	۸۹۷۰٦	۸٤۰٤٦

* بشمول عواید ترمیم وفروش پرزه جات تیلفون

منبع ــ وزارت مخابرات

اجراآت گذشته و پلان آینده

ادارهٔ مرکز احصائیه

جدول (۹) ضمیمه مخابرات

تعداد رادیو ها ـ تیپ ریکاردر وغیره توریدشده بعد آن

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
تعداد رادیو تیپ ریکاردر	۱۶۹۵۴ پایه	۱۷۳۲۵ پایه	۲۱۹۲۵ پایه
تعداد رادیوگرام تیپ ریکاردر	۸۹۵۴ "	۹۸۰۷ "	۸۱۲۳ "
تعداد رادیوگرام	—	—	۲۰۲۰ "
تعداد رادیو	۲۲۵۷۱ "	۲۱۹۷۳ "	۹۳۶۱ "
تعداد تیپ ریکاردر	۲۸۴۱ "	۳۲۹۱ "	۲۶۱۹ "
مجموع	۵۱۳۲۰ پایه	۵۲۳۹۶ پایه	۴۴۰۴۸ پایه
عواید حق لایسنس تیپ ریکاردر وغیره	۴۳۰۲۲۰ افغانی	۶۷۵۷۰ افغانی	۷۶۶۴۳۰ افغانی
عواید جرایم تیپ ریکاردر رادیو وغیره	۱۰۳۸۰ "	۴۵۹۲۹ "	۲۳۹۶۶۰ "
حق الاجرت نشر الصوت	۳۶۹۰ "	۶۴۱۵ "	۱۰۶۰ "
مجموع	۴۴۴۲۹۰ "	۶۱۹۹۱۴ "	۱۰۰۷۱۵۰ "

منبع ـ رادیو افغانستان

نشریه ۱ ازگزارشهای وظیفوی ریاست عمومی اداره مرکز احصائیه
صدارت عظمی

نخست باید گفت که ریاست عمومی اداره مرکز احصائیه درماه اسد ۱۳۵۱ درچوکات صدارت عظمی منظور وشروع بفعالیت نموده است ؛

مقصد وهدف ازتاسیس آن :

جمع آوری ـ انسجام ـ توحید ـ تحلیل ـ تجزیه وبالاخره نشر کلیه احصائیه های اقتصادی ـ اجتماعی واداری کشور میباشد ؛

ریاست عمومی اداره مرکز احصائیه در قدم اول بجمع آوری ان عده ارقام احصائیوی میپردازد که طی سالهای گذشته دراثر فعالیتهای اداری ویا فعالیتهای شعبات احصائیوی وزارت ها وموسسات دولتی حاصل گردیده است تاازچنین معلومات احصائیوی بحیث ارقام اساسی استفاده بعمل اید ؛

درقدم دوم میکوشد تا معلومات احصائیوی سکتورهای مختلفه کشور راجمع آوری کرده وبدسترس استفاده کنندگان ان بگذارد ؛

فعالیتهای عمده موسسه را بصورت فشرده قرار ذیل میتوان خلاصه نمود ؛

درساحه زراعت ؛

توحید ونشر احصائیه های زراعتی که درسال ۱۳۴۶ ازطرف وزارت زراعت سروی وترتیب شده بود ؛ ترتیب لست قریه های افغانستان باساس سروی سال ۱۳۴۶ نشر سلسله بارندگی ازجوزای سال ۱۳۵۱ ببعد درهرماه وهرسال ؛

سروی ساحه تولیدات نیشکر وگر ولایت ننگرهاردرسال ۱۳۵۱ ؛

سروی فعالیتهای زنبور داری ـ مولدان ـ تعداد فامیل زنبور وتولیدات عسل طی سالهای ۱۳۴۸ـ۱۳۵۱ ؛

تهیه راهنما واتخاذ وترتیبات مقدماتی برای کسب معلومات درمورد جمع آوری

تولید غله وحبوبات درمملکت ۰

تهیه راهنما ــ سوالیه ها وغیره ترتیبات مقدماتی برای سروی عمومی زراعتی درافغانستان ۰

باید متذکر شد که راجع به احصائیه های جمع اوری شده تهلامطالعه زیادی ترتیب وبه نشر سپرده شده است ۰

امور قوای بشری ومسایل خدمات اجتماعی :

ازتاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ یعنی روز تاسیس جمهوریت جوان افغانستان الی اخیر ثور ۱۳۵۳ درساحه امورقوای بشری وخدمات اجتماعی مسایل اتی سرپراه وعملی شده است ۰

الف ــ درقسمت قوای بشری :

به تعداد (۷۷۶) نفر ازفارغان سال ۱۳۵۲ پوهنځیهای مختلف که توسط پوهنتون کابل غرض تقسیمات باین اداره معرفی شده بودند باساسمطالعه قبلی نیازمندی وتقاضای دوایر درتقسیم ومعرفی شان بدوایر وموسسات مربوط اقدام مقتضی بعمل امده است که ازانجمله بتعداد (۲۴۹) نفر شان جذب وبه تعداد (۵۲۷) نفر باقیماند ه شان فعلا مصروف خدمت عسکری میباشند ۰ همچنان به تعداد (۱۷۰) نفر ازفارغان سال ۱۳۵۱ پوهنتون کابل که بعد ازاخذ ترخیص خدمت عسکری غرض کاریابی باین شعبه مراجعه نموده بودند بدوایروموسسات مربوطه تقسیم ومعرفی شدند ۰ علاوتا ازجمله (۸۳۲) نفر فارغان مسلکی که ازطریق ریاست تدریسات مسلکی وزارت معارف غرض تقسیمات باین شعبه معرفی گردیده بودند (۷۰۸) نفرشان به دوایر وموسساتیکه به همچو فارغان ضرورت داشتند معرفی و(۱۲۴) نفر شان باقیمانده اند که بنابرعلت عدم مراجعه بعض ازانان جهت کاریابی وعدم تقاضای دوایر مربوط برشته های مشخص مربوط شان تاکنون زمینه جهت شمول آنان مساعد نگردیده است ولی صرف مساعی میشود تا تعداد باقیمانده فارغان مذکورنیزمطابق نیازمندیها وگنجایش دوایر جذب شود ۰

همچنان درحدود (۱۹۰۰) نفرازفارغان صنوف دوازدهم مکاتب غیرمسلکی بدوایرمربوطه معرفی شده اندکه یکعده شان جذب وبکعداد دیگرشان بنابر مصادیر قانونی ازطرف بعضی دوایر مسترد گردیده اند .

علاوتا اکنون هم درحدود (۲۶۰۰) قطعه فورمه به فارغان غیرمسلکی توزیع گردیده است تادرصورت دستیابی وگنجایش پستهای کمبود دوایر روی معیار های اساسی ـ اهلیت وایاقتودرجه صنفی درتقسیمات شان اقدام متقضی بعمل اید .

همچنان ازتاریخ ۲۶ سرطان سال گذشته تاکنون (اول جوزای ۱۳۵۳) از تمام دوایر دولتی احصائیه مکمل مامورین شان به تفکیک درجه محصل وتعداد اجیران به تفکیک درجات جمع اوری شده است .

مزید بران احصائیه های دقیق ازمجموع دکتورها وماستر های شعبات ودوایر مختلف دولتی نیز گردآوری گردیده است . همچنان معلومات لازمه مامورین به تفکیک درجات تحصیلی (خصوص ـ متوسط ـ بکلوریا ـ لیسانس ـ ماستر ـ دکتر) نیز جمع اوری گردیده است .

علاوه بران احصائیه یکعده ازمامورانیکه دارای تحصیلات ماستری ودکتری میباشند وفعلا درخارج کدر دولت قرار دارند دستیاب وترتیب شده است که ارقام مذکورمعلومات مفیدی را ازنگاه اهمیت وارزش قوای بشری بدسترس قرارمیدهد .

همچنان درمورد جمع اوری ارقام ومعلومات احصائیوی راجع به تعداد مامورین واجیران دوایر وتصدیهای دولتی ـ پروژه ها ـ شعبات خصوصی ـ کارگران زراعتی ومشاغل ازاد وهمچنان درمورد تشخیص وتفکیک اقسام اصناف وحرف وتعداد اشخاصیکه دراین رشته ها مشغولیت دارند بااندازه حجم مزد ومعاشاتیکه دوایر وموسسات مختلف بکارمندان خویش میپردازند متکفل وموظف میباشند تامسئولان دوایر های لازمه برمبنای نیازاراستخدام تهیه وموضوع اشتغال تحلیل ونتایج مورد نظر از ورای ان استنتاج واخذ شود .

البته کوشش شده است تااین ارقام ازیک وقت نسبت بوقت دیگرمقایسه شود

علاوتا جمع اوری واقعات حیاتی به تفکیک نوع ـ محل وتعداد جرم بامطالعه علل اصلی آن روی یک جدول اساسی مطالعه گردید، وتغییراتیکه دران پدید آمد وقتا فوقتا مورد ارزیابی قرارگرفته است . همچنان معلومات احصائیوی درمورد مرستونها ـ کمکهای سره میاشت ومساعدتهای خیریه نیز جمع اوری شده که بااکمال دنباله وبقیه معلومات مورد نظر ومتممه آن همه مطالب مذکوربصورتمنسجم ومنظم توحید میشود .

ب ـ درقسمت احصائیه خدمات اجتماعی :

جمع آوری احصائیه معارف :

۱ـ جمع آوری احصائیه مکاتب ـ معلمان ـ متعلمان وفارغان به تفریق (دهاتی ابتدایی ـ متوسطه ـ مسلکی ثانوی ـ دارالمعلمین ـ اکادمی معلمین ـ انستیتوت اداره صنعت ،

جمع آوری احصائیه های مربوط به پوهنتون :

۲ـ جمع وترتیب احصائیه پوهنځی ها ـ استادان ـ محصلان وفارغ التحصیلان به تفریق پوهنځیها بشمول پوهنتون ننگرهار واحصائیه نیمه ی پیشرفتکار ساختمانی تااندازه عملی شده است ،

جمع آوری احصائیه های امور صحی :

۳ـ احصائیه شفاخانه ها ـ دکتوران ـ درملتونها ـ لابراتوارها ـ تعداد بستر ودستگاه های اکسریز بشمول احصائیه ساختمان شفاخانه ها ومراکز صحی مرکز صحت درمرکز وولایات تعمیه وتنظیم گردیده است .

۴ـ جمع آوری احصائیه ثقافت وکلتور :کارجمع اوری معلومات وارقام احصائیوی دراینمورد شروع شده وتانظر به آن معلومات کارامد راجع به تعداد روزنامه ها ـ مجلات وجراید مرکز وولایات واحصائیه موسسات نشراتی وکتابخانه ها درمرکز وولایات باتعداد سینما ها وتیاترها ـ درافغانستان تورید وتولید فلمها

جمع اوری وتهیه گردد .

۶ـ درقسمت جمع اوری احصائیه موزیمها ومعلومات احصائیوی راجع به توریزم وتعداد سیاحان نیزاقداماتی روپدست است که درحال حاضر کارتهیه وتنظیم چنین مطالب معلوماتی تحت دوران قرار دارد .

امورمحاسبات ملی :

درجریان سال ۱۳۵۲ بخصوص بعد ازرویکارامدن رژیم فرخنده جمهوریت ساحه فعالیتها امورمحاسبات ملی توسعه یافته وبجمع اوری وتحلیل احصائیه های مورد نظر در رشته های مختلف اقتصادی اقدام شده است که اینک طور اختصار بشرح اتی گذارش میباید .

احصائیه تجارت خارجی وبیلانس تادیات :

درجریان سال ۱۳۵۲ علاوه ازکارهای محوله که حاوی جمع اوری وتحلیل احصائیه های واردات وصادرات ازمراجع مختلف کشورمیباشد اموال واردات که در فعالیتهای اقتصادی مملکت تحت استفاده نهائی قرار میگیرد نظر بهمان مدارک قابل استفاده تصنیف اقتصادی شده است باید متذکر شد که ازین نوع تصنیف در تحلیل سکتورهای اقتصادی مسایل سرمایه گذاری وبطور عموم درشته های محاسبات ملی کارگرفته میشود . البته بعد ازوصول نشریه ها درقسمت تصنیف جدید که گفته میشود روکاساسات علمی ازطرف موسسات اختصاصی ملل متحد درنظر گرفته شده است تعدیلاتی بعمل اورده خواهد شد .

ازاجرات مهم دیگر درچنین موارد ترتیب بیلانس تادیات کشوراست که وضع تجارتی افغانستان رادرمقابل دنیاخارج تشریح مینماید چه بیلانس مرتبه نشان میدهد که مملکت در کدام نوع مدارک عمده اموال وخدمات به ممالک خارج چه اندازه ممالغ پولی راتادیه نموده وچه اندازه مبلغ را ازممالک خارج حاصل نموده است .

بنابران جهت ترتیب احصائیه بیلانس تادیات سال ۱۳۵۲ قبلا باتصدیهای دولتی ومراجع مربوط تماس حاصل گردیده است که باساس ان درایند نزدیک بعد ازحصول ارقام مورد ضرورت به ترتیب جدول بیلانس تادیات سال ۱۳۵۲ اقدام ـ

خواهد شد .

احصائیه محاسبات ملی :

درجریان سال ۱۳۵۲ بمنظور تثبیت معیار تحول وضع اقتصادی سالیانه کشور یکتعداد معلومات احصائیه یی ازرشته های مختلف اقتصادی وتصدیهای دولتی جمع اوری گردید ، تادراینده باحصول معلومات متذکره ازتشبثات انفرادی به تهیه جداول عواید ملی پرداخته شود . قدم مهمیکه درجریان سال ۱۳۵۲ جهت پیشبرد امورمحاسبات ملی برداشته شد عبارت ازمطالبه یکنفرمتخصص محاسبات ملی ازطریق ملل متحد بود که باساس ان متخصص مذکور براحدیت دوماه به افغانستان وارد وامورمحاسبات ملی رابه تعداد ماموران شعبات مدیریت عمومی محاسبات ملی بصورت عملی ونظری تدریس وروهنمونی کرده است .

احصائیه قیم ومالی :

ازچندی پیشریک سلسله فعالیتهای دامنه دارغرض جمع اوری ارقام احصائیوی وتثبیت شاخصهای موادغذایی وغیرغذایی اغازگردیده بودکه راپورهای ان در وقت وزمان موعود بدسترس دوایروعلاقمندان ان گذاشته شده است فعالیتهای ایـن ساحه مخصوصا درجریان سال ۱۳۵۲ قرار اتی خلاصه میگردد .

۱ــ قبلا شاخص قیم هفته وار مواد مهم ارتزاقی (ارد گندم آهی ــ برنج ــ باریک ــ روغن نباتی وگوشت گوسفند) برای دوازده مرکز عمده کشورترتیب گردیده که ارقام ابتدائی ان ازد افغانستان بانک اخذ وبعد ازترتیب شاخصهای ان غرض استفاده علمی بدسترس دوایر وعلاقه مندان گذارده شده است .

۲ــ همچنان شاخص قیم ملی (۲٤) قلم موادغذایی وغیر غذایی عمده تمام ولایات کشور باساس معلومات دادگی دافغانستان بانک وبصورت ماهانه وسالانه ترتیـب ومورد استفاده قرار گرفته است .

۳ــ علاوه بران شاخصهای قیم (۲٤) قلم مواد متذکره فوق برای شهر کابل نیز ترتیب ونشر گردیده است .

حدود (۴۲) فیصد تزئید بعمل آمده است همچنان جدول (۲) نشان میدهد که درمجموع کریدت سیستم بانکی سال ۱۳۵۲ سهم دولت (۷۶) فیصد وسکتور خصوصی (۲۴) فیصد میباشد .

کریدت به سکتور دولتی مجموعا ازطرف دافغانستان بانک پرداخته شده است .

درحدود (۳۲) فیصد مجموع کریدت به سکتورخصوصی ازطریق دافغانستان بانک و (۶۸) فیصد توسط سایر بانکهای تجارتی تهیه گردیده است .

وضع حکومت در برابر سیستم پولی بانکی :

هنگامیکه مصارف حکومت به علت تمویل پروژه های انکشافی بمقایسه عواید زیاد ترمیشود درانصورت حکومت به کسر بودجه مواجه میگردد که این کسربودجه ازطریق اخذ قرضه از بانک مرکزی جبران میگردد .

به این اساس درافغانستان منبع استقراض حکومت را بانک مرکزی تشکیل میدهد یعنی برای تغافی کسر بودجه اکثرا ازنشر پول استفاده شده که این امر اثرات بارز انفلاسیونی بار آورده است که ازانجمله میتوان افزایش روز افزون قیم را نام برد . درکشورهای دیگرحکومت بانشر اوراق قرضه ازمردم نیز وام اخذ میدارد مگر درافغانستان ازین وسیله استفاده بعمل نیامده وطریقه مذکور هنوز رایج نگردیده است .

وضع حکومت در برابر سیستم بانکی درجدول (٤) نشان داده شده است .

۴ــ چون (۲۴) قلم مواد متذکره فوق نمایانگر واقعی قیمت شناخته نمیتوانست شد لذا باساسروی جدیدیکه درشهر کابل صورتگرفته (۱۷۲) قلم مواد عمده ــ غذائی غیر غذائی وخدمات مدنظر گرفته شده که دراینده تریب شاخص های آن ترتیب وبدستورمقامات ذیعلاقه قرار داده خواهد شد وهم درنظراست کــه چنین سروی در تمام ولایات کشور صورت بگیرد .

۵ــ ترتیب ونشر نرخ اسعارخارجی در بازار آزاد که ازطریق اتاق تجارت وافغانستان بانک میرسد هم یکی ازارکان فعالیتهای اینموضوع درجریان سال ۱۳۵۳ بشمارمیرود .

۶ــ تهیه وترتیب جداول عرضه پولی که ارقام آن ازدافغانستان بانک اخذ میگردد جداول مذکورمعلومات مختلفه راازقبیل تعداد بانکوتهای نشر شــده ومسکوکات امانات عندالمطالبه ومیعادی به تفریق بانکها ــ کیدتهای سیستم بانکی وضع دولت در برابر سیستم بانکی وضع تصدیهای دولتی پشتوانه اسعاری وعوامل تغییر دهنده عرضه پولی رانشان میدهد .

۷ــ جمع اوری ارقام عواید دولت به تفریق باب وفصل از وزارت مالیه وتوحــید و انسجام آن بصورت ماهوار وهمچنان جمع اوری ارقام احصائیوی مصارف عادی وانکشافی دولت به تفصیل وزارتهاوموسسات دولتی جمع اوری ارقام مربوط به قروض وگرانت ــ به تفریق ممالک ــ توحید وانسجام آن .

۸ــ وتا چون تحلیل ارقام متذکره فوق وقتا فوقتا عملی میشود لذا تحلیل ارقام عواید شش ماهه سال ۱۳۵۲ که جدیدا صورت گرفته ازورا تمحتوای آن برمیآیــد که عواید دولت درشش ماه اول سال ۱۳۵۲ بمقایسه شش ماه اول سال ۱۳۵۱ تخمینا نه صدملیون بلند رفته است . طوریکه سیر ارقام احصائیه واضح میسازد درششماه دوم سال ۱۳۵۲ یعنی بعد ازرویکار آمدن رژیم جمهوریتاین افزایش درعواید تصدیهای دولتی ومالیات غیرمستقیم بیشتر رونما گردیده است .

احصائیه مواصلات ومخابرات :

احصائیه مواصلات از ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ باینطرف توسط منابع وموسساتیکه در زیر از آن نامبرده میشود تسما جمع اوری وبعضا جهت تحصیل ارقام مورد نظر صرف مساعی ادامه دارد .

اول/ وزارت مخابرات :

فعالیت شعبات پست ـ تیلفون وتلگراف .

دوم/ وزارت مالیه :

عواید حق العبور عراده ها ووسایط نقلیه ازمراکز حق العبور .

سوم / وزارت تجارت :

مقدار اموال وارده وصادره به تن وعواید آن بافغانی ازبنادر چهارگانه (شیرخان بندر ـ تاشگذر ـ کلفت وتورغندی)

احصائیه ترافیک کابل وولایات :

تعداد عراده های فعال ازقبیل انواع لاریها بشمول تانکر ـ تیزرفتار بشمول جیپ وسرویس بشمول واگون که ازسالهای گذشته تاختم سال ۱۳۵۲ ثبت شعبات ـ ترافیک گردیده وباخذ نمبر پلیت جدید موفق شده اند .

پنجم / ریاست عمومی هوائی ملکی وتوریزم :

۱ـ احصائیه فعالیت طیارات دآریانا افغان هوائی شرکت

۲ـ احصائیه فعالیت طیارات دباختر الوتنه

۳ـ میدانهای جدید الاحداث

٤ـ عواید ترمینل بابت تکس میدان فرود امد وپرواز طیارات مع تعداد ـ مسافران .

ششم / ریاست رادیو افغانستان :

۱ـ تعداد رادیوها توزیع شده (به پایه)

۲ـ عواید جوازنامه وجرایم رادیو (بافغانی)

۳ــ حق الاجوت نشر الصوت ۰

کلیه ارقام احصائیوی که تاحال بدست امده ، است تدقیق ومقایسه گردیده وجهته استفاده امادہ میباشد ۰

هفتم / احصائیه معادن وصنایع :
این شعبه درجریان سال ۱۳۵۲ مصروف فعالیتهای ذیل بود :

۱ــ جمع اوری فورمه های احصائیوی مربوط به تولیدات صنعتی
۲ــ جمع اوری معلومات مربوط به تعداد کارکنان موسسات صنعتی
۳ــ جدولبندی ارقام تولیدات صنعتی ۰
۴ــ تجزیه وتحلیل ارقام مربوط به تولیدات صنعتی
۵ــ تحلیل اوضاع صنعتی کشور برمبنای تجزیه وتحلیل ارقام تولید وبا ملاحظه تغییرات ممکنه درتعداد موسسات صنعتی ۰
۶ــ جمع اوری فورمه های احصائیوی مربوط به تولیدات موسسات صنعتی
۷ــ ترتیب راپورهای اجرات پروژه های انکشافی صنعتی ۰
۸ــ ترتیب وتکمیل پرسشنامه های موسسات ملی وبین المللی درقسمت تولیدات صنعتی ۰

مختصر گزارشهای در باره پراسس ارقام :

۱ــ احصائیه زراعتی :
احصائیه جمع اوری شده سال ۱۳۴۵ وزارت زراعت وابیاری که ازتمام ولایات جمع اوری گردیده ، است بعد ازانتقال بروی کارت IBM اصلاح وتنظیم جهت تدقیق نهائی واخذ تصمیم درانمورد بمدیریت عمومی احصائیه زراعتی سپرده شده است ۰ کارت IBM عبارت ازقطعه کاغذیست که به اندازه تثبیت شده قطع وتهیه گردیده ، است وروی آن ارقام ــ اعداد وحروف بوسیله ماشین "کی پنچ" انتقال یافته وسپس عملیات حسابی وفنی مطابق پروگرام وضع شده ، توسط ماشین کمپیوتر روی آن اجراء میشود ۰

۲ــ احصائیه تجارتی :

الف) واردات سال ۱۳۵۱ :

اصلاح تنظیم وتوحید گردیده وجداول ذیل مربوطه ان طبع گردیده است .

۱ــ جدول خلاصه واردات ۱۳۵۱ به تفصیل اموال عمده ومالک (بدالر)

۲ــ جدول خلاصه واردات ۱۳۵۱ به تفصیل اموال عمده ومالک (بافغانی)

۳ــ جدول خلاصه واردات ۱۳۵۱ به تفصیل اموال عمده ومالک (بدالروافغانی)

۴ــ جدول تفصیلاتی واردات به تفریق اموال عمده وگمرکات (بافغانی ودالر) .

۵ــ جدول تفصیلاتی واردات به تفریق جنس ــ مقدار قیمت بافغانی ودالرومملکت مبداء .

ب) صادرات سال ۱۳۵۱ :

یک قسمت عمده وزیاد آن اصلاح ــ تنظیم وتوحید گردیده وجداول ان در دست تهیه میباشد که ازانجمله برخی ان تحت طبع بوده وجداول مربوطه ان غیر ــ جداول واردات میباشد .

ج) ارقام واردات سال ۱۳۵۲ :

باساس کارت IBM انتقال لستها تان ترتیب گردیده است . همچنان کار اصلاح وتنظیم ان جریان داشته وطی یکماه اینده نشرمیگردد .

د) ازیکطرف ارقام صادرات سال ۱۳۵۲ بورقه کارت IBM انتقال یافته واز ــ جانب دیگر لستها تلازمه ان تهیه ودران اصلاحات مورد نظر نمیزوارد شده است علاوتا اصلاح وتنظیم نهائی ان تکمیل وجهت نشران اماده شده است .

۳ــ احصائیه امور صحی :

الف) ارقام شفاخانه ها بعد ازترتیب تنظیم اوراق اصلی داخل ورقه (IBM) گردیده وبقیه امور ان بنابرعدم اخذ تصمیم وزارت صحیه معطل است .

ب) ارقام سروصحی ومیر اطفال که قسما باین اداره واصل گردیده بود باساس آن کار انتقال ارقام بروی ورقه IBM جریان دارد البته هنگامیکه تمام ارقام

مربوط واصل وبه ورته IBM انتقال گردد درزمینه مطابق تصمیمیکه جهت تحلیل ارقام ان ازطرف متخصصان مربوط صحت عامه اتخاذ میگردد اقدام میشود .

۴ــ درساحه تعلیم وتربیه :

کورس پروگرامنگ که دراول اسد سال ۱۳۵۲ شروع گردیده وتوسط متخصص موظف این اداره تدریس میگردید موفقانه خاتمه یافت .

باید توضیح کرد که پراسس اعمال وارقام احصائیوی بصورت تخنیکی علمی وفنی توسط ماشینهای دستداشته کمپیوتر صنج ترتیب وتنظیم میشود .

تطبیق پروگرامهای جمع اوری معلومات احصائیوی :

ازتاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ الی ۲۸ــ۲ــ۱۳۵۳ پروگرامهای تی ازلحاظ جمع ــ اوری ارقام احصائیوی درمعرض تطبیق قرار گرفته است که اینک اختصاری ازان توضیح میگردد .

الف) جنبه های امور تطبیقی :

۱ــ سروی قیم ماهوار : باساس پروگرامهای تمرتبه سروی قیم بصورت ماهوار در ۱۹ ــ ساحه ازتاریخ (۸) هرماه اغاز وبتاریخ ۲۲ همان مه خاتمه یافته ومعلومات جمع اوری شده به اداره محاسبات ملی وقیم سپرده شده است .این سروی شامل (٦٤) قلم مواد غذائی و(۸۸) قلم مواد غیرغذائی بوده ومجموعا در (۳٦۹) فورمه ثبت گردیده است .

۲ــ سروی قیم هفته وار : سروقیم که حاوی (۱۰) ماده ارتزاقی ازقبیل (آرد گندم آهن واللس ــ برنج ــ باریک لغمانی وبغلانی ــ روغن سرخ کند وبخار ــ گوشت گاو و گوسفند ــ کچالو وچای سیاه) میباشد . درچهارمنطقه شهریعنی بازار ــ مندوی کابل ــ کارته پروان ــ میرویس میدان وشهر نو هفته وار صورت گرفته واحصائیه های جمع اوری شده ان بشعبه مربوطه محول گردیده است .

۳ــ سروی احصائیه های صنعتی : سروی موسسات صنعتی شهرکابل که در ــ هرماه ده روز دوام میکند وشامل (۱۰۱) موسسه میباشد بصورت ماهوار عملی

شده و پس از بررسی و تدقیق بمدیریت احصائیه صنعتی تفویض گردیده است .

۴ـ سروی مراد های دولتی و غیر دولتی : این سروی از تاریخ ۲۶ـ۹ـ۱۳۵۲ اغاز و قسمت اعظم آن تکمیل گردیده است ولی یک فیصدی ناچیز آن که مربوط ارائه معلومات توسط بعضی ولایات میباشد تا کنون مواصلت نکرده است فورمه ـ ها تکمیل شده این سروی به اداره محاسبات ملی تقیم ارسال شده است . سروی متذکره درمورد موترهای شخصی ـ تکسی ـ لاری ـ ریکشا و موتر سایکل واقسام موترهای دولتی شامل معلوماتی میباشد که جهت ارزیابی مورد نظر برای موسسات ذیعلاقه رسمی و انفرادی بسیار ارزنده است .

ب) امور نشرات ونقشه کشی :

کارهای مربوط به بیرون نویسی وتثبیت دهات وقریه ها به استناد نقشه های مرتبه بمقیاس ۵۰۰۰۰ : ۱ از تاریخ اول میزان ۱۳۵۲ اغاز گردیده که سلسله کاران تا کنون ادامه دارد . طی اینمدت درحدود پانزده هزار قریه بروی فورمه های مرتبه که اسم قریه ـ نمبر نقشه ـ طول البلد وعرض البلد قطعه نقشه تعیین گردیده باموقعیت مرکز قریه به ملی متر (کوردینات) وتعداد نفوس هر قریه دران نشان داده شده است .

همچنان یک تعداد گراف های تقیم مواد غذائی وغیر غذائی ترتیب و بدسترس شعبات مربوطه گذاشته است . علاوتا یکتعداد نقشه ها ـ جداول وفورمه های شعبات مرکز احصائیه نیز ترسیم گردیده است .

درقسمت امور شعبه طبع ونشر از تاریخ ۲۶ سرطان ۱۳۵۲ الی برج جدی ۱۳۵۲ باید توضیح کرد که درحدود (۳۵۸۵۰) ورق فورمه پرسشنامه جداول ـ راپورهای تقیماوار وهفته وار ـ مواد درسی کورسها ـ لایحه وظایف شعبات وغیره توسط ماشینهای دیتو وگستتنر طبع وبدسترس دوایر مربوطه گذاشته شده است .

باید متذکر شد که شعبه کتابخانه یکتعداد کتب مورد نیاز را به السنه انگلیسی ودری جهته استفاده ماموران وعلاقمندان فرمایش وخریداری نموده ویکتعداد نشرات و

کتب دیگر را از موسسات متعدد ومختلف بین‌المللی نیز جمع‌آوری کرده است . مزید بران درشعبات نقشه کشی وتطبیق یکتعداد مامورین فنی نیز در امور نقشه کشی وجمع‌آوری احصائیه ها تربیه گردیده اند .

امریکه باساس پلانگذاری توحید وانسجام یافته است :

الف) درقسمت امور انسجام یافته :

۱ــ نظر به تقاضانامه ها درسمت موسسات بین‌المللی (سازمان صحی جهان ــ کمیته اقتصادی اسیاء وشرق دور ودیگر سازمانهای وابسته ملل متحد) یکتعداد پرسشنامه ها با اساس ارقام دستداشته احصائیوی خانه پری ومراجع ذیعلاقه ارسال شده است ــ از قبیل احصائیه تولدات وفیات ــ عروسی وطلاق ــ همچنان جواب یکتعداد سوالیه ها تا حصائیو موسسه ایکافی راکه بوزارتها ارتباط داشت ازمراجع آن حاصل ومراجع مربوط اعاده نموده است . درقسمت ارقام احصائیوی واردات وــ صادرات که ازمنابع مربوط وزارت تجارت بدستامده بود به موسسات بین‌المللی ذیعلاقه جواب ارائه شده است .

۲ــ راپور پلان کارولستپروژه های انکشافی این اداره نیزترتیب ووزارت پلان ارسال گردیده تا بروفق پالیسی دولت محتوای نواحین ترتیب وتنظیم پلان چارم اقتصادی کشور مد نظر بگیرند . همچنین درقسمت ترتیب بودجه اداره مرکز احصائیه صدارتعظمی ازسال ۱۳۵۲ الی ۱۳۵۵ بوزارت جلیله مالیه جزوارتوضیحات داده شده است .

۳ــ راجع به تهیه وترتیب راپورنظرات برخی ازمشاوران که درمورد تمرکز احصائیوی بااداره مرکز احصائیه ارائه داشته اند معلومات لازم بوزارت جلیله ارائه گردیده است باحصول نتایج مذاکرات درمورد تعدیل موافقتنامه کمکهای بلاعوض اداره انکشاف بین‌المللی امریکا موافقتنامه مذکور امضاء شد که مطابق ان دولت تا زونی معادل (۳۱۸) هزار دالر کمک بلاعوض را مساعد تمینماید . علاوه بران فورمه های کارسالی وزارت پلان در مورد بودجه انکشافی سال ۱۳۵۳ خانه پری شد ومسوده پروژه اصلاح وانکشاف امورثبت وسجل نفوس وتذکره تابعیت که یکنکاپی ان بوزارت داخله ووزارت امورخارجه تقدیم شده نیزترتیب وتکمیل گردید .

هکذا راپورکار اصولنامه نفوس شماری عمومی پروژه موصوف ترتیب ومراجع مربوطه محول گردیده است .

۴ــ لست تعداد فابریکه ها ومصنعتی فعال کشور ازمراجع مربوطه تحیه شده است که قرارارقام محتوای آن تعداد آن به (۹۱) فابریکه میرسد . همچنین قسمتی ازلستهای معلوماتی راجع به تعداد ماموران شعب مختلف احصائیوی بااسم رتبه ــ درجه تحصیل وسابقه کارانان که ازدوایر ووزارتها مطالبه گردیده بود مواصلت کرده ودرنظر است تادر باره سایرماموران وکارکنان نیزچنین اجراآتی صورت بگیرد . درپهلوی آن یکتعداد فورمه هائیکه قبلا از اداره قوای بشری مواصلت کرده بودفرض رفع ضرورت پروژه های انکشافی خانه پری وبدسترس شان قرار گرفته است .

۵ــ درقسمت استفاده ازپروژه اقارمصنوعی جهت مکسیر داری پیشنهاداتی به مقامات ذیصلاح تقدیم گردیده که باساس ان پروژه مذکور درچوکات ریاست عمومی ــ کارتوگرافی صدارتعظمی همکاری مینماید .

۶ــ جمع اوری راپور کارواجرآت شعب اداره مرکزی احصائیه عملی شده و نتایج ان درهر ربع سال بعد ازانسجام وتوحید بوزارت پلان ارسال گردیده است .

ب) مساعی تعلیمی :

شعبه ارتباط تعلیمی که بنام ارتباط بورسها وتعلیمات عالی یاد میشود امور آتی راانجام داده است :

۱ــ ازچندی قبل بدینطرف کورسهای محاسبات ملی ــ جیودیزی و ــ احصائیه فرض ازدیاد وتقویت معلومات ماموران اداره مرکز احصائیه دایر گردیده که ازکورسها همدکریکتعداد ماموران مربوطه بصورت عملی ونظری استفاده های قابل ملاحظه نموده اند .

۲ــ ازکورسهای لسان انگلیسی که بهمکاری اداره انکشاف بین المللی امریکا در اداره مرکز احصائیه دایرگردیده است یکتعداد ماموران جهت انکشاف وتقویه ــ

لسان ازآن استفاده مینمایند .

۳ــ درپهلوتا موزتعلیمی ازمدتی بدینسو کورسهای سوادآموزی نیز بهمکاری اداره مبارزه ملی بابیسوادی جهت تربیه وآموزش سواد مستخدمان وا جیران بیسواد این اداره نیز دایراست که تاکنون نتایج خوبی ازان حاصل شده وانکشاف مزید آن ــ بصورت مطلوب نیز درآینده متصور است . همچنان چندی قبل یکورس شش هفته یی به کمک یکنفرمتخصص ملل متحد که جهته انکشاف وارتقای معلومات مسلکی ماموران شعبات فنی درپشته محاسباتملی دایر گردیده بود موفقانه پایان یافت .

پلانوتا با همکاری موسسه احصائیوی آسیاء وشرق دور مربوطبه سازمان های ــ اختصاصی ملل متحد بتاریخ ۲۱ جوزای ۱۳۵۳ یک کورس شش هفته یی مسلکی احصائیه نیز درادارهٔ مرکز احصائیه دایر وازطرف متخصصان ملل متحد تدریس وپیشبرده ــ میشود .

ج) استفاده ازمشاهدات ورکشاپها واشتراک درسمینارها :

درسال ۱۳۵۲ بنابر دعوتنامه راجع مربوطه به پروژه ERTS یعنی پروژه استفاده از ماهیت زمین ــ توسط اقمارمصنوعی) چهارنفرماموران مسلکی که شامل یکنفر مامور ریاست کارتوگرافی ــ یکنفرمامور وزارت زراعت وآبیار خود ونفر ازماموران متعلقه این اداره بودند ازورکشاپهای پروژه مذکور درامریکا مشاهدات ومطالعاتی بعمل آوردند .

باید متذکر شد که جهته استفاده مطلوب توسط تصاویریکه ازطریق منابع زمین بوسیله قمرمصنوعی تکمیلیت تهیه گردیده است که درقسمت احصائیه های زراعت ــ معادن ــ منابع آبوساختمانها نقش ارزنده ومهمی راباز میکند . چنانچه راپورمفصل نتایج این مطالعات قبلاً ترتیب ومراجع ذیعلاقه تقدیم شده است . فعلاً پروژه مذکور بریاست کارتوگرافی ملحق وهمکارمیباشد ولی دونفرماموران این اداره که تاحال درخارج مصروف تحصیل میباشند عنقریب بوطن خود عودت میکنند . همچنان یکنفرنمایندهٔ این اداره درسمینار اموراحصائیه که ازتاریخ ۲۶ حمل ۱۳۵۳ الی ۸ جوزای ۱۳۵۳ درجاپان دایر شده بود بنابدعوت حکومت جاپان دران سمینار اشتراک وبعد ازختم سمینار بوطن

مودیت کرد ، همچنان با استفاده از پروگرامهای تربیوی و با استفاده از بورسهای تحصیلی و مطالعاتی موسسات بین المللی وممالک دوست در شقوق مختلف احصائیوی تعداد مامورین مربوط به کشورهای خارج افزایش یکتعداد دیگر نیز تحت همین پروگرامهای فرهنگی وتربیتی قبل الوقوع بخارج اعزام خواهند گردید ،

پروژه سروی دیموگرافی وزارت

ضرورت احتیاج باداشتن احصائیه های مستند درمورد نفوس وترکیبات آن بمنظور طرح پلانهای اقتصادی واجتماعی سالهای قبل محسوس بود ، واین ضرورت درسالهای اخیر بیشتر گردید ، روی این ملحوظ درسال ۱۳۵۰ دولت تصمیم گرفت تا بمنظور شروع فعالیتهای اساسی احصائیه وامور یکظرفیتا حصائیوی در داخل از یکطرف وبمنظور جمع آوری معلومات دقیق نفوس ومشخصات آن از جانب دیگر یک سروی نمونوی دیموگرافی را در تمام کشور مورد تطبیق قرار بدهد ، این سروی به همکاری فنی و تخنیکی اداره انکشاف بین المللی امریکا در دو مرحله مورد تطبیق قرار گرفته واهداف عمده ذیلرا در بر دارد ،

۱ــ اهداف عمده سروی دیموگرافی ؛

اهداف ومقاصد سرویهای دیموگرافی نظر به تعداد مراحل اجرای سروی شرایط اجتماعی ــ اقتصادی وجغرافیایی درین کشور ها از هم فرق میکند ، با در نظر داشت این شرایط اهداف عمده سروی دیموگرافی افغانستان بدو قسمت جداگانه ذیل تقسیم میگردد ،

الف ــ اهداف کوتاه مدت ؛

۱ تهیه معلومات لازم در قسمت عموم کشور به تفریق ولایات وبه تفریق کوچکترین واحد اداری در کشور ،

۲ تهیه معلومات در قسمت ترکیبات نفوس کشور از نظر سن وجنس ،

۳ تهیه معلومات در قسمت تقسیم وتوزیع نفوس بحساب نفوس شهری و دهاتی ،

۴ تهیه وتدارک معلومات لازم در قسمت شغل وتوزیع آن در مشاغل مختلف سکتور های اقتصادی ،

جدول (٤)

وضع حکومت در برابر سیستم بانکی

ارقام بملیون افغانی

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱ــ وضع حکومت :			
قروض طویل المدت	۸٤۱٤٫٤	۹۲۰٤٫۳	۱۰۲۱۷٫۷
قروض قصیرالمدت (بشمول نمایندگی های بانکها)	۲۰۰۰٫۹	۱۲۸۹٫۲	۱٦٦۱٫۹
پیشکیها به افغانی	۱۳۲٫۰	۱۰٤٫۲	۲۳۷٫۸
پیشکی علیه اسعارخارجی	٤۱٫۸	۲٤۷٫۰	٥۰٫٤
مسکوکات خزانه	۱٤۲٫۲	۱٥٥٫٤	۱٥٥٫٤
منفی حساب صندوق وجهی بین المللی *	—	—	—
مجموع	۱۰۷۳۱٫۱	۱۱۰۰۰٫۱	۱۲۳۲۳٫۲
۲ــ وضع تصدیهای حکومتی :			
قروض * *	۱۸۲٫۹	۲٤٦٫۳	۳۳۷٫۲
پیشکیهای موقت بافغانی	٥٫۰	۳۹٫۹	۱۳۳٫۰
پیشکیهای موقف باسعارخارجی	۳۳٫۰	۱۲٫٦	۱۰٫۷
مجموع	۲۱٦٫٦	۲۹۸٫۸	٤۸۰٫۹
مجموع قروض دولت وتصدیهای آن	۱۰۹٤۷٫٥	۱۱۲۹۸٫۹	۱۲۸۰٤٫۱
منفی امانات دولت دربرابر سیستم بانکی	۳۸۰۸٫۹	۳۲۷۸٫۷	۲۹۳۹٫۸
وضع خالص سکتور دولتی درمقابل بانکها	۷۱۳۸٫٦	۸۰۲۰٫۲	۹۸٦٤٫۳

* ازسال ۱۳۵۰ حسابات صندوق وجهی باپیشکیها بافغانی تصفیه گردیده است.

** درجمله این ارقام بعضی ازامانات دیگرازقبیل قیمت گندم حسابات جاری ـ کلیرنگ محصول صادراتی وقروض شاروالیها نیزشامل است.

۵ تهیه معلومات درقسمت درجه سواد ـ تعلیم وتربیه وسویه استخدام و بیکاری ۰

۶ تهیه معلومات در باره رشد نفوس واندازه مرگ ومیر (تولدات ووفیات) وهمچنین مهاجرتها وانتقال نفوس ۰

۷ تهیه معلومات اساسی در باره طرزتلقی وتصورات افراد راجع به پلانگذاری فامیلی (رهنمای خانواده) وهمچنان عکس العمل درمقابل نوریها وغیره مشخصات ومعلومات دیموگرافیکی بمنظور طرح سیاستهای معقول انجمن ـ رهنمای خانواده ۰

۸ تهیه وتدارک نقشه های کارتوگرافی به مقیاسهای مختلف باساس یک سیستم کود بندی بمنظور استفاده ۰ سروی دیموگرافی وهکذا بمنظور استفاده ۰ سرشماریهای مکمل وعمومی دراینده ۰ وبالاخره جهت استفاده ۰ درطرح پلانگذاریهای منطقوی وتقسیمات معقول اداری کشور ۰

ب) اهداف دراز مدت :

۱ ایجاد قابلیت درسیستم احصائیو نسرشماری کشور به ترتیبیکه سرویهای ـ متعاقبان توسط اشخاص داخلی یعنی افغانها به تنخائی صورت گرفته بتواند ۰

۲ ایجاد زمینه های مناسب تشکیلاتی ازطریق تاسیس دفاتر ساحوی احصائیه که بالاخره منتج به اصلاحات وانکشاف سیستم جمع اوری معلومات احصائیوی شده بتواند ۰

۳ تاسیس یک دهلیز تربیوی برای ماموران افغانی یا بعباره دیگر اماده ساختن زمینه تعلیم وتربیه بصورت عملی بالا کوظیفه وبصورت نظری ازطریق تاسیس کورسهای کوتاه مدت احصائیوی نفوس در داخل این پروژه ۰

۲ــ مختصر اجرات وفعالیتهائیکه تاحال صورت گرفته است :

الف) در قسمت امور تخنیکی وفنی پروژه :

۱ تهیه وترسیم نقشه ها کارتوگرافی بمقیاسهای مختلف وهمچنان تثبیت وتعیین حدود (۳۲۵) واحد اداری بر روی نقشه ها کمرتبه بمنظور سرشماری ساحات تثبیت شده تحت نمونه .

۲ تهیه اخیرین لستریه های افغانستان وتصنیف ودسته بندی قریه ها نظر به درجه تکاثف نفوس ونامگذاری یا نقل حروفی کلیه قریه ها بر روی نقشه های کارتوگرافی بمنظور تهیه یک چوکات مکمل نمونه گیری ــ همچنین یک اتلس جغرافیایی که محتوی (۲۰۰۰۰) قریه است وعنقریب به نشر خواهد رسید تحت کار میباشد .

۳ طرح نمونه وتهیه شکل آخرین سوالنامه ها وهدایتنامه ها وهمچنین انتخاب حوزه های نمونوی سرشماری وتعیین ساحه ها ونقاط شمار تحت ساحه نمونه گیری که بالاخره تکمیل کلیه امور مقدماتی وامادگی برای آغاز سروی تحقیقی .

۴ تاسیس دفاتر ساحوی (منطقوی) وانتخاب پرسونل هر حوزه که این حوزه ها عبارتند از :

۱ــ حوزه کابل شمال
۲ــ حوزه کابل جنوب
۳ــ حوزه کند هار
۴ــ حوزه هرات
۵ــ حوزه ننگرهار
۶ــ حوزه کندز
۷ــ حوزه مزارشریف

ب) پروگرام تعلیمی :

طوریکه در فوق متذکر شدیم یکی از اهداف عمده پروژه سروی نمونوی تعلیم واجرا یک تعداد پرسونل درشته احصائیه نفوس میباشد تا از ایشان در تطبیق موفقانه

این پروژه وهمچنین بعد ازختم این پروژه برای سروهای دیگر احصائیوی در اینده استفاده بعمل اید . روی این منظور وزارت پلان کورسهای تربیوی متعدد در رابسویه های مختلف دایر نمود که درین کورسها بصورت مجموعی درحدود (۱۵۰) نفر تحت تربیه گرفته شد وبعد ازختم موفقانه کورس به امور معینه پروژه سروی دیموگرافی مقرر وشامل وظیفه گردیدند .

ج) عملیات حقیقی سروی دیموگرافی :

امور مصاحبه مستقیم عملیات حقیقی سروی دیموگرافی نفوس مسکون کشور طبق پروگرام مرتبه درمیزان سال ۱۳۵۱ شروع ودراخیر ماه اسد ۱۳۵۲ امور ساحه ان بپایان رسید که ساحات تحت نمونه گیری پیشبینی شده ، این سروی درتمام ولایات کشور ۲۹ مرکز شهری و۸۸ ولسوالی که شامل "۴۵۰" قریه میباشد بصورت مکمل سروی گردید که بصورت مجموعی امور مصاحبه وخانه پری اوراق سوالنامه ها در حدود (۴۰۰۰۰) خانوار تعیین شده تکمیل وانجام گردیده ومعلومات مفصل درباره نفوس ومشخصات ان بدست امده است .

درحال حاضر تمام پرسشنامه ها تکمیل شده ، خانوار ساحات تحت سروی کودبندی ــ پنج اصلاح وجدول بندی گردیده ، وامور تحلیل وتجزیه ماشینی آن ــ (۸۰ فیصد) تکمیل و (۲۰ فیصد) باقیمانده ، ودر دوماه اینده بپایه اکمال خواهد رسید وبکسلسله معلومات مستند وقابل اعتبار درمورد نفوس مسکون افغانستان تهیه ــ خواهد شد .

باید متذکر شد که فعلا نتایج ابتدایی درمورد تقسیمات نفوس بعضی مراکز ولایات بدست امده است .

۳ــ فعالیتهائیکه درسال ۱۳۵۳ پیشبینی شده است :

ازاینکه سروحنفوس کوچیها متم سروحنفوس مسکون بوده وبا تکمیل هردو مرحله پروژه دیموگرافی (نفوس مسکون وغیرمسکون) یکسلسله معلومات مستند وقابل اعتبار درمورد

نفوس ومشخصات نفوس تمام کشور که اتکا اساسی پلانها و تشکیل خواهد داد تهیه ومیسر میگردد .

بناء امر پروژه دیموگرافی متکی باین اصل مد نظر گرفت تا در سال ۱۳۵۳ سروی نفوس ـ کوچیها را عملی سازد .

باید متذکر شد که تمام امور مقدماتی این سروی بشمول تهیه واحضار پرسونل تاسیس دفاتر منطقوی رولایات وسجلات جهت نظارت از امور سروی تهیه نقشه هائیکه حاوی خط السیر ومهاجرت کوچیها ومعلومات مربوط به محل بود وباش در فصلهای مختلف سال وهمچنان لست مکمل قبایل کوچی ودیگر معلومات مربوط به ان تکمیل گردید . وقرار پروگرام مرتبه امر پروژه امور ساحه سروی کوچیها الی اخیر سنبله ۱۳۵۳ اپایه تکمیل میرسید .

در ابتدا بسالجاری پرسشنامه هائیکه بمنظور سروی کوچیها طرح گردید ، ابتداء به اساس تعیین ساحه یلنازمایش قبلی شده ، بعد ازاینکه جنبه تطبیقی ان تثبیت گردید درحدود ده هزار خانوار طرف مصاحبه قرار خواهد گرفت ـ امید واراست الی اخیر سال ۱۳۵۳ معلومات موثق در قسمت نفوس افغانستان ارائه گردد .

لست پروژه ها وپروگرامهای انکشافی واصلاحی احصائیوی اداره مرکز احصائیه افغانستان ازسال (۱۳۵۳ الی ۱۳۵۵)

کلیه پروگرامها وپروژه های احصائیوی دارای پنج مرحله اتیست :

الف ـ مرحله طرح دست ورالعملها ـ میتود ولوجی ـ فورمه ها ـ جداول وسوالیه های پروگرام مربوط ۰

ب ـ مرحله سنجش مصرف وپرسونل بسلکی ـ تجهیزات ـ نقشه ها وتهیه معلومات مقدماتی طرح پروگرام ۰

ج ـ مرحله تطبیق وبکاراندا ختن پرسونل ـ تجهیزات ـ ووسایط برای انجا م پروگرام پیشبینی شده ۰

د ـ مرحله اعمال (پراسس) مواد ومعلومات حصائیوی که مطابق ضرورت وبه اساس معیارهای تخنیکی اجراء میگردد ۰

هـ ـ مرحله ارزیابی که نتایج حاصله ازپراسس جهت استفاده دوایر وشعب مربوطه واطلاع عامه ارزیابی طبع ونشر میشود ۰

پروژه های احصائیه زراعتی :

ترتیب راپورها هانه سلسله پارندگی واوضاع جوی بهمکاری ریاست هوائی ملکی طی سالهای(۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ـ۱۳۵۵) درسال ۱۳۵۵ شروع امورتطبیق ـ اعمال ارقام وارزیابی ونشر احصائیه بهره برداری اززمین وتخمین حاصلات ۰

امور مقدماتی ـ تطبیق ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر سرویهای نمونوی ـ مولد بین ودستگاه های زراعتی ـ امورمقدماتی وترتیب چوکات احصائیه گیری زراعتی در سال ۱۳۵۳ ـ شروع ودرسال ۱۳۵۴ تکمیل میگردد ـ امورتطبیق ـ پراسس ارقام ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۵۵ آغاز میگردد ۰

مرحله مقدماتی سروی قیم خرید وفروش‌امتعه زراعتی درمزارع درسال ۱۳۵۳ شروع گردیده ودرسال ۱۳۵٤ ختم میگردد . امورتطبیقی اعمال ارقام ـ ارزیابی و نشر ان ازسال ۱۳۵٤ شروع گردیده الی سال ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

امورمقدماتی احصائیه گیری مواشی که کاران قبلا اغاز گردیده است درسال ۱۳۵۳ دوامداشته ختم ان درسال ۱۳۵٤ پیشبینی میگردد . امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان‌مطابق پیشبینی درسال ۱۳۵۳ اغاز میگردد .

امورمقدماتی‌احصائیه گیری اراضی وبهره برداری‌جنگلات وعلفچرها در سال ۱۳۵۳ اغاز گردیده بعد ازختم درسال ۱۳۵۵ امورتطبیقی اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشران‌اغاز میگردد .

<u>پروژه های احصائیه صناعتی :</u>

جمع اوری احصائیه های سابقه صنعتی درسال ۱۳۵۳ دوامداشته ختم ان مطابق به پیشبینی سال ۱۳۵٤ میباشد . پراسس ـ ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۵۳ شروع ودرسال ۱۳۵٤ ختم میگردد . جمع اوری‌واصلاح لست دستگاه های صنعتی ثبت شده ودستگاه های صنایع کوچك دستی که کاران‌قبلا اغاز گردیده طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵٤ـ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

کارامورمقدماتی سروی سه ماهه دستگاه های بزرگ صنعتی که قبلا اغازیافته بود مطابق پیشبینی درسال ۱۳۵٤ ختم میگردد . امورتطبیقی اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر احصائیه گیری عمومی دستگاه های بزرگ صنعتی طی هرسال یعنی ۱۳۵۳ ـ ۱۳۵٤ ـ ۱۳۵۵ اغاز وتکمیل میگردد .

امورمقدماتی ـ تطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر احصائیه گیری عمومی دستگاه های بزرگ صنعتی طی هرسال یعنی ۱۳۵۳ـ۱۳۵٤ـ۱۳۵۵ اغازوتکمیل میگردد . امورمقدماتی سروی‌نمونوی‌دستگاه های‌کوچك دستی‌وصنعتی درجریان هرسال از۱۳۵۳ الی ۱۳۵۵ شروع وختم‌گردیده امور تطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی‌ونشران درجریان هرسال بین سالهای ۱۳۵٤ـ۱۳۵۵ شروع وختم میگردد .

امورمقدماتی سروی های متنوع المرام ساحات شجوی که قبلا اغاز گردیده است طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ـ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت . امور تطبیقی اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان درهر سال طی سالهای ۱۳۵۳ الی ۱۳۵۵ شروع وختم میگردد .

امورمقدماتی شاخص تجدید نظر تولیدات صنعتی درسال ۱۳۵۴ اغاز ـ گردیده مطابق پیشبینی درسال ۱۳۵۵ ختم میگردد . امورتطبیقی واعمال ـ ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۵۵ اغاز وختم میگردد .

امورمقدماتی معرفی وانکشاف سیستم احصائیه گیری منابع عمده طبیعی کشور ازقبیل معادن ـ منابع اب وغیره درسال ۱۳۵۳ اغاز ومطابق به پیشبینی ۱۳۵۵ تکمیل ـ امورتطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشران درسال ۱۳۵۵ اغاز میگردد .

تصنیف فعالیتهای صنعتی ومعادن که قبلا اغاز گردیده است طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ـ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

دیموگرافی

احصائیه های نفوس :

امور مقدماتی سرشماری نفوس وسکن که قبلا اغاز گردیده طی سالهای ۱۳۵۳ ـ ۱۳۵۴ و۱۳۵۵ دوام داشته امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشران در سال ۱۳۵۵ اغاز میگردد .

امورمقدماتی معرفی وانکشاف سیستم بهتر ثبت سجل نفوس ـ تولیدات وفیات ازدواج ـ طلاق ـ مهاجرت درسال ۱۳۵۳ شروع وطی سالهای ۱۳۵۴ و۱۳۵۵ ـ دوام نموده ـ امورتطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشران ازسال ۱۳۵۴ اغازیافته درسال ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

امورمقدماتی سروی نمونوی دیموگرافی نفوس ساکن قلا انجام یافته امورتطبیقی

اعمال ـ ارزیابی ونشر ان تا اخیر سالجاری به پایان میرسد .

امور مقدماتی سروی عمومی نفوس کوچیها (نفوس متحرک) تهلا تکمیل گردیده ، امورتطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشر ان الی اخیر سالجاری تکمیلمیگردد .

احصائیه های اجتماعی وتوازن بشری :

امورمقدماتی سروی نمونوی متنوع المرام اجتماعی طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ مطابق پیشبینی درجریان هرسال شروع وختم گردیده ، امورتطبیقی اعمال ـ ارقام ـ ارزیابی ونشر ان طی سالهای ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ در جریان هرسال شروع وتکمیل میگردد .

امورمقدماتی سروی نمونوی سطح استخدام (کار وبیکاری) که تهلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ درجریان هرسال شروع تکمیل میگردد ـ امور تطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشران مطابق به سالهای فوق درجریان هرسال اجراء میگردد .

امورمقدماتی معرفی وانکشاف سیستم ترتیب احصائیه های عرفانی وکلتوری که تهلا اغاز گردیده ، بدوام سال ۱۳۵۳ درسال ۱۳۵۴ مطابق پیشبینی تکمیل گردیده ، امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان درسالهای ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ در ـ جریان هرسال شروع وتکمیل میگردد .

امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر معرفی وانکشاف سیستم بهتر راپور دهی قضایای جنائی وترافیکی که تهلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ باساس پیشبینی درجریان هرسال شروع وتکمیل میگردد .

احصائیه های اقتصادی :

امورمقدماتی معرفی وانکشاف سیستم بهتر جمع اوری احصائیه های مالی وپولی که تهلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ درجریان هرسال شروع وتکمیل گردیده ، ـ امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان ازسالجاری اغاز

وطی سالهای ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال شروع وتکمیل میگردد .

امورمقدماتی معرفی وانکشاف سیستم بهتر احصائیه های تجارتی خارجی ونرخ اسعار قبلا شروع گردیده ، طی سالهای ۱۳۰۳ـ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال اغاز وتکمیل میگردد ـ امورتطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشر ان درسال جاری اغاز گردید .

امور مقدماتی سروتنمونه خانه فعالیتها تعمید ، تجارتی درسالجاری اغاز وطی سالهای ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال شروع وتکمیل میگردد . امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان مطابق پیشبینی درسال ۱۳۰۴ شروع ودرسال ۱۳۰۵ تکمیل ودوباره اغاز میگردد .

امورمقدماتی سروتنمونه متنوع المرام اقتصادی وخانوار (ازنگاه مواید ومصارف) درسال ۱۳۰۳ شروع وطی سالهای ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال تکمیل وشروع میگردد . امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۰۴ شروع ودر جریان سال ۱۳۰۵ ختم ودوباره اغاز میگردد .

امور مقدماتی معرفی وانکشاف سیستم بهتر راپور دهی تبریزم قبلا اغازگردیده ، طی سالهای ۱۳۰۳ـ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال تکمیل واغازمیگردد ـ امور تطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۰۳ شروع وطی سالهای ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال تکمیل واغاز میگردد .

ترتیب لست جدید نظر شده ، موسسات تجارتی (تجارت خانها) به فرض اجراء سروی نمونوی تجارتی قبلا اغاز گردیده ، درجریان سالجاری دوامداشته در سال ۱۳۰۴ تکمیل میگردد .

امورمعرفی سیستم بهتر تصنیف اجناس وامتعه تجارت خارجی بادر نظر داشت تصنیف موسسات ملی قبلا اغاز گردیده ، دراخیر سالجاری تکمیل میگردد .

احصائیه های اداری :

معرفی وانکشاف سیستم راپور دهی احصائیه مابین واجیران دولت ـ تصدیها فعلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ در جریان هرسال تکمیل واغاز میگردد .

معرفی وانکشاف سیستم بهتر جمع اوری احصائیه های اداری (مصارف قرطاسیه ـ تجهیزات ـ مفروشات وخدمات) درسالجاری اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۴ و۱۳۵۵ درجریان هرسال تکمیل ودوباره شروع میگردد ـ معرفی وانکشاف سیستم بهتر راپور دهی احصائیه شعبوی از پاروالیها ـ موسسات عامه ومارکیتهاکه قبلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ و ۱۳۵۴ دوام داشته درجریان سال ۱۳۵۵ ختم میگردد .

محاسبات ملی وتهیه :

جمع اوری احصائیه های تهیه وترتیب راپورهای هفته وار ـ ماهوار وسالانه که قبلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

امورمقدماتی سروی های نمونوی گزیده واحد های کمسکون قبلا اغاز گردیده ، طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و۱۳۵۵ درجریان هرسال شروع وتکمیل میگردد ـ امور تطبیقی اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشران درجریان سال ۱۳۵۳ اغاز وطی سالهای ۱۳۵۴ و۱۳۵۵ درجریان هرسال شروع وتکمیل میگردد .

اصلاحات وتجدید نظر درشاخص تهیه مواد استهلاکی قبلا اغاز گردیده ، در سال ۱۳۵۴ تکمیل میگردد .

امورمقدماتی انکشاف سیستم بهتر تهیه عمده فروشیکه درسالجاری اغاز گردیده ، است درسال ۱۳۵۴ تکمیل میگردد ـ امورتطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۵۴ اغاز واکمال ان درسال ۱۳۵۵ صورت گرفته دوباره اغاز ـ میگردد .

اگر به جدول (٤) نظری افکنده شود وضع دولت در برابر سیستم بانکی تغییرات ذیل به وضوح دیده میشود .

دراندازه قروض طویل المدت حکومت از بانکها درسال ۱۳۵۲ نظر بسال ۱۳۵۰ یعنی ختم پلان سوم یک افزایش (۲۱) فیصد صورت گرفته اما در قروض قصیر المدت یک کاهش (۱۷) فیصد رخ داده است . در حالیکه در پیشکیها به افغانی واسعار خارجه ــ بالترتیب درسال ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ درحدود (۸۰) و (۲۱) فیصد افزودی بعمل امده است .

درقروض تصدی های دولت درسال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ (۱۲۵) فیصد افزایش رونما گردیده وپیشکی ها به افغانی تقریبا (۲٦٦) مرتبه بلند رفته است .

امور متد ماتی معرفی وانکشاف بهتر محاسبات ملی بغرض تخمین عوا ید وتولیدات ملی که قبلا آغاز گردید ، درسال ۱۳۵۴ مطابق پیشبینی تکمیل میگردد

امور تطبیقی ـ اعمال ارقام ـ ارزیابی ونشر ان طی سالهای ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ درجریان هرسال شروع وتکمیل میگردد .

امور معرفی وانکشاف سیستم بهتر ترتیب احصائیه های بیلانس تادیات درسال جاری آغاز گردید ، درسال ۱۳۵۴ تکمیل وبعدا طی سال ۱۳۵۵ درجریان سال شروع وتکمیل خواهد شد .

تعلیم ـ تربیه وکتابخانه :

امور تعلیمی وتربیتی :

اقدام بمنظور تاسیس دیپارتمنت احصائیه درپوهنتون اقتصاد در جریان سال ۱۳۵۳ صورت گرفته طی سالهای ۱۳۵۴ـ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

ختم تربیه چهارنفر ماموردن دورشته استفاده ، وتفسیر ممیزات عکسهائیکه توسط اقمارمصنوعی برداشته شده ، ومیشود از طریق اداره انکشاف بین المللی امریکا در اخیر سالجاری .

کورس لسان انگلیسی برای (۴۰) نفر به سه سویه مختلف که قبلا تاسیس گردیده ، است درجریان سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

دوام کورسهای اختصاصی احصائیه برای بلند بردن سویه معلومات ماموربن مسلکی درهرسال برای مدت سه ماه درجریان سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ـ۱۳۵۵ تاسیس وکشاپ احصائیوی بهمکاری موسسه احصائیه ایکافی وحکومت جاپان درجریان سالجاری .

استفاده ازسکالرشپها وفیلوشپها وکورسهای اختصاصی احصائیوی بسویه های مختلف دررشته های متنوع باساس اهلیت وکفایت کاندیدان طی سالهای ۱۳۵۳ـ۱۳۵۴ـ۱۳۵۵ درحدود (۲۰) نفر درجریان هرسال استفاده ، ازکورسهای اختصاصی

احصائیوی بمنظور تحصیلات عالی باساس اهلیتوکالیتکاندیدان در هوسال دونفر طی سالهای ۱۳۰۳ـ۱۳۰۴ـ۱۳۰۵ استفاده ازسکالرشپها وبورسهای تحصیلی برای اقلا دونفر انجنیر درروشته انجنیری الکترونیک ودونفر دیگر در رشته انجنیری تخنیک وسایل اعمال مواد احصائیوی برای سال ۱۳۰۳ .

تنظیم انکشاف وتدویر کتابخانه که شامل کتب ـ مجلات وغیره نشریات ـ اختصاصی احصائیه ومطالب مربوط بان میباشد برمبنای اصول کتابداری عصری طی سالهای ۱۳۰۳ـ۱۳۰۴ـ۱۳۰۵ باحفظ امکانات بسط وتوسعه ان که درنظرگرفته شده است .

احصائیه امور ساختمانی :

امورمقدماتی احصائیه های ساختمانی دولتی که قبلا اغاز گردیده طی سالهای ۱۳۰۳ـ۱۳۰۴ـ۱۳۰۵ درجریان هر سال تکمیل ودوباره اغاز میگردد ـ امور تطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشران درسال ۱۳۰۳ اغاز وطی سالهای ۱۳۰۴ـ۱۳۰۵ درجریان هرسال تکمیل ودوباره اغاز میگردد .

امور مقدماتی احصائیه ساختمان های خصوصی شهری درجریان سالجاری اغاز گردیده طی سالهای ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ درجریان هرسال تکمیل ودوباره اغاز میگردد امورتطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشر ان درسال ۱۳۰۴ اغاز ودرسال ۱۳۰۵ تکمیل ودوباره اغاز میگردد .

امورمقدماتی احصائیه ساختمانهای خصوصی دهاتی درسال ۱۳۰۴ شروع ودرسال ۱۳۰۵ تکمیل ودوباره اغاز میگردد ـ امورتطبیقی ـ اعمال ـ ارزیابی ونشر ان درجریان سال ۱۳۰۵ اغاز وتکمیل میگردد .

تهیه وسایل وتجهیزات اعمال مواد احصائیوی :

امورتهیه وسایل وتجهیزات برتامورینج ـ تدقیق ـ جدول بندی وسورتر که قبلا اغاز گردیده درجریان سالجاری دوام داشته طی سال ۱۳۰۴ تکمیل میگردد .

تجهیز وسایل وتجهیزات کمپیوتری شماره (۳۶۰) درجریان سال جاری آغاز وبرای سال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد . همچنان کارتجهیز کارتهلا ـ تیپها وسایروسایل ثبت که تهلا آغاز گردیده است طی سالهای ۱۳۵۲ ـ ۱۳۵۰ و ۱۳۵۵ دوام ـ خواهد داشت .

ساختمان عمارت اختصاصی اداره مرکز احصائیه :

کار ساختمانی عمارت دوایر تهلا آغاز گردیده ، درسال جاری دوام داشته مطابق به پیشبینی درسال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد . همچنان ساختمان عمارت مرکز کامپیوتر ونصب ان که کاران تهلا آغاز گردیده ، درسال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد . ساختمان عمارت تجهیزات ملحقه کمپیوتر ازقبیل ماشینهای پنچ ـ تصدیق (پری فایر) جدول بندی وسورتر و نذخایر مواد اعمال (پراسس) ووسایل ثبت که تهلا کاران آغاز گردیده ، است درسال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد ـ ساختمان عمارت کتابخانه که درسال ۱۳۵۲ آغاز گردیده ، است درسال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد .

ساختمان عمارت پرکشاپها ـ گراجها وتحویلخانه ها که تهلا آغاز گردیده ، فعلا جریان داشته درسال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد .

تاسیس وفعال ساختن نمایندگی های حوزه یی که تهلا درنظر بود طی سالهای ۱۳۵۳ ـ ۱۳۵۰ به ترتیب (۹ ـ ۱۲ و ۱۵) نمایندگی .

تجهیز وسایط نقلیه ووسایل پرکشاپ ان طی سالهای ۱۳۵۳ ـ ۱۳۵۰ و ۱۳۵۵ به ترتیب موتر سواری (۱۰ عراده ، ۱۲ عراده ، ۱۵ عراده) موتر سایکل (۲۰ ـ ۲۱ ـ ۲۲) بایسکل (۲۰ ـ ۲۱ ـ ۲۲) تجهیز وسایل وتجهیزات پرکشاپ مکمل ترمیم عراده جات که درسال ۱۳۵۲ آغاز گردیده ، است درسال ۱۳۵۰ تکمیل میگردد .

استفاده ازوکیلها کانتارمصنوعی درامور احصائیه :

دررشته احصائیه زراعتی :

احصائیه ساحات ملفچر وجنگلات که درسال ۱۳۵۲ آغاز گردیده ، است طی سالهای ۱۳۵۳ ـ ۱۳۵۰ دوام خواهد داشت .

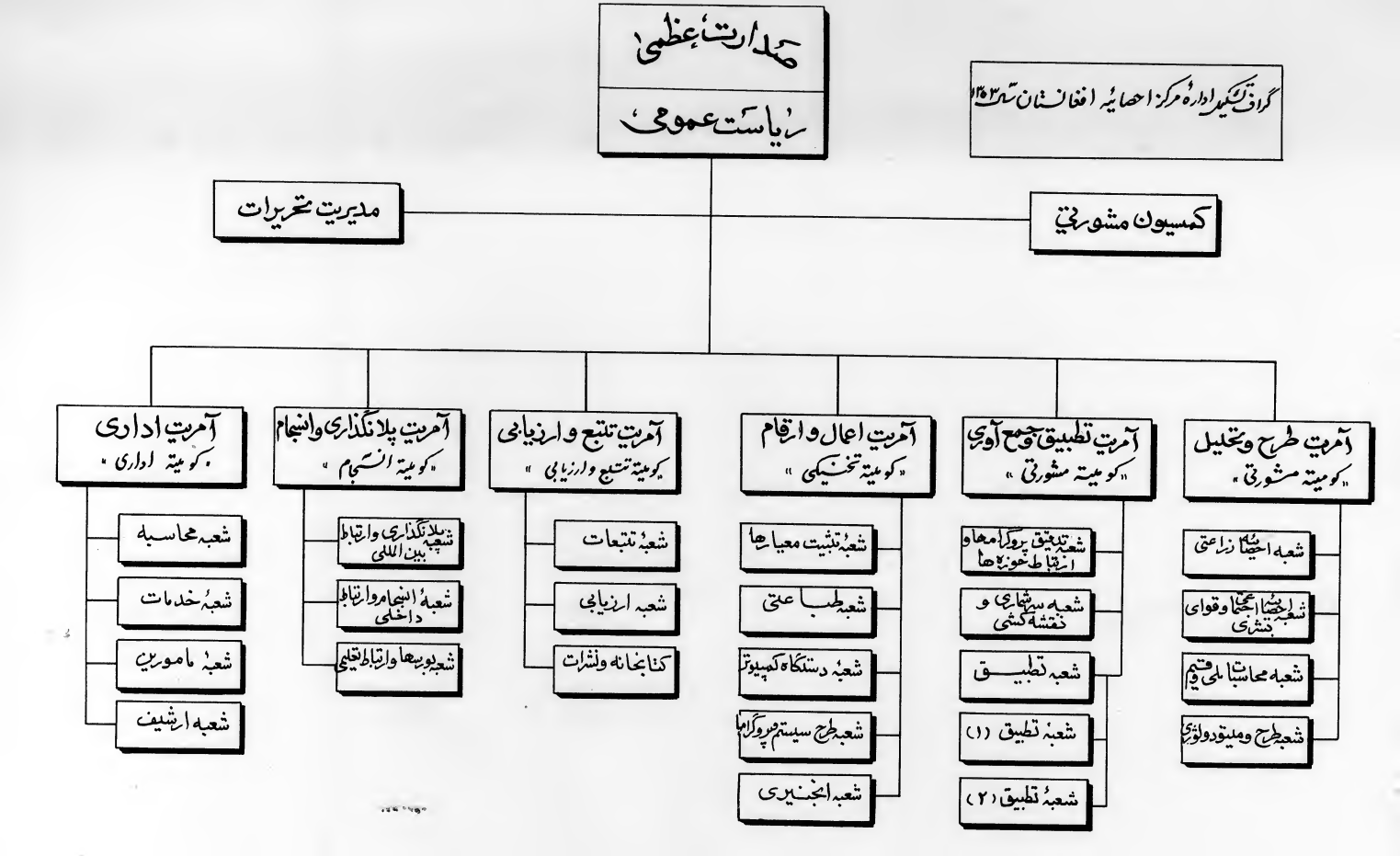
گراف تشکیلی ادارهٔ مرکزی احصائیهٔ افغانستان سنهٔ ۱۳۵۳
ریاست عمومی
مدیریت تحریرات
کمیسیون مشورتی
آمریت اداری
« کومیتهٔ اداری »
شعبهٔ محاسبه
شعبهٔ خدمات
شعبهٔ مامورین
شعبه ارشیف
آمریت پلانگذاری وانسجام
« کومیتهٔ انسجام »
شعبهٔ پلانگذاری وارتباط بین اللملی
شعبهٔ انسجام وارتباط داخلی
شعبهٔ بودجه ها وارتباط تعلیمی
آمریت تتبع و ارزیابی
« کومیتهٔ تتبع وارزیابی »
شعبهٔ تتبعات
شعبه ارزیابی
کتابخانه ونشرات
آمریت اعمال و ارقام
« کومیتهٔ تخنیکی »
شعبهٔ تثبیت معیارها
شعبهٔ طباعتی
شعبهٔ دستگاه کمپیوتر
شعبهٔ طرح سیستم وپروگرام
شعبه انجنیری
آمریت تطبیق وجمع آوری
« کومیتهٔ مشورتی »
شعبهٔ تدقیق پروگرامها وارتباط خونه ها
شعبه سرشماری و نقشه کشی
شعبه تطبیق
شعبهٔ تطبیق (۱)
شعبهٔ تطبیق (۲)
آمریت طرح وتحلیل
« کومیتهٔ مشورتی »
شعبه احصائیات زراعتی
شعبهٔ احصائیات صنعتی وقوای بشری
شعبه محاسبات مالی وقیم
شعبهٔ طرح ومیتودولوژی

چارٹھای احصائیوی

احصائیه ساحه اراضی مزروعی که درسال ۱۳۵۳ اغاز گردیده طی سالهای ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت .

سایر رشته های احصائیه بشمول دیموگرافی :

امور دریافت تناسب بین ساحه شهری ونفوس درسالجاری اغاز گردیده طی سالهای ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ دوام خواهد داشت . همچنان کار دریافت تناسب بین ساحه دهات ونفوس درسال ۱۳۵۴ اغاز ودرسال ۱۳۵۵ تکمیل خواهد گردید .

عواید دولت به ملیون افغانی

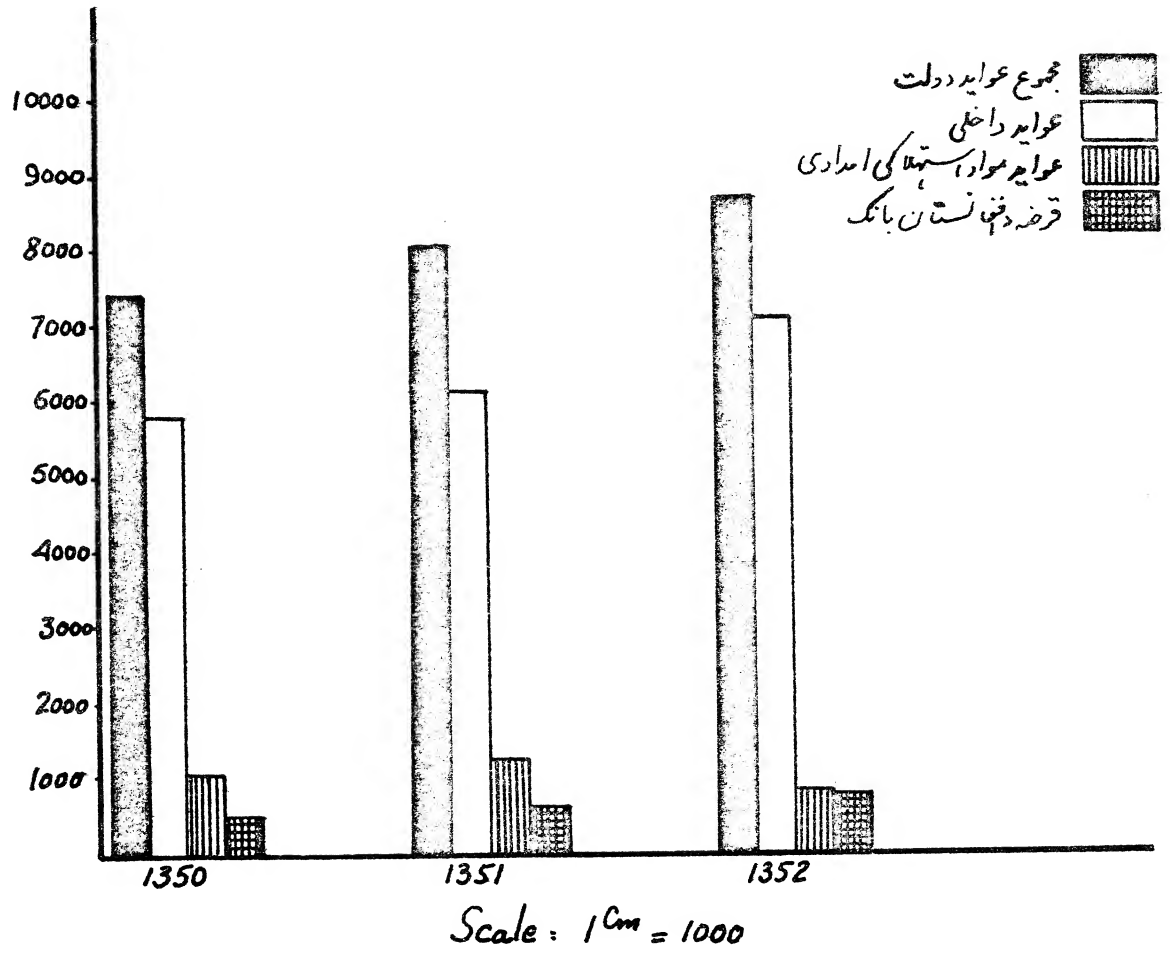

مصارف دولت به ملیون افغانی

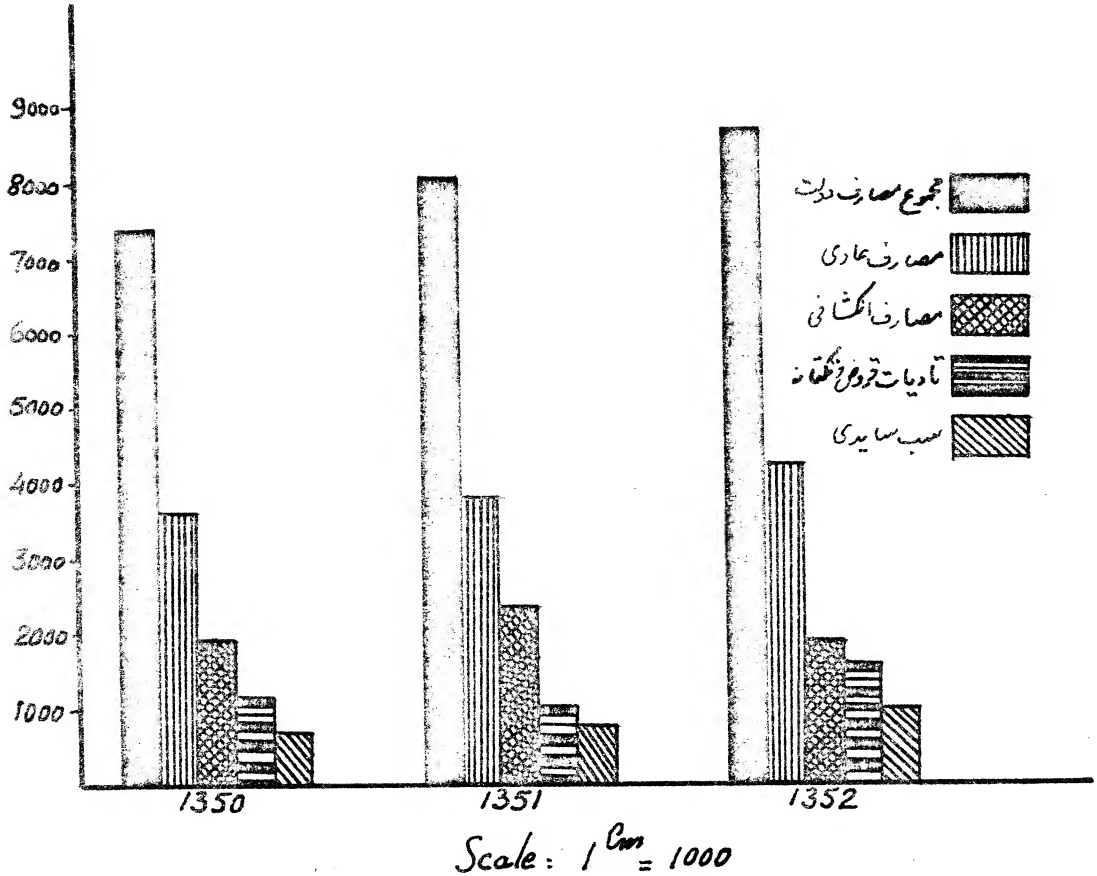

عرضه پول در افغانستان

به ملیون افغانی

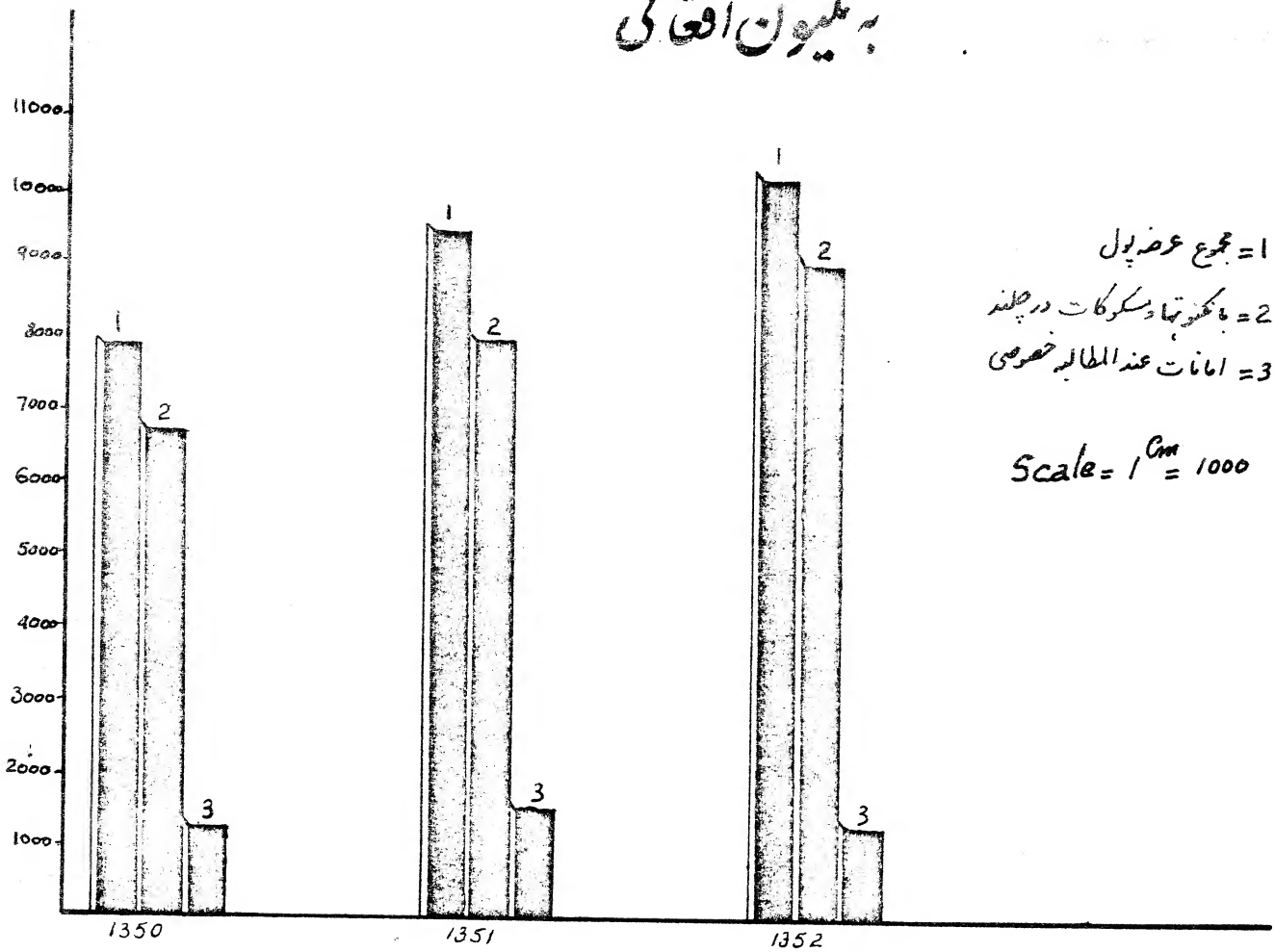

امانات عند المطالبه خصوصی در بانکها

به ملیون افغانی

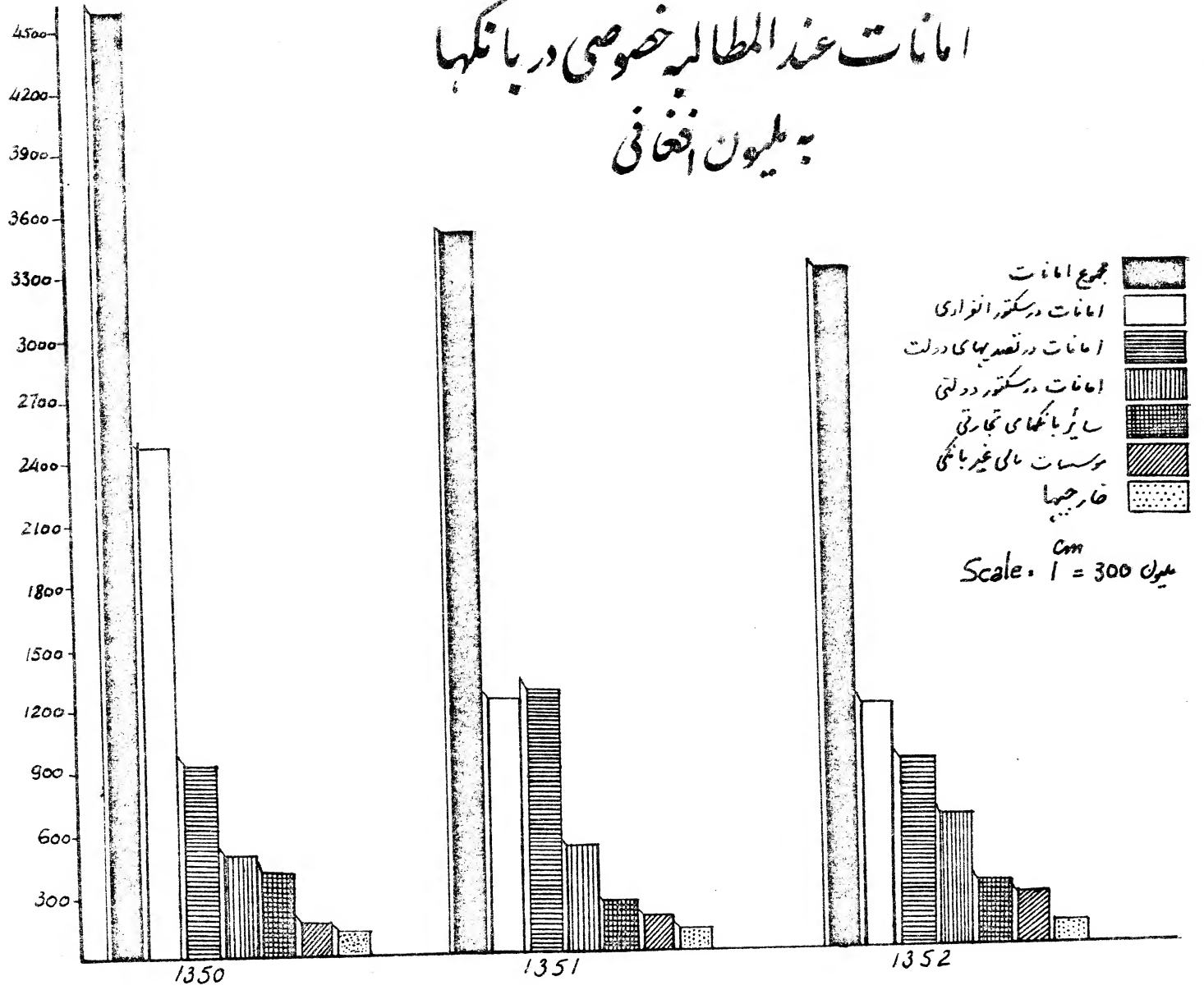

مجموع امانات عند المطالبه خصوصی در بانکها

به فیصدی

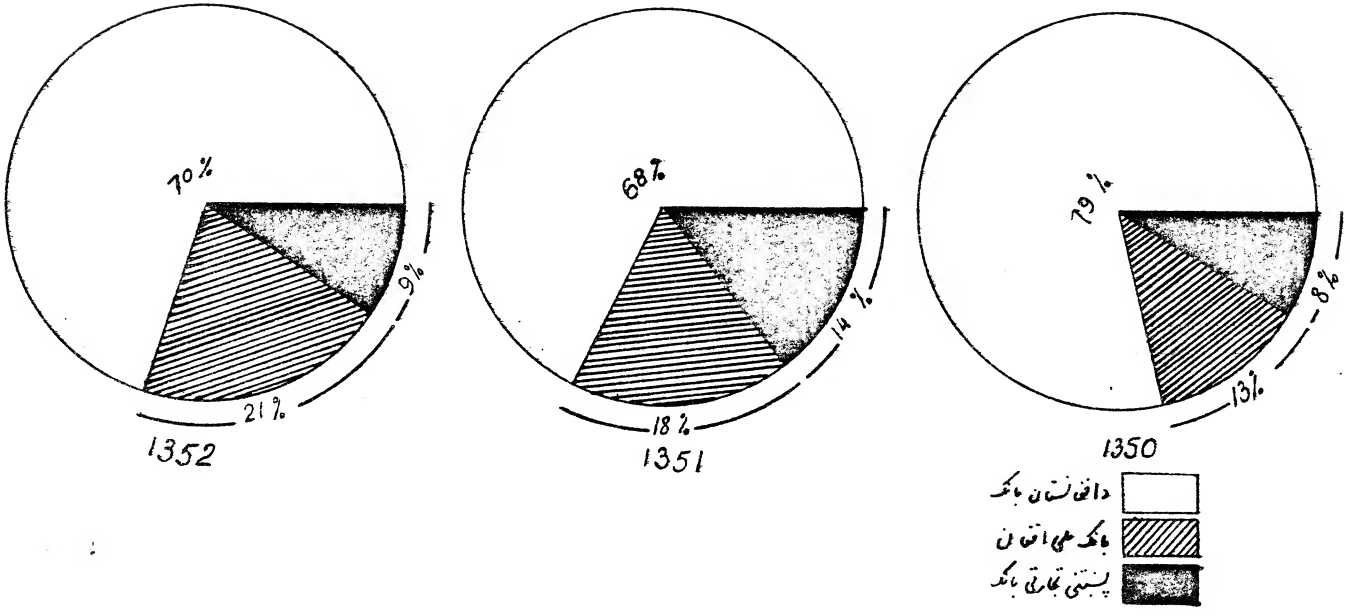

گراف شاخص قیم سالانه مواد مهم استهلاکی کشور

از ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲

شاخص ۱۳۴۰= ۱۰۰

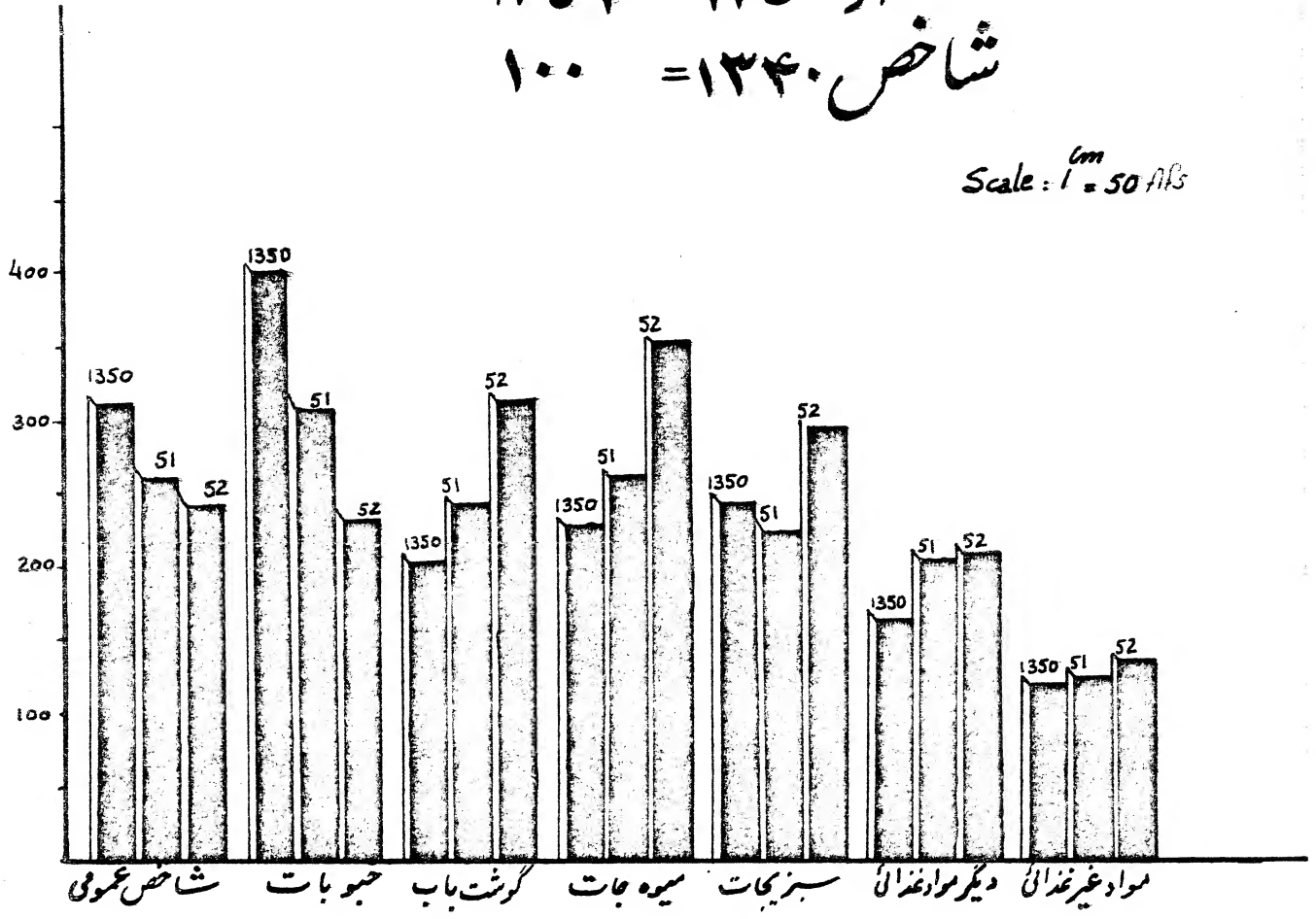

جدول (۵)

پـــول وبانکـــداری

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
عرضه پولی :			
مقدار مجموعی (اول + دوم)	۷۸۴۲٫۱	۹۴۱۲٫۱	۱۰۱۶۴٫۲
اول: بانکنوت ومسکوکات درچلند	۶۶۲۶٫۴	۷۹۱۴٫۴	۸۸۹۳٫۸
۱ــ بانکنوت‌ها درچلند (الف+ب)	۶۵۰۸٫۷	۷۷۸۶٫۰	۸۷۵۵٫۲
الف: بانکنوت اشاعه شده	۷۹۴۰٫۴	۸۷۲۹٫۵	۱۰۰۱۰٫۹
ب : بانکنوت لموجود خزاین	۱۴۳۱٫۷	۹۴۳٫۵	۱۲۵۵٫۷
۲ــ مسکوکات درچلند (الف+ب)	۱۱۷٫۷	۱۲۸٫۴	۱۳۸٫۶
الف: مسکوکات اشاعه شده	۱۴۲٫۲	۱۵۵٫۴	۱۵۵٫۴
ب : مسکوکات موجود خزاین	۲۴٫۵	۲۷٫۰	۱۷٫۱
دوم : امانات عندالمطالبه خصوصی (الف + ب + ج)	۱۲۱۶٫۵	۱۴۹۷٫۷	۱۲۷۰٫۴
الف ــ سکتور انفرادی	۹۳۵٫۱	۱۲۵۷٫۵	۹۰۴٫۹
ب ــ موسسات مالی غیر بانکی	۱۴۸٫۷	۱۴۳٫۹	۲۴۸٫۵
ج ــ خارجیها	۱۳۲٫۶	۹۶٫۳	۱۱۷٫۰

منبع : دافغانستان بانك

تجارت وارداتی وصاداتی جمهوریت افغانستان
۱۳۵۲

ملیون دالر

واردات اموال تجارتی
غیر از واردات قروض و
امداد پوښته وی. غیر پوښته وی

بیلانس اموال تجارتی

صادرات

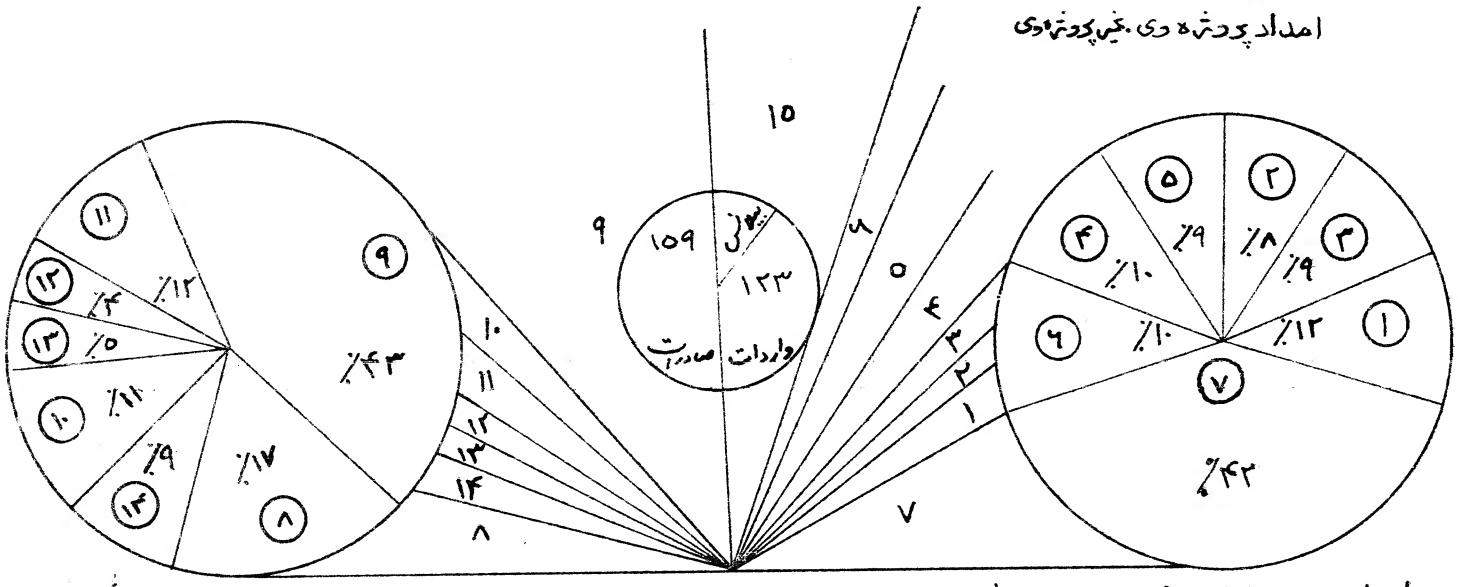

واردات ملیون دالر (۱۲۳):

۱- شکر (۱۴)
۲- عراده جات (۹)
۳- تایر و تیوب (۱۲)
۴- پطرول (۱۳)
۵- منسوجات (۱۱)
۶- سایر مواد غذائی (۱۳)
۷- سایر اقوال وارداتی (۵۱)

صادرات ملیون دالر (۱۵۹):

۸- سایر صادرات (۲۸)
۹- میوه جات (۹۹)
۱۰- قره قل (۱۷)
۱۱- گاز طبیعی (۱۸)
۱۲- پشم (۹)
۱۳- پخته (۷)
۱۴- قالین (۱۴)

۱۵- بیلانس تجارت خارجی
مساوی مثبت ۳۶ ملیون دالر

نمودار صادرات افغانستان

تحول شاخص نسبت سال ۱۳۵۰ ش

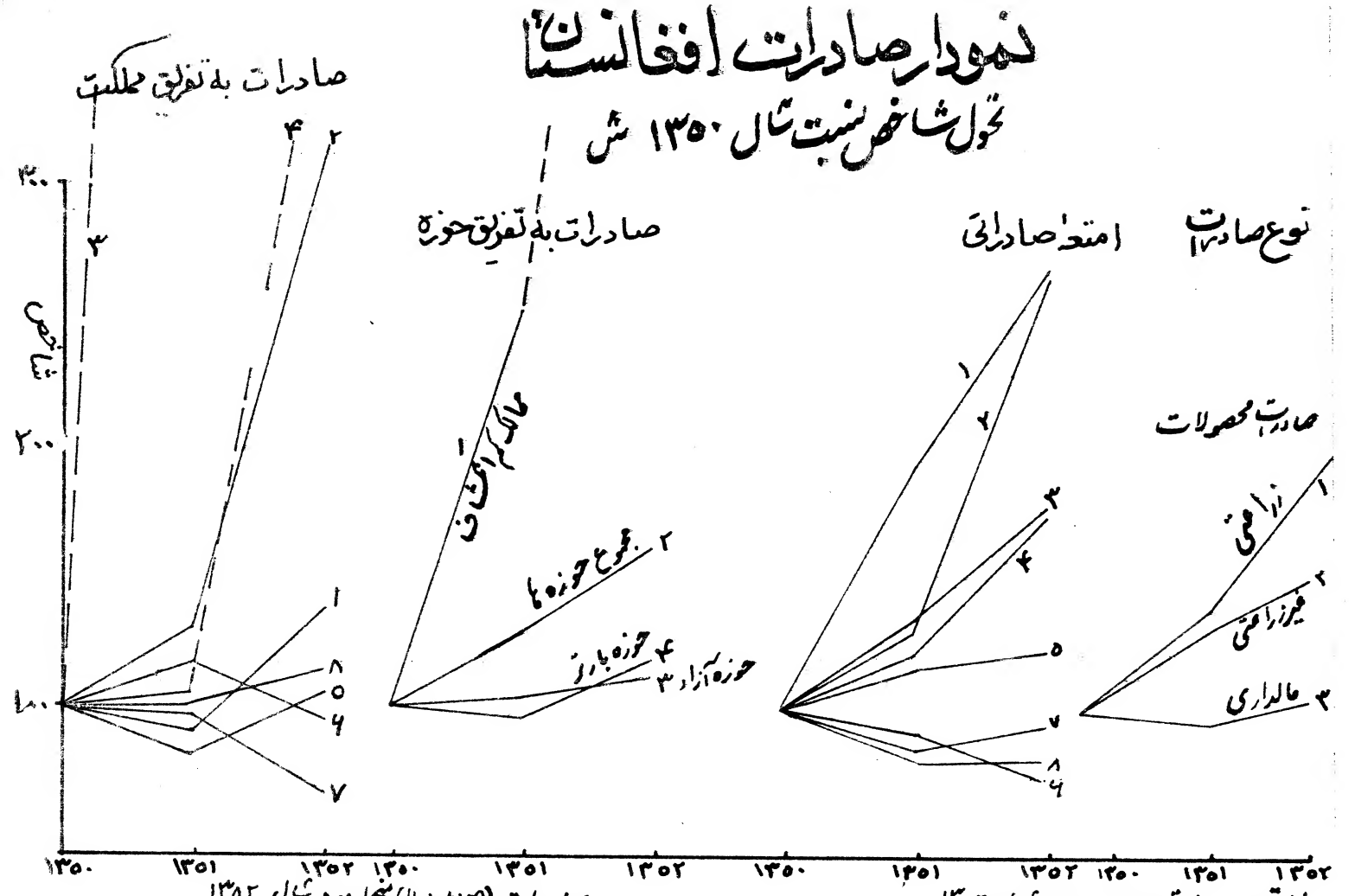

صادرات (۱۵۹ میلیون دالر) منجمله به: سال ۱۳۵۲

۱- اتحاد شوروی	(۴۹)	۵- سایر ممالک منطقه	(۲۷)
۲- سایر ممالک بارتری	(۴)	۶- امریکا	(۲)
۳- هندوستان	(۲۷)	۷- جرمنی	(۷)
۴- پاکستان	(۲۳)	۸- انگلستان	(۲۰)

امتعه صادراتی (۱۵۹ میلیون دالر) سال ۱۳۵۲

۱- میوهٔ خشک	(۴۷)	۵- گاز طبیعی	(۱۸)
۲- میوهٔ تازه	(۲۲)	۶- پخته	(۷)
۳- قالین	(۱۴)	۷- قره قل	(۱۷)
۴- چرم و پوست	(۶)	۸- پشم	(۶)

نمودار بیلانس تادیات بین المللی جمهوریت افغانستان

حوزه های بارتر، آزاد و حساب باضد فوق و جهی بین المللی

ملیون دالر

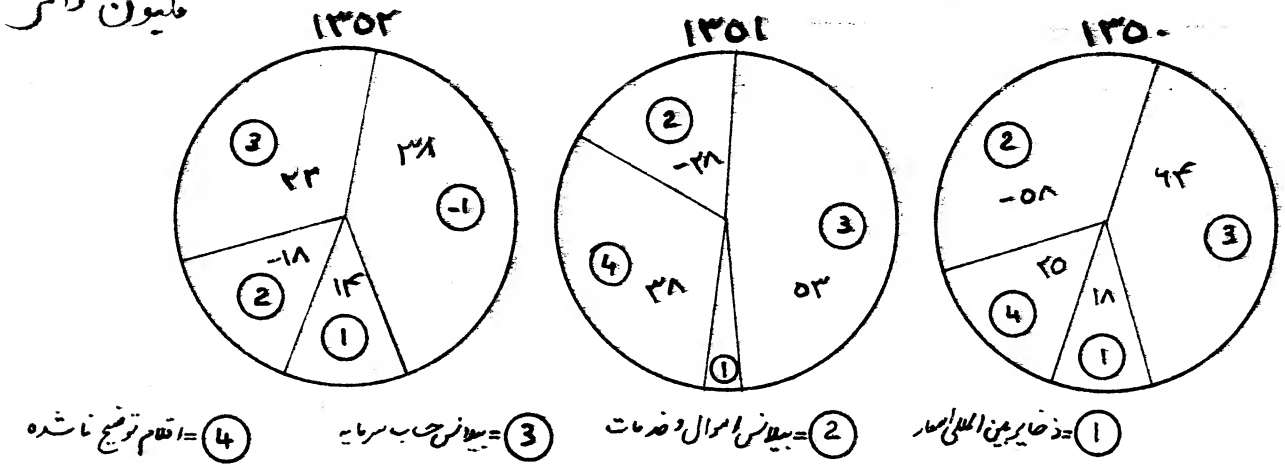

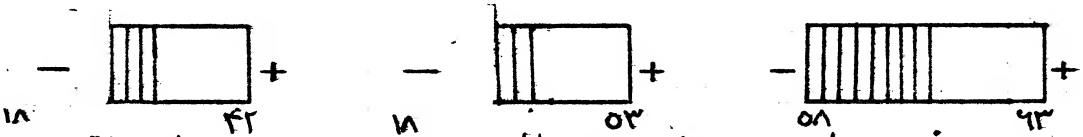

بیلانس های حساب اموال، خدمات، سرمایه واقلام ارتباطی آن

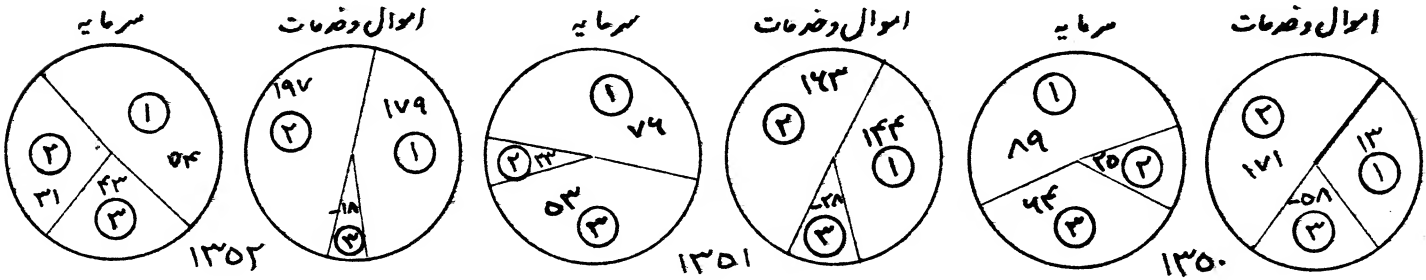

تعداد سیاحین خارجی که به افغانستان آمده اند ؛

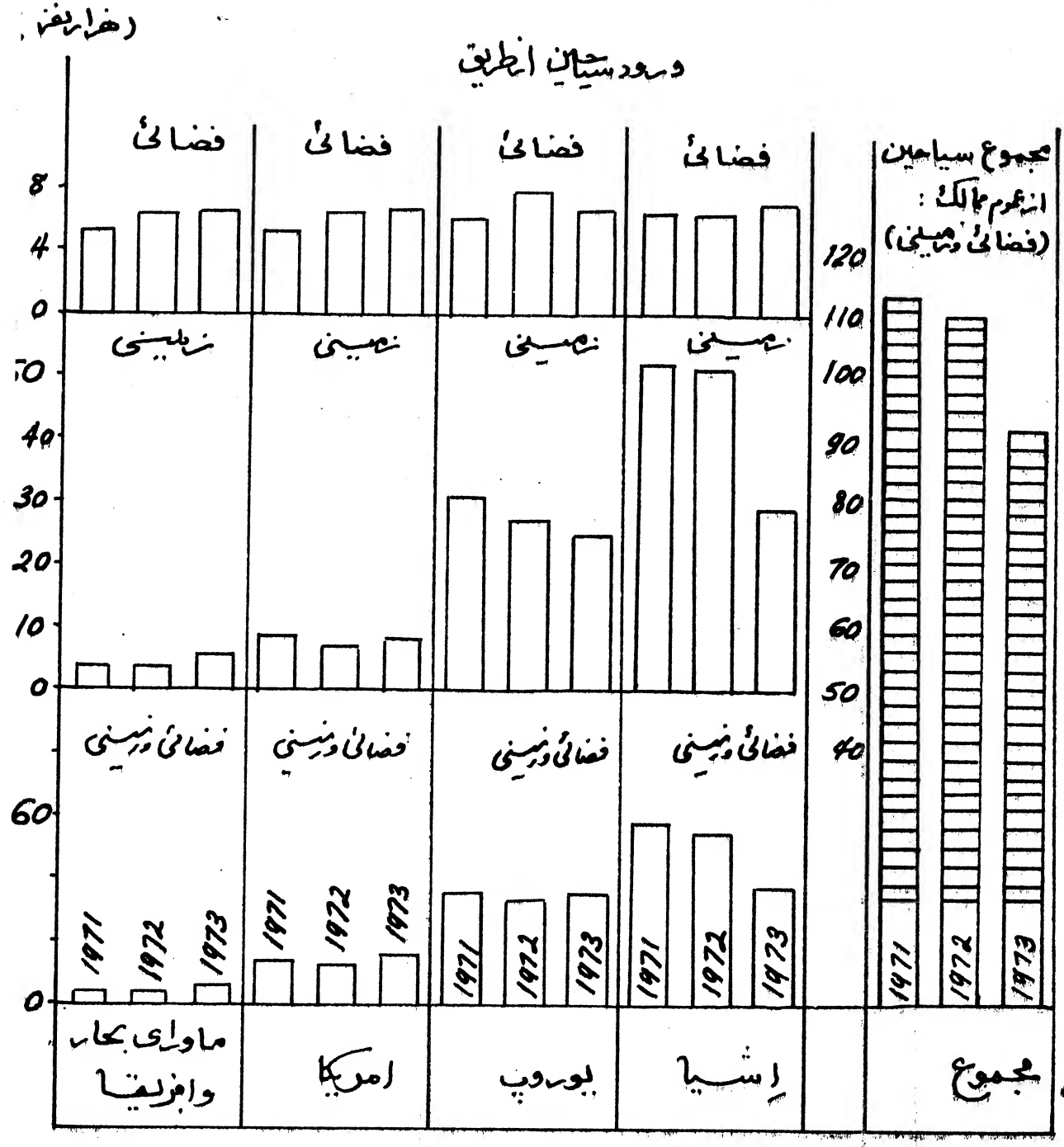

نفوس تخمینی افغانستان طی سالهای

۱۳۵۰ - ۱۳۵۱ - ۱۳۵۲

با توضیح فیصدی نفوس کوچی، مراکز اداری ولایات و باقی نفوس

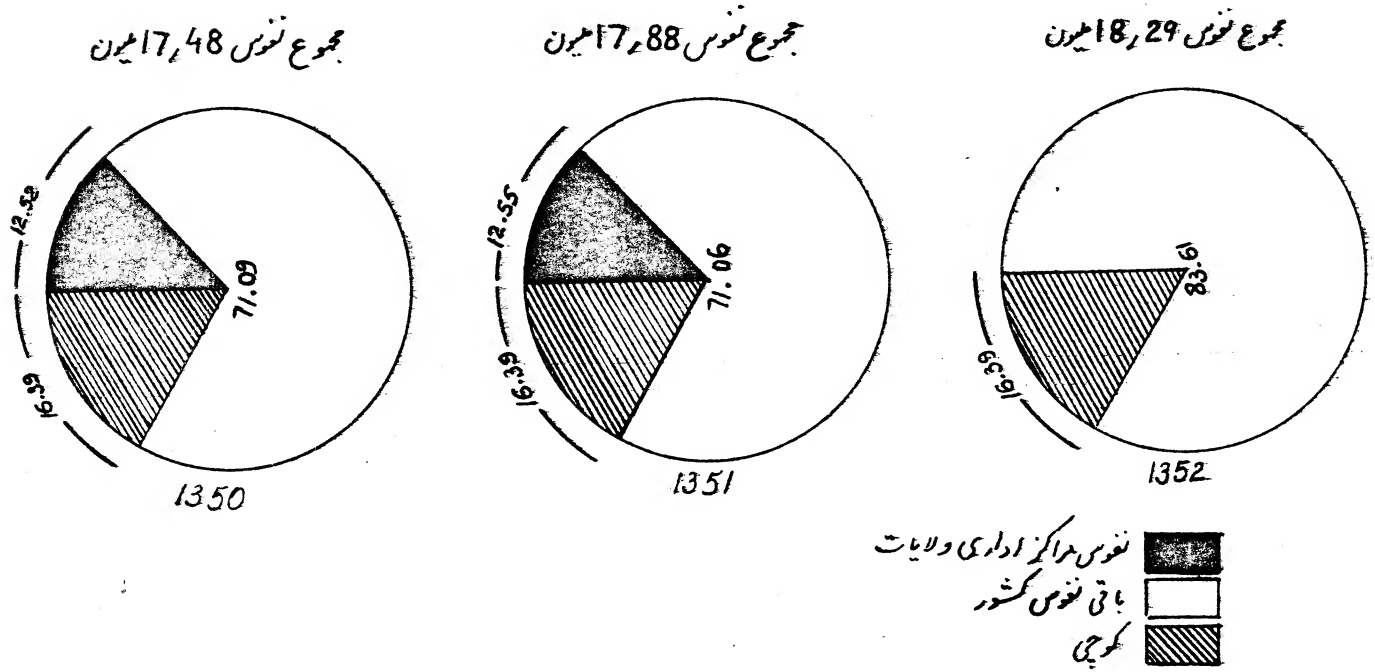

نوت : در سال ۱۳۵۲ در مورد نفوس مراکز اداری ولایات ارقام موجود نبود .

تولیدات منسوجات نخی و سندی

از سال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲

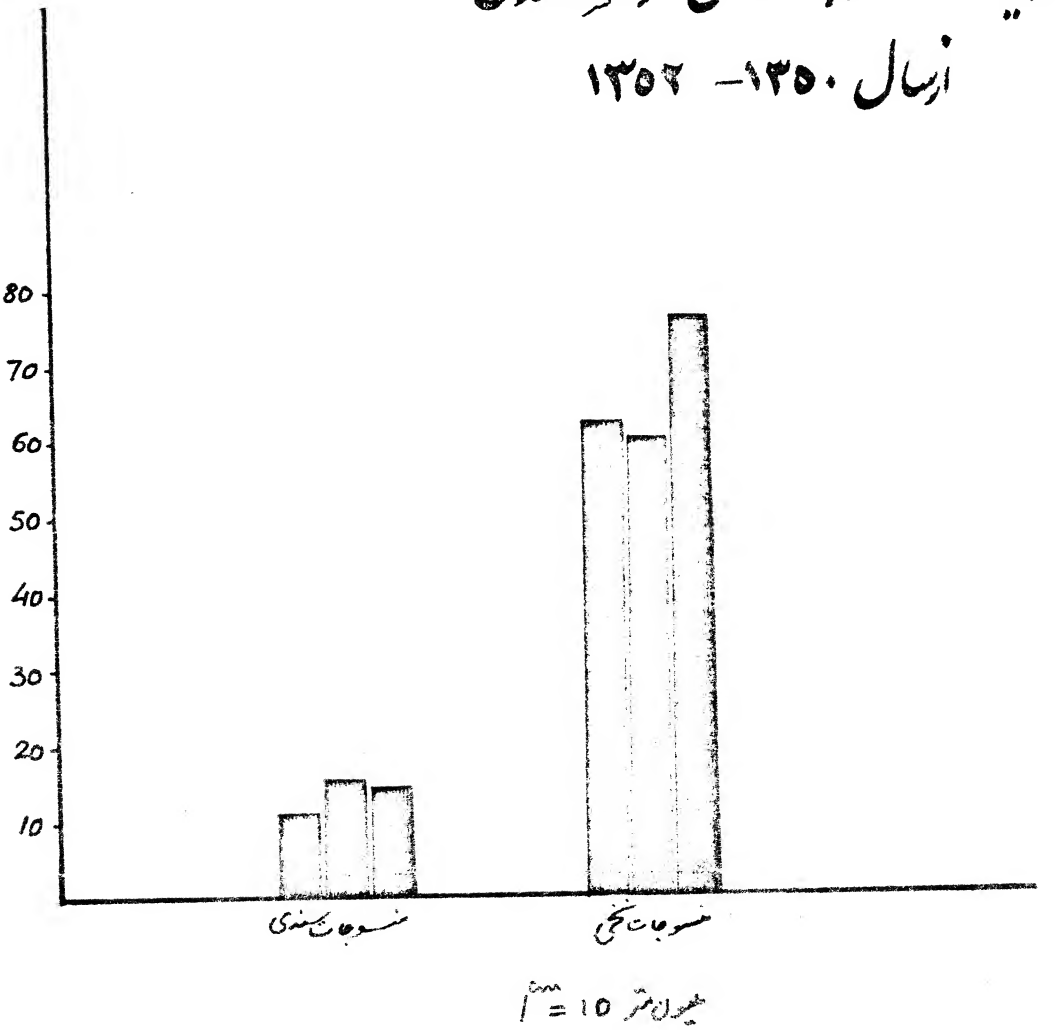

میلیون متر ۱۰ = m^{3}

تولیدات دو قلم مواد عمدہ معدنی در سالہای ۵۰-۵۱-۵۲

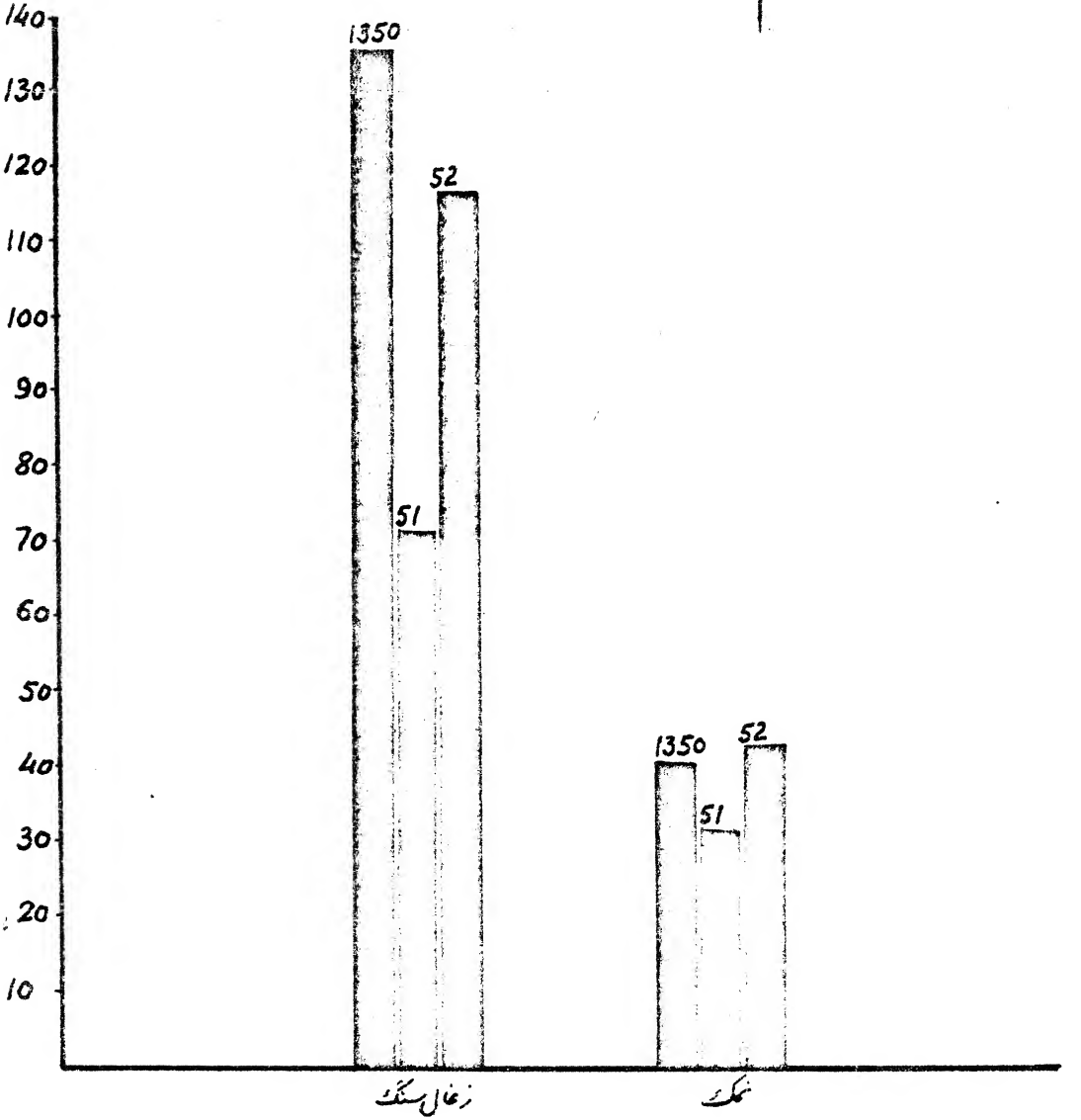

Scale: 1 Cm = 10 هزار تن

تولیدات آرد گندم و محصولات نانوائی سیلو شکر و یخ

ارسال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲

تولیدات تنخ برای فروش

از سال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲

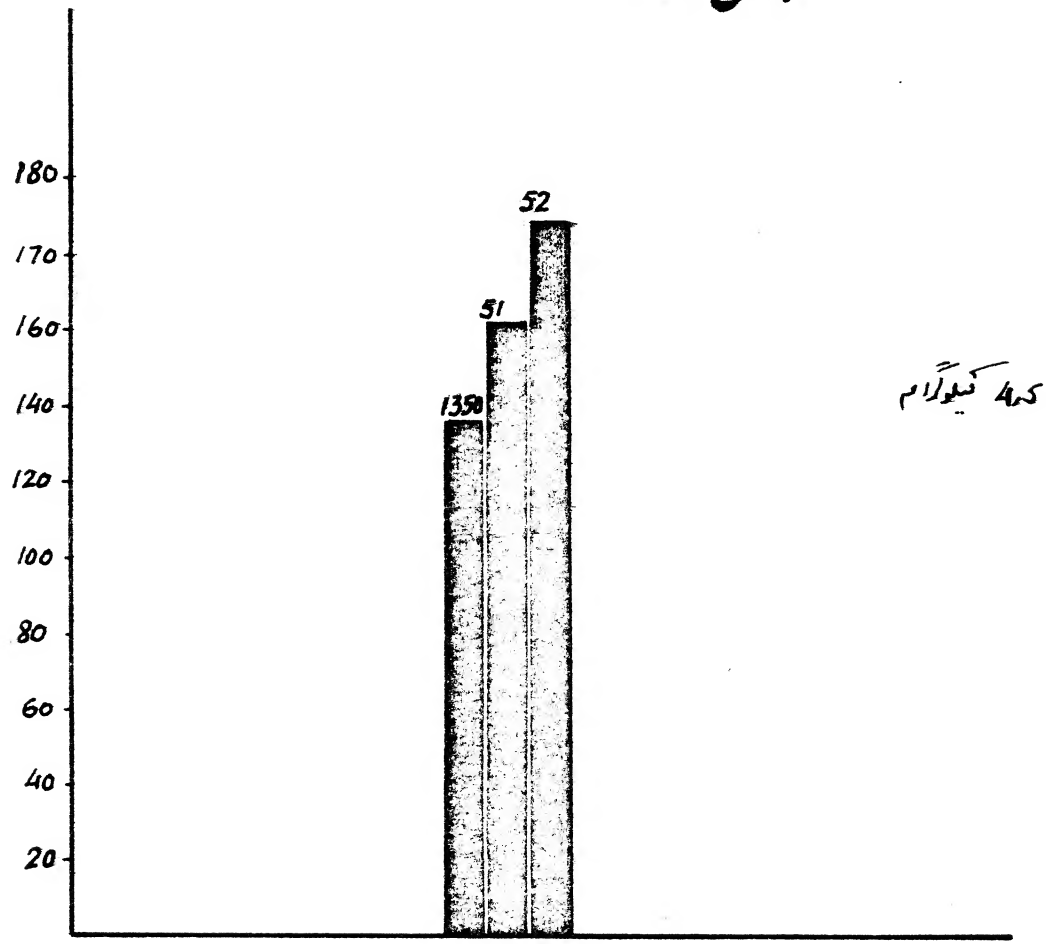

هر بندل 4 کیلوگرام

1^{cm} = 20 هزار بندل

تولیدات سمنت ، زغال بریکت ، پنبهٔ محلوج وروغن های نباتی
از سال ۱۳۵۰ – ۱۳۵۲

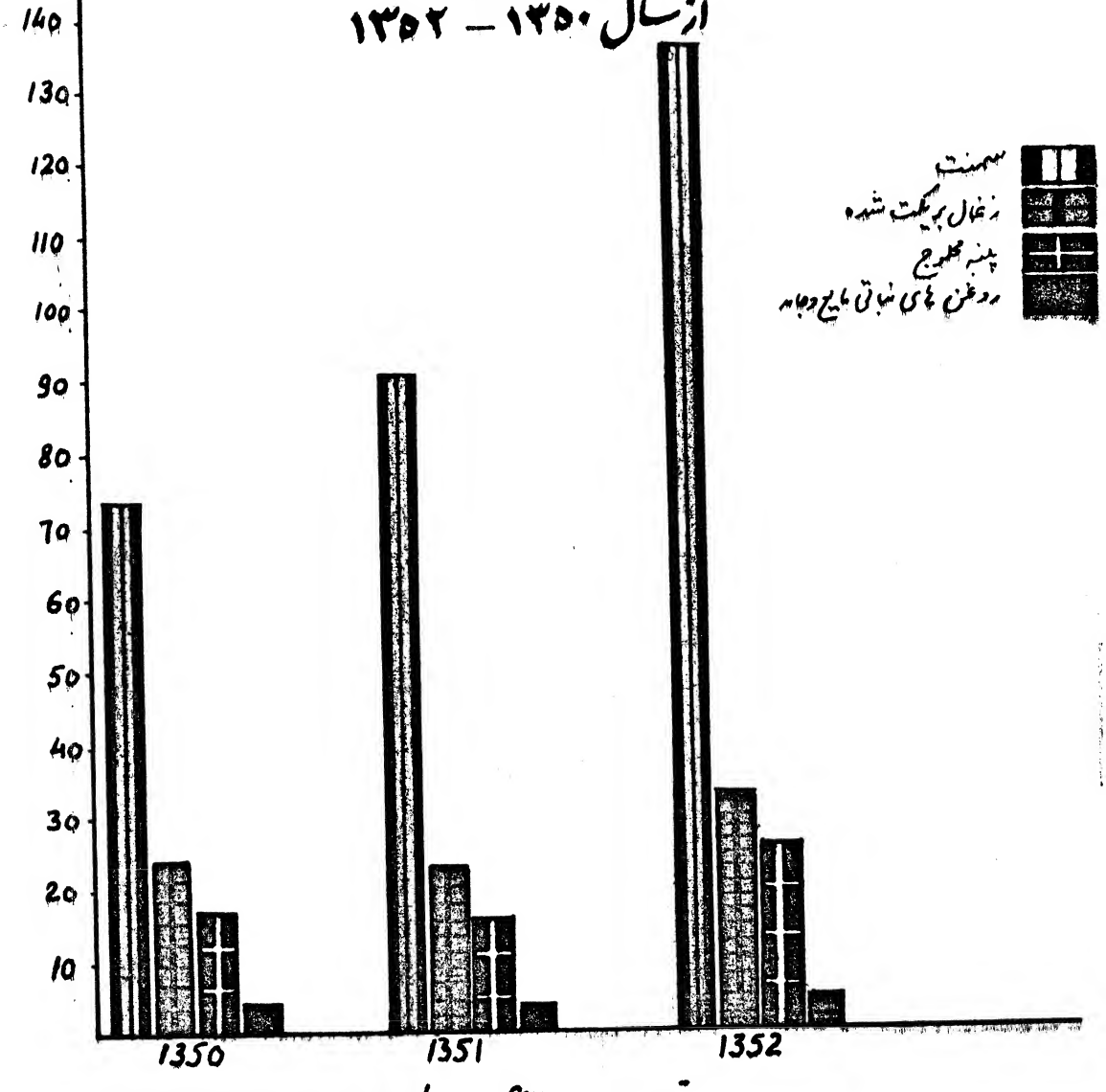

جدول (٦)

امانات عندالمطالبه درسیستم بانکی افغانستان

ارقام بملیون افغانی

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
امانات عندالمطالبه قابل تادیه بافغانی :			
اول : مجموع	٤٥٧٣٫٩	٣٤٧٨٫٦	٣٢٧٢٫٧
۱ــ سکتور انفرادی	٩٣٥٫١	١٢٥٧٫٤	٩٠٤٫٩
۲ــ سکتور دولتی	٤٩٤٫٥	٥١٦٫٩	٦٢٤٫٤
۳ــ تصدیهای دولتی	٢٤٦٤٫٨	١٢٢٥٫١	١٠٧٧٫١
٤ــ سایر بانکهای تجارتی	٣٩٨٫٢	٢٣٨٫٩	٣٠٠٫٧
٥ــ موسسات مالی غیر بانکی	١٤٨٫٧	١٤٣٫٩	٢٤٨٫٥
٦ــ خارجیها	١٣٢٫٦	٩٦٫٤	١١٧٫١
دوم : بتفریق بانکها :			
۱ــ دافغانستان بانک	٣٦١٣٫٣	٢٣٤٩٫٥	٢٢٩١٫٦
الف ــ سکتور انفرادی	٢٧٤٫٠	٣٨٨٫٠	٣١٧٫٧
ب ــ سکتور دولتی	٤٧٣٫٥	٤٩٨٫٣	٦٠٥٫٢
ج ــ تصدیهای دولتی	٢٤١١٫١	١١٥٩٫٦	٩٨٢٫٩
د ــ سایر بانکهای تجارتی	٣٩١٫٨	٢٢٠٫١	٢٩٢٫٩
هـ ــ موسسات مالی غیر بانکی	٣٧٫٠	٤٣٫٤	٥٢٫٤
و ــ خارجیها	٢٥٫٩	٤٠٫١	٤٠٫٥
۲ــ بانک ملی افغان	٦٠٩٫٨	٦٢٨٫٠	٦٨٤٫١
الف ــ سکتور انفرادی	٤٦٠٫٠	٤٦٢٫٦	٤٢٤٫٣
ب ــ سکتور دولتی	٤٫٥	٩٫٣	٧٫٣

تولیدات گاز طبیعی
از سال ۱۳۵۰-۱۳۵۲

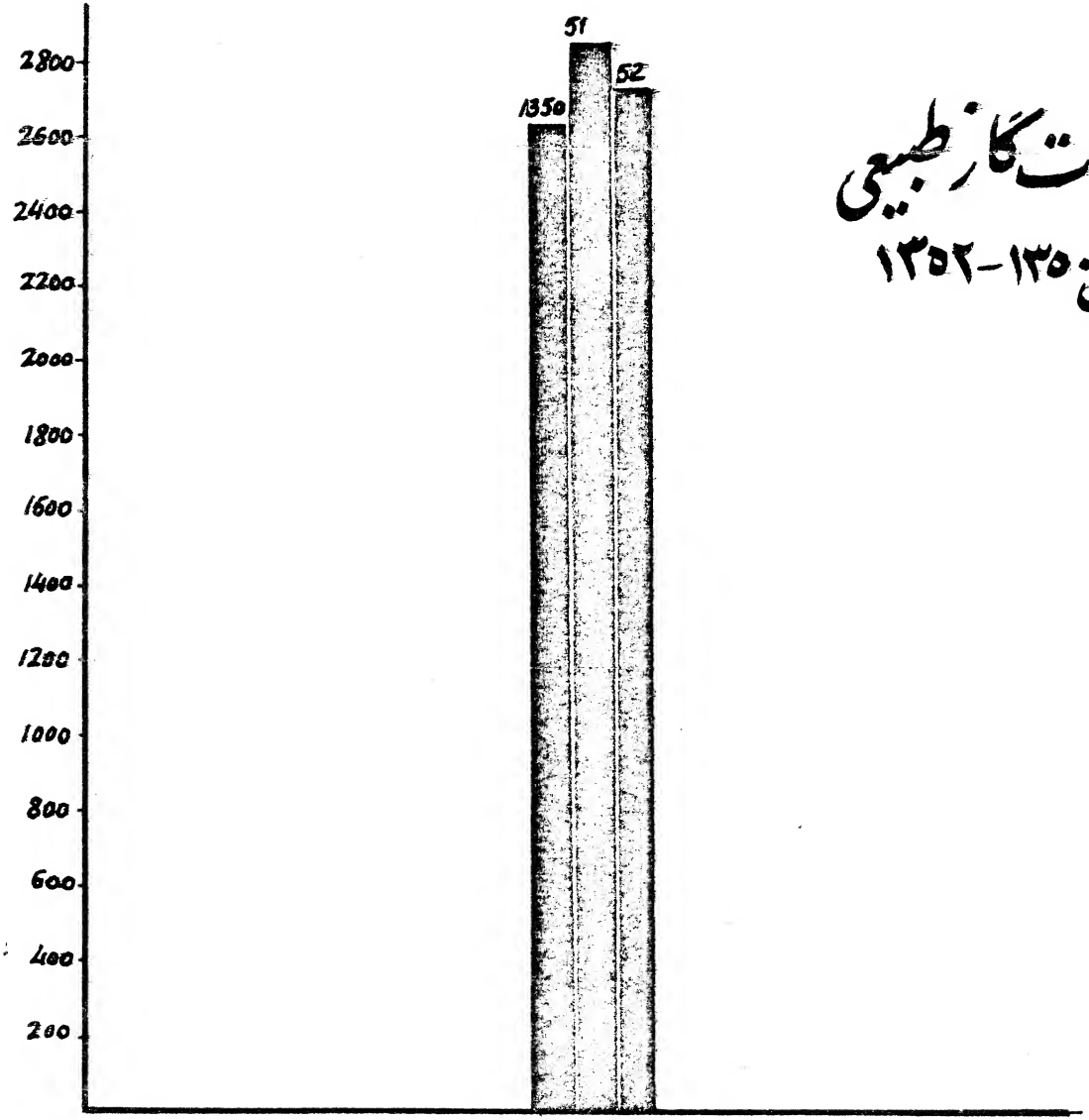

میلیون مترمکعب 200 = 1 cm

تولیدات برق
از سال ۱۳۵۰-۱۳۵۲

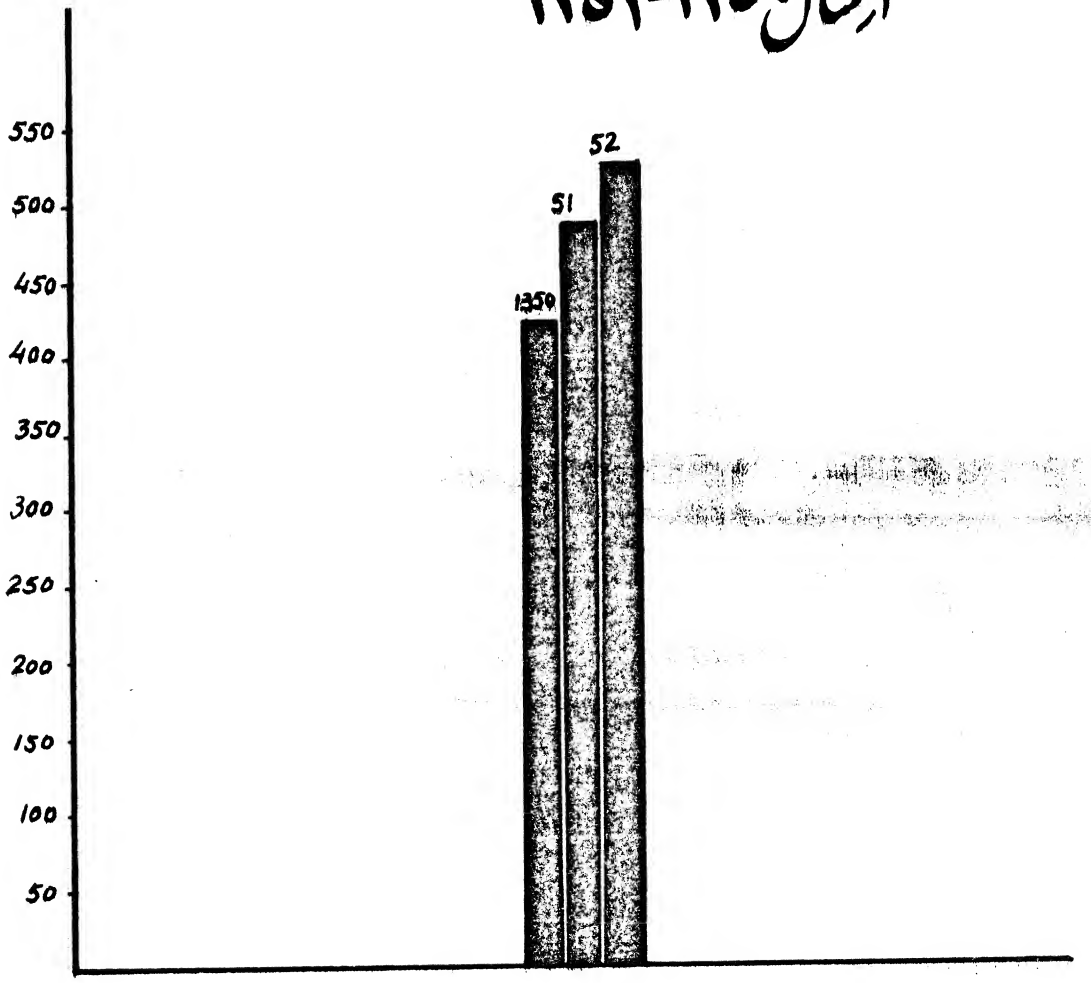

1^{cm} = 50 میلیون کیلووات فی ساعت

تولیدات نباتات صنعتی

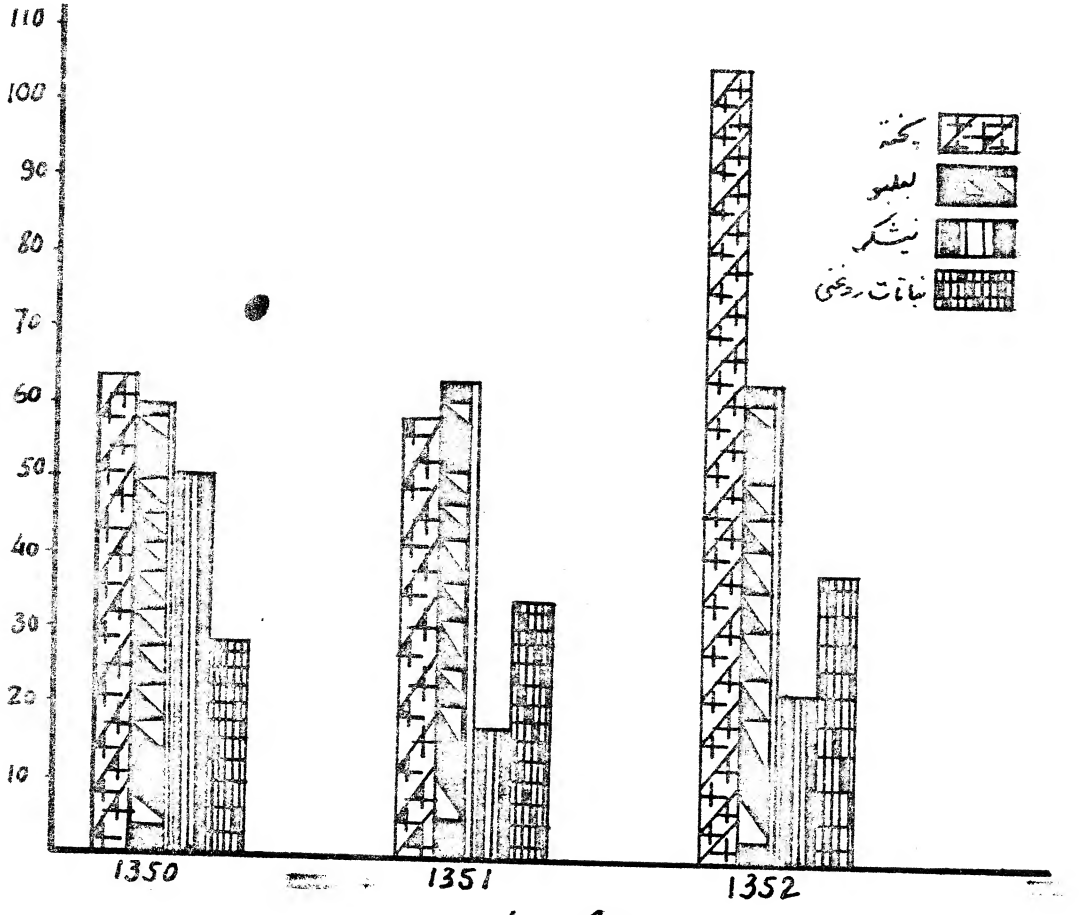

Scale = 1 Cm = 10 تن

تولیدات میوه جات و سبزیجات

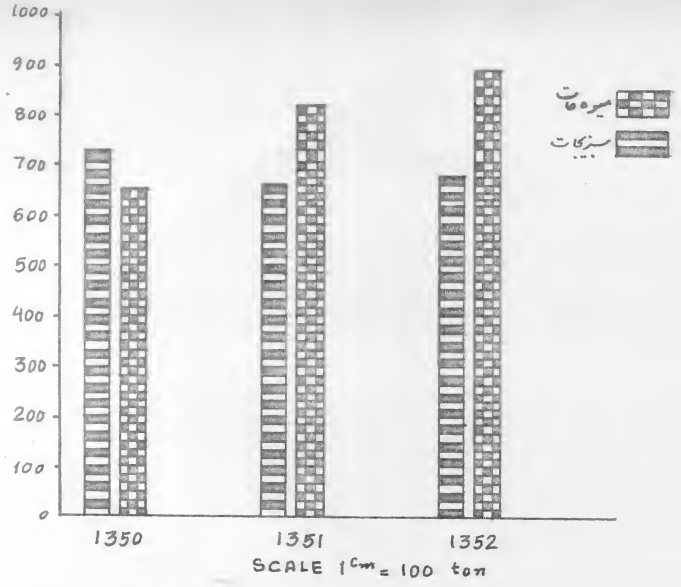

تولیدات حبوبات

جمع متعادی بارندگی بواحد اوسط بارندگی سالهای ۱۳۴۷ الی صه ماه اول سال ۱۳۵۳

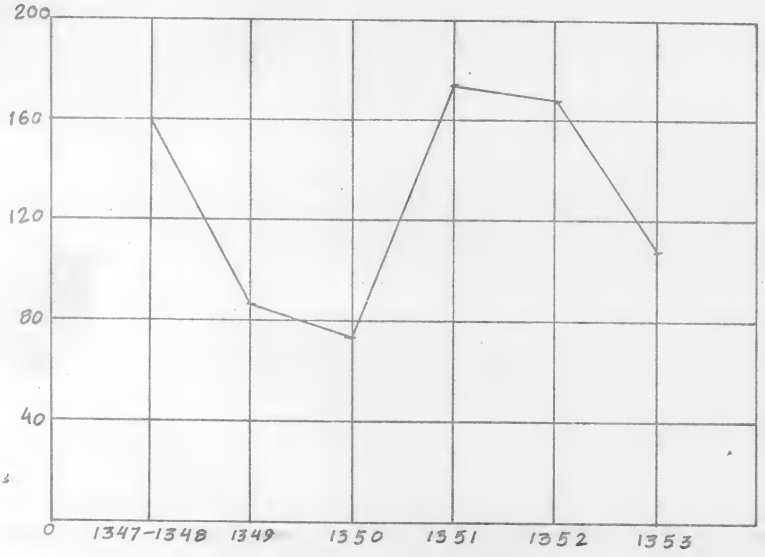

نوت: سال زراعتی از نیمهٔ دوم جوزای یکسال شروع و در نیمه جوزای سال مابعد خاتمه میابد .

اندازهٔ بارندگی سالانه زراعتی بواحد ملی متر در طول سالهای ۱۳۴۷ الی سه ماه اول سال ۱۳۵۳

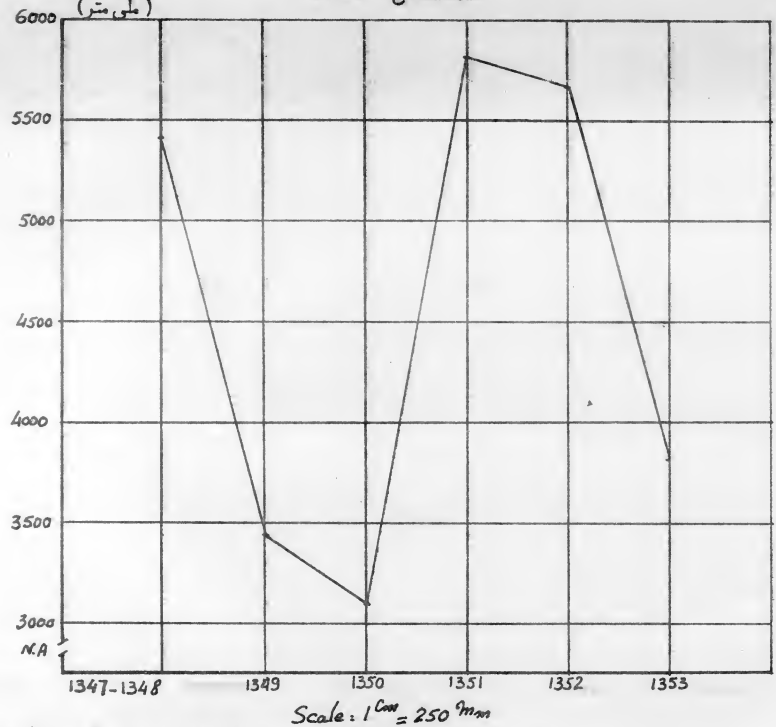

نوت :- سال زراعتی ازنیمه دوم جوزای یکسال شروع ودرنیمه اول جوزای سال مابعد خاتمه میابد .

تعداد محصلان، استادان داخلی و خارجی در کشور

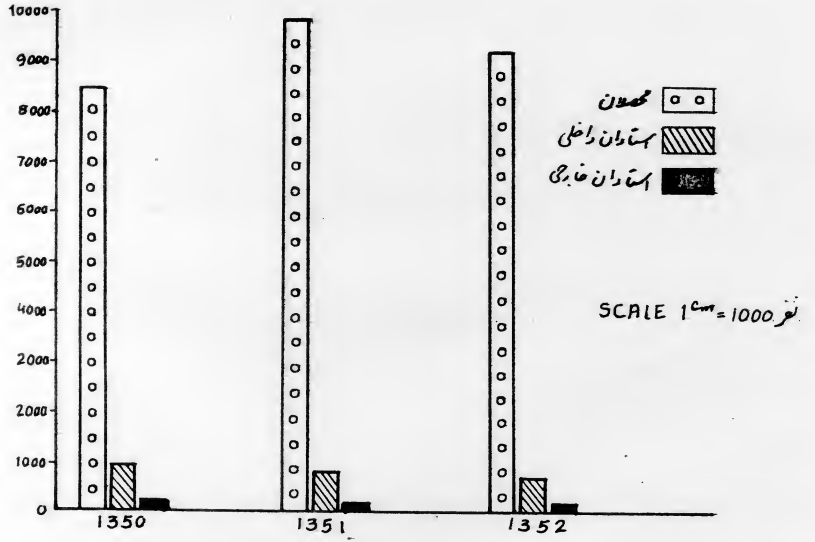

تعداد مکاتب و معلمین در کشور

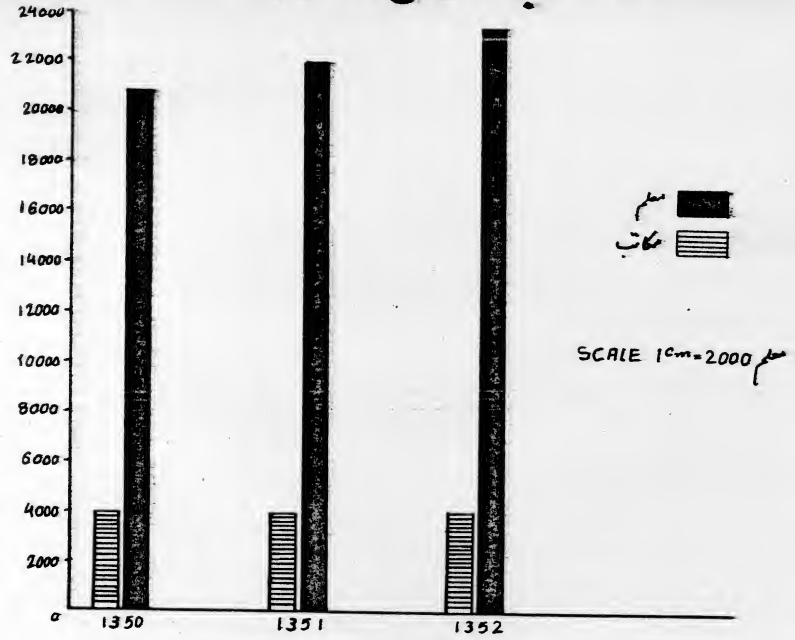

تعداد متعلمین در کشور

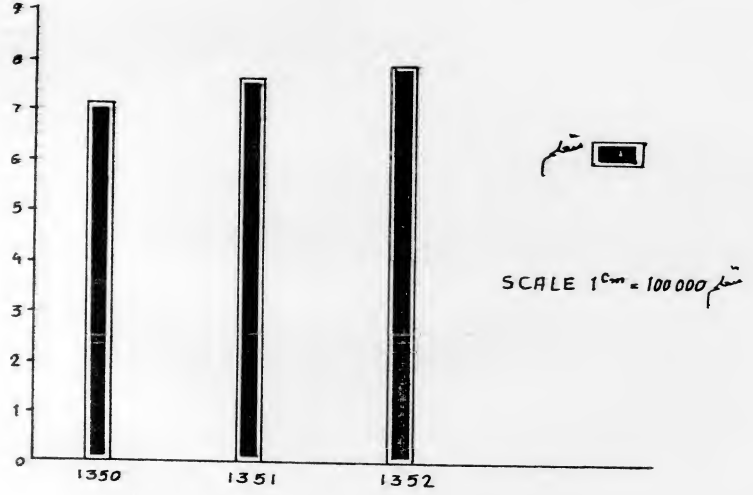

ادامه جدول (٦)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
ج ــ تصدیهای دولتی	۸ر۱	۲۳ر۷	۳۰ر۰
د ــ سایر بانکهای تجارتی	۶ر۰	۱۸ر۸	۷ر۸
هـ ــ موسسات مالی غیربانکی	۱۰۷ر۶	۹۸ر۹	۱۹۲ر۱
و ــ خارجیها	۲۳ر۵	۱۴ر۷	۲۲ر۶
۳ــ پشتنی تجارتی بانك	۳۵۰ر۸	۵۰۱ر۱	۲۹۶ر۹
الف ــ سکتور انفرادی	۲۰۱ر۱	۴۰۶ر۸	۱۶۲ر۸
ب ــ سکتور دولتی	۱۶ر۵	۹ر۳	۱۱ر۹
ج ــ تصدیهای دولتی	۴۵ر۶	۴۱ر۸	۶۴ر۲
د ــ سایر بانکهای تجارتی	۳ر۰	—	—
هـ ــ موسسات مالی غیر بانکی	۴ر۱	۱ر۶	۴ر۰
و ــ خارجیها	۸۳ر۲	۴۱ر۶	۵۴ر۰

منبع : دافغانستان بانك

پرسونل و تسهیلات صحی در مرکز و ولایات کشور طی سالهای ۱۳۵۰ - ۱۳۵۱ - ۱۳۵۲

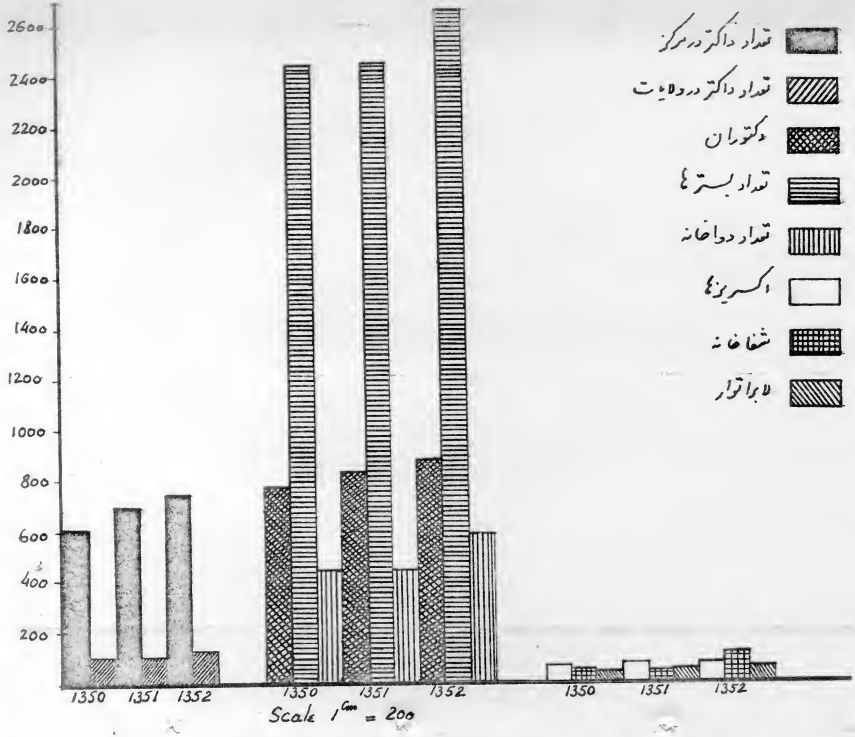

عراده جات ثبت شده ترافیک کابل

از سال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲

به عراده

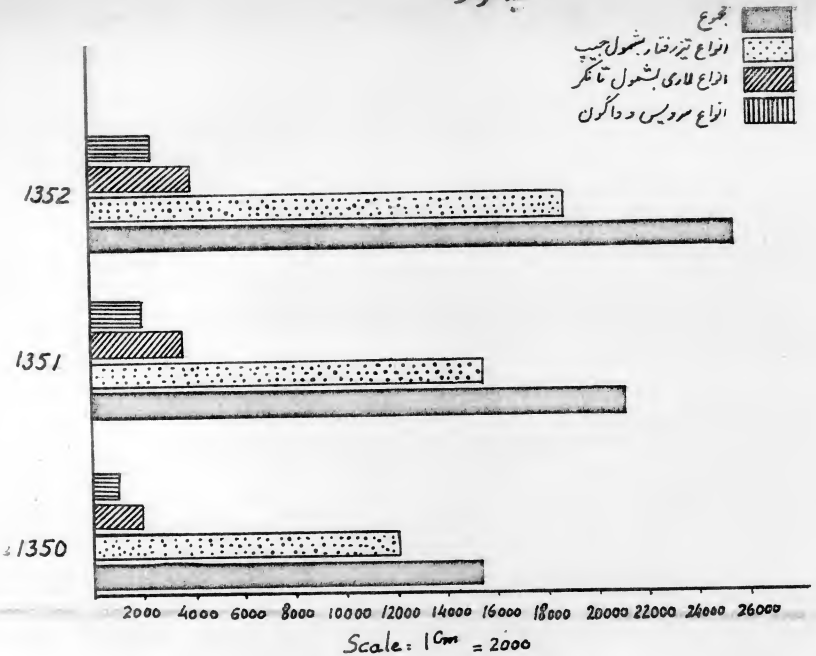

تعداد تیلفونهای شخصی، رسمی و سرویسی وزارت مخابرات
از سال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲
به پایه

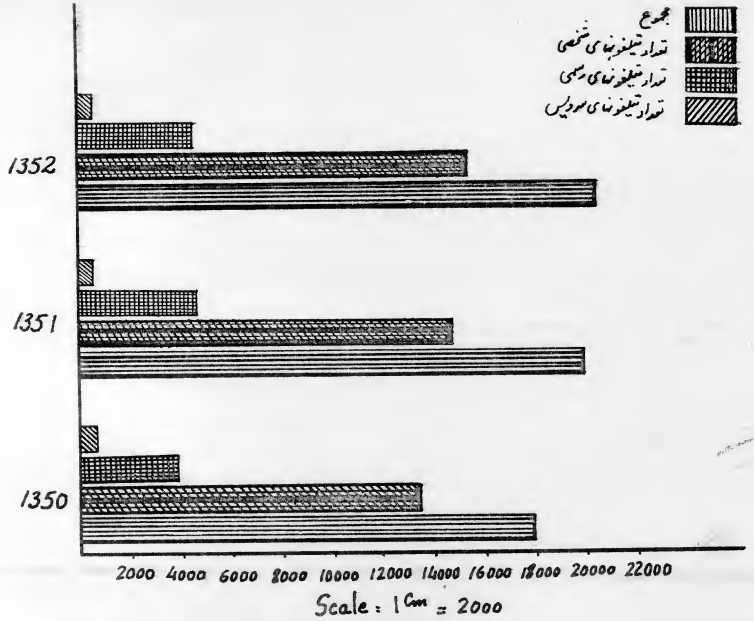

عواید تیلفونهای رسمی، شخصی و سرویسی وزارت مخابرات به افغانی
از سال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲

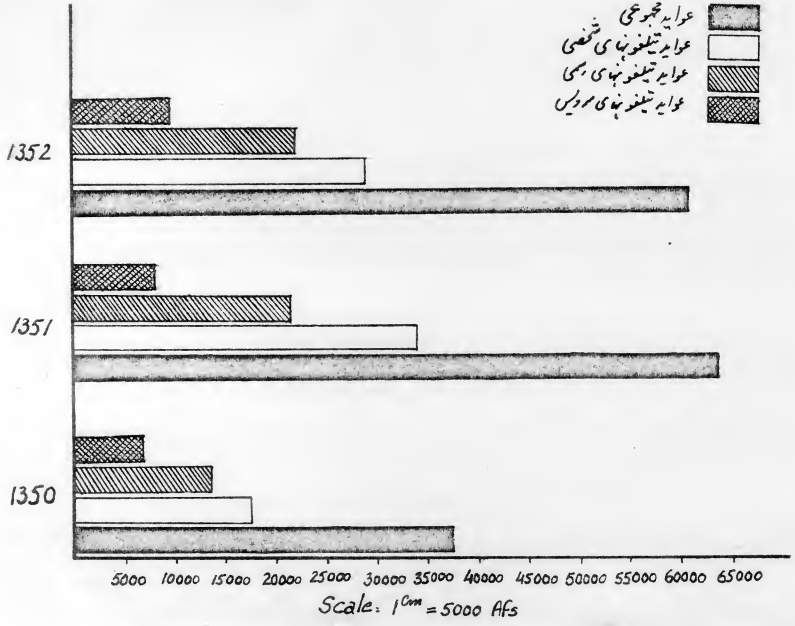

عواید آریانا افغان هوائی شرکت از سال ۵۰ - ۵۶

بهزار افغانی

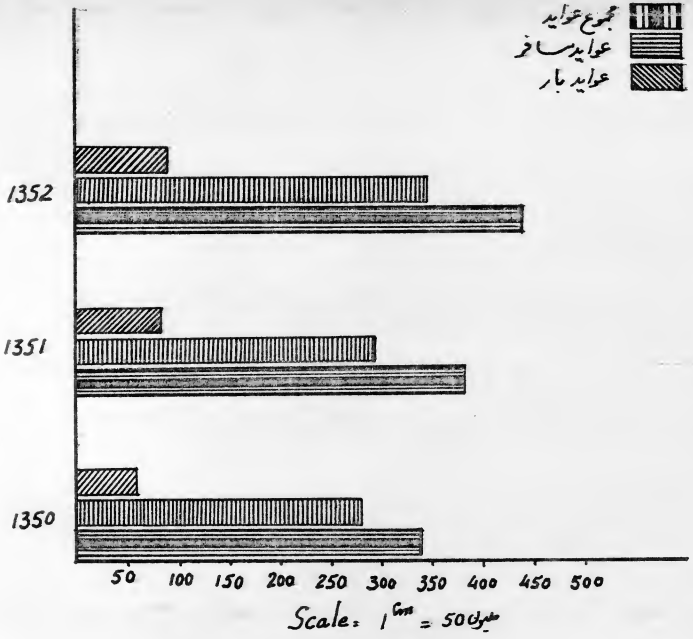

تعداد رادیوها، رادیوتیپ ریکاردر، رادیوگرام تیپ ریکاردر، تیپ ریکاردر تولید شده

از سال ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲ به پایه

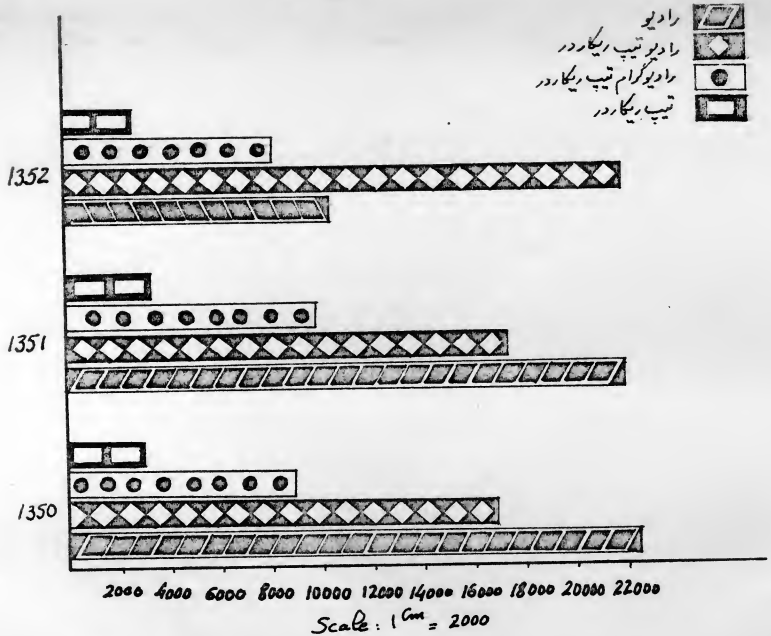

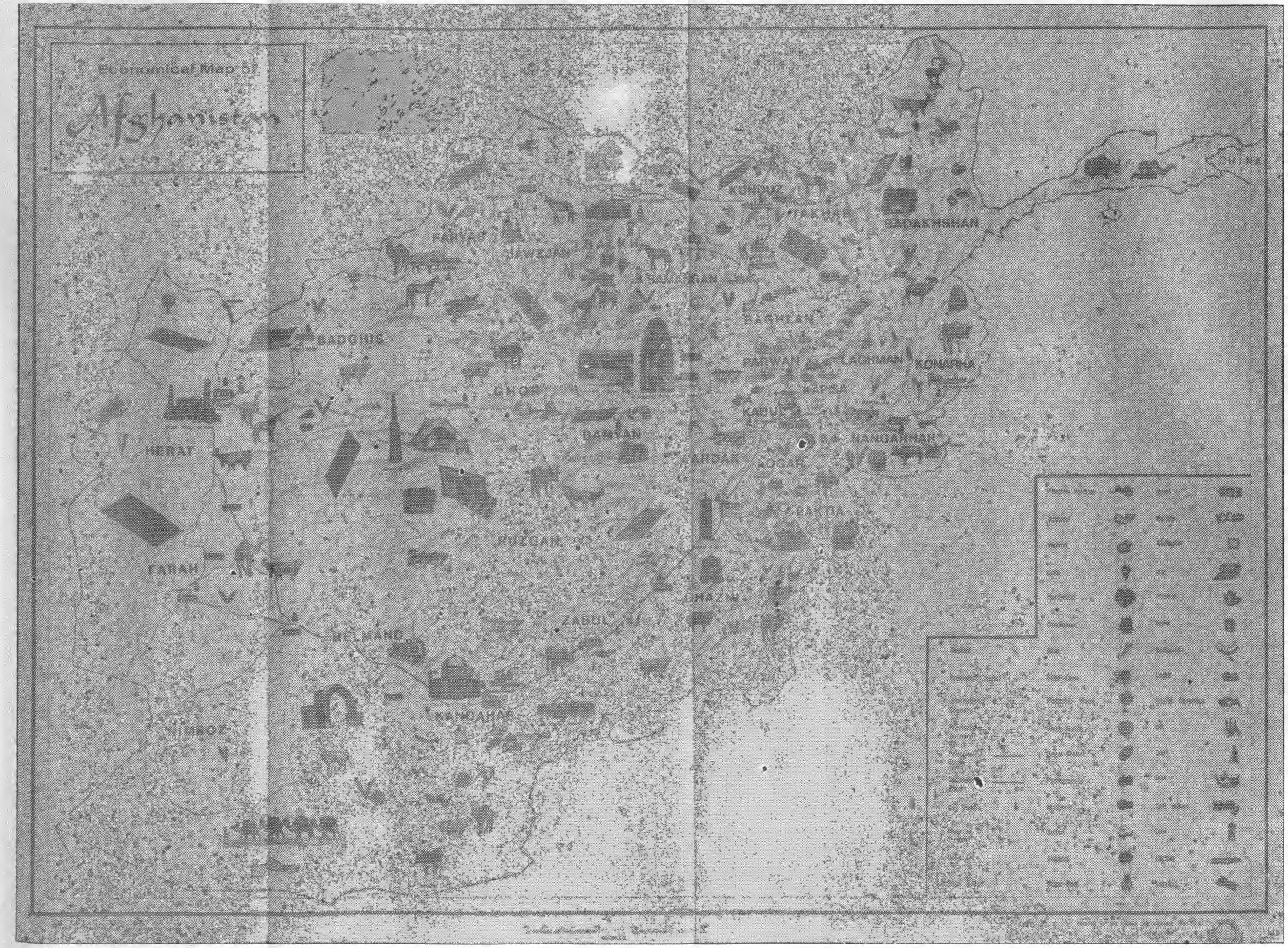
Economical Map of
Afghanistan
FARYAB
JAWZJAN
SAMANGAN
BALKH
BAGHLAN
BADGHIS
GHOR
PARWAN
KAPISA
KABUL
LAGHMAN
KONARHA
NANGARHAR
BAMYAN
HERAT
LOGAR
PAKTIA
FARAH
URUZGAN
GHAZNI
ZABUL
HELMAND
KANDAHAR
NIMROZ
KUNDUZ
TAKHAR
BADAKHSHAN
CHINA

نشریهٔ شماره (۱)

طبع آفسیت :

توسط آمریت طبا عتی ادا رهٔ
مرکز احصائیه صدارت عظمی

د ولتی مطبه

تعداد طبع: ۳۰۰ جلد

نشریهٔ شماره (۱)

طبع آفسیت :

توسط آمریت طبا عتی ادا رهٔ
مرکز احصائیه صدارت عظمی

د ولتی مطبه

تعداد طبع: ۳۰۰ جلد

قیمتها

استقرار وثبات نسبی قیمتها ازچند جهت عامل اساسی موفقیت جهت رسیدن باهداف رشد اقتصادی بشمارمیرود :

اول اینکه افزایش سریع عاید ملی هنگامی در بلند بردن سطح زندگی عموم طبقات مردم تاثیر مثبت خواهد داشت که باثبات نسبی قیمتها همراه باشد زیرا درصورت افزایش قیمتها افرادیکه عاید ثابت دارند بیشتر متضرر میگردند .

دوم اینکه بلند رفتن سطح قیم یکی ازعوامل عمده ایست که سبب تغییر در زمینه تخصیص وتوزیع منابع اقتصادی میگردد وباین ترتیب منابع اقتصادی کشور را از مسیریکه پیشبینی گردیده منحرف ساخته ودرنتیجه باایجاد رونق کاذب مملکت را بسوی رکود اقتصادی میکشاند وباین ترتیب وصول بهدف رشد متوازن ومتداوم را ـ ناممکن میسازد .

سوم اینکه افزایش سریع قیمتها ـ پروژه ها وپروگرامهای انکشافی دولت را ـ بامشکلات مالی دچارمیسازد ومصارف پروژه ها رابلند میبرد .

چارم استقرار وثبات قیم به اثرایجاد اطمینان درمردم نسبت به ارزش اینده پول باعث پس انداز دربخش خصوصی شده ودرنتیجه این پس انداز تشکل وبوجود اوردن سرمایه راکه درحقیقت لازمه رشد وتوسعه اقتصاد است سبب میگردد .

متاسفانه درافغانستان نسبت محدودیت عواید دولت افزایش کسر بودجه ـ دولت یابعباره دیگر جریان بیشتر عرضه پولی وافزایش سرمایه گذاریهای طویل المدت اقتصادی درپخش دولت ازیک طرف وکمبود تولیدات اقتصادی ومحصولات زراعتی که جوابگوی احتیاجات عموم مردم کشور شده بتواند ازطرف دیگر باعث بلند رفتن شدید سطح قیم مخصوصا درسالهای (۱۳۴۹ و ۱۳۵۰) گردید . لذا لازم است که غرض ارزیابی وضع اقتصادی مملکت ومطالعه تحولات قیم شاخص های مربوطه ترتیب وتحلیل گردد تابوسیله ان تحولات وتغییراتیکه باثرعوامل مختلف ازقبیل تزئید یاتنقیص درمقدارتولید مواد

صفحہ

۸ــ زراعت وآبیاری	۱۲۲
۹ــ معارف	۱۵۰
۱۰ــ صحیہ	۱۶۷
۱۱ــ ثقافت وھنر	۱۸۴
۱۲ــ سیرہ معاشت	۲۰۵
۱۳ــ وقایع جنائی	۲۱۰
۱۴ــ حمل ونقل ومواصلات	۲۱۳

عرضه پولی وسیاست های مالی درسطح قیم بوجود میاید تشریح ـ تحلیل وارزیابی گردد .

روی منظور فوق برای مقایسه عمومی ـ سطح قیمتها ومیکانیزم انکشاف آن مانند سالهای گذشته سال (۱۳۴۰) اساس ارزیابی قرار داده شده ومطابق آن شاخص عمومی وشاخص گروپهای مختلفه قیم ـ تثبیت گردیده است . طوریکه جدول (۱) ـ نشان میدهد درچند سال اخیر تحولات قابل ملاحظه درشاخص قیمتها رونما گردیده است باین معنی که شاخص عمومی قیم درسال ۱۳۵۰ یعنی سال اخیریلان سوم به نقطه (۳۱۲ر۵) رسیده اما درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ بالترتیب به نقطه (۲۶۷ر۰ و ۲۴۶ر۰) رسیده است که رویهمرفته تغییرات نزولی آن در دو سال اخیر نظر به سال (۱۳۵۰) در حدود (۱۴ر۶) فیصد و (۲۱ر۲) فیصد میباشد ازانرو این تنزیل درغله ـ جات بیشتر بمشاهده میرسد چنانچه در ۱۳۵۱ (۲۳ر۴) فیصد ودر سال ۱۳۵۲ (۴۱ر۹) فیصد کاهش را نشان میدهد که بازهم این تنزیل را شاخص ارد گندم ابی وارد جواری بیشتر ـ باعث گردیده است . علل اساسی ایکه درتنزیل قیمت غله جات نقش مهم داشته قرار اتی خلاصه میگردد .

۱ ـ مساعدت اوضاع جوی توام بایت سلسله فعالیتهای انکشافی درسکتور زراعتی مخصوصا توسعه وایجاد شبکه های ابیاری ـ توزیع کود کیمیاوی تخم های اصلاح شده ورایج ساختن ماشین الات عصری درقسمتی ازسکتور زراعتی باعث ان گردیده تا درتولیدات زراعتی خصوصا درتولیدات گندم افزایش قابل ملاحظه صورت بگیرد . چنانچه تولیدات مذکور درسال ۱۳۵۱ نظر به ۱۳۵۰ به اندازه (۹۱۳) هزار تن یا (۶۷) فیصد ودر ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ (۹۲۰) هزارتن یا (۴۸) فیصد زیاد گردیده که درنتیجه باعث آن شده است تا قیمت گندم درسالهای ۵۱ و ۱۳۵۲ نظر بسال ۱۳۵۰ از (۷ر۸۰) افغانی به (۲ر۶۰) و (۹ر۴۴) افغانی فی سیر تنزیل نماید .

۲ ـ دلیل مهم دیگر تنزیل قیمت گندم درسال ۱۳۵۲ مخصوصا بعد ازرویکارامدن رژیم فرخنده جمهوریت مجادله علیه احتکار وتنظیم بهتر عرضه گندم توسط دولت در ولایات مختلفه کشور بشمار میرود .

همچنین قیمت برنج در سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ نظر بسال ۱۳۵۰ از (۱۲۸٫۲) افغانی فی سیر به (۱۱۷٫۵) و (۱۱۲٫۲) افغانی وارد جواری از (۶۲٫۸) افغانی به (۴۸٫۲) و (۱۸٫۴) افغانی تنزیل نموده است (مراجعه به جدول ۲) ۰

مطالعه سیر قیم وشاخصهای مربوط ان نشان میدهد که بعد از غله جات قیم سایر محصولات زراعتی سیر صعودی دارد چنانچه این صعود در گوشت باب و ـ میوه جات بیشتر بمشاهده میرسد که هرکدام ان دارا علل خاص میباشد ۰

شاخص قیم گوشت از نقطه (۲۰۴٫۲) در سال ۱۳۵۰ به نقاط (۲۴۴٫۵) و ـ (۳۱۰٫۹) در سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ رسیده است که علت این افزایش رامیتوان در کاهش تعداد مواشی که به اثر خشک سالیهای اخیر صورت گرفته خلاصه نمود بعد از گوشت باب ـ بلند ترین شاخص را میوه جات نشان میدهد ۰ چنانچه فیصدی تغییرات ان در سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ بالترتیب در حدود ـ (۲۰٫۷) و (۵۶٫۳) میباشد اما باید گفت که قیم میوه تابع نوسانات منظم فصلی ومناطق پیداوار ان میباشد اگر به شاخصهای ماهوار ان نظر اندازی گردد واضح میگردد که قیم میوه جات در مواسم بهار وزمستان که پیدایش ان کم است صعود نموده وبرخلاف در تابستان وخزان تنزیل مینماید ـ سبزیجات نیز از نگاه سیر تحول قیم عین مرحله میوه جات راطی مینماید ۰

افزایش که در دیگر مواد غذایی بمشاهده میرسد بمقایسه سال ۱۳۵۰ ـ در سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ بالترتیب (۲۰٫۵ و ۲۷٫۷) فیصد میباشد که این افزایش را مخصوصا بلند رفتن قیمت شکر بار اورده است چنانچه (۳۸٫۴ و ۵۰٫۰) فیصد افزودی قیمت شکر در سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ نظر به سال ۱۳۵۰ شاهد این ادعا است ۰

طوریکه میدانیم علت اساسی بلند رفتن قیمت شکر صعود قیمت این ماده غذائی در بازارهای بین المللی میباشد چنانچه حکومت مجبور گردید قیمت شکر را از (۱۶) ـ افغانی فی کیلو به (۲۴) افغانی فی کیلو بلند ببرد ۰

در گروپ مواد غیرغذائی افزایش قابل ملاحظه صورت نگرفته صرف (۱۱٫۴)

فیصد افزایش درسال ۱۳۵۲ نظر بسال ۱۳۵۰ بخاطر افزایش قیمت پترول در سال مذکور میباشد که قیمت این ماده غیر غذائی نیز مانند شکر در بازارهای بین المللی بلند رفته ودولت مجبور از قیمت پترول رااز (۲۷) افغانی فی گیلن درسال ۱۳۵۰ به (۳۶) افغانی فی گیلن در اوایل سال ۱۳۵۱ بلند برد .

علاوه برشاخص های قیم نشور اداره مرکزاحصائیه شاخصهای قیم شهر کابل رانیز ترتیب نموده با تفاوت اینکه دراین شاخصها صرف سال ۱۳۴۷ اساس قرار داده شده است . طوریکه جدول (۳) نشان میدهد تحولات درشاخصهای کابل نیز مانند شاخصهای نشور میباشد چه شاخص عمومی در شهرکابل نیز درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ نظر بسال ۱۳۵۰ (۱۴٫۵) فیصد و (۱۹٫۵) فیصد ناهنرانشان میدهد که بازهم این کاهش در قیم حبوبات بیشتر بوده وقسمت اعظم انرا اردگندم ابی وارد جواری دربر دارد . چنانچه شاخص اردگندم ابی ازنقطه (۱۷۰٫۸) درسال ۱۳۵۰ به نقاط (۱۲۶٫۲) و (۹۶٫۵) وشاخص اردجواری از (۱۷۴٫۷) به نقاط (۱۳۵٫۷) و (۷۹٫۶) درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ تنزیل نموده یعنی نوخ ارد گندم ابی نظر به سال ۱۳۵۰ درسالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ (۱٫۲۶) و (۴۳٫۵) فیصد واردجواری (۲۲٫۳) و (۵۴٫۴) فیصد پائین آمده است که علل این تنزیل نوخ را درسطور فوق بیان نموده ایم باید متذکر شد که شاخصهای سایرگروپ ها نیز مثل شاخص قیم نشور بوده وعین مراحل راطی نموده است چنانچه جدول (۳) و (۴) شاهد این ادعای ماست . برعلاوه ترتیب شاخصهای فوق الذکر اداره مرکز احصائیه شاخصهای هفته وار (۱۲) مرکز عمده کشور رانیز به اساس سال (۱۳۴۷) ترتیب نموده ودرمواقع ان بدسترس علاقمندان قرار داده است .

طوریکه بمشاهده میرسد شاخصهای که ازطرف این اداره تهیه وترتیب گردیده صرف (۲۴) قلم مواد غذائی وغیر غذائی راشامل بود که یکعده اقلام عمده دیگر را در برنمیگرفت البته دلیل عمده ان این بود که درسروی سطح زندگی که درشهر کابل درسال (۱۳۳۶) ازطرف یکعده متخصصین وزارت پلان ودافغانستان بانک صورت گرفته بود صرف (۲۴) قلم متذکره شامل بود . برای رفع این نقیصه درسال (۱۳۴۷) سروی

سطح زندگی در کابل ازطرف متخصصین وزارت پلان عملی گردید که طی آن تقریبا در حدود (۱۷۴) قلم مواد غذائی وغیر غذائی ـ خدمات وغیره شامل گردیدکه بعدا ز تکمیل آن این اداره دراینده نزدیك شاخص اقلام متعدد را درشهر کابل ترتیب و بدسترس علاقمندان قرار خواهد داد .

همچنین درنظر است که درسایر ولایات نیز چنین سروی هاصورت بگیرد وبعد ازین شاخصهای متعدد ترتیب وتهیه گردد .

جدول (١)

شاخص قیم سالانه مواد مهم استهلاکی کشور

ازسال (١٣٥٠ـ١٣٥٢)

شاخص ١٣٤٠ = ١٠٠

	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢	تغیرفیصدی نظربسال ١٣٥٠ درسالهای ١٣٥١	١٣٥٢
شاخص عمومی	٣١٢ر٥	٢٦٧ر٠	٢٤٦ر١	١٤ر٦ـ	٢١ر٢ـ
حبوبات	٤٠٠ر٧	٣٠٧ر٠	٢٣٢ر٨	٢٣ر٤ـ	٤١ر١ـ
اردگندم ابی	٤٣٨ر٥	٣٢٧ر٢	٢٤٣ر٨	٢٥ر٤ـ	٤٤ر٤ـ
اردجواری	٣٥٥ر١	٢٧٠ر٩	١٥٩ر٨	٢٣ر٧ـ	٥٥ر٠ـ
برنج باریك	٢٦٢ر٢	٢٤٠ر٢	٢٢٩ر٥	٨ر٤ـ	١٢ر٥ـ
گوشت باب	٢٠٤ر٢	٢٤٤ر٥	٣١٠ر٩	١٩ر٧+	٥٢ر٣+
گوشت گوسفند	٢٠٤ر٠	٢٤٦ر٢	٣١٨ر٩	٢٠ر٧+	٥٦ر٣+
گوشت گاو	٢٠٤ر٨	٢٣٧ر٨	٢٧٩ر٨	١ر١٦+	٣٦ر٦+
میوه جات	٢٢٧ر٧	٢٦٠ر٧	٣٥١ر٣	١٤ر٥+	٥٤ر٣+
انگور	١٩٦ر٢	٢٩٤ر٤	٢٥٤ر٢	١ر٥٠+	٢٩ر٦+
زرد الو	*	*	*	*	*
کشمش سرخ	٢٤٦ر٦	٢٩٢ر١	٤٣٥ر٦	١٨ر٥+	٧٦ر٦+
سبزیجات	٢٤٠ر٧	٢١٨ر٣	٢٩٣ر٨	٩ر٣ـ	٢٢ر١ـ
کچالو	١٥٠ر٥	١٥٣ر٠	١٤٣ر٧	١ر٧+	٤ر٥ـ
بادنجان رومی	*	١٨٧ر٥	٢٠٦ر٧	*	*
پیاز	٢٥٤ر٢	١٩٤ر٦	٣٤٦ر٠	٢٣ر٤ـ	٣٦ر١+
بادنجان سیاه	١٤٠ر٩	*	*	*	*
زردك	٢٥٥ر٣	٢٥٥ر٩	٢٤٧ر٥	٠ر٢+	٣ر١ـ

ادامه جدول(۱)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تغییرفیصدی نظربسال ۱۳۵۰ درسالهای ۱۳۵۱	۱۳۵۲
دیگر مواد غذائی	۱۶۱٫۶	۲۰۲٫۸	۲۰۶٫۳	+۲۵٫۵	+۲۷٫۷
تخم مرغ	۲۲۹٫۱	۲۶۳٫۹	۲۷۷٫۶	+۱۴٫۸	+۲۰٫۷
شکر	۱۳۸٫۴	۱۹۶٫۱	۲۰۷٫۶	+۳۸٫۴	+۵۰٫۰
نمک	۱۱۲٫۶	۱۲۱٫۷	۱۲۰٫۴	+۸٫۱	+۶٫۹
چای سیاه	۱۸۵٫۵	۱۹۲٫۸	۱۸۷٫۰	+۳٫۹	+۰٫۸
مواد غیر غذائی	۱۱۹٫۷	۱۲۳٫۲	۱۳۳٫۴	+۲٫۹	+۱۱٫۴
منسوجات نخی	۱۰۰٫۵	۱۰۰٫۸	۱۰۵٫۷	+۰٫۳	+۵٫۲
قالین	۱۲۳٫۱	*	*	*	*
صابون	۱۴۷٫۰	۱۱۵٫۲	۱۵۲٫۲	+۲۱٫۶	+۳٫۵
برق	۱۲۵٫۵	۱۱۹٫۱	۱۲۵٫۰	−۴٫۵	−۰٫۴
چوب	۱۳۷٫۹	۱۵۸٫۷	۱۶۴٫۷	+۱۵٫۱	+۱۹٫۴
تیل‌خاک	۱۱۴٫۹	۱۱۵٫۵	۱۱۶٫۹	+۰٫۵	+۱٫۷
پترول	۱۳۳٫۷	۱۳۳٫۷	۱۷۸٫۲	۰٫۰	+۳۳٫۳

* خارج فصل یا بدسترس نیست .

جدول (۲)

اوسط قیم متوازن مواد استهلاکی کشور
ازسال ۱۳۵۰ـ۱۳۵۲

	واحد مقیاس	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
حبوبات :				
اردگندم ابی	سیر	۸۰ر۷	۶۰ر۲	۴۴ر۹
اردجواری	"	۶۲ر۸	۴۸ر۲	۲۸ر۴
برنج باریك	"	۱۲۸ر۲	۱۱۷ر۵	۱۱۲ر۲
گوشت پاب :				
گوشت گوسفند	"	۲۳۱ر۸	۲۷۹ر۷	۳۶۲ر۲
گوشت گاو	"	۱۴۱ر۸	۱۶۵ر۸	۱۹۵ر۰
میوه جات :				
انگور	"	۶۵ر۹	۹۸ر۹	۸۵ر۴
زردالو	"	*	*	*
کشمش سرخ	"	۱۳۹ر۴	۱۶۵ر۰	۲۴۶ر۱
سبزیجات :				
کچالو	"	۳۰ر۷	۳۱ر۲	۲۹ر۳
بادنجان رومی	"	*	*	۴۷ر۱
پیاز	"	۳۲ر۵	۲۴ر۹	۴۴ر۳
بادنجان سیاه	"	*	*	*
زردك	"	۲۱ر۷	۲۱ر۴	۲۱ر۰
دیگرمواد غذائی :				
تخم مرغ	۱۰۰ دانه	۱۶۰ر۳	۱۸۳ر۹	۱۹۳ر۵
شکر	سیر	۱۱۳ر۱	۱۶۰ر۲	۱۶۹ر۶

ادامه جدول (۲)

	واحد مقیاس	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
نمک	سیر	۱۴٫۳	۱۵٫۵	۱۵٫۳
چای سیاه	"	۸۹۴٫۲	۹۶۹٫۲	۹۰۱٫۴
مواد غیر غذائی :				
منسوجات نخی	متر	۱۳٫۳	۱۳٫۳	۱۴٫۰
قالین	مترمربع	۸۶۱٫۹	*	*
صابون	سیر	۱۶۳٫۵	۱۲۸٫۱	۱۶۹٫۲
برق	کیلوات	۲٫۶	۲٫۲	۲٫۳
چوب	سیر	۸٫۰	۹٫۲	۹٫۶
تیل خاک	ر	۸۰٫۱	۸۰٫۵	۸۱٫۵
پترول	گیلن	۲۷٫۰	۲۷٫۰	۳۶٫۰

جدول (۳)

شاخص قیم سالانه مواد استهلاکی شهر کابل

ازسال (۱۳۵۰ـ۱۳۵۲)

شاخص ۱۳۴۷ = ۱۰۰

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تغیرفیصدی نظربسال ۱۳۵۰ ادرسالهای ۱۳۵۱	۱۳۵۲
شاخص عمومی	۱۴۳ر۲	۱۲۲ر۵	۱۱۵ر۳	۱۴ر۵ـ	۱۹ر۵ـ
حبوبات :	۱۶۱ر۳	۱۲۴ر۰	۹۵ر۴	۲۳ر۱ـ	۴۰ر۹ـ
ارد گندم ابی	۱۷۰ر۸	۱۲۶ر۲	۹۶ر۵	۲۶ر۱ـ	۴۳ر۵ـ
ارد جواری	۱۷۴ر۷	۱۳۵ر۷	۷۹ر۶	۲۲ر۳ـ	۵۴ر۴ـ
برنج باریک	۱۱۱ر۰	۱۰۷ر۱	۱۰۰ر۲	۳ر۵ـ	۹ر۷ـ
گوشت باب	۱۰۷ر۷	۱۲۴ر۴	۱۴۷ر۳	۱۵ر۵+	۳۶ر۸+
گوشت گوسفند	۱۰۸ر۰	۱۲۶ر۱	۱۵۴ر۸	۱۶ر۸+	۴۳ر۳+
گوشت گاو	۱۰۶ر۶	۱۱۸ر۰	۱۱۸ر۲	۱۰ر۷+	۱۰ر۹+
میوه جات	۱۳۹ر۴	۱۲۱ر۱	۱۶۰ر۷	۱۳ر۱ـ	۱۵ر۳+
انگور	۱۰۴ر۳	۱۲۳ر۰	۱۱۸ر۳	۱۷ر۹+	۱۳ر۴+
زرد الو	*	*	*	*	*
کشمش سرخ	۱۳۱ر۸	۱۴۹ر۸	۲۱۹ر۵	۱۳ر۷+	۶۶ر۵+
سبزیجات	۱۱۴ر۷	۱۰۶ر۰	۱۴۳ر۶	۷ر۶ـ	۲۵ر۲+
کچالو	۱۶۱ر۷	۱۴۴ر۰	۱۴۶ر۸	۱۰ر۹ـ	۹ر۲ـ
بادنجان رومی	۷۰ر۸	۶۷ر۷	۱۰۶ر۹	۴ر۴ـ	۵۱ر۰+
پیاز	۱۲۰ر۰	۸۶ر۲	۱۷۱ر۴	۲۸ر۲ـ	۴۲ر۸+
بادنجان سیاه	۷۸ر۸	۸۵ر۱	۱۳۸ر۵	۸ر۰+	۷۵ر۸+
زردک	۱۲۶ر۴	۱۴۴ر۷	۱۴۸ر۶	۱۴ر۵+	۱۷ر۶+

ادامه جدول (۳)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تغییر فیصد نظر بسال ۱۳۵۰ در سالهای ۱۳۵۱	۱۳۵۲
دیگر مواد غذائی	۱۱۰٫۴	۱۳۹٫۶	۱۳۹٫۴	+۲۶٫۴	+۲۶٫۳
تخم مرغ	۱۲۱٫۵	۱۳۰٫۸	۱۳۶٫۸	+۷٫۷	+۱۲٫۶
شکر	۱۰۰٫۹	۱۴۳٫۰	۱۹۱٫۴	+۴۱٫۷	+۵۰٫۵
نمک	۱۰۰٫۸	۹۹٫۴	۹۶٫۲	-۱٫۴	-۴٫۶
چای سیاه	۱۲۴٫۱	۱۳۸٫۷	۱۲۱٫۲	+۱۱٫۸	-۲٫۳
مواد غیر غذائی	۱۱۲٫۸	۱۱۳٫۴	۱۲۰٫۴	+۰٫۵	+۶٫۷
تنباکو و چرخی	۱۱۹٫۱	۱۱۷٫۴	۱۲۰٫۷	-۱٫۴	+۱٫۳
قالین	۱۵۹٫۷	۱۹۸٫۶	*	-۰٫۷	*
پترول	۱۲۰٫۰	۱۲۰٫۰	۱۶۰٫۰	۰٫۰	+۳۳٫۳
صابون	۱۱۰٫۷	۷۱٫۰	۱۱۱٫۳	-۳۵٫۱	+۵۰٫۵
برق	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰	۱۰۰٫۰	۰٫۰	۰٫۰
تیل خاک	۸۸٫۱	۹۷٫۸	۹۳٫۱	+۱۰٫۰	+۷٫۴
چوب	۱۰۳٫۱	۱۱۹٫۴	۱۱۶٫۸	+۱۴٫۱	+۱۲٫۴

تحلیل مقدماتی

معلومات احصائیوی

اجرات گذشته پلان اینده مرکز احصائیه :	صفحه
۱۵ــ نشر ده گذارشات اداره مرکز احصائیه	۲۳٤
۱٦ــ پلان اینده اداره مرکز احصائیه	۲۵٤
ضمایم ارتبهای احصائیوی :	
۱۷ــ گرافیها	

جدول (٤)

اوسط قیم متوازن مواد استهلاکی شهر کابل

ازسال (١٣٥٠ـ١٣٥٢)

	واحد مقیاس	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢
حبوبات :				
اردگندم ابی	سیر	٧٩ر٦	٥٨ر٨	٤٩ر٩
ارد جواری	"	٦٢ر٧	٤٨ر٧	٢٨ر٥
برنج باریک	"	١٢٦ر٧	١٢٠ر٥	١١٤ر٥
گوشت :				
گوشت گوسفند	"	٢٦٠ر٥	٣٠٤ر٢	٣٧٣ر٦
گوشت گاو	"	١٥٤ر٣	١٧٠ر٨	١٧١ر٠
میوه جات :				
انگور	"	٨١ر٨	٩٦ر٥	٩٢ر٧
زردالو	"	*	*	*
کشمش سرخ	"	١٣٨ر٨	١٥٧ر٧	٢٣١ر١
سبزیجات :				
کچالو	"	٢٦ر٤	٢٣ر٥	٢٤ر٠
بادنجان رومی	"	٥٥ر٣	٥٢ر٩	٨٢ر١
پیاز	"	٢٨ر٤	٢٠ر٤	٤٠ر٦
بادنجان سیاه	"	٣٨ر٢	٤١ر٢	٦٧ر١
زردک	"	٢٣ر٠	٢٥ر٨	٢٦ر٤

ادامه جدول (٤)

	واحد قیاس	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
دیگر مواد غذائی :				
تخم مرغ	۱۰۰ دانه	۱۸۵ر۷	۲۰۰ر۰	۲۰۶ر۱
شکر	سیر	۱۱۳ر۱	۱۶۰ر۲	۱۶۹ر۶
نمک	"	۱۴ر۱	۱۲ر۹	۱۳ر۵
چای سیاه	"	۸۷۰ر۱	۹۶۸ر۴	۸۷۸ر۰
مواد غیر غذائی :				
منسوجات نخی	متر	۱۳ر۱	۱۲ر۹	۱۳ر۳
قالین	مترمربع	۹۱۱ر۸	۹۰۶ر۳	*
صابون لباسشوئی	سیر	۱۷۶ر۳	۱۱۳ر۱	۱۷۷ر۱
پترول	گیلن	۲۷ر۰	۲۷ر۰	۳۶ر۰
برق	کیلوات	۰ر۷۵	۰ر۷۵	۰ر۷۵
تیل خاک	سیر	۶۴ر۷	۷۱ر۲	۶۲ر۷
چوب	"	۸ر۵	۹ر۷	۹ر۵

بیلانس تادیات وتجارت خارجی

بیلانس تادیات بین المللی :

جمهوریت افغانستان درسال ۱۳۵۲ موفق شد که بیلانس عمومی تادیات بین المللی مملکت را ازتحول مثبت (۲ر۲) ملیون دالر که درسال ۱۳۵۱ موجود شده بود به تحول مثبت (۸ر۱۳) ملیون دالر یعنی مازاد (۶ر۱۱) ملیون دالر درسال ۱۳۵۲ بلند ببرد . این تحول مثبت در بیلانس ذخایر بین المللی اسعار واقلام ارتها طی آن درحساب ریزرف اسعاری افغانستان بانک بملاحظه رسیده است (رجوع به جزء ۳۲ جدول ۱) به استناد جدول (۹) دارائی اسعار قابل تبادله وغیر قابل تبادله مملکت در بانکها که دراخیر سال ۱۳۵۱ عبارت از (۴۷ر۲۵) ملیون دالر بوده در اخیر سال ۱۳۵۲ به (۲۸ر۲۶) ملیون دالر تزئید یافت که ازین جمله ۱ر۳) ملیون دالر آن متشکل ازتزئید ذخایراسعار قابل تبادله وغیر قابل تبادله مملکت در سایر بانکها میباشد .

دگر اجزاء مازاد فوق رامعاملات باحوزه بارتروصندوق وجهی بین المللی تشکیل میدهد . باید متذکر شد که صندوق وجهی بین المللی برافغانستان درسال ۵۲ حق برداشت (۱ر۵) ملیون دالر راتخصیص داد . (جزء ۳۱ جدول ۱) نشان میدهد که بیلانس خالص بارتری که دراخیر سال ۱۳۵۲ بقرار جدول (۱۰) مساوی به (۱ر۶) ملیون دالر مازاد داشت متشکل از (۶ر۹) ملیون دالر تحول مثبت بوده است که به مقایسه (۵ر۳) ملیون دالر دراخیر سال ۱۳۵۱ به (۱ر۶) ملیون دالر در اخیر سال ۱۳۵۲ درمعاملات تجارت وتادیات باحوزه بارتر تحول نمود .

مازاد (۶ر۱۱) ملیون دالرکه در بیلانس تادیات بین المللی مملکت درسال ۱۳۵۲ واقع گردیده وراجع به مبلغ آن در بالا تذکار بعمل امد درحساب تبادلات اموال وخدمات ودرجریان سرمایه ها وغیرنقدی وغیره مدارک تادیات بین جمهوریت افغانستان وسایر ممالک وموسسات بین المللی که با افغانستان روابط تجارتی و ـ

وهمکاری بین المللی دارند روشنا گردیده که تفصیل ان درجدول (۱) منضمه بیلانس تادیات ملاحظه میشود . بقرار حساب مندرجه جزء (۱۹) جدول مذکور در طول سال ۱۳۵۲ درمعاملات وتبادلات اموال وخدمات باسایر ممالك بیلانس منفی (۱۸) ملیون دالر ودرجریان سرمایه های غیر نقدی (جزء ۳۰ جدول ۱) بیلانس مثبت (۲۲) ملیون دالر بوقوع پیوسته است . بعلاوه معاملات فوق درطول سال عوض انتقالات بلا عوض (جزء ۲۰ جدول ۱) مبلغ (۱۵٫۳) ملیون دالر را افغانستان بطور مساعدت بشکل خدمات واموال استهلاکی ازممالك متحابه حاصل نموده بود . باتزئید (۵٫۱) ملیون دالر حق برداشت ازصندوق وجهی بین المللی وبیلانس مثبت (۲۲) ملیون دالر که در فوق تذکار شد مجموعا (۴۲٫٤) ملیون دالر رامدرك اعتبارات دربیلانس تادیات تشکیل میدهدکه باوضع (۱۸) ملیون دالر بیلانس منفی ناشی ازمدرك تادیات بمقابل اموال وخدمات (جزء ۱۹ جدول ۱) بیلانس خالص به مثبت (۲٤٫٤) ملیون دالر تقرر مییابد . این بیلانس مثبت (۲٤) ملیون دالر به اساس (جزء ٤۰ جدول ۱) از حساب اموال وخدمات ــ سرمایه های غیر نقدی ــ انتقالات بلاعوض وجود آمده است ومدرك اقلام توضیح ناشده که با ان علاوه گردیده سایر معاملات بیلانس تادیات را باذخایر بین المللی اسعار واقلام ارتباطی ان توازن میدهدکه بموجب ان عموم حسابات تادیات بین المللی جمهوریت افغانستان با سایر ممالك در سال ۱۳۵۲ مساوی به مازاد (۱۱٫٦) ملیون دالر شده است .

بیلانس اموال وخدمات :

درسال ۱۳۵۲ معادل ارزش (۳۷٦) ملیون دالر بشکل اموال وخدمات بین جمهوریت افغانستان وسایر ممالك وموسسات بین المللی تبادله گردیده که منجمله آن مساوی به ارزش (۱۹۷٫۰) ملیون دالر اموال وخدمات را افغانستان ازسایرممالك حاصل ومعادل ارزش (۱۷۹) ملیون دالراموال وخدمات را به سایر ممالك عرضه نموده است . درنتیجه جریان اموال وخدمات درسال ۱۳۵۲ باوجودیکه بیلانس ان به کسر (۱۸) ملیون دالر مواجه بود (جزء ۱۹ جدول ۱) معهذا کسرمذکوربمقایسه سال ۱۳۵۰ از (۵۸) ملیون دالر به (۱۸) ملیون دالرتقلیل یافته است یعنی درسال ۱۳۵۲ بیلانس اموال وخدمات (٤۰) ملیون دالرکمتر کسر داشت . تقلیلیکه در کسر تجارت

اموال وخدمات درسال ۱۳۵۲ بوقوع پیوسته استوضع مساعدی را دربیلانس تادیات ارائه میدارد ۰

وجه پرداخت مملکت عوض خدمات را دوفقره تادیات تشکیل داده است یکی آن (جزء ۱۵ جدول ۱) عبارتاز (۶ر۲) ملیون دالر مصارف (۵۱۱۸) نفر حجاج افغانی میباشد که ازطریق زمین وفضاء به زیارت حج واماکن متبرکه عازم خارج شده اند ومجموع مصارف شان بمقایسه سال ۱۳۵۰ سی فیصد بیشتر بوده استودیگر عبارت از (۸ر۱) ملیون دالر مصارف سفارتهای افغانستان درخارج بوده است (جزء ۱۶ جدول ۱) که بمقایسه باسال ۱۳۵۰ تقریبا بیست فیصد تزئید یافته است ۰ اما تادیاتی راکه افغانستان ازمدرک خدمات حاصل نموده استعبارت از (۷ر۱۹) ملیون دالربوده است (جزء ۸ جدول ۱) ومتشکل از (۱ر۱۱) ملیون دالر مصرف سیاحین خارجی میباشد (جزء ۹ جدول ۱) که درطول سال بافغانستان آمده ودرمملکت مصرف نموده اند واین مبلغ مصارف سیاحین بقرار (جزء ۱ جدول ۱) بعلاوه هفت ونیم ملیون دالری میباشد که طبق (جزء ۱۰ جدول ۱) توسط سفارتها بخارج در افغانستان مصرف شده است یعنی حاصل خالص ازعاید خدمات وازمصارف به مقابل خدمات بقرار (جزء ۱۸ جدول ۱) عبارت ازبیلانس مثبت (۳ر۱۵) ملیون دالر میباشد که درسال ۱۳۵۲ نصیب مملکت گردیده است ۰ درحالیکه همین بیلانس درسال ۱۳۵۰ درحدود مثبت (۸ر۹) ملیون دالر بوده وبیلانس مثبت آن درحساب خدمات مثبت (۱۵) ملیون دالر بود اما — تزئید درحساب خدمات سریع ونسبت بسال ۱۳۵۰ تقریبا (۵۶) فیصد بیشتر بوده استوهمین بیلانس مثبت (۱۵) ملیون دالرکه درحساب خدمات درسال ۱۳۵۲ موجود شده است توانسته است که (۳ر۳۳) ملیون دالرکسر بیلانس تجارتاموال وارداتی و صادراتی مملکت را دربیلانس اموال وخدمات تقریبا (۴۵) فیصد تلافی نماید (رجوع به جزء ۷ جدول ۱) ازتوضیح فوق چنین نتیجه گیری میشود که بیلانس خدمات در مساعد ساختن بیلانس تادیات مملکت سهم بارزی داشته است باساس (جزء ۷ جدول ۱) درسال ۱۳۵۰ ازجمله (۸ر۶۷) ملیون دالرکسر بیلانس تجارت اموال وارداتی و — صادراتی مملکت (۱۴) فیصد آن ودرسال ۱۳۵۲ ازجمله (۳ر۳۳) ملیون دالر کسر

تجارت اموال قرار (جزء ۱۸ جدول ۱) (۲ر۱۵) ملیون دالر یعنی (٤٥) فیصد آن ازمدرک بیلانس مثبت که درحساب خدمات موجود شده است درحساب اموال وخدمات جبران گردیده وبه مناسبت وضع مثبت بیلانس درحساب خدمات درسال ۱۳۵۰ کسر تجارت اموال طبق (جزء ۷ جدول ۱) دربیلانس اموال وخدمات بعوض (۶۷ر۸) ــ ملیون دالر بادرنظر داشت (جزء ۱۹ جدول ۱) به (۵۸) ملیون دالر درسال ۱۳۵۲ که بیلانس مثبت خدمات هنوز نقش بیشتر راایفاء نموده است بعوض (۳۳ر۳) ملیون دالر به کسر (۱۸) ملیون دالر تقلیل یافت . وضع مثبت در بیلانس خدمات ناشی از (۲) جزء میباشد . یکی ان راصارف سیاحین درافغانستان تشکیل میدهد که گرچه مجموع مصارف شان از (۸ر۱۳) ملیون دالر درسال ۱۹۷۲ به (۱ر۱ ملیون دالر در سال ۱۹۷۳ تقلیل یافته معهذا هنوز هم جزء عمده عاید ازمدرک خدمات عبارت ازهمین فقره میباشد رجوع به (جزء ۹ جدول ۱) جزء دیگران عبارت ازتزئید در مصارف سفارتها وموسسات خارجی درافغانستان است که مقیاس مصارف انها بسقرار راپور بانکهای مملکت از (۲ر٤) ملیون دالر درسال ۱۳۵۰ به (۵ر۷) ملیون دالردر سال ۱۳۵۲ تزئید یافته (جزء ۱۰ جدول ۱) قراریکه جدول متذکره نشان میدهد بیشتر این تزئید ناشی ازمصارف سفارتها وموسسات حوزه ازاد میباشد وعلت ان این است که درتعداد موسسات خارجی که درافغانستان فعالیتهای تجارتی وبین المللی دارند ودرسال ۱۳۵۲ پولهای خود راازطریق بانک تبادله نموده اند ازدیاد بعمل امده ونیز درحجم مصارف شان (۳ر۳) ملیون دالرتزئید واقع گردیده است . درحساب خدمات مدرک دیگر عبارت ازمالیات برعاید ات ناشی ازدرامد خارجی ها میباشد (جزء ۱۱ جدول ۱) که به نسبت سال ۱۳۵۰ تقریبا سه صدهزار دالر تزئید بیشتر رادرعاید نشان میدهد درفقره مصرف سفارتها وموسسات خارجی درافغانستان در حدود نیم ملیون دالر در مصارف سفارتهای حوزه بارتر (جزء ۱۰ صفحه ٤ جدول ۱) وبیش از (۸ر۲) ملیون دالر درمصارف سفارتها وموسسات حوزه ازاد (جزء ۱۰ اصفحه ۷ جدول ۱) که پولهای خود را ازطریق بانکهای مملکت برای مصرف درافغانستان تبادله نموده اند تزئید واقع شده است وبعد ازمصارف سیاحین خارجی دومین مدرک بیلانس مثبت خدمات عبارت ازمصارف سفارتها وموسسات خارجی درافغانستان بوده است .

سرمایه های غیرنقدی :

درحساب سرمایه های غیرنقدی که مدرک اعتبار آن راقروض خارجی بشکل اموال وخدمات ازممالک متحابه ومدرک پرداخت ان راتادیات قسط وتکتپولی قروض خارجی تشکیل میدهد درسال ۱۳۵۲ بیلانس مثبت (۲۲) ملیون دالرملاحظه میشود (جزء ۳۰ جدول ۱) ۰ این بیلانس مثبت علاوه براینکه (۱۸) ملیون دالرکسربیلانس اموال وخدمات راجبران مینماید ــ درتشکل مازاد بیلانس تادیات نیزرول عمده دارد (جزء ۱۹ جدول ۱) قروض پروژه وی وغیر پروژه وی خارجی از(۲ر٤٧) ملیون دالر درسال ۱۳۵۰ به (۱ر٤۰) ملیون دالر درسال ۱۳۵۱ تقلیل وبه (۲ر٥۳) ملیون دالر درسال ۱۳۵۲ تزئید یافته است (جزء ۲٤ جدول ۱) طوریکه ارقام فوق ملاحظه میشود قروض پروژه وی وغیر پروژه وی سیرتموجی رادارا بوده یعنی نظربه چگونگی اهداف پروژه های انکشاف اقتصادی مملکت وروش ممالک قرضه دهنده بلند وپائین آمده است ۰ اگر چه ازیک جهت درحجم اعتبار سرمایه نسبت بسال ۱۳۵۰ درسال ۱۳۵۲ تقریبا (٦) ملیون دالرتزئید واقع شده است (جزء ۲٤ جدول ۱) اما ازجهت دیگر تادیات قسط وتکتپولی قروض (جزء ۲۷ جدول ۱) درهمین مدت از(۲٥) ملیون دالر درسال ۱۳۵۰ به (۲ر۳۱) ملیون دالر درسال ۱۳۵۱ تزئید یافته است که این تزئید (٦) ملیون دالر درمدرک مصارف سرمایه باتزئید (٦) ملیون دالر که درحجم استفاده ازسرمایه بوقوع پیوسته است موازنه شده ودرنتیجه بیلانس مثبت استفاده ازسرمایه راکه درسال ۱۳۵۲ عبارتاز(۲۲) ملیون دالر بوده است به نسبت سال ۱۳۵۰ که بیلانس سرمایه دران سال نیزمثبت (۲۲) ملیون دالر بوده است تغییر نداده است واین موضوع راکه افغانستان مانند سایرممالک کم رشد به دریافت امداد خارجی نیازمندی دارد ــ دولت جمهوری مورد تدقیق قرار داده است که با تحقق یافتن آن منابع تمویل که بمنظور تسریع انکشاف اقتصادی تجسس میشود مدبرانه بکار برده خواهد شد ۰

تجارت خارجی :

تجارت خارجی افغانستان رادرسال ۱۳۵۲ تقریبا (٥٥) فیصد واردات و(٤٥) فیصد صادرات تشکیل داده که قرار (جزء ۲ جدول ۱) منجمله ارزش اموال وارداتی

آن معادل به (۱۹۲) ملیون دالر وطبق (جزء ۲ جدول ۱) ارزش صادراتی آن معادل به (۱۵۹) ملیون دالر ثبت شده است . ارزش اموال وارداتی یا صادراتی بقرار قیمت انعارسانده گمرکات افغانستان سنجیده شده وهمان قیمت در احصائیه اموال تجارتی مملکت درج گردیده است .

طوریکه میدانیم بیلانس تجارت خارجی ممالک کم رشد که مجبور به توریداموال امدادی وپروژه وی میباشند یک بیلانس منفی است . بیلانس تجارت افغانستان نیز بهمین مناسبت درسال ۱۳۵۲ معادل به (۳۳ر۳) ملیون دالر کسر داشت (جزء ۷ جدول ۱) کسر (۳۳ر۳) ملیون دالر در سال ۱۳۵۲ نسبت بسال ۱۳۵۰ که درانوقت بیلانس تجارت مملکت به کسر (۶۷ر۸) ملیون دالر مواجه بود بیش از (۳٤) ملیون دالر تقلیل یافته است . ازانجائیکه تقلیل مذکور درکسر تجارت بقرار (جدول ۳) ناشی ازتزئید (۵۹ر۵) ملیون دالر در ارزش صادرات میباشد ، لهذا تقلیل کسر تجارت رادراین صورت میتوان بحیث یک موفقیت بیلانس تجارت محسوب نمود که ازتوجهات دولت جمهوری تقریبا صد فیصد موفقیت مذکور راتزئید سی ملیون دالر در صادرات میوه جات خشک وچارمغز درنصف اخیر سال ۱۳۵۲ بوجود اورده است بطوریکه صادرات این امتعه از (۱۷ر۲) ملیون دالر درسال ۱۳۵۰ به (۴۷ر۱) ملیون دالر درسال ۱۳۵۲ تزئید یافته وتزئید بی سابقه که معادل (۵۹ر۵) ملیون دالر در صادرات سال ۱۳۵۲ بوقوع پیوسته نه تنها تزئید واردات سال ۱۳۵۲ رابمقایسه سال ۱۳۵۰ جبران کرد بلکه کسر تجارت رانسبت به سطح واردات که درسال ۱۳۵۰ استقرار داشت دربیلانس تجارت سال ۱۳۵۲ تغییر داد وبیلانس راکه درانوقت (۶۷ر۸) ملیون دالر منفی بود به کسر (۳۳ر۳) ملیون دالر مبدل نمود . (جزء ۷ جدول ۱)

تجارت اموال صادراتی :

محصولات زراعتی ومالداری بیش ازهفتاد فیصد صادرات افغانستان رادرسال ۱۳۵۲ تشکیل داده است باین معنی که از جمله (۱ر۱۵۹) ملیون دالر ارزش امتعه صادراتی مملکت پنجاویک فیصد آن یعنی (۸۴) ملیون دالر رامحصولات زراعتی و (۱۹ فیصد یعنی ۳۱ ملیون دالر) ان رامحصولات مالداری وباقی (۳۰ فیصد یعنی ٤٦)

ملیون دالرانرا محصولات غیر زراعتی تشکیل داده است . رجوع به جدول (۳) .
درجمله عموم صادرات مملکت اقلام عمده ان عبارت ازصادرات میوه جات تازه وخشك
باقیمت (٦٩) ملیون دالر تقریبا (٤٥) فیصد گاز طبیعی با قیمت (۱۸) ملیون دالر
مساوی به (۱۱) فیصد ــ قره قل (۸ر١٦) ملیون دالر (٥ر٩) فیصد وقالین (٥ر١٤)
ملیون دالر مساوی به کمتر از (۹) فیصد بوده است .

بزرگترین مشتری اموال صادراتی مملکت درسال ۱۳٥۲ عبارت ازاتحاد شوروی
بوده است (جدول ٤ وجدول ۳) بدین معنی که مساوی به (٦ر٤۸) ملیون دالر
یعنی سی فیصد صادرات مملکت راکه منجمله (۱۱) فیصد ان عبارت ازگاز طبیعی
بوده است اتحاد شوروی با ساس تجارت بارتری خریداری نموده است . درهمین
سال حوزه بارتر بصورت عموم (۳٤) فیصد یعنی معادل (٥٤) ملیون دالر ــ حوزه
هند وپاکستان وسایرممالك کم رشد (۳٥) فیصد یعنی مساوی (٥٦) ملیون دالروحوزه
ازاد (۳۱) فیصد یعنی معادل (٤۹) ملیون دالر امتعه صادراتی افغانستان را
وارد نموده اند . درحالیکه مجموع صادرات افغانستان بمقایسه سال ۱۳٥۰ در
سال ۱۳٥۲ تقریبا (١٦٠) فیصد تزئید یافته است (جدول ۳) قیمت مجموع صادرات
بحوزه بارتر (جدول ٤) (۱۳۰) فیصد بحوزه ممالك کم رشد (۳٦۷) فیصد به
ممالك حوزه ازاد (١١٦) فیصد تزئید یافته است . درجداول شماره (۳ــ٤ــ٥)
وچارت های احصائیوی تصنیف شده نوعیت واردات مذکور که عبارت ازواردات امتعه
تجارتی ــ واردات ازمدرك قروض وگرانت پروژه ئی و واردات ازقروض وگرانت غیرپروژه ئی
میباشد ارائه شده درجدول بیلانس تادیات واردات که ازمدرك بلاعوض تمویل ــ
گردیده بطور علیحده درج شده است (۲) فیصد واردات یعنی معادل (۱۲۳)
ملیون دالر انرا واردات تجارتی (۱٥) فیصد یعنی معادل (۲۷) ملیون دالر انرا واردات
که از مدرك قروض وگرانت پروژه ئی تمویل گردیده و (۱۸) فیصد یعنی معادل (٥ر۳۲)
ملیون دالر انرا واردات که ازمدرك قروض وگرانت غیر پروژه ئی تمویل گردیده تشکیل
میدهد . مجموع واردات (۱۸۳) ملیون دالر درسال ۱۳٥۲ بمقایسه باسال ۱۳٥۰
تقریبا (۹) فیصد بیشتر بوده است . (جدول ۷)

تصنیف امتعه وارداتی :

چون هریک از امتعه وارداتی به استفاده های متنوع بکار میرود وتعداد امتعه که در فهرست اموال وارداتی مملکت تاکنون درج بوده است تقریبا پنجصد نوع میباشد لهذا دسته بندی وتصنیف انها به یک عده محدود (که دارای مفهوم اقتصادی بوده وبطور خلص ابراز شده بتواند) یک مسئله لازمی محسوب میشد علی الخصوص اینکه در موضوعات تحلیل اقتصادی برای ترکیب هریک از دسته بندیهای ان لزوم یک معیار معین احساس میشد لهذا عموم امتعه وارداتی مملکت بقرار نوعیت استفاده نهائی که از همان امتعه بعمل میاید تصنیف وبه دسته بندیهای وسیع اقتصادی اموال که مطابق بهمین منظور برای خلاصه نمودن ارقام تجارت بین المللی از طرف ملل متحد بوجود امده است ملحق ساخته شده که عده ان راهفت نوع دسته بندی عمده تشکیل میدهد وجدول شماره (۲) مقایسه احصائیه های ارزش امتعه وارداتی را بقرار هریک از دسته بندیهای ان نشان میدهد . بقرار جدول مذکور ملاحظه میشود که درسال ۱۳۵۲ بیست فیصد یعنی معادل (۷ر۳۸) ملیون دالر از واردات مواد غذائی ومشروبات (۳۲) فیصد یعنی (۸ر۵۹) ملیون دالر از مواد کارامد صنایع که دراین تصنیف تحت دگر عنوان درج نشده هفتفیصد یعنی (۹ر۱۲) ملیون دالر از مواد سوخت و روغنیات ماشین (۵ر۲) فیصد یعنی (۳ر٤) ملیون دالر از ماشین والات وسایر تجهیزات سرمایوی به استثنی الاترانسپورتی و(۵) فیصد یعنی (۱ر۹) ملیون دالر از تجهیزات حمل ونقل ولوازم ان — (۳۲) فیصد یعنی (۵ر۵۸) ملیون دالر از سایر اموال استهلاکی ومصرفی که دراین تصنیف تحت دگر عنوان درج نمیباشد تشکیل میدهد .

واردات به تفریق امتعه :

واردات شکر — منسوجات — مواد نفتی — تایر وتیوب رابری — چای وگندم اقلام عمده واردات را از نگاه ارزش دالر تشکیل میدهد که درسال ۱۳۵۲ مجموع ارزش انها بیش از چهل فیصد عموم واردات یعنی بیش از (۷۲) ملیون دالر بوده است (جدول ٦) در واردات بعضی اقلام ان مثلا درواردات شکر درحالیکه بمقایسه سال ۱۳۵۰ تقریبا

مالیه عامه

ازانجا که رشد اقتصادی در یک کشور مستلزم ایجاد یک سلسله سرمایه گذاریها در رشته های مختلف اقتصادی بمنظور بلند بردن سطح زندگی مردم ان است لذا در افغانستان ازاغاز نخستین پلان پنجساله اقتصادی باوجودیکه سهم سرمایه گذاریهای خصوصی دراقتصاد مملکت ناچیز بوده دولت جهت عملی نمودن سرمایه گذاریهای دولتی عملا اقدام نمود وجهت بهبود وضع اقتصادی کشور به اصلاح سیستم جمع اوری وجلب بیشتر عواید ازمدرک منابع مالی داخلی مبادرت ورزید ۰

برای اینکه وضع مالی کشور درجریان سه سال گذشته تشریح وتحلیل گردد سال ۱۳۵۰ یعنی سال اخیر پلان پنجساله سوم منحیث سال اساس تعیین و سالهای مابعد یعنی ۱۳۵۱ و۱۳۵۲ با ان مقایسه شده است ۰

برای تحلیل وضع مالی کشور لازم می افتد تانخست سیر عواید را درجریان سالهای معینه توضیح نموده وبعدا مصارف عادی وانکشافی دولت را درخلال همین سالها مورد مطالعه قرار دهیم که بدینترتیب دراخیر ازمجموع ارقام حاصله هر دومبحث نتیجه گیری بعمل امده میتواند ۰

عواید :

طوریکه میدانیم منابع عایداتی داخلی مملکت را ازباب ۱۰۰ الی ۸۰۰ تصنیف بودجه عواید دولت مالیات مستقیم ــ مالیات غیر مستقیم ــ عواید فروش املاک واموال محصولات وخدمات دولت ــ عواید لایسنسها ــ فیسها وجرایم عواید بکاراندا ختن ملکیت وپول دولت ــ عواید تصدیهای دولتی ــ عواید متفرقه وعواید غیرحقیقی تشکیل داده وبه اساس معلومات احصائیوی ازمدرک ابواب فوق درجریان سالهای ۱۳۵۱ ومخصوصا ۱۳۵۲ بتناسب سال اساس به پیمانه زیاد تری عواید تحصیل گردیده است چنانچه ارقام جدول نمبر(۱) شاهد این حقیقت است ۰

به اساس جدول (۱) درمجموع مالیات مستقیم به مقایسه سال اساس درسال

(۱۳) فیصد ازنگاه مقدار تزئید واقع شده است ازنگاه ارزش دو صد وسی فیصد بیشتر عوض قیمت واردات ان تادیه شده است (جدول ٦) که این تفاوت وسیع فیصدی بین مقدار وارد شده یك متاع بالمثل وقیمتی که عوض واردات ان تادیه شده بین صعود قیمتهای ان درپازار بین المللی میباشدکه مطالعه اقتصادی واردات ـ تولید داخلی ومصرف ان درنشریه بخصوص ان مقدور میباشد .

واردات به تفریق مملکت :

ازجمله (۱۲۳) ملیون دالر ارزش واردات افغانستان که معادل به (۵۰) فیصد یعنی (٦۹) ملیون دالر انرا قرار جدول (۹) واردات ازحوزه ازاد تشکیل میدهد (۲٦) فیصد یعنی (۳۲) ملیون دالران عبارت از واردات امتعه ازجاپان بوده است (۲۹) فیصد یعنی (٦ر۳۵) ملیون دالر ان واردات از حوزه ممالك کم رشد و(۱۵) ـ فیصد یعنی (۱۸) ملیون دالران واردات تجارتی ازحوزه ممالك بارتری میباشد .

درسال ۱۳۵۲ درواردات ازجاپان (۷) فیصد از حوزه بارتر (۵) فیصد واز حوزه ممالك کم رشد (٦۳) فیصد بمقایسه سال ۱۳۵۰ تزئید واقع شده است ازانجائیکه درواردات ازحوزه بارترنسبت بسال ۱۳۵۰ در سال ۱۳۵۲ سی ودوفیصد تقلیل رخ داده است ـ بیلانس اموال تجارتی بین افغانستان وممالك بارتری درسال ۱۳۵۲ بیشتر برای افغانستان مساعد بوده است .

بیلانس تجارت خارجی :

بیش ازنود وچهارفیصد کسر عموم تجارت خارجی افغانستان را درسال ۱۳۵۲ کسر تجارت باجاپان بوجود اورده است . باین معنی که درمقابل کمتر ازیك ملیون دالر امتعه که افغانستان به جاپان صادرنموده است معادل بیش از (۷ر۳۱) ملیون دالر امتعه ساخت جاپان به افغانستان وارد شده است . جدول (۹) باین صورت ازجمله (۳ر۳۳) ملیون دالر کسر تجارت افغانستان درسال ۱۳۵۲ معادل (۳۱) ملیون دالر کسر ان ناشی ازتجارت باجاپان بوده است وبقرار تصنیف حوزه های تجارتی از جمله (۲۸۳) ملیون دالرارزشیکه جمهوریت افغانستان باسایر ممالك بین المللی درمجموع تجارت

خارجی خود برای صادرات وواردات اموال تجارتی درسال ۱۳۵۲ بکاربرده است حاصل جدول (٤) وجدول (٨) (۱۱۹) ملیون دالر یعنی (۳۲) فیصد انرا تجارت باممالك کم انکشاف (۷۲) ملیون دالر یعنی (۲٦) فیصد انرا تجارت باممالك بارتری تشکیل داده است که ازینجمله نتیجه بیلانس اموال تجارتی باحوزه بارتر به (۵ر۳۵) ملیون دالر یك بیلانس مثبت باحوزه ممالك کم رشد به (۲۰) ملیون دالر بیلانس مثبت باحوزه ممالك ازاد به (۲۰) ملیون دالر کسر تجارت مواجه بود . اگرچه درحوزه ازاد وحتی درقطار عموم ممالك بین المللی که باانها جمهوریت افغانستان روابط تجارتی دارد درسال ۱۳۵۲ بعد از اتحاد شوروی بهترین بیلانس مثبت اموال تجارتی را افغانستان ازتجارت با انگلستان وپاکستان حاصل نموده است باین معنی که بیلانس تجارت باپاکستان معادل (۱۸) ملیون وباانگلستان معادل (۱۷ ملیون دالر مثبت بوده است رجوع به جداول (٤) و (٨) درحوزه ازادتجارت افغانستان را به درجه اول واردات ازجاپان به کسر مواجه نمودکه این کسر بشمول چهارونیم ملیون دالر کسرتجارت باالمان و (٤) ملیون دالر کسر تجارت باامریکا که درحصه اموال تجارتی درسال ۱۳۵۲ واقع شده مجموعا تجارت باحوزه ازاد (به استثنی) انگلستان برای جمهوریت افغانستان کسر (٤۰) ملیون دالر راباراورده است . تجارت باانگلستان برای جمهوریت افغانستان درسال ۱۳۵۲ موجب یك بیلانس مثبت (۲۰) ملیون دالر شد لهذا از جمله (٤۰) ملیون دالر کسر ناشی ازتجارت باجاپان ـ امریکا والمان که منجمله (۷۸) فیصد کسر انرا تجارت باجاپان تشکیل داده بود (۲۰) ملیون دالران از بیلانس مثبت تجارت افغانستان که باانگلستان حاصل شده بود تلافی گردید . امابا وجود انهم دراخیر سال ۱۳۵۲ ـ بیلانس اموال تجارتی باحوزه ازاد ازسبب کسر فاحش تجارت باجاپان برای افغانستان معادل به (۲۰) ملیون دالر یك بیلانس منفی بود . چون بیلانس تجارت جمهوریت افغانستان باالاتحاد شوروی مساوی به (۳۵) ملیون دالر باممالك کم رشد معادل (۲۰) ملیون دالر وباانگلستان معادل (۱۷) ملیون دالر یك بیلانس مثبت بوده است فلهذا نتیجه این سه فقره عمده توانست که بیلانس واردات وصادرات اموال تجارتی راباعموم ممالك بین المللی برای جمهوریت افغانستان به یك بیلانس مثبت (۱ر۳٦) ملیون دالر مبدل نماید .

تصنیف مدارك در تجارت وبیلانس تادیات :

۱ــ عاید اسعاری ناشی ازصادرات افغانستان درسال ۱۳۵۲ بطور بیسابقه تزئید یافت وبه (۱۵۹) ملیون دالر رسید که بقرار نرخ معمول روزاسعار حاصله آن بمقایسه سال ۱۳۵۰ درسال ۱۳۵۲ (٦۰) فیصد بیشتربود ۰

۲ــ صادرات محصولات زراعتی درهمان موعد صد فیصد ــ محصولات مالداری (۵۰) فیصد ومحصولات غیر زراعتی (۵۵) فیصد ازینگاه ارزش اسعاری انهانسبت بسال ۱۳۵۰ درسال ۱۳۵۲ تزئید یافت (جدول ۳)

۳ــ صادرات میوه جات از (۱۲٤) هزارتن درسال ۱۳۵۰ جدول (۵) که عاید صادراتی ان (۲۵) ملیون دالر شده بود به (۱۵۲) هزارتن وعاید اسعاری ان (٦۹) ملیون دالر بلند رفت ۰ یعنی درمقابل (۲۰) فیصد تزئید درمقدارصادرات مبلغ اسعاری که ازمدرك ان حاصل شده (۱۸۰) فیصدتزئید یافت وتزئید مذکوررا چار عامل عمده بوجوداورده که منجمله سه عامل ان مدیون توجهات دولت تجار صادر کننده ومولدین بوده است باین معنی که مقدارتولید وصادرات راتزئید و جنسیت میوه جاتراابهتر وتسهیلات را درتجارت صادراتی فراهم نمودند عامل چارم آنرا تزئید قیم تولیدات زراعتی در بازارهای خارج تشکیل میدهد باین معنی که بحران نفت وامثال ان قیم تولیدات زراعتی را دربازار های جهان تحت تاثیراتی قرار داد ومولدین وعمده فروشان ازان مستفید گردیدند چنانچه قیم (ده) نوع میوه جات خشك افغانی درنصف دوم سال ۱۳۵۲ نسبت اوسط نرخ انها درنصف اول سال ۱۳۵۲ دربازارکویته (۳۷) فیصد ودربازار دهلی (٤۸) فیصد بلند رفته است ۰

٤ــ بزرگترین اقلام وارداتی افغانستان رادرسال ۱۳۵۲ تولیدات چاپان تشکیل داده است وازجمله ده مملکت عمده که ازانها افغانستان درسال ۱۳۵۲ معادل (۱۲۳) ملیون دالر اموال تجارتی واردنموده است بهچکسلواکی وحوزه بارترکترین وبه جاپان وحوزه ازاد زیاد ترین مبلغ اسعاری راعوض واردات پرداخته است که مبلغ تادیه شده ان بقرار جدول (۹) عبارت از (۷ر۰) ملیون دالر برای چکسلواکی

(۱۸٫۲) ملیون دالر بطور عموم برای حوزه بارتر (۳۱٫۷) ملیون دالر برای جاپان و(۶۹٫۲) ملیون دالر برای عموم حوزه ازاد بوده است ۰

۵ــ بیلانس تجارت افغانستان ازکسر تقریبا (۶۸) ملیون دالر درسال ۱۳۵۰ به کسر (۴۳) ملیون دالر درسال ۱۳۵۲ تقلیل یافت ۰ (جزء۷ جدول ۱)

۶ــ بیلانس سرمایه های غیرنقدی ناشی ازاخذ قروض خارجی و تادیات قسط و تکنیولی که از(۲۲) ملیون دالر درسال ۱۳۵۰ به (۱۷) ملیون دالر درسال ۱۳۵۱ تقلیل یافته بود درسال ۱۳۵۲ به مثبت (۲۲) ملیون دالر صعود نمود ۰ (جزء۳۰ جدول ۱)

۷ــ دربیلانس تادیات بین المللی ارزش مجموعی اموال وخدمات سرمایه و انتقالات و SDR که افغانستان باسایرممالک جهان تبادله نموده است مساوی به کریدت (۲۵۲) ملیون دالر ودبت (۲۲۸) ملیون دالر ثبت شده است که بشمول اقلام توضیح ناشده ذخایر بین المللی اسعاری واقلام ارتباطی ان درریزرف افغانستان بانک ازتحول مثبت (۲٫۲) ملیون دالر درسال ۱۳۵۱ به تحول مثبت (۱۳٫۸ ملیون دالر درسال ۱۳۵۲ بلند رفت ۰ بادرنظر داشت این تحول مثبت که در ریزرف افغانستان بانک واقع گردیده بیلانس تادیات بین المللی جمهوریت افغانستان بشمول مازاد (۱۱٫۶) ملیون دالر یک بیلانس مثبت بود ۰

جـدول (۱)

بیلانس تادیات بین المللی جمهوریت افغانستان

حوزه بارتر ــ حوزه ازاد وصندوق وجهی بین المللی	ملیون دالر			تغیر شاخص نسبت به سال ۱۳۵۰	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱	۲	۳	٤	٥	٦
اول : ۱ــ اموال وخدمات :					
۲ــ صادرات رساندهء گمرکات افغانستان	۹۹ر۲	۱۲٤ر٥	۱۵۹ر۱	۱۲٥	۱٦۰
۳ــ واردات رساندهء گمرکات افغانستان	۱٦۷ر٤ــ	۱۵۷ر۲ــ	۱۹۲ر٤ــ*	۹٤ــ	۱۱٥ــ
٤ــ واردات اموال تجارتی	۱۱٤ر۷ــ	۹٦ر۲ــ	۱۲۳ر۳ــ	۸٤ــ	۱۰۸ــ
٥ــ واردات ازقروض خارجی	۲۹ر۸ــ	۳٤ر۸ــ	٤۷ر۸ــ	۱۱٦ــ	۱٦۰ــ
٦ــ واردات ازکمک های بلاعوض	۲۲ر۹ــ	۲٦ر۱ــ	۲۱ر۳ــ	۱۱٤ــ	۹۳ــ
۷ــ بیلانس تجارت خارجی	٦۲ر۸ــ	۳۲ر۷ــ	۳۳ر۳ــ	٤۹ــ	٤۹ــ
۸ــ عایدات درحساب خدمات	۱۳ر۳	۱۹ر۳	۱۹ر۷	۱٤٥	۱٤۸
۹ــ گرحندوی	۸ر٤	۱۳ر۸	۱۱ر۱	۱٦٤	۱۳۲
۱۰ــ مصارف سفارتهای خارجی درافغانستان	٤ر۲	٤ر۷	۷ر٥	۱۱۲	۱۷۹
۱۱ــ مالیات برعایدات ازدرامد خارجیها	۰ر۲	۰ر۷	۰ر۱	۱۱٦	۱٥۰
۱۲ــ مصارف نمایندگی های طیاره خارجی در افغانستان	۰ر۱	۰ر۱	۰ر۲	۱۰۰	۲۰۰
۱۳ــ عایدات ازسایرخدمات بحساب دولت	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
۱٤ــ تادیات عوض خدمات	۳ر٥ــ	٤ر٥ــ	٤ر٤ــ	۱۲۹ــ	۱۲٦ــ

ادامه جدول (۱) حوزه بارتر حوزه ازاد وصندوق وجهی بین‌المللی

۱	۲	۳	٤	۵	٦
۱۵ــ مسافرت	ز۲ــ	۷ر۲ــ	٦ر۲ــ	۱۳۵ــ	۱۳۰ــ
۱٦ــ مصارف سفارتهای افغانستان درخارج	۵ر۱ــ	۸ر۱ــ	۸ر۱ــ	۱۲۰ــ	۱۲۰ــ
۱۷ــ تادیات عوض سایرخدمات دولتی	—	—	—	—	—
۱۸ــ بیلانس حساب خدمات	۸ر۹	۱٤ر۸	۱۵ر۳	۱۵۱	۱۵٦
۱۹ــ بیلانس مجموع اموال وخدمات	ز۵۸ــ	۱۷ر۸ــ	ز۱۸ــ	۳۱ــ	۳۱ــ
دوم ۲۰ــ حساب انتقال بلاعوض	۳۷ر٤	۳٦ر۱	۱۵ر۳	۹۷	٤۱
۲۱ــ کمک مواد استهلاکی وارداتی	۲۲ر۹	۲٦ر۱	ز۸	۱۱٤	۲۵
۲۲ــ (الف) سایرکمکهای بلاعوض	۱۱ر۳	۵ر۹	۷ر۳	۵۲	٦۵
۲۲ــ (ب) توازن نسبت تعدیل ارزش ــ بین‌المللی دالر	۳ر۲	٤ر۱	—	۱۲۸	—
سوم ۲۳ــ حساب سرمایه ــ تکنیکی قرضه ها					
۲٤ــ قروض خارجی ازممالک‌متحابه برای پروژه وغیر پروژه	٤۷ر۲	٤۰ر۱	۵۳ر۲	۸۵	۱۱۳
۲۵ــ تجهیزات واموال	٤۱ر۱	۳٤ر۸	٤۷ر۸	۸۵	۱۱٦
۲٦ــ خدمات	٦ر۱	۵ر۳	۵ر٤	۸۷	۸۸
۲۷ــ تادیات قروض	ز۲۵ــ	۲۲ر۸ــ	۳۱ر۲ــ	۹۱ــ	۱۲۵ــ
۲۸ــ قسط	۱٦ر٤ــ	۱۲ر۵ــ	۲۰ر٦ــ	۷٦ــ	۱۲٦ــ
۲۹ــ تکنیکی	۸ر٦ــ	۱۰ر۳ــ	۱۰ر٦ــ	۱۲۰ــ	۱۲۳ــ
۳۰ــ بیلانس حساب سرمایه (غیرازذخایربانکی)	۲۲ر۲	۱۷ر۳	ز۲۲	۷۸	۹۹

ادامه جدول(۱) حوزه بارتر حوزه ازاد وصندوق وجهی بین‌المللی

۱	۲	۳	٤	٥	٦
چارم ۳۱ــ حق برداشت ازصندوق مخصوص وجهی بین‌المللی	۳ر٤	۱ر۳٦	۱ر٥	ــ	۱۱٦ ٠
پنجم ۳۲ ــ تحول درذخایر بین‌المللی و ــ اقلام ارتباطی آن	٠ر۱۸+	۲ر۲+	۱۳ر۸+	۱۲	۷٦
۳۳ــ طلاء	۲ر۲+	۳ر۹+	ــ	۱۷۷	ــ
۳٤ــ حق برداشت ازصندوق وجوهی بین‌المللی	۱ر٠ــ	٦ر۳ــ	۳ر۷ــ	٤٠٠ــ	٥۱۱ــ
۳٥ــ اسعار قابل تبادله وغیرقابل تبادله دافغانستان بانک	۱ر۱۳+	٦ر۳ــ	۹ر٠ــ	۱۲۸ــ	۱۰۷ــ
۳٦ــ اسعار قابل‌تبادله وغیرتبادله سایر بانکها	۲ر٠ــ	٤ر۲+	۳ر۲	۱۳۰۰ــ	۱۷۰۰
۳۷ــ استفاده ازصندوق وجوهی بین‌المللی	۱ر٤	۱ر٥	۱ر۸ــ	۳٦	۱٤۳
۳۸ــ بیلانس خالص دوجانبه	۳ر٠ــ	٦ر۱+	٦ر۹ــ	٦۳۳+	۳۳۰۰
۳۹ــ سهمیه جمهوریت افغانستان در ــ صندوق وجهی بین‌المللی	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ
ششم ٤۰ــ (بیلانس ــ اموال ــ خدمات ــ سرمایه ــ وحق برداشت ازصندوق مخصوص وجهی)	۹ر٥	۳۷ر٠	۲٤ر٤	٦۰۳	٤۱٤
هفتم ٤۱ــ اقلام توضیح ناشده	۲۳ر٦ــ	۳۹ر۱ــ	۳۸ر۲ــ	۱٥٥ــ	۲۱۱ــ
٤۲ــ توازن در برابر تحول ذخایر بین‌المللی دافغانستان بانک	۱۸ر٠ــ	۲ر۲ــ	۱۳ر۸ــ	۱۲ــ	۷٦ــ
٤۳ــ بیلانس تادیات	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ

* در رقم واردات سال ۱۳٥۲ مواد غذائی وسامان والات امداد موسسات ملل متحد تقریبا (۱۹) ملیون دالر شامل میباشد ٠
* تادیات قسط قروض نسبت خشکسالی به تعویق قرار داده شده بود ٠

بیـــلانس تادیات بین المللـــی
جمهوریت افغانستان

حوزه ازاد وصندوق وجهی بین المللی	ملیون دالر ۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تغیر شاخص نسبت به سال ۱۳۵۰ ۱۳۵۱	۱۳۵۲
اول ــ اموال وخدمات :					
۲ــ صادرات رساندهٔ گمرکات افغانستان	۵۸٫۶	۸۴٫۱	۱۰۵٫۴	۱۴۴	۱۸۰
۳ــ واردات رساندهٔ گمرکات افغانستان	۱۱۲٫۳ــ	۱۱۳٫۳ــ	۱۳۹٫۶*	۱۰۱ــ	۱۲۴
۴ــ واردات اموال تجارتی	۸۸٫۰ــ	۸۰٫۰ــ	۱۰۶٫۴ــ	۹۱ــ	۱۲۱ــ
۵ــ واردات ازقروض خارجی	۷٫۳ــ	۱۰٫۶ــ	۲۷٫۵ــ	۱۴۵ــ	۳۷۷ــ
۶ــ واردات ازکمکهای بلاعوض	۱۷٫۰ــ	۲۲٫۷ــ	۵٫۷ــ	۱۳۴ــ	۱۳۴ــ
۷ــ بیلانس تجارت خارجی	۵۳٫۷ــ	۲۹٫۲ــ	۳۴٫۲ــ	۵۵ــ	۶۴ــ
۸ــ عایدات درحساب خدمات	۱۰٫۸	۱۶٫۰	۱۶٫۴	۱۴۸	۱۵۲
۹ــ گرهندوی	۷٫۷	۱۲٫۶	۱۰٫۱	۱۶۴	۱۳۱
۱۰ــ مصارف سفارتها وخارجی درافغانستان	۲٫۴	۲٫۶	۵٫۲	۱۰۸	۲۱۷
۱۱ــ مالیات برعایدات ازدرامدخارجیها	۰٫۶	۰٫۷	۰٫۹	۱۱۷	۱۵۰
۱۲ــ مصارف نمایندگیهای طیاره خارج در افغانستان	۰٫۱	۰٫۱	۰٫۲	۱۰۰	۲۰۰
۱۳ــ عایدات ازسایرخدمات بحساب دولت	—	—	—	—	—
۱۴ــ تادیات عوض خدمات	۳٫۱ــ	۳٫۹ــ	۳٫۸ــ	۱۲۶ــ	۱۲۳ــ
۱۵ــ مسافرتها	۲٫۰ــ	۲٫۷ــ	۲٫۶ــ	۱۳۵ــ	۱۳۰ــ

ادامه جدول (۱) حوزه ارز وصندوق وجهش بین المللی

۱	۲	۳	٤	٥	٦
۱٦ـ صادرات و صادرات افغانستان در خارج	ار۱ـ	۲ر۱ـ	۲ر۱ـ	۱۰۱ـ	۱۰۹ـ
۱۷ـ تادیات بابت سایر خدمات دولتی	—	—	—	—	—
۱۸ـ بیلانس حساب خدمات	۷ر۷+	ار۱۲+	٦ر۱۲+	۱۵۷ـ	۱٦٤
۱۹ـ بیلانس مجموع اموال وخدمات	ر٤٦ـ	ار۱۷ـ	٦ر۲۱ـ	۳۷ـ	٤۲ـ
دوم ۲۰ـ حساب انتقال بلاعوض	٦ر۲۹	۲ر۳۲	۹ر۳	۱۰٦	۳٥
۲۱ـ کمک مواد استهلاکی وارداتی	ر۱۷	۷ر۲۲	۷ر٥	۱۳٤	۳٤
۲۲ـ الف) سایر کمکهای بلاعوض	٤ر۹	٤ر٥	٦ر۳	٥۷	۳۸
۲۲ـ ب) توازن نسبت تعدیل ارزش ـ بین المللی دالر	۲ر۳	ار٤	—	۱۲۸	
سوم ۲۳ـ حساب سرمایه قروض ـ تکنیولی وقرضه ها					
۲٤ـ قروض خارجی در پروژه وغیر پروژه	۸ر۱۷	۷ر۱۱	۲ر۲۹	٦٦	۱٦٤
۲٥ـ تجهیزات واموال	٦ر۱٦	٦ر۱۰	٥ر۲۷	٦٤	۱٦٦
۲٦ـ خدمات	۲ر۱	ار۱	۷ر۱	۹۲	۱٤۲
۲۷ـ تادیات قروض	۲ر٦ـ	٦ر٦ـ	۸ر۰ـ	۱۰٦ـ	۱۲۹ـ
۲۸ـ قسط	٦ر۳ـ	۸ر۳ـ	٥ر۰ـ	۱۰٦ـ	۱۳۹ـ
۲۹ـ تکنیولی	٦ر۲ـ	۸ر۲ـ	۳ر۰ـ	۱۰۸ـ	۱۱٥ـ
۳۰ـ بیلانس حساب سرمایه (غیر از ذخایر بانکی)	٦ر۱۱	ار٥	۲ر۲۱	٤٤	٤۸۳

ادامه جدول(۱) حوزه ازاد وصندوق وجهی بین‌المللی

۱	۲	۳	٤	٥	٦
چارم ۳۱ــحق برداشت ازصندوق مخصوص وجهی بین‌المللی	٤ر۳	۱ر٤	۵ر۱		۱۱۹
پنجم ۳۲ــتحول درذخایر بین‌المللی واقلام ارتباطی آن	+۱۸ر۳	۰ر٦	+٤ر۲	ــ۳	۲۳
۳۳ــطــلالا	+۲ر۲	+۳ر۹	ــ	ــ۱۷۷	ــ
۳٤ــحق برداشت ازصندوق مخصوص وجهی بین‌المللی	ــ۰ر۹	ــ۳ر٦	+۳ر۷	٤۰۰	ــ۵۱۱
۳۵ــاسعار قابل تبادله وغیرقابل تبادله دافغانستان بانك	+۱۳ر۱	ــ۳ر٦	ــ۰ر۹	ــ۱۲۸	ــ۱۰۷
۳٦ــاسعار قابل تبادله وغیرقابل تبادله سایر بانکها	ــ۰ر۲	+۲ر٤	+۳ر۲	+۱۳۰۰	۱۷۰۰
۳۷ــ استفاده ازصندوق وجهی بین‌المللی	+٤ر۱	+۱ر۵	ــ۱ر۸	ــ۳٦	۱٤۳
۳۸ــبیلانس دوجانبه (خالص					
۳۹ــسهمیه جمهوریت افغانستان در صندوق وجهی بین‌المللی	ــ	ــ	ــ		
ششم ٤۰ــبیلانس ــ اموال ــ خدمات وسرمایه بشمول حق برداشت ازصندوق وجوهی بین‌المللی	ــ۰ر۵	+۲۱ر٦	+ر۱٤	٤۱٤۰	۲۹۰۰
هفتم ٤۱ــاقلام توضیح نا شده	۱۹ر۰	ــ۲۲ر٤	ــ۱۸ر۲	ــ۲۱۸۰	ــ۱۹٦۰
٤۲ــتوازن درابرذخایر بین‌المللی د ــ افغانستان بانك	ــ۱۸ر۳	ــ۰ر٦	ــ٤ر۲	ــ۱۱۲	ــ۱۲۳
٤۳ــبیلانس تادیات	ــ	ــ	ــ	ــ	ــ

۱۳۵۱ (۱ر۳٤) فیصد ودرسال ۱۳۵۲ (٥ر۹۱) فیصد تزئید رونما گردیده است بملاحظه اجزای باب ۱۰۰ این جهش فوق العاده مالیات مستقیم را در سال ۱۳۵۲ در مرحله نخست تحصیل بیشتر عواید ازمدرك مالیات برعایدات شرکتها وموسسات سبب گردیده است درجریان سال ۱۳۵۲ عواید ازین مدرك بمقایسه سال اساس (۱۱۰) فیصد بلند رفته است . درمرحله بعدی ازمدرك مالیات ـ برعایدات انفرادی نیز عواید بیشتری جمع اوری گردیده زیرا این قلم عایداتی هم درسال ۱۳۵۲ بیش از (٦۸) فیصد به تناسب سال ۱۳۵۰ ازدیاد یافته است . البته درسال ۱۳۵۲ (۷۷) ملیون افغانی مالیات برعایدات تصدیهای دولتی که در سال ۱۳۵۰ ازین مدرك هیچیك عایدی تحصیل نگردیده بود درتزئید مجموع مالیات مستقیم درسال ۱۳۵۲ نقش مهمی دارد . درسال ۱۳۵۱ هم ازین مدرك تقریبا (۹۰) ملیون افغانی تحصیل گردیده بود . بصورت خلاصه تحصیل عواید بیشتر از مدرك مالیات مستقیم که هدف اساسی دولت جوان جمهوری افغانستان است درسال ۱۳۵۲ کم وبیش عملی گردیده چه دراین سال مالیات مستقیم (٤ر۱۰) فیصد مجموع عواید رااحتوا مینماید ـ درحالیکه درسال ۱۳۵۰ مالیات مستقیم صرف ـ (٦ر۳) فیصد ودرسال ۱۳۵۱ (۸ر۷) فیصد مجموع عواید راشامل بود .

درمالیات غیرمستقیم که حاوی (٥ر٤٥) فیصد مجموع عواید است نیز درسال ۱۳۵۲ (۸ر۲۰) فیصد تزئید نسبت به سال اساس رخ داده است . قراریکه جدول نشان میدهد بلند رفتن (۷ر۸٥ فیصد) مالیات ثابت واردات بمقایسه سال اساس درمرحله اول و (۲ر۲٤ فیصد) ازدیاد محصول گمرکی واردات به تناسب سال اساس درمرحله بعدی باعث صعود مالیات غیرمستقیم گردیده است .

محصول گمرکی صادرات گرچه بتناسب سال ۱۳۵۰ زیاد شده امانسبت بسال ۱۳۵۱ (۸ر٦) فیصد تقلیل یافته است . درمالیات ثابت صادرات درسال ۱۳۵۲ سیر نزولی دیده میشود زیرا بمقایسه هر دوسال گذشته بالترتیب (۹ر۲۱۷ فیصد) و (۳ر۲٤۲ فیصد) تنقیص رونما گردیده است .

عواید فروش املاك واموال ـ محصولات وخدمات دولت که (۷ر۱٤ فیصد) ـ

بیلانس تادیات بین المللی
جمهوریت افغانستان

حوزه بارتر	ملیون دالر			تغیر شاخص نسبت به سال ۱۳۵۰	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱	۲	۳	٤	٥	٦
اول ــ اموال وخدمات :					
۲ــ صادرات رساندهٔ گمرک افغانستان	۴۱ر۰	٤۰ر٤	٥۳ر۷	۹۹	۱۳۱
۳ــ واردات رساندهٔ گمرک افغانستان	٥٥ر۰ــ	٤۳ر۸ــ	٥۲ر۸ــ	۷۹ــ	۹٦ــ
٤ــ واردات اموال تجارتی	۲٦ر۷ــ	۱٦ر۲ــ	۱٦ر۹ــ	٦۱ــ	٦۳ــ
٥ــ واردات ازقروض خارجی	۲۲ر٥ــ	۲٤ر۲ــ	۲۰ر۳ــ	۱۰۸ــ	۹۰ــ
٦ــ واردات ازکمکهای بلاعوض	۹ر٥ــ	۳ر٤ــ	۱٥ر٦ــ	٥۸ــ	۲٦۰ــ
۷ــ بیلانس تجارت خارجی	۱٤ر۱ــ	۳ر٤ــ	۰ر۹+	۲٤ــ	۱۰ر٦ــ
۸ــ عایدات درحساب خدمات	۲ر٥	۳ر۳	۳ر۳	۱۳۲	۱۳۲
۹ــ گرحندوی	۰ر۷	۱ر۲	۱ر۰	۱۷۱	۱٤۳
۱۰ــ مصارف سفارتهای خارجی درافغانستان	۱ر۸	۲ر۱	۳ر۲	۱۱۷	۱۲۸
۱۱ــ عالیات برعایدات ازدرامد خارجیها	—	—	—	—	—
۱۲ــ مصارف نمایندگیهای طیاره خارج در افغانستان	—	—	—		
۱۳ــ عاید ازسایرخدمات بحساب دولت	—	—	—		
۱٤ــ تادیات عوض خدمات	٤ر۰ــ	۰ر۰ــ	٦ر۰ــ	۱۸۰ــ	۱٥۰

ادامه جدول (۱) حوزه بارتر

۱	۲	۳	٤	٥	٦
۱٥ــ مسافرتها	—	—	—		
۱٦ــ مصارف سفارتها وافغانستان درخارج	٤ر٠ــ	٦ر٠ــ	٦ر٠ــ	۱٥٠ــ	۱٥٠ــ
۱۷ــ تادیات عوض سایرخدمات دولتی	—	—	—	—	—
۱۸ــ بیلانس حساب خدمات	۱ر۲	۲ر۷	۲ر۷	۱۲۹	۱۲۹
۱۹ــ بیلانس مجموع اموال وخدمات	٦ر۱۲ــ	۷ر٠ــ	۳ر٦	٦ــ	۱۳٠ــ
دوم ــ حساب انتقال بلاعوض	۷ر۸	۳ر۹	٦ر٠	٥٠	۷۷
۲۱ــ کمک مواد استهلاکی وارداتی	٥ر۹	۳ر٤	۲ر۳	٥۸	۳۹
۲۲ــ سایرکمکهای بلاعوض	۱ر۹	٥ر٠	۳ر۷	۲٦	۱۹٥
سوم ۲۳ــ حساب سرمایه (تادیات قسط ــ قروض تکتپولی وقرضه ها):					
۲٤ــ قروض خارجی دیروژه وغیرپروژه	٤ر۲۹	۲۸ر٤	۲٤ر٠	۹۷	۸۲
۲٥ــ تجهیزات واموال	٥ر۲٤	۲٤ر۲	۲٠ر۳	۹۹	۸۳
۲٦ــ خدمات	٤ر۹	٤ر۲	۳ر۷	۸٦	۷٦
۲۷ــ تادیات قروض	۸ر۱۸ــ	۱٦ر۲ــ	۲۳ر۲ــ	۸۷	۱۲۳ــ
۲۸ــ قسط	۸ر۱۲ــ	۸ر۷ــ	۱٥ر٦ــ	٦۸ــ	۱۲۲ــ
۲۹ــ تکتپولی	٦ر٠ــ	۷ر٥ــ	۷ر٦ــ	۱۲٥ــ	۱۲٦ــ
۳۰ــ بیلانس حساب سرمایه	+۱۰۷ر٦	+۱۳ر۲	+۷ر۸		
چارم ــ حق برداشت ازصندوق بین المللی	—	—	—	—	—
پنجم ــ تحول درذخایربین المللی واقلام ارتباطی آن	۳ر٠ــ	٦ر۱+	٦ر۹+	٦۳۳+	۳۱٠٠+

ادامه جدول (۱) حوزه بارتر

۱	۲	۳	٤	٥	٦
۳۳ــ طلا	—	—	—	—	—
۳٤ــ حق برداشت ازصندوق مخصوص وجهی بین المللی	—	—	—	—	—
۳٥ــ اسعار قابل تبادله وغیر قابل تبادله دافغانستان بانک	—	—	—	—	—
۳٦ــ اسعار قابل تبادله وغیر قابل تبادله سایر بانکها	—	—	—	—	—
۳۷ــ استفاده ازصندوق وجهی بین المللی	—	—	—	—	—
۳۸ــ بیلانس دوجانبه (خالص)	۳ر۰ــ	٦ر۱+	٦ر۹+	٦۳۳ــ	۳۱۰۰ــ
۳۹ــ سهمیه جمهوریت افغانستان درصندوق وجهی بین المللی	+	+	+	+	+
ششم ٤۰ــ بیلانس ــ اموال ــ خدمات وسرمایه بشمول حق برداشت ازصندوق وجهی	٤ر٦	٤ر۱٥	٤ر۱۰	۲٤۱	۱٦۲
هفتم ٤۱ــ اقلام توضیح نا شده	۷ر٦ــ	۸ر۱۳ــ	ز۲۰ــ	۲۰٦ــ	۲۹۸ــ
٤۲ــ توازن دوبرابر ذخایر بین المللی ــ دافغانستان بانک	۳ر۰+	٦ر۱ــ	٦ر۹ــ	٦۳۳٥ــ	۳۱۰۰ــ
٤۳ــ بیلانس تادیات	—	—	—	—	—

جدول (۲)

خلص اموال وارداتی افغانستان بقرار تصنیف وسیع اقتصادی

	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۱) مواد غذائی ومشروبات	۳۷ر۵	۴۲ر۲	۳۷ر۷	۱۱۳	۱۰۱
۱۱ــ مواد ابتدائی غذائی ومشروبات	۳۲ر٦	۳۰ر٤	۳٤ر۹	۹۳	۱۰۷
۱۱۱ــ مواد ابتدائی غذائی ومشروبات عمدتا برای پراسس صنایع	۲۱ر۳	۱۹ر۱	۱۰ر۳	۹۰	٤۸
۱۱۲ــ مواد ابتدائی غذائی ومشروبات عمدتا برای مصارف خانوار	۱۱ر۳	۱۱ر۳	۱٤ر۱	۱۰۰	۱۲۵
۱۲ــ مواد پراسس شده غذائی ومشروبات	٤ر۹	۱۱ر۸	۱٦ر۱	۲٤۱	۳۲۹
۱۲۱ــ مواد پراسس شده غذائی ومشروبات برای کارامد مزید صنایع	۰ر۵	۰ر۱	۰ر۲	۲۰	٤۰
۱۲۲ــ مواد پراسس شده غذائی برای مصارف خانوار	٤ر٤	۱۱ر۷	۱٤ر۱	۲٦٦	۳۲۰
۲) مواد کارامد صنایع که دراین تصنیف تحت دگرعنوان درج نمیباشد	۳۹ر٦	٤۸ر۵	۵۹ر۸	۱۲۲	۱۵۱
۲۱ــ مواد ابتدائی کارامد صنایع که درین تصنیف تحت دگرعنوان درج نمیباشد	۰ر۲	۰ر۳	۲ر۵	۱۵۰	۱۲۵
۲۲ــ مواد پراسس شده کارامد صنایع که دراین تصنیف تحت دگرعنوان درج نمیباشد	۳۹ر٤	٤۸ر۲	۵۷ر۳	۱۲۲	۱٤۵

ادامه جدول (۲)

	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
۳) مواد سوخت وروغنیات ماشین	۸٫٤	۹٫٥	۱۲٫۹	۱۱۳	۱٥٤
۳۱ــ مواد ابتدائی مولد محروقات سوخت	—	*	*		
۳۲ــ مواد مولد سوخت پراسس شده	۸٫٤	۹٫٥	٦٫۷	۱۱۳	۸۰
۳۲۱ــ تیل موتر	۷٫٥	٥٫۰	٥٫۷	٦۷	۷٦
۳۲۲ــ سایرانواع تیلهای ماشین	۱٫۰	٤٫٥	٥٫۰	٥۰۰	٥٦
٤) ماشین والات وسایرتجهیزات سرمایوی وملحقات آن (به استثنی الات ترانسپورتی)	٤٫۹	٤٫۲	٤٫۳	٤۹	۸۸
٤۱ــ ماشین والات وسایر تجهیزات سرمایوی (به استثنی ترانسپورتی)	٤٫۹	٤٫۲	٤٫۳	٤۹	۸۸
٤۲ــ پرزه جات ولوازم ماشین والات	*	*	*		
٥) تجهیزات حمل ونقل ولوازم ان	۹٫٥	۹٫٦	۱٫۹	۱۰۱	۹۷
٥۱ــ عراده جات مسافر بردار	۱٫۳	۲٫٥	۲٫۱	۱۹۲	۱٦۲
٥۲ــ سایرعراده جات	۸٫۲	٦٫۱	۷٫۰	۷٤	۸٥
٥۲۱ــ تجهیزات صناعتی حمل ونقل ولوازم آن	۷٫۹	٦٫۰	٦٫۹	۷٦	۸۷
٥۲۱ــ تجهیزات غیرصناعتی حمل ونقل	۰٫۳	۰٫۱	۰٫۱	۳۳	۳۳
٥۳ــ پرزه جات ولوازم کارامد وسایط نقلیه	*	*			

ادامه جدول (۲)

	ملیون دالر			متناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
٦) سایر اموال استهلاکی ومصرفی درین تصنیف تحت دگر عنوان درج نمیباشد	٤١ر٥	٤٥ار	٥٨ر٥	١٠٩	١٤١
٦١ــ اموال داشتی	٣٠ر٥	٣٣ر٢	٤٠ار	١٠٩	١٣١
٦٢ــ اموال قسما داشتی	٦ر٤	٦ر٧	٨ر٨	١٠٥	١٣٨
٦٣ــ اموال غیر داشتی	٤ر٥	٥ر٢	٩ر٦	١١٦	٢١٣
٧) اموالیکه درین تصنیف تحت دگرعنوان درج نمیباشد .					
مجموع واردات	١١٢ر٦	١٥٧ر٣	١٨٣ر٣	١٤٠	١٦٣

* مبلغ کمتر ازپنجا هزار دالروفیصدی ان درین عنوان درج نشده است .

جـــدول (۳)

صادرات به تفریق امتعـــــــه

امتعه صادراتی	ملیون دالـر ۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	تناسب باساس سال (فیصدی) ۱۳۵۱	۱۳۵۰ ۱۳۵۲
صادرات محصولات زراعتی :					
میوه تازه	۸٫۲۰	۱۰٫۶۸	۲۱٫۹۰	۱۳۰	۲۶۷
میوه خشک وچارمغز	۱۷٫۲۵	۳۱٫۲۹	۴۷٫۱۳	۱۸۱	۲۷۳
سبزیجات	۱٫۰۵	—	—	—	—
حبوبات روغنی	۰٫۲۶	۲٫۴۸	۳٫۶۰	۹۵۴	۱۳۸۵
پخته خام	۱۲٫۴۱	۱۱٫۱۰	۷٫۲۲	۸۹	۵۸
هنگ ونباتات طبی	۱٫۷۹	۱٫۷۹	۲٫۴۰	۴۴	۱۳۴
مجموع	۴۰٫۹۶	۵۶٫۳۱	۸۲٫۲۵	۱۴۷	۲۰۱
صادرات محصولات مالداری :					
روده	۰٫۴۶	۱٫۸۵	۱٫۴۹	۴۰۲	۳۲۴
پشم	۷٫۹۷	۵٫۸۵	۵٫۸۲	۷۳	۷۳
چرم وپوست بزي وگاوي	۳٫۱۷	۳٫۹۷	۵٫۶۷	۱۲۵	۱۷۹
پوست قره قل	۱۷٫۶۴	۱۵٫۷۱	۱۶٫۸۴	۸۹	۹۵
سایر پوستها	۰٫۵۹	۰٫۵۹	۱٫۴۰	۱۰۰	۲۳۷
مجموع	۲۹٫۸۳	۲۷٫۹۷	۳۱٫۲۲	۹۴	۱۰۵
صادرات محصولات غیرزراعتی :					
قالین وگلیم	۸٫۰۳	۱۰٫۸۴	۱۴٫۴۷	۱۳۵	۱۸۰
کازطبیعی	۱۴٫۵۰	۱۷٫۱۰	۱۸٫۰۰	۱۱۸	۱۲۴
سایر اشیاء	۶٫۷۸	۱۳٫۳۸	۱۳٫۱۶	۱۷۹	۱۹۴
مجمـــوع	۲۹٫۴۰	۴۰٫۲۲	۴۵٫۶۳	۱۳۷	۱۵۵
مجموع عمومی	۹۹٫۶	۱۲۴٫۵	۱۵۹٫۱۰	۱۲۵	۱۶۰

جدول (٤)

صادرات به تفریق مملکت

مملکت	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدي)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
بارتر:					
اتحاد جماهیرشوروی	۳۹ر۰۰	۳۶ر۱۳	۴۸ر۵۷	۹۳	۱۲۵
چکسلواکی	۱ر۳۲	۲ر۸۲	۱ر۴۷	۲۱۴	۱۱۱
سایر ممالک بارتری	۱ر۱۲	۱ر۴۷	۳ر۶۵	۱۳۱	۳۲۶
مجموع	۴۱ر۴۴	۴۰ر۴۲	۵۳ر۶۹	۹۸	۱۳۰
ممالک کم انکشاف:					
هندوستان	۴ر۷۴	۳۰ر۴۱	۲۷ر۲۴	۶۴۲	۵۷۵
پاکستان	۵ر۱۹	۵ر۳۴	۲۲ر۹۸	۱۰۳	۴۴۲
سایرممالک منطقه	۵ر۳۰	۴ر۴۵	۵ر۷۰	۸۴	۱۰۸
مجموع	۱۵ر۲۳	۴۰ر۲۰	۵۵ر۹۲	۲۶۴	۳۶۷
حوزه ازاد:					
امریکا	۲ر۱۵	۲ر۴۹	۲ر۰۹	۱۱۶	۹۷
انگلستان	۱۹ر۷۵	۱۹ر۹۳	۲۳ر۳۰	۱۰۱	۱۱۸
جرمنی	۸ر۶۳	۷ر۶۵	۶ر۸۸	۸۹	۸۰
سویتزرلند	۱ر۱۴	۴ر۸۲	۵ر۸۲	۲۴۸	۳۰۰
سایرممالک حوزه ازاد	۱۰ر۰۶	۹ر۰۰	۱۱ر۴۰	۸۹	۱۱۳
مجموع	۴۲ر۵۳	۴۳ر۸۹	۴۹ر۴۹	۱۰۳	۱۱۶
مجموع عمومی	۹۹ر۲۰	۱۲۴ر۵۱	۱۵۹ر۱۰	۱۲۶	۱۶۰

جدول (۵)

صادرات به تفریک مقدار امتعه

	واحد مقیاس	مقدار صادرات			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
		۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
صادرات محصولات زراعتی :						
میوه تازه	تن متریک	۹۵۳۳۵	۷۳۷۷۵	۹۸۵۶۳	۷۷	۱۰۳
میوه خشک وچارمغز	"	۲۸۷۹۸	۵۱۷۸۵	۵۳۲۸۸	۱۸۰	۱۸۵
سبزیجات	—	—	—	—	—	—
حبوبات روغنی	"	۶۳۰	۹۴۰۰	۱۱۴۶۵	۱۴۹۲	۱۸۲۰
پخته خام	"	۲۰۶۶۵	۱۵۵۹۸	۹۷۸۰	۷۵	۴۷
هنگ ونباتات طبی	"	۴۶۷۷	۴۱۳۶	۸۸۰۹	۸۸	۱۸۸
صادرات محصولات مالداری :						
روده	هزارحلقه	۳۹۷۱	۳۲۵۴	۱۹۶۵	۸۲	۴۹
پشم	تن متریک	۶۰۷۶	۴۳۴۵	۳۲۹۵	۷۲	۵۴
چرم وپوست	هزارجلد	۲۱۹۳	۲۰۷۴	۲۳۲۳	۹۵	۱۰۶
پوست قره قل	"	۲۱۳۳	۱۱۸۹	۹۵۷	۵۶	۴۵
سایر پوستها	"	۲۱۱ *	۵۵۶	۵۵۰	۲۶۴	۲۶۱
صادرات مواد معدنی وسایراشیاء :						
قالین وگلیم	هزارمترمربع	۴۹۲	۵۷۴	۵۱۲	۱۱۷	۱۰۴
گاز طبعی	ملیون مترمکعب	۲۵۰۰	۲۷۸۰	۲۷۵۰	۱۱۱	۱۱۰

* سایر پوستها شامل چرم وپوست میباشد یعنی درجمله چرم وپوست گرفته شده .

جـــــــدول (٦)

واردات به تفریق امتعه عمـــــــده

	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
گندم	۲۰ر۷	X	۱۰ر۳	X	۵۰
شکر	٤ر۲	۹ر٦	۱۳ر۹	۲۲۹	۳۳۱
چـــای	۹ر۹	۹ر٦	۱۰ر۱	۹۷	۱۰۲
سایرمواد غذائی	۲ر۱	۲ر۰	۲ر۸	۹۵	۱۳۳
تنباکوومصنوعات تنباکو	۰ر۹	۰ر۷	۱ر۰	۷۸	۱۱۱
پطرول ومواد نفتی	۸ر٤	٥ر٦	۱۲ر۹	۷۷	۱۵٤
تولیدات طبی وادویه جات	٤ر٥	۵ر۰	٥ر۰	۱۱۱	۱۱۱
سایرتولیدات کیمیاوی	۳ر۱	۳ر٦	٥ر٦	۱۱٦	۱۸۱
تایروتیوب رابری	٤ر۸	٤ر۳	۱۱ر٦	۱۷۳	۲٤۲
منسوجات پخته	۲ر٤	۳ر۸	۲ر۰	۱۱۷	۸۳
منسوجات غیرازپخته	٦ر٤	٦ر۲	۱۳ر۳	۹۷	۲۰۸
سایرمواد معدنی وغیرفلزی	٤ر۲	۱۱ر۷	٤ر٥	۲۷۹	۱۰۷
فلزات ومصنوعات فلزی	٤ر٥	۳ر۳	٦ر۸	۷۳	۱۵۱
ماشین والات به استثنی الات برقـــی	۳ر۸	۱ر٤	۳ر٤	۳۷	۸۹
ماشین والات برقی	۲ر۳	۳ر۰	۲ر۹	۱۳۰	۱۲٦
عراده جات	٤ر۳	٤ر٤	٥ر۳	۱۰۳	۱۲۱
بایسکل	۰ر۳	۰ر۱	۰ر۱	۳۳	۳۳
سایرتجهیزات ترانسپورتی	٤ر۹	٤ر۲	٤ر۱	۸٦	۸٤
تجهیزات تنویرومرکزحرمی	۰ر۷	۰ر۸	۱ر۷	۱۱٤	۲٤۳

مجموع عواید را احتوا مینماید درسالهای ۱۳۵۱ ومخصوصا ۱۳۵۲ میلان صعودی داشته واین تزئید بمقایسه سال اساس درسال ۱۳۵۱ (۱۹ فیصد) ودرسال ۱۳۵۲ (۳ر۳۱ فیصد) نشان داده شده است ۰ طوریکه ازجدول (۱) برمیاید (۷ر۵۷ فیصد) بلند رفتن عواید غیر خالص فروش مواد معدنی وحاصلات زراعتی درسال ۱۳۵۲ به تناسب سال اساس وهمچنان سال ۱۳۵۱ باعث تزئید باب (۳۰۰) گردیده است ۰ علاوتا ازمدرک فروش اجناس وتجهیزات لیلامی هم درسال ۱۳۵۲ تقریبا دو برابرعاید بدست امده است چه این عاید از ۳۵ ملیون افغانی درسال ۱۳۵۰ به (٦۷) ملیون افغانی درسال ۱۳۵۲ ارتقا نموده است ۰ بهمینگانه مدرک عاید اتی شامل باب (۳۰۰) که درسال ۱۳۵۲ به تناسب سالهای گذشته یک تزئید فوق العاده دیده میشود ــ عواید غیرخالص فروش خدمات ومحصولات طباعتی است که از ۷ ملیون و ۵ ملیون افغانی درسالهای ۱۳۵۰ و۱۳۵۱ به تقریبا (۲۸) ملیون افغانی درسال ۱۳۵۲ ــ بلند رفته است اما عواید غیر خالص خدمات صحی درسال ۱۳۵۲ بمقایسه دوسال گذشته تقلیل یافته است ۰

قلم دیگر عاید اتی کشور که بعد ازابواب متذکره قبلی قابل تحلیل وتدقیق میباشد عواید تصدیهای دولتی است که شامل (۱ر۹ فیصد) مجموع عواید بوده وبزرگترین جزء انرا عواید انحصارات دولتی تشکیل میدهد ۰ به اساس جدول (۱) عواید تصدیهای دولتی ازسال ۱۳۵۰ به اینطرف روبه تنزیل بوده واین تنقیص درسال ۱۳۵۲ زیادتر محسوس است زیرا عواید انحصارات دولتی از ۹۱۲ ملیون افغانی درسال ۱۳۵۰ به ٦۹۲ ملیون افغانی درسال ۱۳۵۲ پائین امده است که یک تنقیص (۱ر۲٤) فیصد را ارائه میدارد عواید دیگر تصدیهای دولتی نیز درسال ۱۳۵۲ بمقایسه دوسال گذشته بصورت قابل ملاحظه تقلیل یافته است یعنی از ۲۱ و۲۳ ملیون افغانی در سالهای ۱۳۵۰ و۱۳۵۱ به (۷ر۲) ملیون افغانی درسال ۱۳۵۲ تنزیل نموده است تنها عواید فابریکات دولتی درسال ۱۳۵۲ جهش قابل ملاحظه رانشان میدهد چه از (۲ر۰) ملیون افغانی در دوسال گذشته به ۲٤ ملیون افغانی درسال ۱۳۵۲ بلند رفته است ۰

ادامه جدول (٦)

	میلیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
ملبوسات مستعمل	۲ر٤	۱ر٤	۲ر۲	۵۸	۹۲
پاپوشها	۱ر٦	۱ر۷	۱ر۹	۱۰٦	۱۱۹
سایر واردات تجارتی	۱۸ر٤	۹ر۸	۱٤ر۲	۵۳	۷۷
مجموع واردات تجارتی	۱۱٤ر۸	۹٦ر۱	۱۲۳ر۳	۸٤	۱۰۷
واردات ازقروض وگرانت پروژه یی	۲۳ر۸	۲۹ر۱	۲۷ر٤	۱۲۲	۱۱۵
واردات ازقروض وگرانت غیر رو	۲۸ر۸	۳۴ر۰	۳۲ر۵	۱۱۱	۱۱۳
مجموع واردات	۱٦۷ر٤	۱۵۷ر۲	۱۸۳ر۲	۹٤	۱۰۹

* درواردات قروض وگرانت غیر پروژه یی درسال (۱۳۵۱) واردات (۱۹ر۵) ملیون دالرگندم نیزشامل میباشند .

* (۹) ملیون دالر مواد غذائی وتجهیزات که ازطرف اداره انکشاف ملل متحد داده شده است علاوه برین مبلغ بوده ودرجزء واردات درجدول بیلانس تادیات گرفته شده است .

جدول (۸)

واردات به تفریق امتعه ومقدار

واحد مقدار		بقرارواحد های مقدار			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
		۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
گندم	تن متریك	۲۱۶۵۰۳	۱۸۷۶۰۰	۶۳۰۰۰	۸۷	۲۹
شکر (تجارتی وغیر پروژه ئی)	تن متریك	۴۵۴۶۶	۶۲۰۰۰	۵۱۵۰۰	۱۳۶	۱۱۳
چای	تن متریك	۱۶۳۵۸	۱۴۳۵۲	۹۹۹۷	۸۸	۶۱
تایروتیوب رابری	هزارحلقه	۵۴۱	۳۸۲	۶۵۶	۷۲	۱۲۴
منسوجات پخته	هزارمتر	۱۳۴۷۸	۱۱۷۳۴	۸۴۴۸	۸۷	۶۳
منسوجات غیرپخته	هزارمتر	۱۶۱۹۹	۱۲۱۸۳*	۲۰۶۲۷	۷۵*	۱۲۷
موتر	عراده	۲۰۱۳	۲۱۱۲	۲۴۵۳	۱۰۵	۱۲۲
سایرعراده جات	عراده	۱۶۹۳	۸۳۱	۱۰۰۹	۴۹	۶۰
بایسکل	عراده	۱۹۸۳۳	۱۱۶۴۴	۴۳۴۶	۵۹	۲۲
پاپوش	هزار جوره	۲۶۶۳	۲۸۵۱	۳۳۴۳	۱۰۷	۱۲۶

* بعلاوه ان مقدار (۵۶۳) تن متریك منسوجات غیر پخته ئی بقرار وزن نمز وارد شده است .

جدول (۸)

واردات به تفریق مملکت

	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدي)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
پارتنر:					
اتحاد جماهیر شوروی	۲۱ر۵	۱۳ر۵	۱۴ر۰	۶۳	۶۵
چکسلواکی	۰ر۵۰	۰ر۵	۰ر۷	۱۰۰	۱۴۰
سایرممالک پارتر	۴ر۷	۲ر۵	۳ر۵	۵۳	۷۴
مجموع	۲۶ر۷	۱۶ر۵	۱۸ر۲	۶۲	۶۸
ممالک کم انکشاف:					
هندوستان	۱۱ر۴	۱۱ر۷	۲۱ر۶	۱۰۳	۱۸۹
پاکستان	۳ر۶	۵ر۷	۵ر۳	۱۵۸	۱۴۷
سایرممالک منطقه کم رشد	۶ر۸	۶ر۴	۸ر۷	۹۴	۱۲۸
مجموع	۲۱ر۸	۲۳ر۸	۳۵ر۶	۱۰۹	۱۶۳
حوزه ازاد:					
امریکا	۱۸ر۰	۳ر۱	۶ر۰	۱۷	۳۳
جرمنی	۷ر۶	۱۰ر۳	۱۱ر۵	۱۳۶	۱۵۱
انگلستان	۱۰ر۳	۵ر۷	۶ر۳	۵۵	۶۱
جاپان	۱۷ر۹	۲۳ر۹	۳۱ر۷	۱۳۴	۱۷۷
سایرممالک حوزه ازاد	۱۲ر۴	۱۲ر۸	۱۳ر۷	۱۰۳	۱۱۰
مجموع	۶۶ر۲	۵۵ر۸	۶۹ر۲	۸۴	۱۰۵
مجموع واردات تجارتی	۱۱۴ر۷	۹۶ر۱	۱۲۳ر۰	۸۴	۱۰۷
واردات ازقروض وگرانت	۵ر۷	۶ر۱	۶۰ر۰	۱۱۶	۱۱۴
مجموع واردات	۱۱۸ر۸	۱۵۷ر۲	۱۸۳ر۰	۱۳۲	۱۵۴

جدول (۹)

ذخایر اسعار بین‌المللی افغانستان واقلام ارتباطی‌ان بانکها

*	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
الف/ افغانستان بانک	۴۶٫۳	۴۹٫۵	۵۹٫۷۶	۹۱	۱۹۰
طلا*	۳۵٫۴۲	۳۹٫۳۵	۳۹٫۳۵	۱۱۱	۱۱۱
حق برداشت از صندوق بین‌المللی	۴٫۱۶	۱٫۳۶	۵٫۰۹	—	۱۰۲
اسعار قابل تبادله	۲۱٫۵۲	۱۸٫۰۹	۱۴٫۸۹	۸۴	۶۹
اسعار غیر قابل تبادله	۰٫۱۹	۰٫۸۸	۱٫۸۴	۸۹	۱۸۶
بیلانس خالص بارتری	۱٫۱۵—	۲٫۳—	۶٫۱۰	۶۹	۲۱۹
وضع خالص فند	۸٫۳۱—	۶٫۱۱—	۷٫۵۱—	۸۲	۱۰—
ب/ سایر بانکها	۴٫۱۴	۶٫۵۰	۹٫۶۵	۱۵۷	۲۳۴
اسعار قابل تبادله	۳٫۰۵	۵٫۱۱	۹٫۳۱	۱۶۴	۳۰۶
اسعار غیر قابل تبادله	۱٫۰۹	۰٫۵۹	۰٫۳۴	۵۵	۳۱
(الف — ب)	۵۳٫۵۳	۵۵٫۷۰	۶۹٫۴۱	۹۶	۱۴۴

* ارقام متعلق به اخیر ماه حوت .

جدول (١٠)

عواید ومصارف اسماری دافغانستان بانك به نرخ رسمی

	ملیون دالر			متناسب باساس سال ١٣٥٠ (فیصدي)	
	١٣٥٠	١٣٥١	١٣٥٢	١٣٥١	١٣٥٢
الف/ عواید :					
مجموع حوزه ازاد وبارتر	٦٠ر٤٠	٤٨ر٧١	٥١ر٤٢	٨١	٨٥
قره قل	١٨ر٣٨	١٤ر٥٦	١٦ر٢٠	٧٩	٨٨
پشم	٧ر٤٠	٥ر٠٨	٥ر٧٥	٦٩	٧٨
پخته	١٧ر٢٣	١٠ر٢٦	٨ر٠٨	٦٠	٤٧
گاز طبیعی	١٥ر٣٤	١٦ر٢٥	١٥ر٧٧	١٠٦	١٠٣
متفرقه	٢ر٠٥	٢ر٥٦	٥ر٦٢	١٢٥	٢٧٤
مجموع حوزه بارتر	٣٠ر٣٨	٣١ر٤٨	٣٢ر٩٥	١٠٤	١٠٨
پشم	٧ر٤٠	٥ر٠٨	٥ر٧٥	٦٩	٧٨
پخته	٥ر٦٣	٨ر٠٧	٦ر١٥	١٤٣	١٠٩
گاز طبیعی	١٥ر٣٤	١٦ر٢٥	١٥ر٧٧	١٠٦	١٠٣
متفرقه	٢ر٠١	٢ر٠٨	٥ر٢٨	١٠٣	٢٦٣
مجموع حوزه ازاد	٣٠ر٠٢	١٧ر٢٣	١٨ر٤٧	٥٧	٦٢
قره قل	١٨ر٣٨	١٤ر٥٦	١٦ر٢٠	٧٩	٨٨
پشم	—	—	—		
پخته	١ر٦٠	٢ر١٩	١ر٩٣	١٣٧	١٢١
متفرقه	٠ر٠٤	٠ر٤٨	٠ر٣٤	١٢٠٠	٨٥٠
ب / مصارف :					
مجموع حوزه ازاد وبارتر	٣٠ر٧٢	١٩ر٨٩	٣٧ر٧٤	٦٥	١٢٣
مصارف دولت	٧ر٠٩	١٠ر٦٥	٧ر٨٢	١٥٠	١١٠

ادامه جدول (۱۰)

	ملیون دالر			تناسب باساس سال ۱۳۵۰ (فیصدی)	
	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲	۱۳۵۱	۱۳۵۲
قروض دولت	۲۳٫۱۹	۸٫۰۰	۲۹٫٤٤	۳٤	۱۲۷
متفرقه	۰٫٤٤	۱٫۲٤	۰٫٤۸	۲۸۲	۱۰۹
حوزه بارتر	۲۰٫۷۰	۷٫۲۲	۲٦٫۸۳	۳۵	۱۳۰
مصارف دولت	۳٫٦۹	۵٫۵۰	۵٫۰۷	۱٤۹	۱۳۷
قروض دولت	۱۷٫۰۱	۱٫۷۲	۲۱٫٤۵	۱۰	۱۲٦
متفرقه	—	—	۰٫۳۱	—	—
حوزه ازاد	۱۰٫۰۲	۱۲٫٦۷	۱۰٫۹۱	۱۲٦	۱۰۹
مصارف دولت	۳٫٤۰	۵٫۱۵	۲٫۷۵	۱۵۱	۸۱
قروض دولت	٦٫۱۸	٦٫۲۸	۷٫۹۹	۱۰۲	۱۲۹
متفرقه	۰٫٤٤	۱٫۲٤	۰٫۱۷	۲۸۲	۳۹

جدول (۱۱)

تعداد سیاحین خارجی که به افغانستان آمده اند

(از طریق فضائی وزمینی)

مملکت	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	تناسب باساس سال ۱۹۷۱ (فیصدی) ۱۹۷۲	۱۹۷۳
آسیا :	۵۸۱۸۶	۵۷۸۲۵	۳۷۵۱۵	۹۹	٦٤
هندوستان	۱۵۳۳	۲۷٦۹	۳٦۱۱	۱۸۱	۲۳٦
ایران	۱۵۹٤	۲۳۳۱	۱۷٦۷	۱٤٦	۱۱۱
جاپان	۱۷۰۹	۱۷٦٤	۹٦۵۰	۱۰۳	۵٦۵
پاکستان	۵۱۷۹۲	٤۹۱۲۱	۲۸٤۷۰	۹۵	۵۵
سایر ممالک اسیائی	۱۵۵۸	۱۹٤۰	۲۰۰۹	۱۲۵	۱۲۹
یوروپ :	۳٦٦۹٦	۳٤۵۰۸	۳٤۲۹۲	۹٤	۹۳
اتریش	۵۸۹	۷۸۱	۱۰۰۸	۱۳۳	۱۷۱
ممالک لوکسمبرگ	۱۹۰۸	۱۷۲۵	۱۹٦۸	۹۰	۱۰۳
فرانسه	۸۱۳۰	۷٦٤۹	٦٤٤۲	۹٤	۷۹
جرمنی	۷۵۲٤	۷۰۲۰	۷۵۱٦	۹۳	۱۰۰
ایطالیه	۱۸۰۷	۲٤۱٤	۲۵۳۹	۱۳٤	۱٤۱
سکندیناوی	۲۳٤٤	۱۸٤۹	۱۷۲۹	۷۹	۷٤
سویزرلند	۲۲۷۲	۲٤٦۱	۲٦۷۹	۱۰۸	۱۱۸
انگلستان	۱۰۱۱۷	۹۰٦۷	۸۸۷۵	۹۰	۸۸
سایر ممالک یوروپ	۲۰۰۵	۱۵٤۲	۱۵۳۹	۷۷	۷۷
امریکا	۱٤٤۸۲	۱٤۲۸۲	۱۵۷۵۱	۹۹	۱۰۹
کانادا	۲۳۳۹	۲٤۱۰	۲۵۹۱	۱۰۳	۱۱۱
اضلاع متحده امریکا	۱۱۹٦۵	۱۱٦۳۰	۱۲۷٦۹	۹۷	۱۰۷
سایرممالک امریکائی	۱۷۸	۲٤۲	۳۹۱	۱۳٦	۲۲۰

ادامه جدول (۱۱) ازطریق فضائی وزمینی

مملکت	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	تناسب باساس سال ۱۹۷۱ (فیصدی) ۱۹۷۲	۱۹۷۳
افریقا	۲۹۶	۳۱۷	۳۳۹	۱۰۷	۱۱۵
سیاحین افریقائی	۲۹۶	۳۱۷	۳۲۹	۱۰۷	۱۱۵
ماورا بحار	۳۴۴۹	۳۳۰۶	۳۷۷۰	۹۶	۱۰۹
استرالیا	۲۷۰۳	۲۶۱۴	۲۹۷۴	۹۷	۱۱۰
نیوزیلند	۷۴۶	۶۹۲	۸۰۱	۹۳	۱۰۷
مجموع	۱۱۳۱۰۹	۱۱۰۲۳۸	۹۱۶۶۲	۹۷	۸۱

ادامه جدول (۱۱) ازطریق فضاء

مملکت	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	تناسب باساس سال ۱۹۷۱ (فیضدی) ۱۹۷۲	۱۹۷۳
آسیا	۶۰۶۲	۶۵۳۹	۸۰۹۴	۱۰۸	۱۳۴
هندوستان	۱۰۳۲	۲۲۱۲	۲۸۶۸	۲۱۴	۲۷۸
ایران	۲۳۶	۳۷۶	۴۹۹	۱۵۹	۲۱۱
جاپان	۵۴۵	۶۸۹	۵۹۴	۱۲۶	۱۰۹
پاکستان	۳۹۰۵	۲۶۲۸	۳۶۶۷	۶۷	۹۴
سایرممالک آسیائی	۳۴۴	۶۳۴	۴۶۶	۱۸۴	۱۳۵
یوروپ	۶۲۱۹	۷۸۵۳	۷۶۰۹	۱۲۶	۱۲۲
اطریش	۵۴	۱۲۴	۱۳۶	۲۳۰	۲۵۲
ممالک کوسمبرگ	۱۶۲	۲۸۷	۳۰۹	۱۷۷	۱۹۱
فرانسه	۱۷۷۲	۲۱۶۰	۲۵۳۷	۱۲۲	۱۴۳
جرمنی	۱۵۳۶	۱۶۴۰	۱۵۳۵	۱۰۷	۱۰۰
ایطالیه	۲۳۳	۵۱۰	۵۹۳	۲۱۹	۲۵۵
سکندیناوی	۳۱۴	۳۴۰	۲۴۹	۱۰۸	۷۹
سویزرلیند	۳۲۵	۵۹۴	۵۵۲	۱۸۳	۱۷۰
انگلستان	۱۳۵۲	۱۷۸۰	۱۱۳۰	۱۳۲	۸۴
سایرممالک یوروپ	۴۷۱	۴۱۸	۵۶۸	۸۹	۱۲۱
امریکا	۵۲۸۰	۶۰۱۸	۶۵۳۲	۱۱۴	۱۲۴
کانادا	۴۴۱	۴۵۹	۴۴۷	۱۰۴	۱۰۱
اضلاع متحده امریکا	۴۷۷۲	۵۴۵۹	۵۹۰۱	۱۱۴	۱۲۴
سایرممالک امریکائی	۶۰۷	۱۰۰	۱۸۴	۱۶	۳۰

ادامه جدول (۱۱) ازطریق فضا

مملکت	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	تناسب باساس سال ۱۹۷۱ (فیصدی) ۱۹۷۲	۱۹۷۳
افریقا	۵۰	۶۷	۱۲۹	۱۳۴	۲۵۸
سیاحین افریقائی	۵۰	۶۷	۱۲۹	۱۳۴	۲۵۸
ماورای بحار	۵۶۳	۵۸۷	۳۶۷	۱۰۴	۶۵
استرالیا	۴۵۰	۴۶۶	۲۷۹	۱۰۴	۶۲
نیوزیلند	۱۱۳	۱۲۱	۸۸	۱۰۷	۷۸
مجموع	۱۸۱۷۴	۲۱۰۶۴	۲۲۷۳۱	۱۱۶	۱۲۵

بصورت عموم مجموع عواید یعنی مجموع ابواب ۱۰۰ الی ۸۰۰ بالغ بر (۷۰۸۴ر۹) ملیون افغانی گردیده است که این رقم بمقایسه سال اساس (۲۱ر۷ فیصد) وبه تناسب سال ۱۳۵۱ (۱۵ر۷ فیصد) تزئید رانشان میدهد ۰

امداد جنسی درسال ۱۳۵۱ تقریبا (۱۲۵۰) ملیون افغانی نشان داده شده که یك تزئید (۱۹ر۳) فیصد رابه تناسب سال ۱۳۵۰ ارائه میدارد اما درسال ۱۳۵۲ ازین مدرك (۸۰۷) ملیون افغانی عاید تحصیل گردیده که یك تنقیص (۲۳) فیصد رامقایسه سال اساس و (۳۵ر۵ فیصد) را به تناسب سال ۱۳۵۱ نشان میدهد ۰

مجموع عواید بشمول امداد جنسی درسال ۱۳۵۱ بالغ بر (۷۳۶۹ر۱) ملیون افغانی ودرسال ۱۳۵۲ بالغ به (۷۸۹۲ر۳) ملیون افغانی گردیده است که به تناسب سال اساس هریك بالترتیب (۱ر۹) فیصد و (۱۶ر۹) فیصد تزئید یافته است باین اساس چنین استنباط میگردد که سرعت تزئید فیصدی عواید درسال ۱۳۵۲ بمقایسه سال اساس نسبت به سال ۱۳۵۱ زیاد تراست ۰

مصارف:

مصارف مجموعی دولت که شامل مصارف عادی وانکشافی وزارتها ودوایر دولتی است درسالهای تحت مطالعه سیر صعودی داشته واز (۷۳۶۷) ملیون افغانی در سال ۱۳۵۰ به (۸۰۴۳) ملیون افغانی درسال ۱۳۵۱ و (۸۶۸۳) ملیون افغانی در درسال ۱۳۵۲ ارتقا نموده است که به این اساس درسال ۱۳۵۱ (۹ر۲) فیصد ودر سال ۱۳۵۲ (۱۷ر۹) فیصد تزئید نسبت به سال اساس رونما گردیده است ۰ هرگاه تزیید فیصدی مصارف مجموعی را باتزئید فیصدی عواید مجموعی که در بالا ازان تذکر بعمل امد مقایسه کنیم دیده میشود که سرعت تزئید درمصارف نسبت به عواید بیك فیصدی خیلی قلیل بیشتر بوده است (جدول ۲) ۰

طوریکه جدول (۲) نشان میدهد درسال ۱۳۵۲ (۱۸ فیصد) تزئید مصارف مجموعی را مخصوصا بلند رفتن حجم مصارف عادی دوایر وموسسات که (۷۸ر۵ فیصد) مجموع مصارف رااحتوا مینماید بار اورده که (۲۵ فیصد) نسبت به سال اساس تزئید یافته است ۰ دراین تزئید بلند رفتن مصارف عادی وزارت های مصارف داخله پروختون سهم بارزی دارند ۰

ادامه جدول (۱۱) ازطریق زمین

	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	تناسب باساس سال ۱۹۷۱ (فیصدي) ۱۹۷۲	۱۹۷۳
آسیا	۵۲۱۲۴	۵۱۲۸۶	۲۹۴۲۱	۹۸	۵۶
هندوستان	۵۰۱	۵۵۷	۷۵۱	۱۱۱	۱۵۰
ایران	۱۳۵۸	۱۸۵۵	۱۲۶۸	۱۳۷	۹۳
جاپان	۱۱۶۴	۱۰۷۵	۱۰۵۶	۹۲	۹۱
پاکستان	۴۷۸۸۷	۴۶۴۹۳	۲۴۸۰۳	۹۷	۵۲
سایرممالک آسیائی	۱۲۱۴	۱۳۰۶	۱۵۴۳	۱۰۸	۱۲۷
یورپ	۳۰۴۷۷	۲۶۶۵۵	۲۶۶۸۳	۸۷	۸۸
اتریش	۵۳۵	۶۵۷	۸۷۲	۱۲۳	۱۶۳
ممالک‌بنی‌لوکس	۱۷۴۶	۱۴۳۸	۱۶۵۹	۸۲	۹۵
فرانس	۶۳۵۸	۵۴۸۹	۳۹۰۵	۸۶	۶۱
جرمنی	۵۹۸۸	۵۳۸۰	۵۹۸۱	۹۰	۱۰۰
ایتالیه	۱۵۷۴	۱۹۰۴	۱۹۴۶	۱۲۱	۱۲۴
سکندیناوی	۲۰۳۰	۱۵۰۹	۱۴۸۰	۷۴	۷۳
یوپزرلند	۱۹۴۷	۱۸۶۷	۲۱۲۴	۹۶	۱۰۹
انگلستان	۸۷۶۵	۷۲۸۷	۷۷۴۵	۸۳	۸۸
سایرممالک یوروپ	۱۵۳۴	۱۱۲۴	۹۷۱	۷۳	۶۳
امریکا	۹۲۰۲	۸۲۶۴	۹۲۱۹	۹۰	۱۰۰
کانادا	۱۸۹۸	۱۹۵۱	۲۱۴۴	۱۰۳	۱۱۳
اضلاع متحده امریکا	۷۱۹۳	۶۱۷۱	۶۸۶۸	۸۶	۹۵
سایرممالک امریکا	۱۱۱	۱۴۲	۲۰۷	۱۲۸	۱۸۶

ادامه جدول(۱۱) ازطریق زمین

	۱۹۷۱	۱۹۷۲	۱۹۷۳	تناسب باسال ۱۹۷۱ (فیصدی) ۱۹۷۲	تناسب باسال ۱۹۷۱ (فیصدی) ۱۹۷۳
افریقا	۲۴۶	۲۵۰	۲۰۰	۱۰۲	۸۱
سیاحین افریقا	۲۴۶	۲۵۰	۲۰۰	۱۰۲	۸۱
ماورای بحار	۲۸۸۶	۲۷۱۹	۳۴۰۸	۹۴	۱۱۸
استرالیا	۲۲۵۳	۲۱۴۸	۲۶۹۵	۹۵	۱۲۰
نیوزیلند	۶۳۳	۵۷۱	۷۱۳	۹۰	۱۱۳
مجموع	۹۴۹۳۵	۹۱۷۴	۶۸۹۳۱	۹۴	۳۰

پروژه سروی دیموگرافی

ضرورت واحتیاج بداشتن احصائیه های مستند درمورد نفوس وترکیبات ان ـ بمنظور طرح پلانهای اقتصادی واجتماعی سالهای قبل محسوس بوده واین ضرورت در سالهای اخیر مبرم تر گردید . روی این ملحوظ تصمیم گرفته شد تا به منظور ـ شروع فعالیتهای اساسی احصائیه واعمار یک ظرفیت احصائیوی در داخل ازیکطرف وبمنظور جمع اوری معلومات دقیق نفوس ومشخصات ان ازجانب دیگر یک سروی نمونوی دیموگرافی درتمام کشور مورد تطبیق قرار گیرد . این سروی به همکاری مالی وتخنیکی اداره انکشاف بین المللی امریکا در دو مرحله مورد تطبیق قرارگرفته واهداف عمده ذیل را در بر داشت .

۱ـ اهداف عمده سروی دیموگرافی :

اهداف ومقاصد سرویهای دیموگرافی نظر به تعداد مراحل اجرای سروی شرایط اجتماعی ـ اقتصادی وجغرافیائی در بین کشور ها ازهم فرق میکند با درنظر داشت این شرایط اهداف عمده سروی دیموگرافی افغانستان بدو قسمت جداگانه ذیل تقسیم میگردد :

الف) اهداف کوتاه مدت :

۱ـ تهیه معلومات لازم درقسمت نفوس عموم کشور به تفریق ولایات وبه تفریق کوچکترین واحد اداری درکشور .
۲ـ تهیه معلومات درقسمت ترکیبات نفوس کشور ازنظر سن وجنس .
۳ـ تهیه معلومات درقسمت تقسیم وتوزیع نفوس بحساب نفوس شهری ودهاتی
۴ـ تهیه وتدارک معلومات لازم درقسمت شغل وپیشه وتوزیع ان درمشاغل مختلف سکتور های اقتصادی .
۵ـ تهیه معلومات درقسمت درجه سواد ـ تعلیم وتربیه وسویه استخدام وبیکاری .

۶ــ تهیه معلومات درباره رشد نفوس واندازه مرگ ومیر (تولدات ووفیات) وهمچنین مهاجرتها وانتقال نفوس ۰

۷ــ تهیه معلومات اساسی درباره طرز تلقی وتصورات افراد راجع به پلان گذاری فامیلی وهمچنان عکس العمل درمقابل نو اوریها وغیره مشخصات ومعلومات دیموگرافیکی بمنظور طرح سیاستهای معقول انجمن رهنمای خانواده

۸ــ تهیه وتدارک نقشه های کارتوگرافی به مقیاس مختلف باساس یک سیستم کود بندی بمنظوراستفاده سروی دیموگرافی وهکذا بمنظور استفاده ــ سرشماریها تکمیل وعمومی درایندهٔ وبالاخره جهت استفاده درطرح پلانگذاری های منطقوی وتقسیمات معقول اداری کشور ۰

ب) اهداف دراز مدت :

۱) ایجاد قابلیت درسیستم احصائیوی کشور بترتیبیکه سروی های متعاقب ان توسط اشخاص داخلی یعنی افغانها به تنهائی صورت گرفته بتواند ۰

۲) ایجاد زمینه های مناسب تشکیلاتی ازطریق تاسیس دفاتر ساحوی احصائیوی که بالاخره منتج به اصلاحات وانکشاف سیستم جمع اوری معلومات ــ احصائیوی شده بتواند ۰

۳) تاسیس یک کدر علمی تربیوی برای مامورین افغانی یابعباره دیگر اماده ساختن زمینه تعلیم وتربیه بصورت عملی بالای وظیفه وبصورت نظری از طریق تاسیس کورسهای کوتاه مدت احصائیوی در داخل این پروژه

۲ــ مختصر اجرات وفعالیتهائیکه درسال ۱۳۵۲ صورت گرفته است :

الف) درقسمت اورتخنیکی وفنی پروژه :

۱ــ تهیه وترسیم نقشه های کارتوگرافی به مقیاس مختلف وهمچنان تثبیت وتعیین حدود ۳۲۵ واحد اداری بر روی نقشه های ترتیب شده بمنظور سرشماری ساحات تثبیت شده تحت نمونه ۰

۲ــ تهیه اخرین لست قریجات افغانستان وتصنیف ودسته بندی قریجات نظریه درجه تکاثف نفوس وناحگذاری یا نقل حروفی تمام قریجات بر روی نقشه های کارتوگرافی بمنظور تهیه یك چوکات مکمل نمونه گیری ۰ همچنین یك اطلس جغرافیائی که محتوی (۲۰۰۰۰) قریه است ونقریب به نشرخواهد رسید تحت کار میباشد ۰

۳ــ طرح نمونه وتهیه شکل اخرین سوالنامه ها وهدایتنامه ها وهمچنین انتخاب حوزه های عمومی سرشماری وتعیین ساحه ونقاط شمارتحت ساحه نمونه گیری وبالاخره تکمیل کلیه امورمقدماتی وامادگی برای اغاز سروی حقیقی

۴ــ تاسیس دفاتر ساحوی (منطقوی) وانتخاب پرسونل هرحوزه که این حوزه ها عبارتند از :

۱ــ حوزه کابل شمال
۲ــ حوزه کابل جنوب
۳ــ حوزه قندهار
۴ــ حوزه هرات
۵ــ حوزه ننگرهار
۶ــ حوزه قندز
۷ــ حوزه مزارشریف

ب ــ پروگرام تمرینی :

طوریکه در فوق متذکر شدیم یکی ازاهداف عمده پروژه سروی دیموگرافی تربیه یکتعداد پرسونل دررشته احصائیه میباشد تا ازایشان درتطبیق موفقانه این پروژه برای سرویهای دیگراحصائیوی دراینده استفاده بعمل اید ۰ روی این منظور کورسهای تربیوی متعددی بسویه های مختلف دایر گردید که دراین کورسها بصورت مجموعی درحدود (۱۹۰) نفر تحت تربیه گرفته شد وبعد ازختم موفقانه کورس به امورمعینه پروژه سروی دیموگرافی مقرر وشامل وظیفه گردیدند ۰

ج ــ عملیات حقیقی سروی دیموگرافی :

امورمصاحبه مستقیم عملیات حقیقی سروی دیموگرافی نفوس مسکون کشور طبق پروگرام مرتبه که درمیزان سال ۱۳۵۱ شروع گردیده بود دراخیر ماه اسد ۱۳۵۲

امور ساحه ان بپایان رسید که ساحات تحت نمونه گیری پیشبینی شده این سروی درتمام ولایات کشور (۲۹) مرکز شهری و (۸۸) ولسوالی که شامل (٤٥٠) قریه میباشد بصورت مکمل سروی گردید که بصورت مجموعی امورمصاحبه وخانه پری اوراق سوالنامه درحدود (٤٠٠٠٠) خانوار تعیین شده تکمیل وانجام شده معلومات مفصل در باره نفوس ومشخصات ان بدست امده است .

درحال حاضر تمامی پرسشنامه های تکمیل شده خانوارساحات تحت سروی کود بندی ـ پنچ ـ اصلاح وجدول بندی گردیده وامورتحلیل وتجزیه ماشینی ان " ۹۰ " فیصد تکمیل و (۱۰) فیصد باقیمانده ودر دوماه اینده بپایان خواهد رسید ویکسلسله معلومات مستند وقابل اعتبار را در مورد نفوس مسکون افغانستان تهیه خواهیم نمود .

باید متذکر شدکه فعلا نتایج ابتدائی درمورد تقسیمات نفوس بعضی مراکز ولایات بدست امده است .

برعلاوه امورفوق الذکرازاینکه سروی نفوس کوچیها متم سروی نفوس مسکون بوده وباتکمیل هر دومرحله پروژه دیموگرافی (نفوس مسکون وغیرمسکون) یك سلسله معلومات مستند وقابل اعتبار درمورد نفوس ومشخصات نفوس تمام کشورکه اتکای اساسی پلانهای انکشافی را دراینده تشکیل خواهد داد تهیه ومیسر میگردد بناء ریاست احصائیه متکی باین اصل درنظر گرفتتا درسال ۱۳۵۳ سروی نفوس کوچیها را عملی سازد .

باید متذکر شدکه درطول سال ۱۳۵۲ اتخاذ مینماتی این سروی بشمول تهیه وتربیه پرسونل ـ تاسیس دفاتر منطقوی درولایات ومحلات جهت نظارت ازامور سروتهیه نقشه هائیکه حاوی خط السیر ومهاجرت کوچیها ومعلومات مربوط به محل بوده باشد درفصل های مختلف سال وهمچنان لستمکمل قبایل کوچی ـ طرح سوالنامه ها تکمیل گردیده وقرار پروگرام مرتبه امورسلحه سروی کوچیها الی اخیر سنبله ۱۳۵۲ بپایه تکمیل میرسد .

قراراست درابتداء سال ۱۳۵۳ پرسشنامه هائیکه بمنظور سروی کوچیها

طرح شده ابتداء یک ازمایش قبلی در ساحه شده وبعد ازاینکه جنبه تطبیق
ان تثبیت گردید درحدود بادهء هزار خانوار مصاحبه خواهد گردید . امید واریم
بتوانیم الی اخیر سال ۱۳۵۳ معلومات موثق در قسمت نفوس افغانستان ارایه نمایم .

مساحت ونفوس ولایات افغانستان درسال ۱۳۵۰ ه‍ ۱۹۷۱

جدول (۱)

اسم ولایات	مساحت بهزارکیلو مترمربع	تعداد نفوس	تعداد مسکونین درفی کیلو مترمربع	مراکز اداری ولایات	تعداد نفوس
کابل	۳ر۲۰	۱۳۶۰۶۶۴	۴۲ر۲	کابل	۴۹۸۸۲۱
قندهار	۴۴ر۴۰	۷۸۰۶۱۷	۱۷ر۸	قندهار	۱۳۳۷۹۹
هرات	۴۰ر۵۰	۷۲۲۳۴۸	۱۷ر۸	هرات	۱۰۳۹۱۵
بلخ	۱۵ر۱۰	۳۷۲۰۴۸	۲۴ر۶	مزارشریف	۴۵۴۹۷
ننگرهار	۷ر۰	۸۶۱۴۳۸	۱۲۳ر۰	جلال اباد	۵۱۵۲۳
پکتیا	۱۷ر۰	۸۷۸۸۳۳	۵۱ر۶	گردیز	۴۱۲۲۷
غزنی	۳۲ر۶۰	۱۱۶۲۵۹۰	۳۵ر۶	غزنی	۴۵۷۳۵
هلمند	۵۱ر۶۰	۳۳۳۳۲۹	۶ر۳	بست	۲۹۸۹۱
فراه	۵۷ر۸۰	۳۳۱۰۱۵	۵ر۷	فراه	۳۰۲۴۳
جوزجان	۲۲ر۱۰	۴۵۲۳۳۲	۲۰ر۰	شبرغان	۵۷۸۱۴
تخار	۲۰ر۸۰	۵۲۰۵۳۵	۲۵ر۰	تالقان	۷۰۲۰۲
بدخشان	۴۳ر۶۰	۳۶۲۸۲۵	۸ر۳	فیض اباد	۶۶۱۹۸
بامیان	۲۹ر۶۰	۳۶۴۴۳۴	۱۲ر۳	بامیان	۴۷۳۰۵
ارزگان	۳۱ر۵۰	۵۲۴۹۶۶	۱۶ر۶	ارزگان	۴۹۳۱۱
غور	۳۴ر۶۰	۳۴۰۶۷۸	۹ر۸	چغچران	۶۴۱۴۶
پروان	۸ر۷۰	۹۳۴۳۳۰	۱۰۷ر۳	چهاریکار	۹۵۹۷۸
قندز	۷ر۸۰	۴۲۷۰۲۶	۵۴ر۷	قندز	۸۴۴۱۲
بغلان	۱۳ر۵۰	۶۵۶۶۴۴	۴۸ر۶	بغلان	۱۰۵۹۴۴
سمنگان	۱۵ر۳۰	۲۱۸۳۸۴	۱۴ر۲	ایبک	۴۰۳۹۳

ادامه جدول "۱"

اسم ولایات	مساحت بهزارکیلو مترمربع	تعداد نفوس	تعداد مسکونین در فی کیلومتر — مربع	مراکز اداری ولایات	تعداد نفوس
چخانسور	۵۲٫۷۰	۱۲۸۳۶٤	۲٫٤	زرنج	۱۷۸٤۸
زابل	۲۰٫۰۰	۳۷۷۳۳۷	۱۸٫۸	قلات	۵۲۳۹۰
لوگر	٤٫۲۰	۳۲۵٦٤۲	۷۷٫۵	هرکی هرک	۵۲۱۵۷
وردک	۱۰٫۳۰	٤۳۷۷۵۵	٤۲٫۵	میدان	۵۷۱۹۱
ناپیسا	٤٫۵۰	۳٦۳۰۷۳	۸۰٫٦	تگاب	۱۰۲۰۲۹
لغمان	۹٫۱۰	۲۳٤۳۷۵	۲۵٫۷	میترلام	۷٦٤٦۷
کنرها	۹٫٤۰	۳٤۷۱۸۷	۳٦٫۹	چغسرای	۲۹۵۳۵
بادغیس	۴٤٫۷۰	۳۳۷۱۳۹	۱۳٫٦	قلعه نو	۸۰۱۹٦
فاریاب	۲۰٫٤۰	٤۵۷۸۱٤	۲۲٫٤	میمنه	۵۸٤٤٤
کوچیها	—	۲۸٦٦۲٦۸	—		
مجموع	٦۵۲٫۰	۱۷٤۸۰۲۸۰			۲۱۸۸٦۱۱

مساحت ونفوس افغانستان به تفریق ولایات ومراکز اداری در سال ۱۳۵۱ (۱۹۷۲)

جدول (۲) نفوس

اسم ولایات	مساحت بهزار کیلو مترمربع	تعداد نفوس تخمینی ولایات	مراکز اداری ولایات	تعداد نفوس مراکز اداری
کابل	۳٫۲۰	۱۳۹۱۹۵۹	کابل	۵۱۶۲۸۰
قندهار	۴۴٫۴۰	۷۹۸۵۷۱	قندهار	۱۳۶۸۷۶
هرات	۴۰٫۵۰	۷۳۸۹۶۲	هرات	۱۰۶۳۰۵
بلخ	۱۵٫۱۰	۳۸۱۱۱۷	مزار شریف	۱۶۵۴۳
ننگرهار	۷٫۰۰	۸۸۱۲۵۱	جلال اباد	۵۲۷۱۸
پکتیا	۱۷٫۰۰	۸۹۹۰۴۶	گردیز	۴۲۱۷۵
غزنی	۳۲٫۶۰	۱۱۸۹۳۳۰	غزنی	۴۶۷۸۷
هلمند	۵۱٫۶۰	۳۴۰۹۹۶	بست	۳۰۵۷۸
فراه	۵۷٫۸۰	۳۳۸۶۲۸	فراه	۳۰۹۳۹
جوزجان	۱۱٫۲۰	۴۶۲۷۳۶	شبرغان	۵۹۱۴۴
تخار	۲۰٫۸۰	۵۳۲۵۰۷	تالقان	۷۱۸۱۷
بدخشان	۴۳٫۶۰	۳۷۱۱۷۰	فیض اباد	۶۷۷۲۰
بامیان	۲۹٫۶۰	۳۷۲۸۱۶	بامیان	۴۸۳۱۳
ارزگان	۳۱٫۵۰	۵۳۷۰۴۰	ارزگان	۵۰۴۴۵
غور	۳۴٫۶۰	۳۴۸۵۱۴	چغچران	۶۵۶۲۱
پروان	۸٫۷۰	۹۵۵۸۲۰	چهاریکار	۹۸۱۸۵
قندز	۱۷٫۸۰	۴۳۶۸۴۸	قندز	۸۶۳۵۳
بغلان	۱۳٫۵۰	۶۷۱۷۴۷	بغلان	۱۰۸۳۸۱
سمنگان	۱۵٫۳۰	۲۲۳۴۰۷	ایبک	۴۱۳۲۲

مصارف انکشافی درسال ۱۳۵۲ که حاوی (۵ر۲۱ فیصد) مجموع مصارف است و(۱۸٦٤) ملیون افغانی نشان داده شده نسبت به سال اساس(۸ر۲ فیصد) و بمقایسه سال ۱۳۵۱ (۱ر۲۸) فیصد تقلیل یافته است ۰ این تنقیص مصارف انکشافی درسال ۱۳۵۲ نمایانگر انست که برخی ازپروژه های انکشافی کشور در جریان سالهای ۱۳۵۱ و۱۳۵۲ به پایه اکمال رسیده است یا اینکه درسال ۱۳۵۲ ــ صرفه جوئی وموثریت در مصارف بعمل امده درمقابل مصارف وجوه انکشافی حجم کار افزایش یافته از اختلاس وسوء استفاده ها جلوگیری شده است ۰

عواید ومصارف دولت :

مصارف عادی دوایر وموسسات به استثنای تادیات قروض وسبسایدی درسال ۱۳۵۲ (٤۹فیصد) مجموع مصارف را شامل میگردد اما باشمول دوقلم فوق یعنی تادیات قروض وسبسایدی تقریبا (۷۹ فیصد) مجموع مصارف رااحتوا مینماید ۰ ازین مساله چنین نتیجه گیری میتوان کرد که حجم تادیات قروض وسبسایدی در سال ۱۳۵۲ بمقایسه دوسال گذشته زیاد تر بوده وتقریبا (۳۰ فیصد) مجموع مصارف راشامل میگردد ۰ درحالیکه سهم دوقلم متذکره نظر به مجموع مصارف درسالهای ۱۳۵۰ و۱۳۵۱ بالترتیب (۸ر۲٤ فیصد) و (۷ر۲۲ فیصد) نشان داده شده است ارقام ذیل این حقیقت را ثابت میسازد ۰

تادیات قروض که درسال ۱۳۵۲ (۱۵۸٦) ملیون قلمداد گردیده (۳ر۱۸ــ فیصد) مجموع مصارف رااحتوا نموده ونسبت به سال اساس(۷ر۳۹ فیصد) تزئید یافته است ۰ همچنان سبسایدی دولت درسال ۱۳۵۲ که (٦ر۹۸٤) ملیون نشان داده شده وحاوی (۳ر۱۱) فیصد مجموع مصارف است (۹ر٤۱ فیصد) بمقایسه سال اساس بلند رفته است ۰ (جدول ۳)

نظر به جدول (۳) سیر ارقام دوقلم فوق واضح میسازد که دولت درسال ۱۳۵۲ ازیکطرف به پرداخت قروض وتکتانه ان بیک پیمانه زیاد تر قادر بوده وازجانب دیگر یک مبلغ هنگفت راجهت تنزیل نرخ مواد ارتزاقی ودرنتیجه رفاه جامعه بحیث سبسایدی قبول کرده است ۰

ادامه جدول (۲) نفوس

اسم ولایات	مساحت بهزار کیلو مترمربع	تعداد نفوس تخمینی ولایات	مراکز اداری ولایات	تعداد نفوس مراکز اداری
چغانسور	۵۲٫۷۰	۱۳۱۳۱۶	زرنج	۱۸۲۵۸
زابل	۲۰٫۰۰	۳۸۶۰۱۶	تلات	۵۳۵۹۵
لوگر	۴٫۲۰	۳۳۳۱۳۲	برکی برک	۵۳۳۵۷
وردك	۱۰٫۳۰	۴۴۷۸۲۳	میدان	۵۸۵۰۶
کاپیسا	۴٫۵۰	۳۷۱۴۲۴	تگاب	۱۰۴۳۷۶
لغمان	۹٫۱۰	۲۳۹۷۶۶	مترلام	۷۸۲۲۶
کنرها	۹٫۴۰	۳۵۵۱۷۲	چغه سرای	۳۰۲۱۴
بادغیس	۲۴٫۷۰	۳۴۴۸۹۳	قلعه نو	۸۲۰۴۰
تاریاب	۲۰٫۴۰	۴۶۸۳۴۴	میمنه	۵۹۷۸۸
کوچیها	—	۲۹۳۲۱۹۲	—	—
مجموع		۱۷۸۸۲۵۴۳		۲۲۴۴۹۳۲

نفوس تخمینی افغانستان درسال ۱۳۵۲ (۱۹۷۳) به تفریق ولایات

جدول (۳) نفوس

اسم ولایات	مساحت بهزار کیلومترمربع	تعداد نفوس ولایات
کابل	۳٫۲۰	۱۴۲۳۹۷۴
قندهار	۴۴٫۴۰	۸۱۶۹۳۸
هرات	۴۰٫۵۰	۷۵۵۹۵۸
بلخ	۱۵٫۱۰	۳۸۹۸۸۳
ننگرهار	۱۶٫۴۰	۱۲۶۴۸۶۱
پکتیا	۱۷٫۰۰	۹۱۹۷۲۴
غزنی	۳۲٫۶۰	۱۲۱۶۶۸۵
هلمند	۵۱٫۶۰	۳۴۸۸۳۹
فراه	۵۷٫۸۰	۳۴۶۴۱۶
جوزجان	۲۲٫۱۰	۴۷۳۲۷۹
تخار	۲۰٫۸۰	۵۴۴۷۵۵
بدخشان	۴۳٫۶۰	۳۷۹۷۰۷
بامیان	۲۹٫۶۰	۳۸۱۳۹۱
ارزگان	۳۱٫۵۰	۵۴۹۳۹۲
غور	۳۴٫۶۰	۳۵۶۵۳۰
پروان	۱۳٫۲۰	۱۳۵۷۷۷۱
قندز	۷٫۸۰	۴۴۶۸۹۵
بغلان	۱۳٫۵۰	۶۸۷۱۹۷
سمنگان	۱۵٫۳۰	۲۲۸۵۴۵
نیمروز	۵۲٫۷۰	۱۳۴۳۳۶

ادامه جدول (۳) نفوس

اسم ولایات	مساحت بهزار کیلومترمربع	تعداد نفوس ولایات
زابل	۲۰٫۰۰	۳۹۴۸۹۴
لوگر	۴٫۲۰	۳۴۰۷۹۴
وردک	۱۰٫۳۰	۴۵۸۱۲۳
لغمان	۹٫۱۰	۲۴۵۲۸۱
بادغیس	۲۴٫۷۰	۳۵۲۸۲۵
فاریاب	۲۰٫۴۰	۴۷۹۱۱۶
کوچیها	—	۲۹۹۹۶۳۲
مجموع		۱۸۲۹۳۸۴۱

یادداشت :

نفوس مجموعی افغانستان نظر به تخمینات سالهای قبل به اساس رشد سالانه ۲٫۳ فیصد ۱۸٫۲۹ ملیون نفر حساب گردیده (جدول شماره ۳ نفوس)

اداره مرکز احصائیه تعداد حقیقی نفوس کشور را نظر به نتایج سروی های پیروژه دیموگرافی که در قسمت نفوس ساکن وکوچی جمع اوری شده وتاحال مراحل تطبیقی واعمال ارقام راطی نکرده بزودترین فرصت بعد ازطی مراحل فوق بدسترس هموطنان عزیز قرار خواهد داد .

تحول نفـــــــوس

اداره مرکز احصائیه کوشیده است تا برای اولین بار تحول نفوس را به صورت ابتدایی آن مورد مطالعه قرار دهد . طوریکه میدانیم مسایلی که در مملکت باعث تزئید یا تنقیص تعداد نفوس میگردد ازدواج وطلاق ــ تولدات ووفیات و بالاخره مهاجرت ها بداخل و خارج کشور میباشد .

قراریکه اینتتبع احصائیوی را از مرحله بسیار ابتدائی شروع نموده ایم ــ لذا با وجود تماس های مکرر با مراجع مربوط به جمع آوری احصائیه های مورد نیاز مانند احصائیه تولدات ووفیات واحصائیه مهاجرت ها موفق نشدیم . در مورد احصائیه تولدات ووفیات چون اکثر واقعات به مراجع مربوط ثبت نمیگردد و در مرحله ابتدائی تحصیل آن از تمامی ولایات کشور مقدور نبود ــ لذا به احصائیه نواحی سیزده گانه شهر کابل اکتفا نموده ایم با انهم نظر به عدم موجودیت احصائیه های مطلوب در گذشته معلومات مورد نظر ناقص بدست آمد .

در مورد تعداد تولدات ووفیات امید استپروژه دیموگرافی که فعلا در مراحل انتهائی خود رسیده است دراینده معلومات مکفی را ارائه نماید .

از یگانه احصائیه که تحت عنوان تحول نفوس توانستیم کم و بیش معلومات حاصل نمائیم احصائیه ازدواج وطلاق است که برای نخستین بار از مراکز ولایات کشور که ثبت چنین معاملات بیشتر صورت میگیرد به همکاری وزارت عدلیه ــ وثایق ولایت کابل و محکمه شهر کهنه از لابلای دوسیه های سابقه توسط مامورین اداره مرکز احصائیه جمع اوری و توحید گردیده است .

جدول ذیل ارقام ازدواج وطلاق سالهای ۱۳۵۰ ــ ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ را که در مراکز ولایات کشور نشان میدهـــــــد .

تعداد ازدواج وطلاق درسالهاي ١٣٥٠ ــ ١٣٥١ و ١٣٥٢ بتفريق ولايـــات

اسم ولايات	١٣٥٠		١٣٥١		١٣٥٢	
	ازدواج	طلاق	ازدواج	طلاق	ازدواج	طلاق
كابل	١٨٨٩	٢٣٨	٢٠٦١	٢٦٦	١٧٨٩	١٥٢
بادغيس	٢٨	٤٠	١٥	١٦	١٤	٢٤
بلخ	٢٠٧	٤٩	٦٣٤	٢٢	١٢٣٣	٣٨
تخار	٣١٦	١٣٠	٢٠٩	١٤١	٣٩٨	١٤٠
بدخشان	٢١٧	٤٢	٦١٧	٩٩	٦٣٠	١٠٧
جوزجان	ــ	ــ	١٣١٦	١١٠	١٠١٩	٧٨
فاريا ب	١٤٦	١٦١	٢٦٣	١٨٥	٣٧٥	١٤٨
هلمند	٩٤	٢٤	٣٢	١٤	٧	٨
غزنى	١٥٧	١٤٥	٢٦	١٤٢	١٢٣	٨٣
غورا ت	٢٠	٥٧	٢٩	٥٦	٧	٧٣
هرا ت	٤٥	٣٩	٦٢	٣٨	٥٦٩	١٣٥
بغلان	١٢٣	٥٩	٦٠	٣٢	١٤٠	٥٥
ارزگان	٧٦	٢٤	٢١	٤١	٥١	٨٥
ميدان	٤١	٣٤	١٠٧	١٩	١٠٦	٣٩
نيمروز	١١٠	١٧	١٧	٧	١٠٦	٢٣
لغما ن	١٩	٦	١٤	٢	٣٩	٩
كنرها	٧	١	٤	٢	ــ	ــ
باميان	١٢٦	٣٤	٥٤٣	١٢٥	٣١٨	٨٤
پروا ن	٢١٠	٥٧	٥٥٤	٥٤	٤٢٨	١٥٧
كندز	٤٩٨	١٨٤	٤١٢	١٢٤	١٥١	٨٦

ادامه جـــــدول ( )

	۱۳۵۰		۱۳۵۱		۱۳۵۲	
	ازدواج	طلاق	ازدواج	طلاق	ازدواج	طلاق
پکتیا	۱۷	۱۰	۳۸	۹	۱۸	۶
قندهار	۲۱	۳۱	۳۷	۳۱	۳۷	۴۵
فراه	۴۷	۳۶	۳۲	۱۶	۳۳	۲۶
لوگـــر	۴	۲	۱۰	۰	۳	۱
سمنگان	۳۰۷	۳۵	۴۸۵	۴۶	۴۱۰	۳۲
ننگرهار	۴۴	۷	۱۰۹	۳۴	۴۲	۱۳
کاپیسا	۷۲	۳۵	۲۲	۲۳	—	—
زابل	۱۰	۷	۱۱	۱۲	۱۰	۸

منبع : ریاست ثبت اسناد وثایق وزارت عدلیه ۰

به استناد جدول فوق تعداد مجموعی ازدواج درکشور درسال ۱۳۵۲ ــ (۶۵٫۸ فیصد) و درسال ۱۳۵۱ (۵۹٫۴ فیصد) نظریه سال ۱۳۵۰ بلند رفته است یعنی درسال ۱۳۵۲ (۳۱۹۶) ازدواج و درسال ۱۳۵۱ (۲۸۸۹) ازدواج نسبت به سال ۱۳۵۰ زیادتر بعمل آمده است ۰

قراریکه جدول نشان میدهد زیادترین احصائیه ازدواج بدرجه اول درمرکز وبعد درولایاتی مانند بلخ ــ جوزجان ثبت گردیده وکمترین ازدواج درولایاتی مانند لوگر ــ کنرها ــ زابل وپکتیا صورت گرفته است ۰

طلاق درسال ۱۳۵۲ (۶٫۸ فیصد) و درسال ۱۳۵۱ (۷٫۴) فیصد نسبت به سال اساس تزئید یافته اســـــت درجریان سال ۱۳۵۲ این تزئید رابصورت عموم بلند رفتن احصائیه طلاق درولایاتی مانند پروان ــ هرات ــ بدخشـــــان

( )

ارزگان و قندهار سبب گردیده است . درسال ۱۳۵۱ تعداد زیادتر طلاق درکابل ــ جوزجان و بامیان صورت گرفته است . واضح است که ازدواج های اجباری غرض تحصیل پول و مخالفت وکشیدگیهای فامیل ها درزمینه رسوم و رواج های بیسابقه درافغانستان سبب پاشیدگی شیرازه زندگی فامیل ها گردیده ومجربه طلاق وبروزدعاوی وبدبختیهای بیشمارشده است .

درین جا باید اعتراف نمود که باوجود مساعی که جهت رفع مشکلات ــ ازدواج وازبین بردن موجبات طلاق که از رامرادیو وجراید برای تنویر افکار مردم همواره تبلیغ گردیده بازهم متاسفانه رسوم و رواج گذشته تا هنوزجریان داشته وازدواج های اجباری از یکطرف مشکلات وپیوند های زناشوهری وازجانب دیگر درراه ایجاد عوامل بدبختی های خانوادگی دراکثرولایات ــ کشور بمشاهده میرسد . امید است این نقیصه درآینده پخش سود و بهبود وضع اقتصاد و تحولات بنیادی اجتماعی ازمیان برداشته شود .

قواي بشري يکي از عواملي است که در توسعه و پيشرفت کشور
داشته و خطيري دارد - زيرا با موجوديت اين عامل ميتوان
از سرمايه و منابع و ذخاير طبيعي استفاده اعظمي را بعمل آورد و زمينه
را دموثر تري را براي فعاليت هاي اقتصادي و انکشافي که نتيجه آن -
ايجاد توليدات و بلند رفتن سطح زندگي و عايد و رفاه جامعه است
آماده و مهيا ساخت .

تعين و معلوم نمودن قواي بشري نظر به گروپ هاي سن و کفايت
قابليت و سطح اشتغال در ساحه هاي اقتصادي و اجتماعي بعلت عدم
موجوديت احصائيه هاي مکمل نفوس بطور موثق مشکل است اما با انهم
که شده که باستناد بعض سروي هاي نمونوي و مطالعات و تخمينات
خانه ها و اداره ها بعضي مطالبي پيرامون قواي بشري
تهيه کرده .

جدول شماره (۱)

ترکیب نفوس در افغانستـــــــــان

(بطبون نفسسر)

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مجموع نفوس	۱۷ر۴۷	۱۷ر۸۷	۱۸ر۲۷
مجموع نفوس (بدون کوچی ها)	۱۴ر۶۱	۱۴ر۹۴	۱۵ر۲۸
نفوس شهری	۲ر۲۰	۲ر۲۷	۲ر۳۴
نفوس دهاتی	۱۲ر۴۱	۱۲ر۶۷	۱۲ر۹۴
فیصدی نفوس شهری	۱۵ر۱	۱۵ر۲	۱۵ر۳
فیصدی نفوس دهاتی	۸۴ر۹	۸۴ر۸	۰۸۴ر۷
تعداد اطفال بین سن (۷ـ۱۲) سال نظر به مجموع نفوس (بدون کوچی ها)	۲ر۴۹	۲ر۵۰	۲ر۵۱
فیصدی اطفال بین سن (۷ـ۱۲) سال نظر به مجموع نفوس (بدون کوچی ها)	۱۷ر۰۰	۱۶ر۷	۱۶ر۴
نفوس مشغول بکار بین سن (۱۵ـ۶۰) سال (بدون کوچی ها)	۷ر۲۲	۷ر۴۷	۷ر۷۵
فیصدی نفوس مشغول بکار بین سن (۱۵ـ۶۰) سال نظر به مجموع نفوس (بدون کوچی ها)	۴۹ر۴	۵۰ر۰	۵۰ر۸
نفوس دارای سن (۶۰) وبالاتر ازان	۰ر۸۳	۰ر۸۵	۰ر۹۶
فیصدی نفوس دارای سن (۶۰) وبالاتر ازان نظر به مجموع نفوس (بدون کوچی ها)	۵ر۶۵	۵ر۷۱	۶ر۲۸

جدول فوق نشان میدهد که درسال موردمطالعه یعنی (۱۳۵۲) تغیراتی درترکیب نفوس رونما شده اســـــت .

۱ــ نفوس مستعد بکار بین سن (۱۵ ــ ۶۰) سال به نسبت مجموع نفوس از (۷ر۴۷) ملیون درسال ۱۳۵۱ به (۷ر۷۵) ملیون نفر درسال ۱۳۵۲ یعنی به اندازه (۲۸۰۰۰۰) نفرافزایش یافته است که بدین ترتیب نفوس مستعد بکار از (۵۰ر۰ فیصد) درسال ۱۳۵۱ به (۵۰ر۸ فیصد) نسبت مجموع نفوس درسال ۱۳۵۲ ــ افزایش یافته است ۰

۲ــ فیصدی اطفال بین سن (۷ــ۱۲) سال بمنسبت مجموع نفوس که درسال ۱۳۵۱ به (۱۶ر۷ فیصد) بالغ میشد به (۱۶ر۴ فیصد) درسال ۱۳۵۲ تقلیل یافته است ۰

۳ــ برعکس درفیصدی اشخاص در اراي سن بالاتراز (۶۰) سال افزایش رخ داده است از (۷۱ر۵) فیصد به (۷ر۲۸) فیصد ارتقاء جسته است یعنی درحدود (۱۸۰۰۰۰) نفر افزایش رخ داده است ۰

جـــدول (۲)

نفوس مستعد بکار بین سن (۱۵ــ۶۰) سال بدون کوچی ها

	۱۳۵۰	۱۳۵۱	۱۳۵۲
مجموع نفوس مستعد بکار به نسبت مجموع نفوس (بدون کوچی ها)	۷ر۲۲	۷ر۴۷	۷ر۶۹
فیصدی نفوس مستعد بکار بنسبت مجموع نفوس	۴۹ر۴	۵۰ر۰	۵۰ر۳
تعداد ذکور مستعد بکار	۳ر۷۵	۳ر۹۷	۳ر۹۹
تعداد اناث مصروف بکار	۰ر۴۷	۰ر۴۹	۰ر۵۰
تعداد کارگران سن واطفال	۰ر۴۲	۰ر۴۲	۰ر۴۳
تعداد متعلمین درسن کار	۰ر۰۷	۰ر۰۷	۰ر۰۷
تعداد معیوبین درسن کار	۰ر۰۶	۰ر۰۶	۰ر۰۷
مجموع	۴ر۵۱	۴ر۶۴	۴ر۷۷

به اساس جدول (۳) عواید مجموعه دولت بشمول عواید مواد استهلاکی امدادی درسال ۱۳۵۲ به (۷۸۹۲٫۳) ملیون افغانی بالغ میگردد که بمقایسه مصارف مجموعی درهمین سال یک کسر (۷۹۰) ملیون افغانی رانشان میدهد که این کسر توسط قرضه بانک مرکزی جبران گردیده است .

طبق جدول (۳) سهم عواید داخلی کشور نظر به مجموع عواید با (۸۱٫۶ فیصد) درسال ۱۳۵۲ نسبت به دوسال گذشته زیاد تر بوده واین مساله ثابت میسازد که سیستم جمع اوری عواید درسال ۱۳۵۲ وضع بهتری داشته وعواید از مدارک عایداتی بیک پیمانه زیادتری جمع اوری گردیده است .

دراینجا باید متذکر شد که کسر مالی ازسال ۱۳۵۰ بهاینطرف سال بسال سیر صعودی داشته وهمواره توسط قرضه بانک مرکزی به پیمانه های هنگفت جبران گردیده است . البته صعود سالانه کسر بودجه دراینده بدون افزایش قابل ملاحظه درمجموع تولیدات اقتصادی وضع نامساعدی را دراقتصاد مملکت بمیان میاورد ودولت مجبور خواهد بود تا برای رفع ان به جلب بیشتر مواد استهلاکی امدادی اقدام ورزیده ویا این کسرات راتوسط قرضه بانک مرکزی جبران نماید . باید اعتراف نمودکه همه اقدامات متذکره فوق چاره اساسی بشمارنمیرود چه عواید مواد استهلاکی امدادی همواره نامیسر وجلب بیشتران همه ساله مقدور نیست ـ علاوتا با اتکاء به قرضه بانک مرکزی هم همه ساله وضع دولت درمقابل بانک منفی خواهد بود . روی این ملحوظ اقداماتیکه درگذشته جهت جبران کسر بودجوی مملکت صورت گرفته چاره های انی بوده ویگانه راه برای رفع این معضله منحیث چاره اساسی از یکطرف اصلاحات بنیادی ـ اقتصادی واجتماعی است تااینکه سیستم جمع اوری عواید دولت ازمنابع عایداتی کشور توسعه یابد وازجانب دیگر تزئید حجم سرمایه گذاری های دولتی توام باتقویه وتوسعه سرمایه گذاریهای خصوصی تحت رهنمائی ورهبری دولت جمهوری عملی گردد .

۹ــ دولت امور شهرسازي را درکشور اصلاح و بخصوص پلان بیست وپنج ساله ٔ تجدید ساختمان شهرکابل را تطبیق خواهد نمود. شبکه هاي مواصلاتی را توسعه ــ شهرها ومراکزعمده ٔ اقتصادي کشور را به وسیله راه هاي اساسی موتر رو باهم وصل و امکان تاٴمیس شبکه هاي راه اهن را براي اینده ٔ کشورمطالعه خواهد نمود .

۱۰ــ دولت جمهوري بمنظور تسریع حمل ونقل وتاٴمین رفاه مردم وسایل ترانسپورتی عامه و در درجه ٔ اول شرکتهاي بزرگ ترانسپورتی را ــ رهبري و تقویه خواهد کرد و در امور سرویس هاي شهري براي مردم سهولت بیشتري را درنظر دارد .

۱۱ــ درقسمت بهبود شرایط کار و معیشت مامورین و مستخدمین دولتی اقدامات مقتضی را بعمل خواهد اورد . ارتقاء بمقامات دولتی را بر اساس شایستگی وتقوي ــ صلاحیت سوابق خدمت ــ روحیه وطنپرستی وعشق بخدمت درراه اعتلاوترقی وطن درنظرخواهد گرفت .

۱۲ــ حداقل دستمزدکارگران را متناسب بامخارج زندگی و احتیاجات ضروري مادي و معنوي ایشان و ساعات کارگران تعین خواهدکرد و اصل مزد مساوي دربرابرکارمساوي رابرقرارخواهد ساخت.

۱۳ــ قانون مترقی و دیموکراتیك کار را بمنظور اصلاح وبهبود شرایط کار و تاٴمین مصونیت حقوق فردي و اجتماعی کارگران صنعتی و زراعتی وضع و تطبیق خواهد کرد .

۱٤ــ درساحه ٔ ترقیات عمومی جهت تجدید برپروگرامهاي معارف وجنبه هاي قابل اصلاح ان کهشامل امحاي بیسوادي عمومی ــ ایجاد تحول فرهنگ ملی و مترقی وپرورش نسل جوان باتقوي ووطن پرست تاٴمین و تعمیم تعلیمات ابتدائی عمومی و مجانی ــ متوسط وعالی شامل انست اقداماتی را سرراه خواهد ساخت .

۱۵ــ درراه انکشاف مطبوعات و انتشارات دیموکراتیك توسعه و تقویت

هنرهاي ملی تیناتر و دیگر وسایل اطلاعات عامه ایجاد کتابخانه ها تحقیقات ملی و تاریخی و باستانشناسی حفظ اثار باستانی و تاسیس موزیم هاي ملی قدم هاي پرداشته خواهد شد .

۱۶ــ دربروگرامهاي اصلاحی وعملی دولت جمهوري بسط و توسعه طب معالجوي و وقایوي انکشاف شفاخانه هاي دولتی مجادله علیه بیماري هاي مسري با فراهم ساختن تجهیزات مورد ضرورت ان تاسیس زایشگاه ها ــ شیرخوارگاه ها ــ کودکستانها بادرنظرداشت امکانات ووضع مالی کشور شامل میباشد .

۱۷ــ درراه اصلاح اخلاق عمومی جامعه ــ فحشاء ــ اعتیاد بمواد مخدره والکول را ریشه کن خواهد کرد وجهت رفع مشکلات اجتماعی وحیاتی دیگرازقبیل مجادله علیه گرانی نرخ ونوا احتکار و قاچاق دست بکار خواهد شد .

منابع ووسایلی که بمنظور تقرب وتوصل باهداف ملی فوق بدسترس جامعه افغانی قرار دارد بائیست مشخص وشناخته شود ازانرو درباره هر قسمت از منابع ووسایل موجود بائیست معلومات احصائیوي واثق و قابل اعتماد واطمینان جمع اوري ــ ترتیب و نشر گردد و در روشنی چنین معلومات احصائیوي باید ستراتیژي بکاراندختن قواي بشري و استفاده اعظمی ازمنابع طبیعی واقتصادي جامعه به نفع اکثریت افرادجامعه طرح شود وبادرنظرداشت ستراتیژي اقتصادي درباره کلیه فعالیت هاي مربوط ازقبیل امورمالی ــ پولی ــ تجارتی ــ اسعاري ــ بانکی ــ سرمایه گذاري استخدام ــ قیم و نرخها ــ اجرتها ومعاشات ــ سیاست هاي مربوط قوانین ودستورالعمل هاي منوط بدان طورمنسجم و هماهنگ طرح و تدوین گردد .

درزمینه سکتورهاي مختلف پلان ازقبیل زراعت ــ صنعت ــ معارف صحیه ــ مواصلات ــ مخابرات ــ و امثال ان قدامتها تثبیت گردد وهر پروژه یاپروگرام منظورشده باتوجه و دقت کامل درچوکات پلان تحت تطبیق قرار

داده شود ودرمرحلهٔ تطبیق موضوع رهنمائی و بررسی متداوم ومستمر جریان پیدا کند و اطلاعات ومعلومات واثق از صورت پیشرفت کار پروژه ها وطرز تطبیق پالیسها ـ قوانین و دستورالعمل ها به مرجع واحدي که خواه بورد متخصصان پلان ـ شورایعالی اقتصادي یاحکومت باشد پائیست تقدیم گردد تااینکه مورد تحلیل ـ سنجش و ارزیابی قرار بگیرد و ازتمامی جهات علمی فنی و تخنیکی پلانگذاري بررسی گردیده درصورت لزوم تدابیر لازم وجدید درزمینه تعدیل پالیسها ـ قوانین و دستورالعمل ها با طرح و تطبیق ان به صورت علمی مؤثرو سریع اتخاذ شود • یعنی براي اینکه پلانگذاري کامل وجامع باشد بایدکلیه جنبه ها و رشته هاي مختلف اقتصاد جامعه درچوکات پلان طبق دستورالعمل هاي طرح شده تحت تطبیق قرار گرفته واجراء گردد تااینکه درجهت رشد اقتصادي و تحول اجتماعی طبق اهداف ملی به نفع اکثریت مردم موفقیت هاي بدست اید •

بادرك همین حقایق ادارهٔ مرکزاحصائیه که وظیفه اساسی ومتداوم ان جمع اوري ـ توحید و نشر معلومات احصائیوي منسجم شامل فعالیت هاي مختلف میباشد یك سلسله حقایق و ارقام احصائیوي را براي نخستین بار به مقصد شناخت واقعی ساختمان اقتصادي و اجتماعی کشور درین نشریه معرفی و تقدیم میدارد • معلومات احصائیوي افغانستان شامل یازده قسمت ذیل است :

مالیه عامه ـ پول و بانکداري ـ قیم ـ تجارت خارجی و بیلانس تادیات قواي بشري ـ صنایع و معادن ـ زراعت وابیاري ـ خدمات اجتماعی (معارف ـ صحیه ـ ثقافت و هنر) ترانسپورت ـ ومخابرات ـ فشرده ازگذارش هاي وظیفوي ریاست عمومی ادارهٔ مرکز احصائیه صدارت عظمی باپلان هاي اینده ـ گرافهاي احصائیوي •

درخاتمه تذکرباید داد که هر فرد انسان در دوره زندگی خود تاحدي از روش ومیتود احصائیوي استفاده میکند. طورمثال هنگامیکه انسان راجع به یك موضوع خاص میخواهد تصمیم عاقلانه را اتخاذ نماید حتماً حقایق وجوانب موضوع را مطالعه وتحلیل میکند ـ هرزمانیکه انسان میخواهد با واقعیت ها طوریکه هست ـ شناسایی حاصل نماید یا اینکه راجع به صحت وسقم یا اشتباه و سهو یك موضوع قضاوت نموده وقراري را صادر کند یا انچه را که امکان پذیر است ـ ازانچه که ناممکن است تفکیك نماید در ذهن و دماغ خود عملیه اي را انجام میدهد که روش ـ احصائیوي خوانده شده میتواند . سازمانها ـ تشکیلات ـ دوایر و دول امروزي هریك به سویه بسیارعالیتر از تتبعات علمی ـ تخنیکیها واطلاعات احصائیوي به کمك کمپیوترها یا دماغهاي الکترونیك جهت اتخاذ تصامیم و تدابیر لازم درساحات مختلف استفاده مینماید ونقش معلومات احصائیوي درزمینه تهیه وجمع اوري هرگونه اطلاعات ومعلومات واثق به صورت روز افزون ارزش و اهمیت بیشتري راکسب مینماید .

چون اکثر پدیده ها ـ حادثات و واقعات ازنظرکمیت با اعداد و ـ ارقام اندازه گیري میتواند شد . لذا از قواعد و روشهاي علمی احصائیوي نه تنها به حیث وسیله ـ تحلیل و سنجش و ارزیابی مسایل ـ قضایا وموضوعات استفاده بعمل امده میتواند بلکه جواب سوالیه ها و استفسارات که حین بروز یا حل مسایل و قضایا رونما میگردد نیز با تطبیق قواعد و ـ روشهاي احصائیوي پاسخ گفته شده میتواند .

درجوامع مللیکه براي رسیده با هداف اقتصادي و اجتماعی از نظم پلانگذاري کامل و جامع استفاده بعمل میاید ـ نقش معلومات احصائیوي نیز حایز اهمیت زیاد است .

شاغلی محمد داؤد رهبر و مؤسس نظام جمهوری و بنیانگذار نظم پلانگذاری طی بیانیهٔ (خطاب بمردم) نظام پلانگذاری را بر پایه ساینس و تکنالوژی معاصر جهت نیل به اهداف ملی تثبیت و منظور فرموده اند .

ایجاد اقتصاد ملی مستقل ـ مترقی ـ هماهنگ وبراساس ساینس و تکنالوژی ایجاب نظم پلانگذاری جامع و کامل رامینماید ونظم پلانگذاری جامع و کامل برپایه ساینس و تکنالوژی معاصر مستلزم معلومات احصائیوی دقیق ـ واثق و مشرح دربارهٔ کلیه جنبه های مختلف مسایل اقتصادی اجتماعی و اداری میباشد . همچنان کلیه تدابیر و روشهای را که دولت برای حل مسایل ـ رفع موانع و ارشاد و رهنمونی اقتصاد کشور ووصول به اهداف ملی اتخاذ مینماید بائیست متکی برمعلومات احصائیوی وقواعد علمی باشد تا اینکه سیاست ملی رشد و توسعه اقتصادی به کامیابی و موفقیت منتسج گردد . لذا طوریقین میتوان متذکرشد که اقدامات وتدابیرمتاخذه درجهت حل مسایل اقتصادی و رهنمونی فعالیت های اقتصادی جامعهٔ تحت شرایط متکی بر اعداد وارقام احصائیوی و مطابق باقواعد علمی و اقتصادی منتج به ثمر مفید و مطلوب میگردد .

بخاطر باید داشت که وظیفهٔ ادارهٔ مرکز احصائیه تنها منحصر به ارائه معلومات احصائیوی دربارهٔ پلانگذاری اینده نیست بلکه معلومات احصائیوی جمع اوری شده منبع اصلی اعداد و ارقام جهت مراقبت ونظارت پروژه ها و پروگرام های انکشافی دولت و تعین اهلیت و شایستگی طرح کنندگان پروژه ها و پروگرامها وتطبیق کنندگان ان نیز بکار برده میتواند شد .

بنابران از همین رهگذر است که دوایر دولت و مجریان امور بمقصد تجزیه و تحلیل علمی کلیه تدابیر و پالیسها و روشهای که جهت ارشاد ورهنمونی فعالیت های اقتصادی ـ اجتماعی واداری کشور طرح و تطبیق

مینمایند ، بصورت متداوم و مستمر به معلومات احصائیوي نیازمندي دارند تا بوسیله‌ٔان تمام جنبه هاي مختلف فعالیت ها ـ موفقیتها وعدم موفقیتها را سنجش و ارزیابی کرده و در وقت و زمان معین چاره هاي اساسی را اتخاذ ودورنماي اینده را پیشبینی نمایند ویك جریان متداوم رشد وترقی هماهنگ اقتصادي را درکشورایجادکنند ،

یکی از واقعیتهاي اجتماعی واقتصادي نیمهٔ دوم قرن (۲۰) اینستکه بمنظور پیشرفت اقتصادي و بهبود شرایط زندگی اکثریت مردم رویکارا وردن تحولات بزرگ و بنیادي درساختمان اقتصادي و اجتماعی اکثرکشورها ي درحال رشد یك امرلازمی محسوب میشود ـ همچنان از زمرهٔ حقایق علمی و اقتصادي جهان معاصریکه دران زیست میکنیم یکی اینست که در ـ زمینه ، توسعه و افزایش‌ظرفیت تولیدي ـ پس‌انداز و تشکیل سرمایه در طرز توزیع عواید ودرامد فردي ـ درتجارت‌خارجی وموازنه پرداختها درپیشرفت خدمات اجتماعی متناسب با توسعه اقتصادي ـ درتعین قیمت ها و تثبیت اجرتها و دیگرموضوعات ومسایل مماثل اقتصادي بدون اجراي تحقیقات‌علمی اقتصادي و ارزیابی احصائیوي هراقدام وعملی که طور پراگنده دربارهٔ قسمتی از اقتصاد ملی صورت گیرد با ناکامی مواجه میشود لذا ، در اکثر کنفرانس‌ها و مجامع بین المللی متخصصان توصیه نموده و مینمایند تا بین اهداف ملی و ستراتیژي اقتصادي و اجتماعی بائیست هماهنگی وانسجام موجود شود و درطرح و تثبیت سیاستهاي مالی پولی ـ تجارتی ـ صنعتی ـ خانه سازي ـ زراعتی ـ ترانسپورتی عرفاني ـ صحی و امثال ان بملاحظه واقعیتها و معلومات هاي قابل ـ اعتماد احصائیوي هماهنگی بوجود اید ـ تا اینکه‌از قواي بشري ـ ازمناپع مالی و نیروي مادي کشور طبق پروگرام مرتبه به نفع اکثریت جامعه حد اعظم استفاده بعمل امده بتواند ،

معلومات احصائیوی افغانستان

(مربوط سالهای ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲)

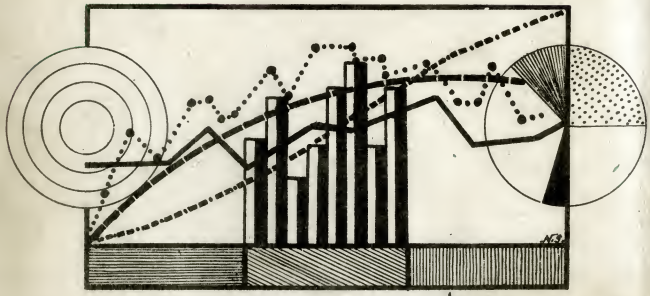

صدارت عظمی

ادارهٔ مرکز احصائیه افغانستان

۲۶ سرطان ۱۳۵۳

جمع اوري ـ توحيد و پراساس معلومات احصائيوي طورجامع و كامل در بارهٔ كليه فعاليتهاي اقتصادي و اجتماعي و اداري كشور نتنها وقت وزمان را ايجاب مينمايد بلكه پرسونل مسلكي ورزيده ـ تجهيزات مكمل تخنيكي و الكترونيكي و تشكيلات اختصاصي را در كليه دوايروولايات كشور مستلزم است تا درسايه همكاري نزديك كليه منسوبان دوايرـ ولايات پروژه ها ـ مؤسسات ـ تصديها وحتى افراد بصورت هميشگي در روشني اهداف ملي نظام مترقي جمهوري اين مامول دراينده قريب بصورت مطلوب برآورده شود .

بائيست اعتراف نمود كه معلومات محتوي اين نشريه كوچك در اثر همكاري با ارزش و نزديك دوايردولت با ادارهٔ مركز احصائيه صدارتعظمى توسط يكعده ماموران مسلكي احصائيه جمع اوري ـ توحيد و طبع گرديده است كه البته عاري از نقص نخواهد بود از انرو رهنمائي ـ تشويق وانتقاد براي كليه منسوبان ادارهٔ مركزاحصائيه درخورسپاسگذاري بوده ومارا بيشترمتوجه سنگيني بارمسوليتي خواهد ساخت كه بادرك حقايق متذكره اين مقدمهٔ مختصر بعهده گرفته ايم .

عبدالكريم حكيمي

رئيس عمومي

Les informations statistiques

	Page
1 - Finances Publiques	4
2 - Monnaie et Banque	20
3 - les prix	29
4 - Commerce extérieur et balance de payement	42
5 - Population	82
6 - Forces Armées	97
7 - Mines et industrie	112
8 - Agriculture et irrigation	122
9 - Education	150
10 - Santé Publique	167
11 - Arts et culture	184
12 - La croissante Rouge	205
13 - Phénomènes criminel	210
14 - Transports et communications	213

s202

عرض تبریک

کلیه مامورین و منسوبان ریاست عمومی ادارهٔ مرکز احصائیهٔ افغانستان برگزاری نخستین جشن شکوهمند انقلاب جمهوری کشور عزیز را بحضور شاغلی محمد داود رئیس دولت و صدراعظم جمهوریت افغانستان و ملت نجیب افغان از صمیم قلب تبریک عرض نموده ، رشد اقتصادی ، تحول بنیادی اجتماعی ، رفاه عامه و سعادت مردم ، عظمت و ارتقای وطن مألوف را تحت رهبریهای خردمندانه و مدبرانهٔ رهبر ملی و مؤسس نظام جمهوری این خطهٔ پاك از بارگاه آفریدگار بزرگ استدعا مینمایند و در راه توصل باهداف مقدس ملی و آرمانهای پرارج و ارزشمند همگانی نظام جمهوری نه تنها ابراز هر نوع یاری و همکاری را وعده میدهند ، بلکه جهت هرگونه ایثار و فداکاری در زمینه ، مراتب آمادگی های متداوم شانرا اظهار و اعلام میدارند .

بناغلی محمد داؤد دافغانستان دجمهوری نظام
مؤسس او د دولت رئیس

پیشگفتار

اینک نخستین نشریه سالیانه معلومات احصائیوي افغانستان د رنخستین جشن پرشکوه جمهوریت بمقصد معرفی جنبه هاي مختلف زندگی اقتصـــاد ي واجتماعی جامعه ٔ افغانی به اهل فضل ودانش تقدیم میگردد ٔ

جمع اوري و مطالعه معلومات علمی و ارقام احصائیوي وهمچنان تتبـــع و تحقیق د ر باره ٔ ان کاریست که صرف مطلعی متداوم راایجاب مینماید وعملی است که پایان نـــــدارد ٔ

اداره ٔ مرکز احصا ئیه افغانستان متوجه و ملتفت این حقیقت است که جهت بحث علمی د رباره ٔ مسایل اقتصادي و اجتماعی افغانستان خلاهاي وجود دارد بنابران پرکردن این نه تنها بکارهاي علمی و نظري وکوشش متداوم محققـــان احصائیه دانها واقتصاد دانها ي کشورنیازمند است بلکه تجسس و تحقیق پیهم معلومات احصائیوي وحقایق علمی نیز از ضروریات ان محسوب میگردد تا بـــدان وسیله عملیه ٔ پلانگذاري ــ اقتصادي ــ واجتماعی د رکشور طبق تشخیص د رســت شاغلی بحیث داٰود رهبر و بنیانگذار نظام جمهوري و مؤسس نظام پلانگذاري برپهناي علم و تکنالوژي استوارگردد وتابع هوي و هوس هاپا تمایلات زودگـذر ــ شخصی یا اشخاص قرار نگیرد ٔ زیرا تاریخ به اثبات رسانیده که هرعمل ــ تصمیم واقدامی که متکی برطمع و احساسات فردي یا منافع عده اي معدود ومحدودي از افراد جامعه باشد باعکس العمل هاي شدید روشنفکران مترقی ــ اهل فضـل ودانش باپیروان اصالت عقل مقابل وباناکامی مواجه گردیده است ٔ

اساسی ترین وعمیق ترین انقلابی که د رجامعه ٔ افغانی به نفع اکثریـــت مردم کشور روي داده عبارت از انقلاب جمهوریست و این انقلاب بائیست یکی از عوامل وشرایط سازگار وعمده ٔ رشد اقتصادي و تحول اجتماعی جامعه ٔ افغانـی گردانیده شود وچنین امري محض د راحوالی ممکن و میسر است که رهبرانقلاب جمهوري د ربیانیه ٔ (خطاب به مردم) د رانمورد اشاره فرموده اند ٔ

((اجازه میخواهم تا به صراحتی که خاصه ماافغانهاست در روشنی واقعی ترقیخواهانه اسلامی و مطابق با ایجابات عصر و زمان اعلام دارم که دولت جمهوری جوان افغانستان در راه اصلاحات بنیادی بدون شتاب قدم بقدم بیاری خدا ــ بدون لغزش بجانب افراط و تفریط ــ شجاعانه پیش خواهد رفت ما مستشعریم که وظیفه اساسی دولت جمهوری افغانستان درین مرحله تاریخی عبارت از پایان بخشیدن به نا برابریهای اجتماعی ــ فقر و عقب ماندگی که در طول قرون متوالی دامنگیر کشور ماست ــ تحکیم استقلال سیاسی و نیل به استقلال اقتصادی میباشد .

دولت جمهوری هرگاه در مرحله مبارزه بخاطر ترقی اجتماعی وایجاد یک اقتصاد مستحکم ملی وارد نگردد ، استقلال سیاسی کشور و حاکمیت ملی مردم ما به مخاطره می افتد . بخاطر ایجاد یک اقتصاد ملی متکی به ساینس و تکنولوژی معاصر ــ ارتقای سطح زندگی مردم ما لازمیست که ریفورمهای عمیق و بنیادی اقتصادی و اجتماعی اجراء گردد . سکتور دولتی تحکیم و تکامل یابد ــ کشور صنعتی وصنایع ملی احداث گردد دیموگراسی در حیات اجتماعی سیاسی واقتصادی تعمیم یابد .))

این حقیقت را بائیست پذیرفت که نظم پلانگذاری عبارت از سازمان دادن فعالیت های قوای بشری یا افراد جامعه در جهت بکاراندا ختن واستفاده اعظمی ازمنابع طبیعی واقتصادی کشور وبه نفع همگانی میباشد و به همین اساس هرپلان اقتصادی و اجتماعی اولاً تابع عامل اهداف ملی دولت و ثانیاً تابع وسایلی است که بمنظورنیل با اهداف ملی بدستررس جامعه قرار دارد .

اهداف ملی دولت جمهوری را شاغلی محمد داؤد رئیس دولت و صدراعظم چنین تثبیت نموده اند :

۱ــ دولت جمهوری برای ایجاد یک اتحاد واقعی مادی ومعنوی بین مردم افغانستان براساس برابری ــ برادری ودوستی سعی مینماید و در بن انست که همه انواع واشکال تبعیض را ریشه کن سازد .

۲ــ افغانستان از لحاظ اقتصادي کشوريست درحال رشد و رفع ايـــن عقب ماندگی مستلزم انستکه گامهاي سريع ووسيعی درين زمينـــه برداشته شود و تحولات بنيادي دراين مورد اجراء گردد .

۳ــ درقسمت توسعه صنايع ــ دولت جمهوري افغانستان ايجاد صنايع سنگين از قبيل صنايع استخراج معادن ــ ايجاد صنايع فلزکـــاري وماشين سازي ــ صنايع کيماوي و برق راکه ضامن پيشرفت سريع اقتصاد وتحکيم استقلال کشوراست حايز اهميت بزرگ ميشمارد .

۴ــ دولت جمهوري سرمايه گذاري هاي خصوصی و تشبثات خصوصی رادر رشته ايجاد صنايع کوچك ومتوسط وصنايع دستی تشويق ــ حمايـــه رهبري وکنترول خواهد کرد و همکاري هاي لازم رابين سرمايه هاي دولتی وسرمايه هاي خصوصی بمنظور ترقی ــ هماهنگی و رشـــد متعادل اقتصاد ملی بصورت مختلط بوجود خواهد اورد .

۵ــ دولت جمهوري تجارت خارجی کشور را به اساس يك تجارت رهنمائی شده بر روي منافع ملی رهبري خواهدکرد .

۶ــ اسعارخارجی رادرکشورکنترول جدي خواهد کرد و از دوران پـــول در بازارسياه سرسود فاحش جلوگيري بعمل خواهد اورد وامانات وپس انداز ها را دربانکها تشويق و تضمين کرده و سيستم مالياتی کشورابراساس رجحان داده ماليات مستقيم برغير مستقيم اصلاح خواهدکرد .

۷ــ اصلاحات ارضی را درپروگرام اصلاحات بنيادي خويش درنظرخواهـــد گرفت . کوپراتيف ها ــ شرکتهاي تعاونی زراعتی توليد ومصرف باشتراك اکثريت زارعين وبنفع انان بوسيله دولت جمهوري تاسيس خواهد شد .

۸ــ ساختمان هاي عامه را مطابق به مقتضيات و شرايط عصر بوجود خواهـــد اورد . فعاليت هاي خانه سازي را تسريع خواهد کرد و به بيخانـــه ومستحقين واقعی قرار مقررات ان توزيع خواهدکرد .